

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
& ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΥΔΑΤΩΝ

2η ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ Λεκανών Απορροής Ποταμών Υδατικού Διαμερίσματος Θεσσαλίας (EL08)

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ

Έκθεση αξιολόγησης των αποτελεσμάτων της
διαβούλευσης

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ταμείο Συνοχής

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Γενική Γραμματεία Φυσικού Περιβάλλοντος και Υδάτων

Γενική Διεύθυνση Υδάτων

ΕΡΓΟ: 2^η ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ ΣΧΕΔΙΩΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΛΕΚΑΝΩΝ ΑΠΟΡΡΟΗΣ ΠΟΤΑΜΩΝ ΤΩΝ 14 ΥΔΑΤΙΚΩΝ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ» ΥΠΟΕΡΓΑ 1-5. ΤΜΗΜΑ 2: “2^η ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΛΕΚΑΝΩΝ ΑΠΟΡΡΟΗΣ ΠΟΤΑΜΩΝ ΤΩΝ ΥΔΑΤΙΚΩΝ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΩΝ ΔΥΤ. ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΚΑΙ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ”.

Κ Κ/Ξ ΔΕΥΤΕΡΗΣ ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗΣ ΣΧΕΔΙΩΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΥΔΑΤΩΝ ΔΥΤ. ΣΤΕΡΕΑΣ ΚΑΙ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ:

Γ. ΚΑΡΑΒΟΚΥΡΗΣ & ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΣΥΜΒ. ΜΗΧΑΝ. Α.Ε. - ENVECO Α.Ε. - ΕΜΒΗΣ Α.Ε.

2^η Αναθεώρηση του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών

Υδατικού Διαμερίσματος Θεσσαλίας (ΕΛ08)

Αναλυτικό Κείμενο Τεκμηρίωσης

Έκθεση αξιολόγησης των αποτελεσμάτων της διαβούλευσης

Τελική Έκδοση

ΦΕΚ Έγκρισης 2^{ης} Αναθεώρησης ΣΔΛΑΠ ΥΔ Θεσσαλίας (ΕΛ08): ΦΕΚ Α' 83 /12.06.2024

2^η ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΛΕΚΑΝΩΝ ΑΠΟΡΡΟΗΣ ΠΟΤΑΜΩΝ ΤΟΥ ΥΔΑΤΙΚΟΥ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΟΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ (ΕΛ 08)

Έκθεση αξιολόγησης των αποτελεσμάτων της διαβούλευσης

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1	ΕΙΣΑΓΩΓΗ - 2 ^η ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΛΕΚΑΝΩΝ ΑΠΟΡΡΟΗΣ ΠΟΤΑΜΩΝ	1
1.1	Εισαγωγή	1
1.2	Αντικείμενο παραδοτέου.....	1
2	Η ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ.....	3
2.1	Απαιτήσεις της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ για τη δημόσια διαβούλευση	3
2.2	Συμμετέχοντες, χρονοδιάγραμμα διαβούλευσης και τρόποι συμμετοχής.....	3
3	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΗΜΕΡΙΔΩΝ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ.....	7
3.1	Περιγραφή ημερίδας διαβούλευσης στη Λάρισα.....	7
3.2	Συνοπτικά στοιχεία χαιρετισμών, ερωτημάτων & παρεμβάσεων ημερίδας διαβούλευσης	9
3.3	Αξιολόγηση αποτελεσμάτων ημερίδας	25
4	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΡΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΗΣ 2 ^{ΗΣ} ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗΣ ΣΔΛΑΠ.....	27
5	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΕΙΣΕΡΧΟΜΕΝΟΥ ΥΛΙΚΟΥ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ (ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ, ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ, ΣΧΟΛΙΑ)...	42
5.1	Απαντήσεις στο εισερχόμενο υλικό διαβούλευσης	42
5.2	Απαντήσεις σε σχόλια που υποβλήθηκαν στο πλαίσιο της διαβούλευσης των ΣΔΛΑΠ και των ΣΜΠΕ ΥΔ Δυτικής Στερεάς Ελλάδας και Θεσσαλίας σχετικά με τις προτεινόμενες λύσεις για την επίτευξη των στόχων της Οδηγίας και την αντιμετώπιση του υδατικού ελλείμματος στα υδατικά συστήματα του ΥΔ Θεσσαλίας.....	52
A.	Έγγραφο: Σχόλια περιβαλλοντικών οργανώσεων στη δημόσια διαβούλευση για τη 2η αναθεώρηση των ΣΔΛΑΠ των ΥΔ04 Δυτικής Στερεάς Ελλάδας και ΥΔ08 Θεσσαλίας	52
B.	Έγγραφο: Κοινά σχόλια περιβαλλοντικών οργανώσεων στη δημόσια διαβούλευση επί των ΣΜΠΕ 2ης αναθεώρησης των ΣΔΛΑΠ των ΥΔ Θεσσαλίας (ΕΛ08) και Δυτικής Στερεάς Ελλάδας (ΕΛ04) .	59
Γ.	Έγγραφο: Πρόσθετα σχόλια περιβαλλοντικών οργανώσεων στη διαβούλευση για τη 2η Αναθεώρηση των ΣΔΛΑΠ των ΥΔ04 Δυτικής Στερεάς Ελλάδας και ΥΔ08 Θεσσαλίας	69
Δ.	Γενική Απάντηση.....	85
6	ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗ ΕΠΙ ΤΗΣ ΣΜΠΕ.....	87
6.1	Γνωμοδοτήσεις επί της ΣΜΠΕ.....	87
6.2	Απαντήσεις επί των γνωμοδοτήσεων.....	92
7	ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ	113
7.1	Βασικά ζητήματα που προέκυψαν από τη διαβούλευση	113
7.2	Αποτελέσματα διαβούλευσης και ενσωμάτωση	113
	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ & ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΗΜΕΡΙΔΩΝ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ	115

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ & ΣΧΗΜΑΤΩΝ

Πίνακας 3.2-1: Λίστα με στοιχεία φορέα / φυσικού προσώπου που πραγματοποίησαν παρέμβαση επί των εισηγήσεων που υποβλήθηκαν κατά τη διάρκεια της ημερίδας στη Λάρισα στις 24/11/2023	9
Πίνακας 3.2-2: Χαιρετισμοί / αρχικές τοποθετήσεις που διατυπώθηκαν στην έναρξη της ημερίδας στη Λάρισα στις 24/11/2023	11
Πίνακας 3.2-3: Παρεμβάσεις / τοποθετήσεις επί των εισηγήσεων που υποβλήθηκαν κατά τη διάρκεια της ημερίδας στη Λάρισα στις 24/11/2023	12
Πίνακας 3.2-4: Σχόλια που υποβλήθηκαν διαδικτυακά κατά τη διάρκεια της ημερίδας στη Λάρισα στις 24/11/2023	24
Πίνακας 4-1: Λίστα με στοιχεία φορέα / φυσικού προσώπου που συμπλήρωσαν το ερωτηματολόγιο κατά τη διάρκεια της ημερίδας στη Λάρισα στις 24/11/2023	27
Πίνακας 5-1 Αναλυτικός πίνακας εισερχόμενου υλικού διαβούλευσης	43
Πίνακας 6-1 Κατάλογος γνωμοδοτήσεων σχετικών με τη Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ) της 2 ^{ης} Αναθεώρησης του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών (ΣΔΛΑΠ) του Υδατικού Διαμερίσματος Θεσσαλίας (ΕΛ08)	87
Σχήμα 4-1: Το QR code που χρησιμοποιήθηκε για την συμπλήρωση του ερωτηματολογίου κατά τη διάρκεια της ημερίδας στη Λάρισα στις 24/11/2023	28

ΣΥΝΤΟΜΕΥΣΕΙΣ

AR	σε κίνδυνο (At Risk)
GIG	Geographical Intercalibration Group (Γεωγραφική Ομάδα Διαβαθμονόμησης)
KTM	Key Type Measure
MED-GIG	Γεωγραφική Ομάδα Διαβαθμονόμησης της Μεσογειακής οικοπεριοχής
PAR	πιθανόν σε κίνδυνο (Probably At Risk)
WFD	Water Framework Directive
WG ECOSTAT	Ομάδα Εργασίας για την Οικολογική Κατάσταση
AAT	Ανώτερες Αποδεκτές Τιμές
BTM	Βασικός Τύπος Μέτρου
ΓΔΥ	Γενική Διεύθυνση Υδάτων
ΓΟΕΒ	Γενικός Οργανισμός Εγγείων Βελτιώσεων
ΔΑΟΚ	Διεύθυνση Αγροτικής Οικονομίας & Κτηνιατρικής
ΔΕΥΑ	Δημοτικές Επιχειρήσεις Ύδρευσης Αποχέτευσης
ΕΕ	Ευρωπαϊκή Ένωση
ΕΓΥ	Ειδική Γραμματεία Υδάτων (νυν ΓΔΥ)
ΕΕΛ	Εγκατάσταση Επεξεργασίας Λυμάτων
ΕΚ	Ευρωπαϊκή Κοινότητα
ΕΜΕΚΑ	Επιτροπή Μελέτης των Επιπτώσεων της Κλιματικής Αλλαγής
ΕΜΣΥ	Εθνικό Μητρώο Σημείων Υδροληψίας
ΕΟΚ	Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα
ΕΣΠΑ	Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς
ΕΣΠΚΑ	Εθνική Στρατηγική για την Προσαρμογή στη Κλιματική Αλλαγή
ΕΥΣ	Επιφανειακό Υδατικό Σύστημα
ΖΕΠ	Ζώνη Ειδικής Προστασίας
ΙΤΥΣ	Ιδιαίτερος Τροποποιημένα Υδατικά Συστήματα
ΚΚ	Καθοδηγητικό Κείμενο
ΚΥΑ	Κοινή Υπουργική Απόφαση
ΛΑΠ	Λεκάνες Απορροής Ποταμών – Υδρολογικές Λεκάνες των κύριων ποταμών της χώρας (Υποδιαίρεση της ΠΛΑΠ)

Ν	Νόμος
ΟΠΘΣ	Οδηγία Πλαίσιο για τη Θαλάσσια Στρατηγική
ΟΠΕΚΕΠΕ	Οργανισμός Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων
ΟΠΥ	Οδηγία Πλαίσιο για τα Ύδατα (2000/60/ΕΚ)
Οδηγία	Οδηγία Πλαίσιο για τα Ύδατα (2000/60/ΕΚ)
ΟΤΑ	Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης
ΠΑΑ	Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης
πΓΔΜ	πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας
ΠΔ	Προεδρικό Διάταγμα
ΠΕ	Περιφερειακή Ενότητα
ΠΛΑΠ	Περιοχή Λεκανών Απορροής Ποταμών (Ταυτίζεται με το Υδατικό Διαμέρισμα)
ΠΟΑΥ	Περιοχή Οργανωμένης Ανάπτυξης Υδατοκαλλιεργειών
ΠΠΠ	Πρότυπα Ποιότητας Περιβάλλοντος
ΣΔΚΠ	Σχέδιο Διαχείρισης Κινδύνων Πλημμύρας
ΣΔΛΑΠ/ΣΔ	Σχέδιο Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμού
ΣΜΠΕ	Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων
ΣΠΕ	Στρατηγική Περιβαλλοντική Εκτίμηση
ΤΚΣ	Τόπος Κοινοτικής Σημασίας
ΤΟΕΒ	Τοπικός Οργανισμός Εγγείων Βελτιώσεων
ΤτΕ	Τράπεζα της Ελλάδος
ΤΥΣ	Τεχνητό Υδατικό Σύστημα
ΥΑ	Υπουργική Απόφαση
ΥΔ	Υδατικό Διαμέρισμα
ΥΜΕΠΕΡΑΑ	Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον & Αειφόρος Ανάπτυξη
ΥΠΑΑΤ	Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων
ΥΠΕΝ	Υπουργείο Περιβάλλοντος & Ενέργειας
ΥΥΣ	Υπόγειο Υδατικό Σύστημα
ΥΣ	Υδατικό Σύστημα
ΦΕΚ	Φύλλο Εφημερίδας της Κυβερνήσεως
ΧΥΤΑ	Χώρος Υγειονομικής Ταφής Απορριμμάτων

1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ - 2^η ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΛΕΚΑΝΩΝ ΑΠΟΡΡΟΗΣ ΠΟΤΑΜΩΝ

1.1 Εισαγωγή

Το παρόν αποτελεί το αναλυτικό κείμενο τεκμηρίωσης “Έκθεση αξιολόγησης των αποτελεσμάτων της διαβούλευσης” της 2^{ης} Αναθεώρησης του ΣΔΛΑΠ και συντάχθηκε στο πλαίσιο του έργου «2^η ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ ΣΧΕΔΙΩΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΛΕΚΑΝΩΝ ΑΠΟΡΡΟΗΣ ΠΟΤΑΜΩΝ ΤΩΝ 14 ΥΔΑΤΙΚΩΝ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ» ΥΠΟΕΡΓΑ 1-5. ΤΜΗΜΑ 2: “2^η ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΛΕΚΑΝΩΝ ΑΠΟΡΡΟΗΣ ΠΟΤΑΜΩΝ ΤΩΝ ΥΔΑΤΙΚΩΝ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΩΝ ΔΥΤ. ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΚΑΙ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ»

1.2 Αντικείμενο παραδοτέου

Η έκθεση αξιολόγησης των αποτελεσμάτων της διαδικασίας διαβούλευσης καταγράφει και δίνει αναλυτικά στοιχεία για τις ενέργειες που πραγματοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια της διαβούλευσης επί του προσχεδίου της 2ης Αναθεώρησης του ΣΔΛΑΠ του Υδατικού Διαμερίσματος Θεσσαλίας (ΕΛ08) και της αντίστοιχης ΣΜΠΕ, όπου φορείς και κοινό κλήθηκαν να απαντήσουν σε ένα ερωτηματολόγιο και να υποβάλουν σχόλια, παρατηρήσεις και προτάσεις επί των προαναφερόμενων, τα οποία συνέβαλαν στη συνδιαμόρφωση της τελικής έκδοσης του ΣΔΛΑΠ με τους εμπλεκόμενους φορείς και το κοινό.

Το πρωτογενές υλικό της διαβούλευσης που περιλαμβάνει ιδίως τους συμμετέχοντες στην ημερίδα, τις παρεμβάσεις που πραγματοποιήθηκαν στην ημερίδα, τα γραπτά σχόλια στην ιστοσελίδα της διαβούλευσης και αυτά που απεστάλησαν στην Υπηρεσία, τα συμπληρωμένα ερωτηματολόγια, τις γνωμοδοτήσεις επί της ΣΜΠΕ διατηρείται στο αρχείο της ΓΔΥ.

Με σκοπό τη βέλτιστη ομαδοποίηση της εισερχόμενης πληροφορίας, στο παρόν παραδοτέο, **η όλη διαδικασία αναλύεται σε τέσσερα διακριτά μέρη:**

1. Παρουσίαση και αξιολόγηση αποτελεσμάτων των ημερίδων
2. Παρουσίαση και αξιολόγηση των αποτελεσμάτων των ερωτηματολογίων
3. Παρουσίαση και αξιολόγηση των εισερχομένων παρατηρήσεων / προτάσεων / υλικού
4. Παρουσίαση και αξιολόγηση των γνωμοδοτήσεων επί της ΣΜΠΕ

Ειδικότερα, στο Κεφάλαιο 2 δίνεται ένα σύντομο ιστορικό της διαβούλευσης, συμπεριλαμβανομένου του χρονοδιαγράμματος και του προγράμματος εργασιών.

Στο Κεφάλαιο 3 παρουσιάζεται η ημερίδα που πραγματοποιήθηκε και αφορούσαν στο ΥΔ Θεσσαλίας. Περιγράφεται συνοπτικά η δομή και η εξέλιξη των Ημερίδων ως προς τους προσκεκλημένους, τις εισηγήσεις και τις παρεμβάσεις και γίνεται αξιολόγηση του αποτελέσματος.

Στο Κεφάλαιο 4 γίνεται παρουσίαση των αποτελεσμάτων των ερωτηματολογίων.

Στο Κεφάλαιο 5 γίνεται συνοπτική παρουσίαση των εισερχομένων παρατηρήσεων / προτάσεων / υλικού σε ότι αφορά τη διαδικασία διαβούλευσης και την εκπόνηση του διαχειριστικού σχεδίου.

Στο Κεφάλαιο 6 γίνεται συνοπτική παρουσίαση των γνωμοδοτήσεων επί της ΣΜΠΕ.

Τέλος, στο Κεφάλαιο 7 παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της διαβούλευσης καθώς οι αλλαγές / συμπληρώσεις / προσθήκες που περιλαμβάνονται στο Τελικό Σχέδιο ως αποτέλεσμα αυτής.

2 Η ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ

2.1 Απαιτήσεις της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ για τη δημόσια διαβούλευση

Σύμφωνα με την Οδηγία 2000/60/ΕΚ, η διαδικασία κατάρτισης σχεδίων διαχείρισης των λεκανών απορροής ποταμών οφείλει να συμπεριλάβει τη μέγιστη και λειτουργική κοινωνική συμμετοχή στη λήψη αποφάσεων σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο.

Το άρθρο 14 της εν λόγω Οδηγίας επισημαίνει ότι:

Τα κράτη-μέλη ενθαρρύνουν την ενεργό συμμετοχή όλων των ενδιαφερόμενων μερών στην υλοποίηση της παρούσας Οδηγίας, ιδίως δε στην εκπόνηση, την αναθεώρηση και την ενημέρωση των σχεδίων διαχείρισης λεκάνης απορροής ποταμού. Τα κράτη-μέλη για κάθε περιοχή λεκάνης απορροής ποταμού δημοσιεύουν και θέτουν στη διάθεση του κοινού, συμπεριλαμβανομένων των χρηστών, για τη διατύπωση παρατηρήσεων:

A. Χρονοδιάγραμμα και πρόγραμμα εργασιών για την εκπόνηση του σχεδίου. Συμπεριλαμβανομένης κατάστασης ληπτέων μέτρων διαβουλεύσεων, τουλάχιστον τρία έτη πριν από την έναρξη της περιόδου στην οποία αναφέρεται το σχέδιο

B. Ενδιάμεση επισκόπηση των σημαντικών ζητημάτων διαχείρισης των υδάτων που εντοπίστηκαν στη λεκάνη απορροής ποταμού τουλάχιστον δύο έτη πριν από την έναρξη της περιόδου στην οποία αναφέρεται το σχέδιο

C. Αντίγραφο του προσχεδίου διαχείρισης λεκάνης απορροής ποταμού, τουλάχιστον ένα έτος πριν από την έναρξη της περιόδου στην οποία αναφέρεται το σχέδιο

Η ενημέρωση λοιπόν του κοινού σε όλα τα στάδια της εφαρμογής της, αποτελεί απαίτηση της Οδηγίας Πλαίσιο για τα Ύδατα 2000/60/ΕΚ (Άρθρο 14), ενώ η ενεργός συμμετοχή θα πρέπει να ενθαρρύνεται.

Όλα τα σημαντικά ζητήματα θα πρέπει να συζητηθούν με τα ενδιαφερόμενα μέρη, τις αρμόδιες αρχές και το ευρύ κοινό μέσω κατάλληλων δράσεων διαβούλευσης και συμμετοχικών διαδικασιών.

Λαμβάνοντας υπόψη τις ως άνω επιταγές της Οδηγίας η ΓΔΥ διαμόρφωσε το πλαίσιο της διαβούλευσης στο Υδατικό Διαμέρισμα Θεσσαλίας (ΕΛ08) μεριμνώντας για την ορθή και ολοκληρωμένη ανάπτυξη διαδικασίας κοινωνικού διαλόγου.

2.2 Συμμετέχοντες, χρονοδιάγραμμα διαβούλευσης και τρόποι συμμετοχής

Στη διαδικασία συμμετοχής του κοινού κλήθηκαν να συμμετέχουν όλοι όσοι επηρεάζουν την καλή κατάσταση των υδάτων του Υδατικού Διαμερίσματος και επηρεάζονται από αυτήν.

Οι διαβουλευόμενοι εμπίπτουν σε μία τουλάχιστον από τις παρακάτω κατηγορίες:

- φορέας λήψης αποφάσεων
- διαχειριστής
- χρήστης ή καταναλωτής ύδατος
- εμπειρογνώμονας ή ειδικός

Ως φορείς λήψης αποφάσεων θεωρούνται όλα τα άτομα ή οι φορείς που έχουν θεσμική αρμοδιότητα στη λήψη αποφάσεων, σε θέματα σχετικά με τη διαχείριση του ύδατος όπως οι εκπρόσωποι του Κοινοβουλίου, τα Υπουργεία, οι Αποκεντρωμένες Διοικήσεις, οι Περιφέρειες, οι Περιφερειακές Ενότητες, οι Δήμοι και οι αντίστοιχες υπηρεσίες τους.

Ο όρος διαχειριστές αναφέρεται σε όλους όσους έχουν ρόλο εφαρμογής στη διαχείριση των υδάτων και γενικότερα στην υλοποίηση των προβλεπόμενων από την Οδηγία Πλαίσιο 2000/60.

Οι χρήστες ή καταναλωτές ύδατος εκπροσωπούνται στη λίστα φορέων από αντίστοιχες ενώσεις, επιμελητήρια και συλλόγους αγροτών, βιομηχανικών και εμπορικών δραστηριοτήτων και άλλων φορέων που εκπροσωπούν το ευρύ κοινό.

Στην κατηγορία εμπειρογνώμονες – ειδικοί εντάσσονται επιστήμονες, σύμβουλοι, εκπαιδευτικά ιδρύματα, Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις και άλλοι ειδικοί φορείς του ευρύτερου δημόσιου τομέα.

Η διαδικασία διαβούλευσης επί της 2ης Αναθεώρησης του Σχεδίου Διαχείρισης ΛΑΠ του ΥΔ 08 ξεκίνησε το Μάρτιο του 2019 και ολοκληρώθηκε τον Νοέμβριο του 2023 και περιλάμβανε τα ακόλουθα:

Α' Φάση: Τον Μάρτιο του 2019 αναρτήθηκε στην ιστοσελίδα του ΥΠΕΝ (<http://wfdver.ypeka.gr/el/consultation-gr/>) το αντικείμενο των προβλεπόμενων εργασιών κατάρτισης της 2^{ης} Αναθεώρησης του ΣΔΛΑΠ καθώς επίσης και το αναλυτικό χρονοδιάγραμμα αυτών για την ενημέρωση του κοινού.

Β' Φάση: Τον Σεπτέμβριο του 2019 αναρτήθηκαν στην ιστοσελίδα του ΥΠΕΝ στοιχεία των σημαντικών θεμάτων διαχείρισης των υδατικών πόρων σε κάθε ΛΑΠ που περιελάμβανε συνοπτικά, τα αποτελέσματα του Εθνικού Δικτύου παρακολούθησης της κατάστασης των υδάτων της Χώρας για το Υδατικό Διαμέρισμα, τις κύριες πιέσεις, τον καθορισμό και την καταγραφή των αρμοδίων αρχών και των φορέων που συμμετέχουν στη διαβούλευση.

Γ' Φάση: Το Μάιο του 2023 αναρτήθηκε στην ιστοσελίδα του ΥΠΕΝ το Προσχέδιο 1^{ης} Αναθεώρησης του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών του Υδατικού Διαμερίσματος Θεσσαλίας, καθώς επίσης και σχετικό ερωτηματολόγιο. Η φάση αυτή περιελάμβανε και την δημοσιοποίηση της Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων.

Η διαβούλευση ολοκληρώθηκε στις 05/11/2023 και η διαδικασία συλλογής των γνωμοδοτήσεων των συναρμόδιων υπηρεσιών στις 19/04/2024.

Για τους σκοπούς της διαβούλευσης της 2^{ης} Αναθεώρησης των ΣΔΛΑΠ διαμορφώθηκε από την Γενική Διεύθυνση Υδάτων ειδικός τόπος στην ιστοσελίδα του ΥΠΕΝ (<https://wfdver.ypeka.gr/el/consultation-gr/2revision-consultation-gr/>) όπου δόθηκε η δυνατότητα ανάρτησης δημόσιων σχολίων επί του υλικού που δημοσιεύθηκε. Μετά την ανάρτηση του υλικού στην ιστοσελίδα δόθηκε η δυνατότητα για υποβολή σχολίων (email και ανάρτηση σχολίων στο διαδίκτυο) καθώς και η δυνατότητα συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου διαβούλευσης.

Ακόμα, εκτός από τα ερωτηματολόγια κατά τη διάρκεια της διαβούλευσης υπήρχε η δυνατότητα παρεμβάσεων κατά την κατάρτιση της 2ης Αναθεώρησης των Σχεδίων Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών με e-mail, fax ή ταχυδρομικά, με στόχο την κατάθεση διαφορετικών απόψεων και την παροχή πληροφοριών. Επιπλέον, στην ιστοσελίδα αυτή διατίθενται όλα τα στοιχεία του 1^{ου} Σχεδίου Διαχείρισης και της 1^{ης} Αναθεώρησης με τα σχετικά γεωχωρικά δεδομένα που αφορούν τα Υδατικά Συστήματα και την κατάστασή τους, καθώς επίσης και λοιπά σχετικά στοιχεία που σχετίζονται με την Διαχείριση των Υδατικών Πόρων όπως το Εθνικό Μητρώο Σημείων Υδροληψίας Επιφανειακών και Υπογείων Υδάτων, η Εθνική Βάση δεδομένων Εγκαταστάσεων Επεξεργασίας Λυμάτων κλπ.

Πλέον των ανωτέρω, κατά τη διάρκεια της διαβούλευσης υπήρχε η δυνατότητα παρεμβάσεων στην κατάρτιση της 2^{ης} Αναθεώρησης των Σχεδίων Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών με e-mail, fax ή ταχυδρομικά, με στόχο την κατάθεση διαφορετικών απόψεων και την παροχή πληροφοριών.

Στο πλαίσιο της διαβούλευσης και της ενθάρρυνσης της ενεργού συμμετοχής φορέων κατά τη διαδικασία της 2^{ης} Αναθεώρησης, πραγματοποιήθηκαν συναντήσεις εργασίας μεταξύ της Γενικής Διεύθυνσης Υδάτων, των Αναδόχων και των εμπλεκόμενων φορέων (Υπουργείων, Αποκεντρωμένης Διοίκησης, Περιφερειών και λοιπών τοπικών φορέων) για ανταλλαγή στοιχείων και απόψεων.

Επίσης πραγματοποιήθηκαν ειδικές συναντήσεις εργασίας με τις αρμόδιες Δ/νσεις Υδάτων για τη διαμόρφωση τόσο του προσχεδίου Διαχείρισης όσο και του Προγράμματος Μέτρων. Ειδική μέριμνα δόθηκε στην άμεση εμπλοκή των Δ/νσεων Υδάτων στην κατάρτιση της 2^{ης} Αναθεώρησης δεδομένου ότι αποτελούν το κύριο πυλώνα εφαρμογής των Σχεδίων Διαχείρισης σε περιφερειακό επίπεδο ως οι φορείς που ασκούν τις αρμοδιότητες της Αποκεντρωμένης Διοίκησης στο τομέα των υδάτων. Στο πλαίσιο αυτό:

Διοργανώθηκε ειδική διήμερη συνάντηση εργασίας στην Αθήνα με τις Δ/νσεις Υδάτων της χώρας (από 7/12/2023 έως 8/12/2023) στην οποία συζητήθηκαν τα θέματα της 2^{ης} Αναθεώρησης των Σχεδίων Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών που σχετίζονται με το Πρόγραμμα Μέτρων και την οριστικοποίησή του.

Επιπλέον, οργανώθηκε από τη ΓΔΥ, με τη συνδρομή της Διεύθυνσης Υδάτων Θεσσαλίας της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Θεσσαλίας, ημερίδα στη Λάρισα, στις 24/11/2023, με θέμα:

«Διαβούλευση 2^{ης} Αναθεώρησης Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών του Υδατικού Διαμερίσματος Θεσσαλίας (EL08)»

Κατά τη διάρκεια της ημερίδας δόθηκε η δυνατότητα για συμπλήρωση των ερωτηματολογίων διαβούλευσης και για προφορικές παρεμβάσεις.

Μετά την υλοποίηση της ημερίδας καταρτίστηκε ο κατάλογος των συμμετεχόντων, συμπεριλαμβανομένων των στοιχείων επικοινωνίας τους, και παραλήφθηκε το οπτικοακουστικό υλικό, του οποίου έγινε απομαγνητοφώνηση με στόχο την κατάρτιση των πρακτικών.

Επισημαίνεται ότι η διαδικασία διαβούλευσης της ΣΜΠΕ υλοποιήθηκε παράλληλα με τη διαδικασία διαβούλευσης του Σχεδίου Διαχείρισης γεγονός που συνέβαλε σημαντικά στην διαμόρφωση του Οριστικού Σχεδίου Διαχείρισης.

3 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΗΜΕΡΙΔΩΝ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ

3.1 Περιγραφή ημερίδας διαβούλευσης στη Λάρισα

Στις 24 Νοεμβρίου 2023 πραγματοποιήθηκε στη Λάρισα η προγραμματισμένη Ημερίδα Διαβούλευσης με αντικείμενο το Προσχέδιο της 2^{ης} Αναθεώρησης ΣΔΛΑΠ του Υδατικού Διαμερίσματος Θεσσαλίας (ΕΛ08) και στόχο την πληρέστερη ενημέρωση του κοινού και την καταγραφή απόψεων.

Η ημερίδα διοργανώθηκε από τη ΓΔΥ, με τη συνδρομή της Διεύθυνσης Υδάτων Θεσσαλίας της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Θεσσαλίας,.

Στην Ημερίδα παρουσιάστηκαν τα εξής θέματα:

- ✓ 2η Αναθεώρηση Σχεδίων Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών, σύμφωνα με τις απαιτήσεις της Οδηγίας Πλαίσιο 2000/60/ΕΚ και διαδικασίες διαβούλευσης
- ✓ Σύνοψη της 2ης Αναθεώρησης Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών Θεσσαλίας (ΥΔ08)
- ✓ Ανάλυση χρήσεων Ύδατος και κύρια θέματα διαχείρισης
- ✓ Ανάλυση πιέσεων και εκτίμηση των επιπτώσεών τους σε Επιφανειακά Υδατικά Συστήματα και κατάρτιση μητρώου ρυπαντών
- ✓ Ταξινόμηση Επιφανειακών Υδατικών Συστημάτων
- ✓ Ταξινόμηση Υπογείων Υδατικών Συστημάτων και εκτίμηση ανθρωπογενών πιέσεων
- ✓ Πρόγραμμα Βασικών και Συμπληρωματικών Μέτρων
- ✓ Οικονομική Ανάλυση και κόστος υπηρεσιών ύδατος
- ✓ Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων επί της 2ης Αναθεώρησης του ΣΔΛΑΠ του Υδατικού Διαμερίσματος Θεσσαλίας (ΥΔ08)

Κατά τη διάρκεια της Ημερίδας συζητήθηκαν με τους συμμετέχοντες θέματα σχετικά με την κατάρτιση του Προσχεδίου της 2^{ης} Αναθεώρησης ΣΔΛΑΠ του ΥΔ, ενώ παράλληλα υπήρξαν τοποθετήσεις/παρεμβάσεις από ενδιαφερόμενους φορείς και πολίτες, οι οποίες καταγράφηκαν προκειμένου να ληφθούν υπόψη στην οριστική διαμόρφωση της 2^{ης} Αναθεώρησης του ΣΔΛΑΠ.

Η Ημερίδα Διαβούλευσης στη Λάρισα πραγματοποιήθηκε σε αίθουσα της ΔΕΥΑ Λάρισας. Στην Ημερίδα Διαβούλευσης συμμετείχαν συνολικά 121 άτομα δια ζώσης και 744 με διαδικτυακή προβολή (εκ των οποίων οι 112 είχαν κάνει ονομαστική εγγραφή), μέσω των Καναλιών του διοργανωτή στο YouTube και στο Facebook. Κατά τη διάρκεια της ημερίδας δόθηκε η δυνατότητα στους συμμετέχοντες να συμπληρώσουν σχετικό ερωτηματολόγιο, αλλά και να θέσουν στους

Μελετητές προφορικές ή γραπτές παρεμβάσεις σε πραγματικό χρόνο. Επίσης, επισημάνθηκε πολλές φορές από τον Συντονιστή και τους Εισηγητές η δυνατότητα υποβολής γραπτών παρεμβάσεων μετά το τέλος της Ημερίδας.

Την Ημερίδα χαιρέτησαν:

- Ο Γενικός Γραμματέας Φυσικού Περιβάλλοντος και Υδάτων, κ. Πέτρος Βαρελίδης
- Ο Γραμματέας της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Θεσσαλίας, κ. Κώστα Τζανακούλης
- Ο Αντιπεριφερειάρχης Πρωτογενούς Τομέα, κ. Απόστολος Μπίλλης
- Ο Περιφερειάρχης Θεσσαλίας, κ. Κώστας Αγοραστός (εκλεγμένος έως τέλος 2023)
- Αντιπρόεδρος ΔΕΥΑΛ, κ. Δημήτρης Μαβίδης

Το πρώτο μέρος της Ημερίδας περιλάμβανε τις παρακάτω εισηγήσεις:

- 2η Αναθεώρηση Σχεδίων Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών, σύμφωνα με τις απαιτήσεις της Οδηγίας Πλαίσιο 2000/60/ΕΚ και διαδικασίες διαβούλευσης – Εισηγήτρια: κ. Σπυριδούλα Λιάκου (Αναπληρώτρια Προϊσταμένη της Διεύθυνσης Προστασίας και Διαχείρισης Υδάτινου Περιβάλλοντος του ΥΠΕΝ)
- Χαιρετισμός Κοινοπραξίας και σύντομη παρουσίαση του έργου – Εισηγητής: κ. Σπύρος Παπαρηγορίου (Συντονιστής Κ/Ξ 2^{ης} Αναθεώρησης ΣΔΛΑΠ Δυτικής Στερεάς Ελλάδας και Θεσσαλίας)
- Σύνοψη της 2ης Αναθεώρησης Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών Θεσσαλίας (ΥΔ08) – Εισηγητής: κ. Γιώργος Κοτζαγεώργης (Κ/Ξ 2^{ης} Αναθεώρησης ΣΔΛΑΠ Δυτικής Στερεάς Ελλάδας και Θεσσαλίας)
- Ανάλυση χρήσεων Ύδατος και κύρια θέματα διαχείρισης – Εισηγήτρια: κ. Γεωργία Παπαδονικολάκη (Κ/Ξ 2^{ης} Αναθεώρησης ΣΔΛΑΠ Δυτικής Στερεάς Ελλάδας και Θεσσαλίας)
- Ανάλυση πιέσεων και εκτίμηση των επιπτώσεών τους σε Επιφανειακά Υδατικά Συστήματα και κατάρτιση Μητρώου Ρυπαντών – Εισηγήτρια: κ. Ευαγγελία Ντάκου (Κ/Ξ 2^{ης} Αναθεώρησης ΣΔΛΑΠ Δυτικής Στερεάς Ελλάδας και Θεσσαλίας)
- Ταξινόμηση Επιφανειακών Υδατικών Συστημάτων – Εισηγητής: κ. Γιώργος Μπαρμπούτης (Κ/Ξ 2^{ης} Αναθεώρησης ΣΔΛΑΠ Δυτικής Στερεάς Ελλάδας και Θεσσαλίας)
- Ταξινόμηση Υπογείων Υδατικών Συστημάτων και εκτίμηση ανθρωπογενών πιέσεων – Εισηγητής: κ. Βασίλης Περγλέρος (Κ/Ξ 2^{ης} Αναθεώρησης ΣΔΛΑΠ Δυτικής Στερεάς Ελλάδας και Θεσσαλίας)

Στη συνέχεια πραγματοποιήθηκαν έκτακτες παρεμβάσεις από τους:

- Περιφερειάρχη Θεσσαλίας (εκλεγμένος ανάληψη καθηκόντων από 01/01/2024)
- Γενικό Γραμματέα Φυσικού Περιβάλλοντος και Υδάτων

Οι εισηγήσεις της ομάδας των μελετητών συνεχίστηκαν ως εξής:

- Πρόγραμμα Βασικών και Συμπληρωματικών Μέτρων – Εισηγήτρια: κ. Κωνσταντίνα Καβούρη (Κ/Ξ 2^{ης} Αναθεώρησης ΣΔΛΑΠ Δυτικής Στερεάς Ελλάδας και Θεσσαλίας)
- Οικονομική Ανάλυση και κόστος υπηρεσιών ύδατος – Εισηγήτρια: κ. Αγγελική Καλλιγιοσφύρη (Κ/Ξ 2^{ης} Αναθεώρησης ΣΔΛΑΠ Δυτικής Στερεάς Ελλάδας και Θεσσαλίας)
- Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων επί της 2ης Αναθεώρησης του ΣΔΛΑΠ του Υδατικού Διαμερίσματος Θεσσαλίας (ΥΔ08) – Εισηγητής: κ. Γιώργος Μπαρμπούτης (Κ/Ξ 2^{ης} Αναθεώρησης ΣΔΛΑΠ Δυτικής Στερεάς Ελλάδας και Θεσσαλίας)

Στο Παράρτημα Ι του παρόντος τεύχους παρατίθενται η πρόσκληση και το αναλυτικό πρόγραμμα της πραγματοποιηθείσας ημερίδας.

Στη συνέχεια της Ημερίδας πήραν το λόγο οι ενδιαφερόμενοι φορείς υποβάλλοντας ερωτήσεις, σχόλια, παρατηρήσεις και προτάσεις επί των εισηγήσεων και επί των κειμένων προς διαβούλευση.

Η Ημερίδα ολοκληρώθηκε σε εποικοδομητικό κλίμα γόνιμου διαλόγου. Η συμμετοχή ήταν ικανοποιητική καθώς εκπροσωπήθηκε πληθώρα σχετικών φορέων των οποίων, οι απόψεις εκφράστηκαν κατά τη διάρκεια των τοποθετήσεων.

3.2 Συνοπτικά στοιχεία χαιρετισμών, ερωτημάτων & παρεμβάσεων ημερίδας διαβούλευσης

Όπως προαναφέρθηκε στην ημερίδα που πραγματοποιήθηκε στη Λάρισα συμμετείχαν 121 άτομα δια ζώσης και 744 με διαδικτυακή προβολή.

Συγκεκριμένα κατά τη διεξαγωγή της ημερίδας υπέβαλαν χαιρετισμό πέντε (5) φορείς, υποβλήθηκαν ερωτήσεις επί των εισηγήσεων καθώς και πραγματοποιήθηκαν δεκατέσσερις (14) παρεμβάσεις / τοποθετήσεις από τους συμμετέχοντες που παρακολούθησαν την Ημερίδα δια ζώσης και στάλθηκαν τρία σχόλια μέσω διαδικτύου.

Πίνακας 3.2-1: Λίστα με στοιχεία φορέα / φυσικού προσώπου που πραγματοποίησαν παρέμβαση επί των εισηγήσεων που υποβλήθηκαν κατά τη διάρκεια της ημερίδας στη Λάρισα στις 24/11/2023

α/α	ΙΔΙΟΤΗΤΑ	ΦΟΡΕΑΣ
1	Καθηγητής Πανεπιστημίου Θεσσαλίας	Περιφερειάρχης Θεσσαλίας (εκλεγμένος ανάληψη καθηκόντων από 01/01/2024)
2	Γεωπόνος	πρ. Δ/ντής Εγγείων Βελτιώσεων, πρ. πρόεδρος ΓΕΩΤΕΕ/Κεντρικής Ελλάδας, μέλος Ε.Δ.Υ.ΘΕ
3	Ομότιμος Καθηγητής	Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας
4	Δήμαρχος	Δήμος Κιλελέρ
5	Πρόεδρος	Σύνδεσμος Κατακλυζομένων Μεσοχώρας «ο Αχελώος»
6	Πρόεδρος	ΤΕΕ Κεντρικής & Δυτικής Θεσσαλίας
7	Υπεύθυνη Νομικού Τομέα	WWF HELLAS
8	Πολιτικός Μηχανικός	Πολιτιστικός Σύλλογος Πλατανιά

9	Εκπρόσωπος	Περιβαλλοντική Πρωτοβουλία Μαγνησίας
10	Διευθυντής	ΕΛΓΟ ΔΗΜΗΤΡΑ
11	Πρόεδρος	ΤΟΕΒ Τιτανίου του Δήμου Παλαμά
12	Διευθυντής	ΔΕΥΑ Λάρισας
13	Ειδικός Γραμματέας	Σύνδεσμος Κατακλυζομένων Μεσοχώρας «ο Αχελώος»
14	Πολιτικός Μηχανικός	μέλος ΔΣ ΕΘΕΜ, πρ. γραμματέας ΤΕΕ/ΚΔΘ, μέλος Ε.Δ.Υ.ΘΕ

Τα κυριότερα ζητήματα που αναφέρθηκαν κατά τη διάρκεια των χαιρετισμών που απευθύνθηκαν, οι ερωτήσεις επί των εισηγήσεων που πραγματοποιήθηκαν καθώς και οι τοποθετήσεις των συμμετεχόντων στο πέρας της ημερίδας παρουσιάζονται συνοπτικά στους ακόλουθους πίνακες.

Πίνακας 3.2-2: Χαιρετισμοί / αρχικές τοποθετήσεις που διατυπώθηκαν στην έναρξη της ημερίδας στη Λάρισα στις 24/11/2023

α/α	Φορέας / Ιδιότητα	Χαιρετισμός/Αρχική τοποθέτηση
1	Γενικός Γραμματέας Φυσικού Περιβάλλοντος και Υδάτων, ΥΠΕΝ	Εκ μέρους του Υπουργείου, ο Γ.Γ. Φυσικού Περιβάλλοντος και Υδάτων, καλωσόρισε το κοινό. Αναφέρθηκε στο ζήτημα της διαχείρισης των υδάτων το οποίο είναι ένα πάρα πολύ σημαντικό ζήτημα γενικά, αλλά και ειδικά για τη Θεσσαλία, όπου είναι η καρδιά της αγροτικής παραγωγής της χώρας με ένα μείζον ζήτημα λειψυδρίας. Πρέπει να βρεθεί ένας ολιστικός τρόπος διαχείρισης των ζητημάτων των υδάτων είτε αυτό είναι η λειψυδρία, το ισοζύγιο μάζας του νερού, πόσο νερό χρειάζεται για τις ανάγκες του κάμπου σε άρδευση και ύδρευση κυρίως στη Θεσσαλία, τι νερό υπάρχει διαθέσιμο αλλά και πώς αντιμετωπίζουμε τα φαινόμενα των ακραίων βροχοπτώσεων που οδηγούν βέβαια σε πλημμύρες. Ο Γενικός Γραμματέας επισήμανε ότι το νερό είναι δημόσιο αγαθό και το συλλογικό του ανήκειν. Είναι ένα δημόσιο αγαθό το οποίο πρέπει να το διαχειριστούμε με τον βέλτιστο τρόπο έχοντας φυσικά σαν γνώμονα την κάλυψη των αναγκών, την προστασία του περιβάλλοντος. Τέλος αναφέρθηκε στην αναγγελία του Πρωθυπουργού στην Έκθεση Θεσσαλονίκης για την σύσταση Οργανισμού Διαχείρισης Υδάτων Θεσσαλίας και στο νέο νομοσχέδιο που ετοιμάζεται.
2	Γραμματέας της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Θεσσαλίας	Ο Γραμματέας της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Θεσσαλίας ανέφερε αρχικά ότι η ΔΕΥΑ της Λάρισας είναι η πρώτη ΔΕΥΑ στην Ελλάδα με παρασάγγας απέχουσα από τη δεύτερη, ενώ εξέφρασε την ανάγκη για αλλαγές στη νομοθεσία που διέπει τη λειτουργία των ΔΕΥΑ (ν. 1069/1980). Για την περιοχή της Θεσσαλίας αναφέρθηκε τόσο στα πρόσφατα και παλαιότερα πλημμυρικά φαινόμενα, καθώς και στο οξύτατο έλλειμμα σε αρδευτικό νερό που παρατηρήθηκε λίγες μόνο μέρες πριν το καταστροφικό φαινόμενο Daniel. Επίσης, επεσήμανε ότι είναι πολύ δύσκολο και σε πολλές περιπτώσεις οικονομικά ασύμφορο να εφαρμοστούν πρακτικές όπως αλλαγή καλλιεργειών. Για παράδειγμα για έναν καλλιεργητή βαμβακιού αυτό θα σήμαινε επενδύσεις πολλών χιλιάδων ευρώ. Επίσης επισήμανε την ανάγκη να περιοριστεί η κατασπατάληση ύδατος, αλλά και να ολοκληρωθούν τα προτεινόμενα έργα ταμίευσης.
3	Αντιπεριφερειάρχης Πρωτογενούς Τομέα	Ο Αντιπεριφερειάρχης Πρωτογενούς Τομέα, καλωσόρισε το κοινό και ανέφερε ότι η Περιφέρεια της Θεσσαλίας χτυπήθηκε όσο καμία άλλη από τα φαινόμενα του Σεπτεμβρίου (2023). Επισήμανε ότι μέσα από αυτά τα φαινόμενα και μέσα τα προβλήματα που υπήρξαν, που ήταν τεράστια, πρέπει να σχεδιάσουμε με καινούργια δεδομένα, με δεδομένα που μπορούν να αποφύγουν όλες αυτές τις καταστάσεις και με δεδομένα ότι το νερό μας λείπει και πρέπει να το χρησιμοποιήσουμε. Είναι σίγουρο ότι υπάρχει νερό, αρκετό νερό, απλά χρειαζόμαστε διαχείριση, οπότε πρέπει να κάνουμε μία καινούργια τοποθέτηση, μία καινούργια αρχή για τα διαχειριστικά σχέδια.
4	Περιφερειάρχης Θεσσαλίας (εκλεγμένος έως τέλος 2023)	Ο Περιφερειάρχης Θεσσαλίας ξεκίνησε λέγοντας ότι η σημερινή Ημερίδα είναι μεγάλη στιγμή σε μία πάρα πολύ δύσκολη συγκυρία και μεγάλη ευθύνη για τη διαχείριση των Σχεδίων Απορροής Λεκανών. Συνεχίζοντας εξέφρασε την θετική του γνώμη για το έργο μεταφοράς νερού από τον Αχελώο καθώς και για την ανάγκη υλοποίησης μιας σειράς φραγμάτων όπως στο Μουζάκι, στο Νεοχωρίτη και στο Αγιονέρι. Αναφέρθηκε επίσης στα πλημμυρικά γεγονότα του Σεπτεμβρίου

α/α	Φορέας / Ιδιότητα	Χαιρετισμός/Αρχική τοποθέτηση
		2023. Επίσης μίλησε για την ολοκλήρωση των έργων του Αχελώου και ευχήθηκε να προχωρήσουν τα έργα ορεινής υδρονομίας. Τέλος, επεσήμανε την ανάγκη σύστασης φορέα διαχείρισης του νερού.
5	Αντιπρόεδρος ΔΕΥΑΛ	Ο Αντιπρόεδρος ΔΕΥΑΛ καλωσόρισε όλους στην ΔΕΥΑΛ και να απηύθυνε τους χαιρετισμούς του Δημάρχου της πόλης του κυρίου Καλογιάννη, ο οποίος δεν μπορούσε να παραβρεθεί γιατί είναι στην Αθήνα για την Γενική Συνέλευση της ΚΕΔΕ. Το συγκεκριμένο θέμα Διαβούλευσης των Σχεδίων Διαχείρισης των Λεκανών Απορροής του διαμερισμάτος είναι ένα πάρα πολύ σημαντικό ζήτημα, που κατανοούν όλοι έπειτα και από την τελευταία περίοδο του Σεπτεμβρίου αλλά και παλαιότερα με τον Ιανό. Ευχήθηκε τα αποτελέσματα αυτής της διαβούλευσης να είναι καλά και να υλοποιηθούν όπως πρέπει. Κλείνοντας ανέφερε ότι η ΔΕΥΑΛ τα παρακολουθεί και θα καταθέσει προτάσεις με παρατηρήσεις και αναφορές σχετικά με τα Σχέδια Διαχείρισης

Πίνακας 3.2-3: Παρεμβάσεις / τοποθετήσεις επί των εισηγήσεων που υποβλήθηκαν κατά τη διάρκεια της ημερίδας στη Λάρισα στις 24/11/2023

α/α	Φορέας	Ιδιότητα	Παρέμβαση / Τοποθέτηση	Σχολιασμός/Απάντηση
1	Περιφέρεια Θεσσαλίας (εκλεγμένος ανάληψη καθηκόντων από 01/01/2024)	Καθηγητής Πανεπιστημίου Θεσσαλίας	<ol style="list-style-type: none"> 1. Το lindain το οποίο έχει απαγορευτεί εδώ και 25 χρόνια, το οποίο ανήκει στους ενδοκρινικούς διαταράκτες και είναι που πολύ SOS για όλα, πώς βρέθηκε στα ΥΣ; 2. Για τα βαρέα μέταλλα που έχουμε στα διάφορα, κυρίως στα ποτάμια που είδα. Αυτά θα ήθελα να υπάρχει και μία δυνατότητα για risk assessment, δηλαδή να ξέρουμε κάποια μέτρα αυτά τα επίπεδα που βρίσκουμε είναι στο επίπεδο "Χ" αλλά από εκεί και πέρα τι πρέπει να κάνουμε για να τα διαχειριστούμε με το βαθμό του ρίσκου 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Είναι αρκετά συνηθισμένο φαινόμενο ακόμα και στη 2η Αναθεώρηση, ήταν πάρα πολύ στο πρώτο Σχέδιο Διαχείρισης, έβγαινε μειούμενο στην 1η Αναθεώρηση αλλά παραμένει να βρίσκουμε στοιχεία φυτοφαρμάκων τα οποία έχουν απαγορευτεί σε διάφορες περιοχές της Ελλάδας, δεν είναι δηλαδή θέμα της Θεσσαλίας μόνο αυτό. 2. Σε ότι αφορά στα βαρέα μέταλλα, βρίσκουμε σε διάφορες περιοχές υδράργυρο, νικέλιο κ.λπ., κάποια από αυτά πιθανώς να σχετίζονται και με φυσική μεταλλοφορία που υπάρχει, κυρίως το νικέλιο υπάρχει σε διάφορες περιοχές. Η εκτίμηση του ρίσκου εξαρτάται από τη χρήση του νερού την οποία θα κάνουμε. Δηλαδή αν το νερό προορίζεται για ύδρευση προφανώς θα πρέπει να προηγηθούν όλες οι αναγκαίες καταρχήν αναλύσεις και επεξεργασίες και στη συνέχεια η λήψη μέτρων ώστε

α/α	Φορέας	Ιδιότητα	Παρέμβαση / Τοποθέτηση	Σχολιασμός/Απάντηση
				όταν φτάνει στην κατανάλωση να πληροί τα όρια του πόσιμου νερού. Το ίδιο όμως ή αντίστοιχα πράγματα θα έπρεπε να ισχύουν και για άλλες χρήσεις όπως είναι η κτηνοτροφία, όπως είναι η άρδευση κ.λπ. οπότε, ναι, είναι η απάντηση στη βάση των αποτελεσμάτων που παίρνουμε τώρα από το πρόγραμμα παρακολούθησης, και πολύ σημαντικό στην εξέλιξη της εφαρμογής του προγράμματος που προκύπτει από το Μητρώο Ρυπαντών μπορούμε να δώσουμε πολύ πιο αναλυτικές απαντήσεις σε τέτοια θέματα και αφού συλλέξουμε την πληροφορία να εκτιμήσουμε μετά τι ρίσκο υπάρχει.
2	Ιδιώτης	πρ. Δ/ντής Εγγείων Βελτιώσεων, πρ. πρόεδρος ΓΕΩΤΕΕ/Κεντρικής Ελλάδας, μέλος Ε.Δ.Υ.ΘΕ	1. Ερώτημα αν οι τελικές αποφάσεις της Κυβέρνησης μέσω των δύο σχεδίων, ΣΔΛΑΠ και Σχέδιο Διαχείρισης Κινδύνων Πλημμύρας, θα είναι συμβατές με όσα σε επόμενη φάση, δηλαδή μετά από κάποιους μήνες θα παραδώσει η ΗΥΑ. οι προτάσεις της ΗΥΑ θα ενσωματωθούν όλα αυτά που θα υποβληθούν ώστε να υλοποιηθούν στο πλαίσιο των δύο ήδη εν δυνάμει θεσμοθετημένων εγκεκριμένων σχεδίων με νέα Αναθεώρηση. Αν προτείνουν κάτι το οποίο δεν περιλαμβάνετε στα εγκεκριμένα Σχέδια τι θα κάνουμε.	1. Απαντήθηκε ότι πάντα ελέγχεται η συμβατότητα των έργων με τα Σχέδια Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών και τα Σχέδια Διαχείρισης Κινδύνων Πλημμύρας. Ο έλεγχος πραγματοποιείται από τις αρμόδιες διευθύνσεις υδάτων, οι οποίες είναι αυτές που έχουν και τη διαχείριση των υδάτων της περιοχής.
3	Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας	Ομότιμος Καθηγητής	Σχόλιο σχετικά με το σενάριο αλλαγής των καλλιεργειών, η οποία μπορεί να λύσει το υδατικό πρόβλημα αλλά θα δημιουργήσει κοινωνικό πρόβλημα. Να προστεθούν μέτρα εξοικονόμησης νερού στην ΚΑΠ. Πλέον λόγω της κακής κατάστασης των υδάτων, θα υπάρχουν απώλειες στις επιδοτήσεις των αγροτών.	Η παρέμβαση αφορά κυρίως σε θέματα αγροτικής πολιτικής και οικονομίας και στις αρνητικές επιπτώσεις σε περίπτωση αλλαγής των καλλιεργειών στη Θεσσαλία. Σημειώνεται ότι δεν αποτελεί αντικείμενο της 2 ^{ης} Αναθεώρησης του ΣΔΛΑΠ Θεσσαλίας η εξέταση σεναρίου αλλαγής του μίγματος καλλιεργειών.
4	Δήμος Κιλελέρ	Δήμαρχος	1. Ερώτημα εάν η μείωση της ποσότητας του νερού που προτείνεται να μεταφερθεί από την ΛΑΠ Αχελώου στην ΛΑΠ Πηνειού (από 1,2 δις m ³ του αρχικού σχεδιασμού σε 250 εκ. m ³), είναι θέμα	1. Σημειώνεται ότι ο υπολογισμός του υδατικού ελλείμματος στη Θεσσαλία έγινε στη βάση των υφιστάμενων αρδευτικών αναγκών, όπως αυτές παρουσιάζονται στα στοιχεία των Ενιαίων Αιτήσεων

α/α	Φορέας	Ιδιότητα	Παρέμβαση / Τοποθέτηση	Σχολιασμός/Απάντηση
			<p>συμβιβασμού και παράλληλα θα πρέπει να γίνει αλλαγή στο μίγμα των καλλιεργειών.</p> <p>2. Να υπάρχει δυνατότητα στους φορείς να καταθέσουν τις απόψεις τους ως προς το σχέδιο που αφορά την δημιουργία του Οργανισμού Διαχείρισης Υδάτων για την Θεσσαλία</p>	<p>Ενίσχυσης (ΕΑΕ) 2021 (στοιχεία 2020) του ΟΠΕΚΕΠΕ. Στην παρούσα 2^η Αναθεώρηση του ΣΔΛΑΠ Θεσσαλίας δεν εξετάζεται σενάριο αλλαγής του μίγματος καλλιεργειών.</p> <p>2. Το σχόλιο δεν σχετίζεται άμεσα με την 2^η Αναθεώρηση του ΣΔΛΑΠ Θεσσαλίας.</p>
5	Σύνδεσμος Κατακλυζομένων Μεσοχώρας	Πρόεδρος	<p>1. Σχόλια σχετικά με τις αρνητικές επιπτώσεις του ΥΗΕ της Μεσοχώρας και της εκτροπής του Αχελώου. Αναφορά στην εκκρεμή προσφυγή στο ΣτΕ για το ΥΗΣ Μεσοχώρας.</p>	<p>1. Σχετικά με την προσφυγή στο ΣτΕ για ακύρωση των περιβαλλοντικών όρων του έργου ΥΗΣ Μεσοχώρας, αναφέρεται ότι με την πρόσφατη απόφαση 144/2024 του Συμβουλίου της Επικρατείας (ΣτΕ Ε' 7μ. 144/2024) απορρίφθηκε η αίτηση ακύρωσης των περιβαλλοντικών όρων του έργου ΥΗΣ Μεσοχώρας, ενώ συγκεκριμένα αναφέρεται: «Από το σύνολο, εξάλλου, των στοιχείων της υπόθεσης και τη μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων του έργου προκύπτει ότι έχουν, μεν, επέλθει σοβαρές περιβαλλοντικές επιπτώσεις στις εκβολές του Αχελώου στο Ιόνιο Πέλαγος, οι οποίες συνίστανται στην μετατροπή του οικοσυστήματος των εκβολών σε άλλου τύπου οικοσύστημα (αλοφυτικού βιοτόπου) λόγω κατακράτησης των φερτών υλικών του ποταμού που τροφοδοτούν το δέλτα σε ποσοστό, μάλιστα, άνω του 98%, αυτό, όμως, οφείλεται στη λειτουργία τριών φραγμάτων κατά μήκος του Αχελώου (Κρεμαστών, Καστρακίου και Στράτου), και δεν αναμένεται να επιδεινωθεί από ένα ακόμη υδροηλεκτρικό έργο, που, μάλιστα είναι ήδη κατασκευασμένο.»</p>
6	ΤΕΕ Κεντρικής & Δυτικής Θεσσαλίας	Πρόεδρος	<p>1. Αναφορά ότι δεν έχουν αναρτηθεί τα Κείμενα Τεκμηρίωσης και θα υποβληθούν σχόλια αφού τα έχουν μελετήσει.</p> <p>2. Συμφωνούν με τον ανασχεδιασμό του ταμιευτήρα της Συκιάς και κατά δεύτερον την πραγματοποίηση</p>	<p>1. Σε συνέχεια της ημερίδας διαβούλευσης τα Κείμενα Τεκμηρίωσης αναρτήθηκαν στην ιστοσελίδα της ΓΔΥ.</p> <p>2. Το ΤΕΕ θα μπορούσε να συμμετάσχει ως τεχνικός σύμβουλος έπειτα από πρόσκληση του φορέα υλοποίησης των μελετών.</p>

α/α	Φορέας	Ιδιότητα	Παρέμβαση / Τοποθέτηση	Σχολιασμός/Απάντηση
			<p>μελέτης κόστους-οφέλους, με τον όρο τα κριτήρια να είναι αμιγώς επιστημονικά. Αίτημα να συμμετέχει το ΤΕΕ ως τεχνικός σύμβουλος στη διαδικασία της μελέτης.</p> <p>3. Απουσία χρονοδιαγράμματος και ιεράρχησης στην υλοποίηση των μέτρων, δεν υπάρχει ενημέρωση σχετικά με την διαθεσιμότητα πόρων για τα εν λόγω έργα.</p> <p>4. Το σχέδιο να συμβαδίζει με τον προτεινόμενο Οργανισμό Διαχείρισης Υδάτων, να συμπεριλαμβάνει και τις συνθήκες της κλιματικής κρίσης δεδομένου ότι τα μέτρα θα πρέπει να αφορούν τόσο συνθήκες λειψυδρίας-ξηρασίας όσο και συνθήκες πλημμύρας. Να υπάρξει συντονισμός της ΚΑΠ με την διαχείριση των υδάτων.</p>	<p>3. Για τα προγράμματα συμπληρωματικών μέτρων έχει γίνει οικονομική αξιολόγηση στην οποία περιλαμβάνεται ενδεικτικό χρονοδιάγραμμα και εν μέρει προτεραιοποίηση. Δηλαδή μέτρα με μηδενικό κόστος μπορούν να ξεκινήσουν άμεσα. Τα ανωτέρω, καθώς και τα προτεινόμενα χρηματοδοτικά εργαλεία για την υλοποίηση των συμπληρωματικών μέτρων παρουσιάζονται στο Αναλυτικό Κείμενο Τεκμηρίωσης «Προγράμματα βασικών και συμπληρωματικών μέτρων, συμπεριλαμβανομένης της ανάλυσης του κόστους τους σε σχέση με την αποδοτικότητά τους».</p> <p>4. Τα σχόλια είναι ορθά. Είναι σημαντικό ότι μας κοινοποιήθηκαν αυτές οι απόψεις και ότι μέσω της διαβούλευσης έλαβε γνώση η ΓΔΥ.</p>
7	WWF HELLAS	Υπεύθυνη Νομικού Τομέα	<p>1. Αρνητική γνώμη για το σχέδιο της εκτροπής καθότι δεν συνάδει με τους όρους της βιώσιμης ανάπτυξης όπως έχει κρίνει και το Συμβούλιο της Επικρατείας ήδη από το 2014. Τα έργα αυτά εναντιώνονται και υπονομεύουν τόσο τους στόχους για την καλή κατάσταση των υδάτων της Οδηγίας Πλαίσιο για τα ύδατα, τους στόχους διατήρησης της Οδηγίας για τους οικοτόπους αλλά και τους στόχους για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και προστασία της βιοποικιλότητας όπως εντάσσονται στο πλαίσιο του υπό διαμόρφωση κανονισμού για την αποκατάσταση της φύσης. Μείζον ζήτημα η μη υλοποίηση σχεδιαζόμενων και δρομολογημένων κατά μέρος προγραμμάτων-μέτρων. Δεν έχουν δρομολογηθεί έργα ταμίευσης και εξοικονόμηση, για εξυπηρέτηση του υδατικού ελλείμματος εντός της ΛΑΠ του Πηνειού και οδηγούμαστε στο να</p>	<p>Ως απάντηση στα σχετικά με την μεταφορά 250 hm³ νερού σε ετήσια βάση από τον Αχελώο στον Πηνειό επαναλαμβάνεται ότι η 2^η Αναθεώρηση των ΣΔΛΑΠ και οι ΣΜΠΕ των ΥΔ 04 και 08 έφτασαν μέχρι το σημείο εκείνο που οι διαθέσιμες (ή οι μη διαθέσιμες) πληροφορίες τεχνικού σχεδιασμού των έργων τους επέτρεπαν να φτάσουν, τηρώντας απαρέγκλιτα την αρχή της προφύλαξης, αφού:</p> <p>1. Αφενός επιβεβαίωσαν από την ανάλυση όλων των στοιχείων ότι</p> <p>α) στη Θεσσαλία θα υπάρχει παραμένον έλλειμμα υδάτων μακροπρόθεσμα λόγω ανθρωπογενών χρήσεων και περιβαλλοντικών αναγκών, το οποίο δεν μπορεί να καλυφθεί ακόμη και αν ολοκληρωθεί η υλοποίηση όλων των προβλεφθέντων μέτρων εξοικονόμησης και πρόσθετης ταμίευσης υδάτων εντός του Υδατικού Διαμερίσματος της Θεσσαλίας και</p>

α/α	Φορέας	Ιδιότητα	Παρέμβαση / Τοποθέτηση	Σχολιασμός/Απάντηση
			επαναφέρετε το έργο της εκτροπής, δίχως επαρκή τεκμηρίωση. Τα έργα της εκτροπής οφείλουν να περάσουν τον έλεγχο του άρθρου 4 παράγραφος 7, επίσης δεν μνημονεύονται είτε δρομολογημένα είτε κατασκευασμένα έργα τα οποία επηρεάζουν την κατάσταση των υδάτων όπως είναι το υδροηλεκτρικό έργο Αυλακίου, το υδροηλεκτρικό έργο Μεσοχώρας, το υδροηλεκτρικό έργο Δαφνοζωνάρας.	<p>β) ότι η μεταφορά 250 εκ. κ.μ. χειμερινού νερού από τη ΛΑΠ Αχελώου στη ΛΑΠ Πηνειού δεν είναι σε θέση να προκαλέσει από τη μια πλευρά αξιοσημείωτο έλλειμμα σε οποιαδήποτε χρήση ύδατος και από την άλλη πλευρά πρόβλημα υπεραπόληψης σε οποιοδήποτε επιφανειακό ΥΣ ή επιδείνωση της ποσοτικής κατάστασης σε οποιοδήποτε υπόγειο ΥΣ στη ΛΑΠ Αχελώου και</p> <p>2. αφετέρου διαπίστωσαν ότι υφίστανται σημαντικά κενά τεχνικού σχεδιασμού στο έργο της Συκιάς που δεν επιτρέπουν σε καμία περίπτωση την ανάλυση κόστους-οφέλους και την εκτίμηση και αξιολόγηση επιπτώσεων, καθιστώντας αδύνατη την ένταξη χωρίς όρους και προϋποθέσεις των τριών σχετικών μέτρων δομικών κατασκευών στο πρόγραμμα συμπληρωματικών μέτρων της 2^{ης} Αναθεώρησης των ΣΔΛΑΠ Θεσσαλίας και Δυτικής Στερεάς Ελλάδας.</p> <p>Υπό αυτό το πρίσμα η πρόταση που περιλαμβάνεται στο συμπληρωματικό μέτρο <i>M08Σ1126 - Ανασχεδιασμός ταμειυτήρα Συκιάς σε επίπεδο προμελέτης για την εξυπηρέτηση της μεταφοράς 250 εκ. κ.μ. από τη ΛΑΠ Αχελώου στη ΛΑΠ Πηνειού και αδειοδότηση αυτού, προτείνεται ως πρόταση διερεύνησης, ενώ παράλληλα καθορίζεται το πλαίσιο σύμφωνα με το οποίο θα πρέπει να εκπονηθούν οι απαραίτητες για την λήψη αποφάσεων μελέτες. Οι μελέτες αυτές περιλαμβάνουν α) το σύνολο των τεχνικών μελετών για τον ανασχεδιασμό του έργου του ταμειυτήρα της Συκιάς στη βάση των αναγκών μεταφοράς 250 εκ. m³, β) μελέτη κόστους – οφέλους επί του ανασχεδιασμένου έργου και γ) Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ) που θα περιλαμβάνει τόσο Μελέτη Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης (ΜΕΟΑ) και Δέουσα</i></p>

α/α	Φορέας	Ιδιότητα	Παρέμβαση / Τοποθέτηση	Σχολιασμός/Απάντηση
				<p>Εκτίμηση Επιπτώσεων (ΔΕΕ) όσο και την μελέτη-ειδική έκθεση διερεύνησης της ανάλυσης συμβατότητας του ανασχεδιασμένου έργου με την Οδηγία Πλαίσιο για τα νερά (2000/60/ΕΚ) βάσει των διατάξεων του άρθρου 4.7 περί εξαιρέσεων. <u>Η επιτυχής υλοποίηση του μέτρου Μ08Σ1126, δηλαδή η ολοκλήρωση και η έγκριση των ανωτέρω μελετών, αποτελεί προϋπόθεση για την ένταξη στο πρόγραμμα μέτρων του ΣΔΛΑΠ των συμπληρωματικών μέτρων Μ08Σ1127, Μ08Σ1128 και Μ08Σ1129, τα οποία αφορούν ουσιαστικά στην υλοποίηση των τεχνικών έργων για την μεταφορά και την διανομή του νερού, με τους όρους και τις προϋποθέσεις που θα καθορίζονται στις σχετικές Αποφάσεις Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων που θα προκύψουν.</u> Η υιοθετηθείσα προσέγγιση εναρμονίζεται απολύτως με τις διατάξεις και τις κατευθυντήριες οδηγίες εφαρμογής τόσο της Οδηγίας Πλαίσιο για τα νερά, όσο και των Οδηγιών σχετικά με την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων σχεδίων και προγραμμάτων (2001/42/ΕΕ), έργων και δραστηριοτήτων (2014/52/ΕΕ), καθώς και των Οδηγιών των Οικοτόπων (92/43/ΕΟΚ) και της Οрниθοπανίδας (2009/147/ΕΕ), στην εφαρμογή των οποίων πρωτεύοντα ρόλο παίζει η ευλαβική τήρηση της αρχής της προφύλαξης όταν η υπάρχουσα τεχνική πληροφορία και επιστημονική γνώση διαμορφώνει συνθήκες αβεβαιότητας ως προς την ασφάλεια επιλογών για το περιβάλλον. Τονίζεται, τέλος, ότι η υιοθετηθείσα, με δηλωμένη επιφύλαξη, προσέγγιση έχει το πρόσθετο πλεονέκτημα του ότι δεν διαμορφώνει τετελεσμένα και συνθήκες οριστικού χαρακτήρα για τη μεταφορά νερού από τη ΛΑΠ Αχελώου στη ΛΑΠ Πηνειού, αλλά αντιθέτως περιγράφει τα κατ' ελάχιστον αναγκαία προαπαιτούμενα για να διαμορφωθούν οι συνθήκες αυτές. Συνεπώς, με βάση όσα προαναφέρονται, είναι σαφές ότι</p>

α/α	Φορέας	Ιδιότητα	Παρέμβαση / Τοποθέτηση	Σχολιασμός/Απάντηση
				<p>στην 2^η Αναθεώρηση του ΣΔΛΑΠ του ΥΔ Θεσσαλίας λαμβάνονται υπόψη όλες οι ανησυχίες που προβάλλονται από τις Περιβαλλοντικές Οργανώσεις, ενώ παράλληλα εξειδικεύονται οι δράσεις που απαιτούνται για την πλήρη διερεύνηση της δυνατότητας υλοποίησης του έργου, των επιπτώσεών του στα ύδατα και στο φυσικό περιβάλλον.</p> <p>*Το σύνολο των σχολίων που στάλθηκαν από τις Περιβαλλοντικές Οργανώσεις Ελληνική Εταιρεία Περιβάλλοντος και Πολιτισμού, Ελληνική Εταιρεία Προστασίας της Φύσης, Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία και WWF Ελλάς, και αφορούν στο θέμα της μεταφοράς νερού από τον Αχελώο στον Πηνειό, απαντώνται στην ενότητα 5.2 του παρόντος.</p>
8	Πολιτιστικός σύλλογος Πλατανιά	Πολιτικός Μηχανικός, Τεχνικός Σύμβουλος	<ol style="list-style-type: none"> 1. Η εκτροπή του Αχελώου θα πρέπει από ενεργειακό-αρδευτικό έργο να γίνει καθαρά αρδευτικό για να είναι αρκετή η ποσότητα των 250εκ κυβ. 2. Η διανομή του νερού να γίνει με κλειστούς αγωγούς πίεσης, να εκμεταλλευτούμε το πιεζομετρικό όπως είναι η άρδευση του Σμοκόβου για να υπάρξει εξοικονόμηση στο κόστος ενέργειας, άλλα και λιπασμάτων και φυτοφαρμάκων. 3. Σχόλια σχετικά με τις καταστροφές που προκλήθηκαν από τις πλημμύρες του Σεπτεμβρίου 2023. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Στο πλαίσιο του ΣΔΛΑΠ προτείνεται η εξέταση της λύσης της μεταφοράς 250 hm³ νερού από τον Αχελώο στον Πηνειό υπό το πρίσμα της κάλυψης του αρδευτικού ελλείμματος της Θεσσαλίας. Είναι πάντα θεμιτό τα μεγάλα έργα δομικών κατασκευών να έχουν έναν χαρακτήρα έργων πολλαπλών χρήσεων. Κατά συνέπεια η συμπαραγωγή ενέργειας σε έναν ταμιευτήρα που σχεδιάζεται για να εξυπηρετεί πρωτίστως αρδευτικές ανάγκες οφείλει να εξετάζεται και να ορίζεται συγκεκριμένο σχέδιο διαχείρισης του ταμιευτήρα. 2. Σημειώνεται ότι στο πρόγραμμα των συμπληρωματικών μέτρων που αφορούν στην μεταφορά νερού περιλαμβάνεται και το μέτρο Μ08Σ1129 - Μελέτη και Κατασκευή δικτύων άρδευσης για την αντικατάσταση γεωτρήσεων στη ΛΑΠ Πηνειού, το οποίο θα υλοποιηθεί υπό την αίρεση της επιτυχούς υλοποίησης του μέτρου Μ08Σ1126. 3. Το σχόλιο δεν σχετίζεται άμεσα με το αντικείμενο των ΣΔΛΑΠ.

α/α	Φορέας	Ιδιότητα	Παρέμβαση / Τοποθέτηση	Σχολιασμός/Απάντηση
9	Περιβαλλοντική Πρωτοβουλία Μαγνησίας	Εκπρόσωπος	<ol style="list-style-type: none"> 1. Να γίνει σήραγγα για την αποστράγγιση των νερών στην περιοχή της Κάρλας που πλημμύρισε. 2. Εάν επιτρέπεται σε επίπεδο νομοθεσίας πλέον η εκτροπή από τόσο μεγάλες λεκάνες απορροής αυτό θα πρέπει να αιτιολογείται πιθανότατα για λόγους εθνικού συμφέροντος και μόνο και όχι στο επίπεδο λήψης απόφασης επειδή πιέζει μία ανάγκη όπως εκτιμάται σε μία περιφέρεια σε σχέση με μία άλλη. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Το θέμα της σήραγγας για την εκκένωση των παρακάρλιων περιοχών προς το Αιγαίο είναι προφανώς κάτι το οποίο δεν εξετάζεται στα ΣΔΛΑΠ, είναι κάτι το οποίο θα εξεταστεί στο Σχέδιο Διαχείρισης Κινδύνων Πλημμύρας, δεν αποτελεί αντικείμενο των ΣΔΛΑΠ. 2. Σημειώνεται ότι μέσω του άρθρου 4.7 της Οδηγίας δύναται η δυνατότητα ορισμένα ΥΣ να εξαιρούνται από τον στόχο της καλής κατάστασης, όταν συνδέονται με έργα υπέρτατου δημοσίου συμφέροντος.
10	ΕΛΓΟ ΔΗΜΗΤΡΑ	Υδρογεωλόγος, Διευθυντής Ερευνών του Ινστιτούτου Εδαφοϋδατικών Πόρων (ΙΕΥΠ)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Καλούνται οι μελετητικές ομάδες να συντάξουν Σχέδια Διαχείρισης, για να σχεδιάσουν έργα και να αξιολογήσουν τα μέτρα με ελλιπή δεδομένα παρακολούθησης. Επίσης το πρόγραμμα παρακολούθησης θα πρέπει να προσαρμόζεται στις ανάγκες της Περιφέρειας. 2. Ποιες ήταν οι επιπτώσεις του Daniel και του Elias στο υπόγειο δυναμικό της Θεσσαλίας και ποσοτικά και ποιοτικά. 3. Ανεξάρτητα εάν προχωρήσει η εκτροπή του Αχελώου, θα πρέπει να εξαντλήσουμε τα περιθώρια βελτιστοποίησης της χρήσης των υδατικών πόρων εντός της λεκάνης απορροής του Πηνειού (αρδευτική χρήση). 4. Θα πρέπει να υπάρχει ιεράρχηση των μέτρων βάσει επιστημονικών κριτηρίων. 5. Χρήση των διαθέσιμων δορυφορικών δεδομένων, που μας παρέχει πλέον η Ευρωπαϊκή Ένωση δωρεάν, μπορεί να μας δώσει την ακριβή κατανάλωση των καλλιεργειών σε νερό σε ημερήσιο χρονικό βήμα και σε κλίμακα χωραφιού. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Όντως υπάρχουν σημαντικά κενά στα διαθέσιμα δεδομένα που χρησιμοποιήθηκαν για την σύνταξη των ΣΔΛΑΠ και για τον λόγω αυτό στο αναθεωρημένο πρόγραμμα μέτρων προτείνονται στοχευμένα συμπληρωματικά μέτρα παρακολούθησης (M08Σ0804, M08Σ0804, M08Σ1605, M08Σ1606). 2. Σχετικά με τις ποιοτικές και ποσοτικές επιπτώσεις των πλημμυρικών φαινομένων που έπληξαν την Θεσσαλία, συμπεριλαμβάνεται στο πρόγραμμα μέτρων το συμπληρωματικό μέτρο M08Σ1607, στο οποίο προτείνεται η άμεση εφαρμογή διερευνητικού προγράμματος της ποσοτικής και ποιοτικής κατάστασης των ΥΥΣ που επηρεάστηκαν. 3. Όπως έχει επισημανθεί αρκετές φορές η ομάδα μέτρων που αφορά στην μεταφορά νερού από την ΛΑΠ Αχελώου στη ΛΑΠ Πηνειού δεν αντικαθιστά τα μέτρα εξοικονόμησης (πρώτη δέσμη μέτρων) ή τα μέτρα ταμείου ύδατος (δεύτερη και Τρίτη δέσμη μέτρων) εντός της ΛΑΠ Πηνειού, αλλά δρα συμπληρωματικά, στοχεύοντας στην κάλυψη του παραμένουτος ελλείμματος, μετά δηλαδή την εφαρμογή των μέτρων της πρώτης, δεύτερης και τρίτης δέσμης.

α/α	Φορέας	Ιδιότητα	Παρέμβαση / Τοποθέτηση	Σχολιασμός/Απάντηση
				<p>4. Για τα προγράμματα συμπληρωματικών μέτρων έχει γίνει οικονομική αξιολόγηση στην οποία περιλαμβάνεται ενδεικτικό χρονοδιάγραμμα και εν μέρει προτεραιοποίηση. Δηλαδή μέτρα με μηδενικό κόστος μπορούν να ξεκινήσουν άμεσα. Τα ανωτέρω, καθώς και τα προτεινόμενα χρηματοδοτικά εργαλεία για την υλοποίηση των συμπληρωματικών μέτρων παρουσιάζονται στο Αναλυτικό Κείμενο Τεκμηρίωσης «Προγράμματα βασικών και συμπληρωματικών μέτρων, συμπεριλαμβανομένης της ανάλυσης του κόστους τους σε σχέση με την αποδοτικότητά τους».</p> <p>5. Τα σχόλια είναι ορθά. Είναι σημαντικό ότι μας κοινοποιήθηκαν αυτές οι απόψεις και ότι μέσω της διαβούλευσης έλαβε γνώση η ΓΔΥ.</p>
11	ΤΟΕΒ Τιτανίου	Πρόεδρος	<p>1. Αναφορά στο έργο του εμπλουτισμού των Ορφανών το οποίο έχει εδώ και χρόνια κατασκευαστεί και σταματήσει να λειτουργεί μετά τον Ιανό, στο οποίο βασίστηκε η υπογειοποίηση του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και συμμετέχει στην κατασκευή των ΣΔΙΤ Υπέρειας Ορφανών. Επίσης κατά μήκος του ποταμού Ενπέα και στο ύψος της Συκεών υπάρχει ακόμη ένα φράγμα το οποίο αυτό από το '94 κατασκευάστηκε και δεν λειτουργεί καθόλου.</p> <p>2. Η Επαγγελματική Οργάνωση Βάμβακος ανέθεσε μελέτη η οποία αναδεικνύει αν η καλλιέργεια βαμβακιού είναι λιγότερο υδροβόρα ή περισσότερο όπως επίσης και αν είναι επιβλαβές στο περιβάλλον σύμφωνα με την αποδέσμευση του άνθρακα. Οι δύο αυτές μελέτες αποδεικνύουν ότι είναι η πιο λιγότερο επιβαρυνόμενη καλλιέργεια που μπορεί να γίνει στην περιοχή της Θεσσαλίας.</p>	<p>1. Σχετικά με το έργο τεχνητού εμπλουτισμού Υπέρειας Ορφανών το οποίο έχει ληφθεί υπόψη έτσι κι αλλιώς, σημειώνεται ότι είναι ένα έργο που ξεκίνησε παλιά από το Υπουργείο Γεωργίας, ολοκληρώθηκε και δεν εφαρμόστηκε ποτέ, ειδικά μετά τον Ιανό. Στο πλαίσιο της 2^{ης} Αναθεώρησης ΣΔΛΑΠ του ΥΔ Θεσσαλίας έχει ληφθεί υπόψη.</p> <p>2. Είναι σημαντικό τα στοιχεία των μελετών να είναι διαθέσιμα στους μελετητές και στην ΓΔΥ και παρακαλούμε για την κοινοποίησή τους.</p>

α/α	Φορέας	Ιδιότητα	Παρέμβαση / Τοποθέτηση	Σχολιασμός/Απάντηση
12	ΔΕΥΑ Λάρισας	Διευθυντής	<ol style="list-style-type: none"> 1. Η ΔΕΥΑΛ υλοποιεί το Master Plan για την υδροδότηση της πόλης της Λάρισας και για τις εναλλακτικές λύσεις υδροδότησης της Λάρισας με χρονικό ορίζοντα, είναι το Master Plan της Λάρισας που υλοποιούμε, το 2060. Η Λάρισα υδρεύεται σήμερα από τρεις ομάδες γεωτρήσεων. Η μία είναι σε καλό Υδατικό Σύστημα, οι άλλες δύο είναι σε Υδατικά Συστήματα τα οποία δεν είναι σε καλή κατάσταση είτε ποιοτικά είτε ποσοτικά. Άρα λοιπόν πρέπει να βρούμε λύση για την υδροδότηση της πόλης της Λάρισας στα επόμενα χρόνια. 2. Σχετικά με την αξιοποίηση επιφανειακών νερών που είναι και τα αποτελέσματα της μελέτης του Master Plan. Η μία λύση αφορά το φράγμα Καλούδα, το οποίο περιλαμβάνεται αλλά από λάθος περιγράφεται σαν αρδευτικού σκοπού και όχι υδρευτικού. Υπάρχει μία σύγχυση λοιπόν ενώ ξεκάθαρα και στο προηγούμενο ήταν υδρευτικού σκοπού. 3. Να περιγραφεί με σαφήνεια το έργο του φράγματος του Παλαιοκάστρου που είναι υδρευτικού σκοπού, αν και είναι σε επίπεδο προμελέτης. Επίσης να περιληφθεί η ΔΕΥΑ Λάρισας σαν φορέας υλοποίησης, δηλαδή με το που θα βρεθεί η χρηματοδότηση να μπορεί η ΔΕΥΑΛ να υλοποιήσει τη δράση κατασκευής των φραγμάτων. 4. Χρειάζονται φράγματα για την προστασία από τις πλημμύρες. 5. Για αν έχει επιτυχία το Σχέδιο Διαχείρισης, πρέπει να υπάρχει συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα και φυσικά να υπάρχουν πόροι για την υλοποίηση των έργων. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Τα σχόλια 1, 2 και 3 λήφθηκαν υπόψη και ενσωματώθηκαν στο τελικό ΣΔΛΑΠ έπειτα από συνεννόηση με την ΔΕΥΑΛ. 4. Το σχόλιο αφορά σε μέτρα αντιμετώπισης των πλημμυρικών φαινομένων και δεν αποτελεί άμεσα αντικείμενο του ΣΔΛΑΠ. Σημειώνεται ότι υπό εξέλιξη βρίσκεται η μελέτη για την 1^η Αναθεώρηση του ΣΔΚΠ του ΥΔ, για την οποία θα πραγματοποιηθεί διαβούλευση. 5. Για τα προγράμματα συμπληρωματικών μέτρων έχει γίνει οικονομική αξιολόγηση στην οποία περιλαμβάνεται ενδεικτικό χρονοδιάγραμμα και εν μέρει προτεραιοποίηση. Δηλαδή μέτρα με μηδενικό κόστος μπορούν να ξεκινήσουν άμεσα. Τα ανωτέρω, καθώς και τα προτεινόμενα χρηματοδοτικά εργαλεία για την υλοποίηση των συμπληρωματικών μέτρων παρουσιάζονται στο Αναλυτικό Κείμενο Τεκμηρίωσης «Προγράμματα βασικών και συμπληρωματικών μέτρων, συμπεριλαμβανομένης της ανάλυσης του κόστους τους σε σχέση με την αποδοτικότητά τους».

α/α	Φορέας	Ιδιότητα	Παρέμβαση / Τοποθέτηση	Σχολιασμός/Απάντηση
13	Σύνδεσμος Κατακλυζομένων Μεσοχωρας «ο Αχελώος»	Ειδικός Γραμματέας	<ol style="list-style-type: none"> 1. Το έργο Μεσοχώρας έχει ύψος 155 μέτρα, αρχικώς ήταν υδροηλεκτρικό έργο και μετά μπήκε ως έργο κεφαλής εκτροπής. 2. Η σήραγγα έχει κατασκευαστεί για να μεταφερθεί νερό 1 δις 200 εκατομμύρια κυβικά μέτρα νερού προς τη Θεσσαλία. Τώρα η μεταφορά αφορά 250 εκατομμύρια κυβικά μέτρα νερού. Πως θα ελέγχεται πόση είναι η ποσότητα που περνάει? 3. Σήμερα τα φράγματα που παράγουν υδροηλεκτρική ενέργεια έχουν ύψος λιγότερο από 20 μέτρα. 4. Λόγω της αναμονής για το έργο της εκτροπής του Αχελώου δεν γίναν κάποια έργα στη Θεσσαλία, μικρής παρέμβασης προς το περιβάλλον. 5. Υπάρχουν επτά αποφάσεις του Συμβουλίου της Επικρατείας, μία από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο, εκκρεμεί και μία όγδοη για το όλο θέμα της εκτροπής του Αχελώου 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Είναι προφανές ότι το έργο της Μεσοχώρας δεν συνδέεται σύμφωνα με τους νόμους της πολιτείας, με το ισχύον πλαίσιο πλέον, με τη μεταφορά νερού από τον Αχελώο. Είναι ένα έργο το οποίο έχει ολοκληρώσει την έγκριση του σε ότι αφορά τα Σχέδια Διαχείρισης νερών εδώ και πολλά χρόνια, έχει ολοκληρώσει την περιβαλλοντική αδειοδότηση του και επομένως έχει φύγει από το πλαίσιο της περίληψής του ή όχι στο Σχέδιο Διαχείρισης Νερών. 2. Σημειώνεται ότι η σήραγγα αν και κατασκευάστηκε με το πολύ παλιό πλάνο των 1,2 δις δεν έχει πλέον αυτή την δυνατότητα. Δεν την έχει γιατί ξεκίνησε όντως η σήραγγα με την πολύ παλιά Μελέτη της ΔΕΗ αλλά φτάνοντας στην Αγορασία, τότε πια ξέραμε ότι δεν υπάρχουν τα 1,2 δις, από 38 τετραγωνικά μέτρα η διατομή της από Αγορασιά προς Πετρωτό μειώθηκε σε λιγότερο από το μισό, σε 16 τετραγωνικά. Δεν μπορεί αυτή η σήραγγα να φέρει 1,2 δις, ούτε 800 εκ., και 600 εκ. με μεγάλη δυσκολία μπορεί να φέρει. Θα χρειάζεται πολύ μεγάλα έργα ταμίευσης από τη μεριά της Θεσσαλίας για να πρέπει να φέρνει όγκο νερό και το χειμώνα που δεν αρδεύουν, στην πραγματικότητα η σήραγγα αυτή είναι πολύ μειωμένη. Τώρα σε ότι αφορά τα φράγματα Μεσοχώρας και Συκιάς πράγματι ο συνδυασμός των μεγεθών τους ήταν για να εξυπηρετήσει μεγάλη εκτροπή, η Μεσοχώρα κατασκευάστηκε η Συκιά όμως δεν κατασκευάστηκε γι' αυτό και ζητάμε στα πλαίσια επανεξέτασης της σκοπιμότητας να γίνει εκτροπή, γιατί αυτό λέμε, και την τεχνική επανεξέταση, η Συκιά μπορεί να είναι πολύ μικρότερη πια, δεν χρειάζεται τους όγκους νερού που είχαμε σχεδιάσει παλιά. Άρα όλα αυτά πρέπει να

α/α	Φορέας	Ιδιότητα	Παρέμβαση / Τοποθέτηση	Σχολιασμός/Απάντηση
				<p>επανεξεταστεί και βέβαια υπό το πρίσμα ότι έρχονται σε δεύτερη προτεραιότητα μετά από όλα τα έργα της Θεσσαλίας τα οποία πρέπει να προηγηθούν. Είναι σημαντικό να γίνει ξεκάθαρο ότι η δυνατότητα μεταφοράς νερού ποσότητας 1,2 δις δεν υφίσταται πλέον.</p> <p>3. Σχετικά με τα υδροηλεκτρικά, η τάση παγκοσμίως είναι όχι μόνο να γίνονται πλέον πάρα πολλά φράγματα για να αντιμετωπιστεί η κλιματική αλλαγή αλλά λόγω τεχνολογίας τα ύψη τους ανεβαίνουν εντυπωσιακά. Η ΔΕΗ για παράδειγμα θα κατασκευάσει τώρα, στη Βόρεια Μακεδονία, στον Αξιό, 180 μέτρα υδροηλεκτρικό. Είναι προφανές θέλουν να είναι ψηλά για να παράγουν μεγάλη ισχύ.</p>
14	Ιδιώτης	Μέλος ΔΣ ΕΘΕΜ, πρ. γραμματέας ΤΕΕ/ΚΔΘ, μέλος Ε.Δ.Υ.ΘΕ	1. Υπάρχει ένα συσσωρευμένο επί δεκαετίες έλλειμμα που έγινε από την κακή χρήση, από τις υπεραντλήσεις. Χρειάζεται να ενισχυθεί το Υδατικό Διαμέρισμα, για να επαναφέρουμε σε μία φυσιολογική βιώσιμη λειτουργία αυτά τα υπόγεια οικοσυστήματα. Είχαμε έντονες πλημμύρες θα έχουμε και έντονες ξηρασίες, είναι η άλλη όψη του ίδιου νομίσματος. Θέλουμε αποθέματα για την αντιμετώπισή της.	1. Στην 2 ^η Αναθεώρηση του ΣΔΛΑΠ ως πρώτο μέτρο για την εξέταση της δυνατότητας μεταφοράς νερού, είναι ο επανασχεδιασμός του ταμειυτήρα της Συκιάς για να εξυπηρετήσει τη μεταφορά 250 εκατομμυρίων m ³ καθώς το τρέχον έλλειμμα υπολογίστηκε σε περίπου 175 hm ³ , άρα είναι προφανές ότι θέλουμε λίγο παραπάνω για λόγους ασφαλείας. Αυτό βασίζεται στο ότι τα συγκεκριμένα έργα είναι έργα βαριά τα οποία έχουν μεγάλη διάρκεια ζωής, τα οποία κοστίζουν πάρα πολλά χρήματα και έχουν ήδη κοστίσει χρήματα, τα οποία θέλουν πολύ χρόνο για να γίνουν επομένως καλό είναι να υπάρχει μία ασφάλεια, ένα ποσοστό παραπάνω στη δυναμικότητα ώστε να μπορούν να αντιμετωπίσουν πιθανά ακραία πράγματα τα οποία θα συμβούν στο μέλλον είτε σε ότι αφορά τις ανάγκες είτε σε οποιοδήποτε άλλο λόγο..

Πίνακας 3.2-4: Σχόλια που υποβλήθηκαν διαδικτυακά κατά τη διάρκεια της ημερίδας στη Λάρισα στις 24/11/2023

α/α	Φορέας	Ερώτηση	Σχολιασμός/Απάντηση
1	Ιδιώτης	1. Σχόλιο σχετικά με την πρόταση λύσεων που είναι ρεαλιστικές, με βάση τα σημερινά δεδομένα και όχι παλιές απόψεις. Πρέπει να αλλάξουν πιθανόν ο τύπος των καλλιεργειών. Το νερό είναι δημόσιο αγαθό και πεπερασμένος φυσικός πόρος.	1. Σημειώνεται ότι ο υπολογισμός του υδατικού ελλείμματος στη Θεσσαλία έγινε στη βάση των υφιστάμενων αρδευτικών αναγκών, όπως αυτές παρουσιάζονται στα στοιχεία των Ενιαίων Αιτήσεων Ενίσχυσης (ΕΑΕ) 2021 (στοιχεία 2020) του ΟΠΕΚΕΠΕ. Δεν αποτελεί αντικείμενο της 2 ^{ης} Αναθεώρησης του ΣΔΛΑΠ Θεσσαλίας η εξέταση σεναρίου αλλαγής του μίγματος καλλιεργειών.
2	Ιδιώτης	1. Ερώτημα σχετικά με το ποιες καλλιέργειες αντέχει υδατικά ο κάμπος και ποιος θα το ορίσει.	1. Το σχόλιο δεν σχετίζεται άμεσα με την 2 ^η Αναθεώρηση του ΣΔΛΑΠ Θεσσαλίας. Αποτελεί εν γένει αντικείμενο των αρμόδιων υπηρεσιών του ΥΠΑΑΤ και θα μπορούσε να διερευνηθεί στο πλαίσιο ενός σχεδίου αγροτικής ανάπτυξης της Θεσσαλίας.
3	Ιδιώτης	1. Σχόλιο σχετικά με το ο νέο ευρωπαϊκό νόμο για την αποκατάσταση της φύσης που αναμένεται να ψηφιστεί στους επόμενους μήνες, αν έχει ληφθεί υπόψη στο νέο αναθεωρημένο ΣΔΛΑΠ δεδομένου ότι θα περιλαμβάνει σημαντικά άρθρα για την αποκατάσταση ποταμίων, συστημάτων που το κάθε κράτος μέλος θα πρέπει να ενσωματώσει στην εθνική νομοθεσία.	1. Στην σύνταξη των Σχεδίων Διαχείρισης ΛΑΠ, λαμβάνεται υπόψη το ισχύον εθνικό και ευρωπαϊκό θεσμικό πλαίσιο.

3.3 Αξιολόγηση αποτελεσμάτων ημερίδας

Τα κρισιμότερα θέματα που αναδείχθηκαν μέσα από τη διαδικασία της Ημερίδας Διαβούλευσης που πραγματοποιήθηκε εντοπίζονται παρακάτω, ταξινομημένα σε γενικές κατηγορίες. Η καταγραφή των θεμάτων προκύπτει από την απομαγνητοφώνηση των πρακτικών της ημερίδας.

Περί λειτουργίας και αποτελεσματικότητας υπηρεσιών

- Οι ελλείψεις σε ανθρώπινο δυναμικό και πόρους καθιστούν δύσκολη την εφαρμογή του Σχεδίου Διαχείρισης.
- Είναι απαραίτητη η συνεργασία των αρχών μεταξύ τους.

Περί διαδικασίας διαβούλευσης

- Εκφράστηκε η άποψη ότι η διαβούλευση στην όλη διαδικασία της αναθεώρησης του σχεδίου, δεν θα πρέπει να περιορίζεται στο ελάχιστο απαραίτητο χρονικό όριο των έξι μηνών.
- Έγινε αναφορά για την μη έγκαιρη ανάρτηση των Κειμένων Τεκμηρίωσης που συνοδεύουν το Προσχέδιο και της ΣΜΠΕ.

Περί προσχεδίων διαχείρισης, πολιτικής υδάτων, διαχείρισης και εφαρμογής των μέτρων του ΣΔΛΑΠ

- Η λειτουργία του Εθνικού Δικτύου Παρακολούθησης δεν επαρκεί για την κάλυψη των κενών στην κατάσταση των υδατικών συστημάτων. Υπάρχουν ΥΣ για τα οποία δεν έχουν πραγματοποιηθεί ποτέ μετρήσεις από τον πρώτο διαχειριστικό κύκλο έως σήμερα.
- Κρίνεται απαραίτητη η ενίσχυση του εθνικού δικτύου παρακολούθησης με περιφερειακά προγράμματα παρακολούθησης.
- Είναι σημαντική η υιοθέτηση κοινών προδιαγραφών και προτύπων σε όλα τα προγράμματα παρακολούθησης των υδάτων που αξιοποιούνται στο πλαίσιο αξιολόγησης της κατάστασης των υδατικών συστημάτων.
- Μη ικανοποιητική η εφαρμογή των μέτρων της 1ης Αναθεώρησης του ΣΔΛΑΠ Θεσσαλίας.
- Αναφορές στη σύνδεση των μέτρων με χρηματοδοτικά εργαλεία και στην ιεράρχησή τους.
- Καθορισμός κύριου Φορέα υλοποίησης κάθε μέτρου για την αποφυγή συγχύσεων ως προς τις αρμοδιότητες των εμπλεκόμενων φορέων.
- Εάν θα υπάρχει συσχέτιση των ΣΔΛΑΠ με τα Σχέδια Διαχείρισης Κινδύνου Πλημμύρας τα οποία είναι υπό αναθεώρηση, καθώς και με την πρόταση της Ολλανδικής εταιρείας εμπειρογνομόνων HVA σχετικά με την αναδιοργάνωση της Θεσσαλίας μετά τις καταστροφικές πλημμύρες του Daniel.

Τοπικά ζητήματα

- Ανάγκη για διερεύνηση τρόπων ύδρευσης της Λάρισας σε σύμπνοια με το υπό εκπόνηση Masterplan ύδρευσης της ΔΕΥΑ Λάρισας.

- Τρόποι αντιμετώπισης του ελλείμματος σε νερό άρδευσης της Θεσσαλίας και συμβατότητα των λύσεων με το εθνικό και το ενωσιακό δίκαιο.
- Επιπτώσεις από την εγκατάσταση μονάδων μυδοκαλλιέργειας στην παράκτια περιοχή του Δ. Αγιάς και Δ.Τεμπών.

4 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΡΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΗΣ 2^{ΗΣ} ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗΣ ΣΔΛΑΠ

Στους συμμετέχοντες που παρακολούθησαν την Ημερίδα που πραγματοποιήθηκε στις 24-11-2023 Λάρισα δια ζώσης δόθηκε η δυνατότητα να απαντήσουν σε σχετικά ερωτηματολόγια, μέσω τεχνολογίας QR code, η οποία υποστηρίχθηκε από τον Διοργανωτή με τη χρήση tablet εντός της αίθουσας. Συνολικά απαντήθηκαν 26 ερωτηματολόγια από φυσικά πρόσωπα και εκπροσώπους φορέων.

Στον παρακάτω πίνακα παρατίθενται συνοπτικά στοιχεία των φορέων / φυσικών προσώπων που συμπλήρωσαν το ερωτηματολόγιο.

Πίνακας 4-1: Λίστα με στοιχεία φορέα / φυσικού προσώπου που συμπλήρωσαν το ερωτηματολόγιο κατά τη διάρκεια της ημερίδας στη Λάρισα στις 24/11/2023

α/α	ΙΔΙΟΤΗΤΑ	ΦΟΡΕΑΣ
1	Φυσικό πρόσωπο	
2	Φορέας	Γεωπονικός Σύλλογος Μαγνησίας - Πρόεδρος
3	Φυσικό πρόσωπο	
4	Φορέας	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
5	Φορέας	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΥΔΑΤΩΝ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
6	Φορέας	Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας
7	Φορέας	ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΝΟΜΟΥ ΛΑΡΙΣΑΣ - ΑΕΝΟΛ Α.Ε.
8	Φυσικό πρόσωπο	
9	Φορέας	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ Δ/ΝΣΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ
10	Φυσικό πρόσωπο	
11	Φυσικό πρόσωπο	
12	Φορέας	ΚοιΣΠΕ Λάρισας Μυρμιδόνες, κέντρο ψυχικής υγείας
13	Φυσικό πρόσωπο	
14	Φορέας	ΔΑΣΑΡΧΕΙΟ ΑΛΜΥΡΟΥ
15	Φυσικό πρόσωπο	
16	Φορέας	ΔΑΣΑΡΧΕΙΟ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ
17	Φορέας	Αποκεντρωμένη Διοίκηση Θεσσαλίας Στερεάς Ελλάδας
18	Φυσικό πρόσωπο	

19	Φορέας	ΔΕΥΑ ΤΥΡΝΑΒΟΥ
20	Φορέας	Τ.Ο.Ε.Β ΠΑΛΛΙΟΜΟΝΑΣΤΗΡΟ
21	Φορέας	ΤΟΕΒ ΣΕΛΛΑΝΩΝ
22	Φυσικό πρόσωπο	
23	Φορέας	
24	Φυσικό πρόσωπο	
25	Φορέας	ΥΠΕΝ
26	Φυσικό πρόσωπο	

Σημειώνεται ότι το πλήθος των ερωτηματολογίων που συμπληρώθηκαν είναι αναντίστοιχο με τον αριθμό των ατόμων που συμμετείχαν στην ημερίδα και για τον λόγο αυτό κρίθηκε ότι ως διαδικασία δεν αποτέλεσε έναν αποτελεσματικό και αντιπροσωπευτικό τρόπο αξιολόγησης της ημερίδας διαβούλευσης. Ως εκ τούτου δεν αξιολογήθηκαν περαιτέρω.

Σχήμα 4-1: Το QR code που χρησιμοποιήθηκε για την συμπλήρωση του ερωτηματολογίου κατά τη διάρκεια της ημερίδας στη Λάρισα στις 24/11/2023

Παρακάτω παρουσιάζονται οι ερωτήσεις του ερωτηματολογίου και στατιστικά στοιχεία με τις απαντήσεις

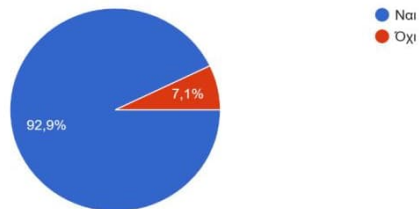
Παρακαλώ επιλέξτε αν είστε:

26 απαντήσεις

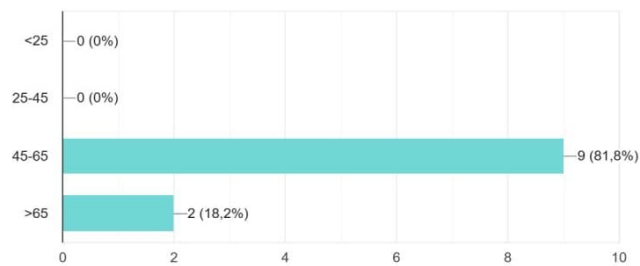
Επιθυμείτε να ενημερώνεστε για τις δράσεις μας;

14 απαντήσεις

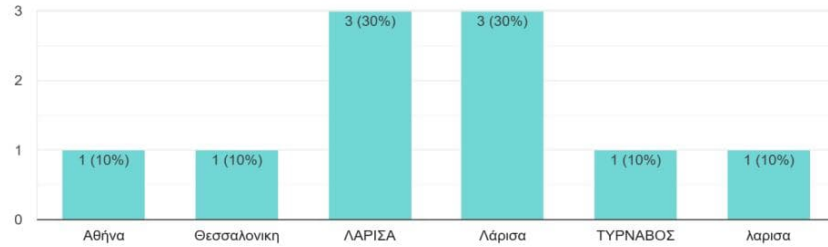
Για φυσικά πρόσωπα – παρακαλώ συμπληρώστε την ηλικιακή κατηγορία που ανήκετε βάζοντας x όπου ταιριάζει

11 απαντήσεις

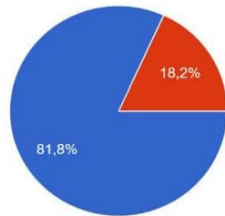
Περιοχή διαμονής ή καταγωγής

10 απαντήσεις

Επίπεδο μόρφωσης

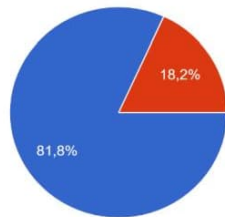
11 απαντήσεις

- Μεταπτυχιακό Πανεπιστημίου ή ανώτερο
- Πτυχίο Πανεπιστημίου
- Λύκειο
- Γυμνάσιο
- Δημοτικό

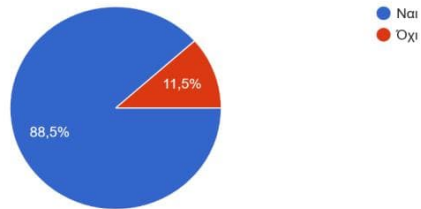
Επιθυμείτε να ενημερώνεστε για τις δράσεις μας;

11 απαντήσεις

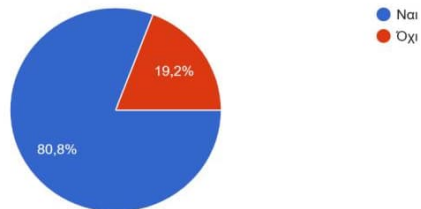

- Ναι
- Όχι

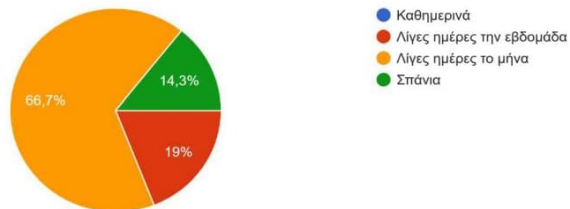
Γνωρίζετε την Ευρωπαϊκή Οδηγία Πλαίσιο για τα Νερά (2000/60/ΕΚ);
26 απαντήσεις

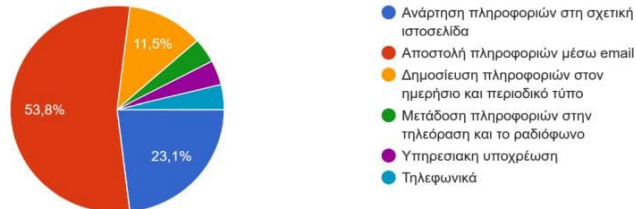
Χρησιμοποιείτε την ιστοσελίδα της 2ης Αναθεώρησης των Σχεδίων Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών (<http://wfdver.yrpeka.gr/el/home-gr/>);
26 απαντήσεις

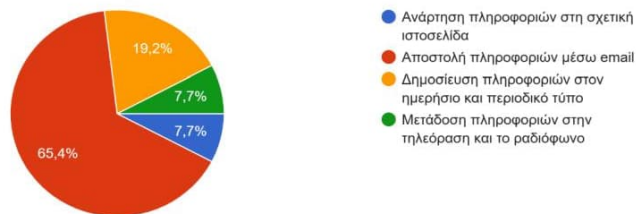
Πόσο συχνά χρησιμοποιείτε την ιστοσελίδα της 2ης Αναθεώρησης;
21 απαντήσεις

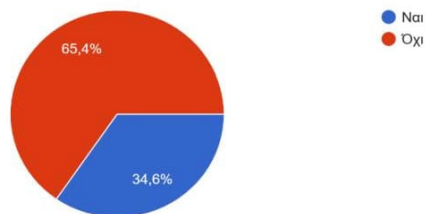
Πώς ενημερωθήκατε για τη διαβούλευση του Προσχεδίου της 2ης Αναθεώρησης του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών;
26 απαντήσεις

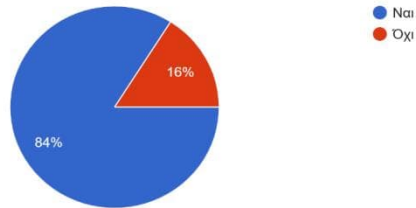
Ποιος θεωρείτε ότι είναι ο πιο αποτελεσματικός τρόπος ενημέρωσής σας για διαδικασίες διαβουλεύσεων;
26 απαντήσεις

Είχατε λάβει μέρος στην διαβούλευση της 1ης Αναθεώρησης των Σχεδίων Διαχείρισης ;
26 απαντήσεις

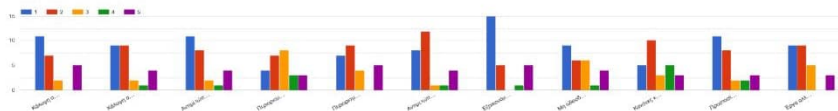
Γνωρίζετε το εγκεκριμένο Σχέδιο Διαχείρισης που εφαρμόζεται στην περιοχή σας;
 25 απαντήσεις

Πιστεύετε πως η εφαρμογή των Σχεδίων Διαχείρισης έχει συνδράμει στην βελτίωση της κατάστασης των υδατικών συστημάτων;
 25 απαντήσεις

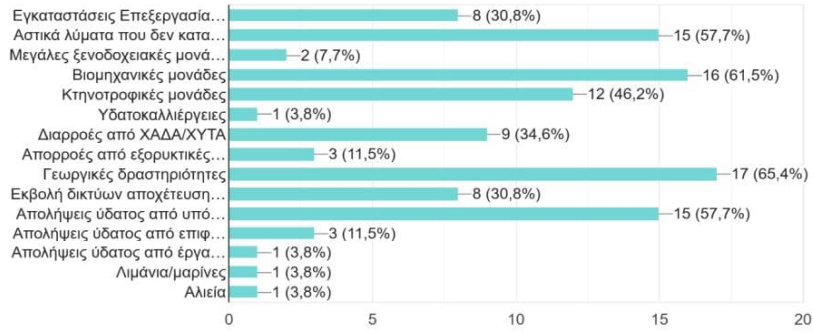

Παρακάτω κατατάξτε με βαθμό προτεραιότητας (βαθμ. 1 = υψηλή προτεραιότητα, 5 = χαμηλότερη προτεραιότητα, κλπ.) τα παρακάτω τμήματα διαχείρισης υδάτος στην περιοχή σας

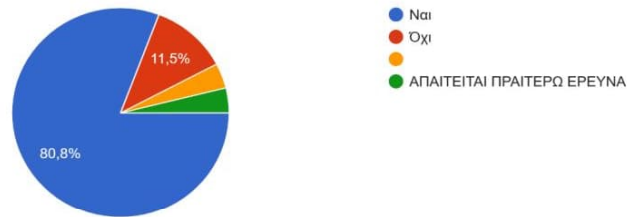
Ποιες από τις παρακάτω κατηγορίες πιέσεων θεωρείτε ότι συμβάλλουν περισσότερο στην υποβάθμιση της κατάστασης των υδατικών συστημάτων της περιοχής σας;

26 απαντήσεις

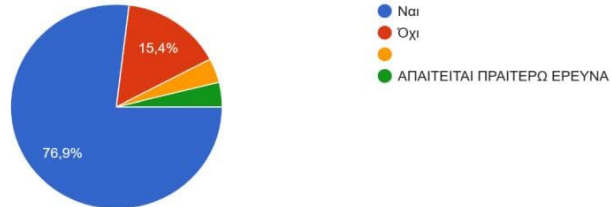
Πιστεύετε ότι η ποιοτική κατάσταση των επιφανειακών υδατικών συστημάτων όπως παρουσιάζεται στο Προσχέδιο, ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα;

26 απαντήσεις

Πιστεύετε ότι η ποιοτική κατάσταση των υπόγειων υδατικών συστημάτων όπως παρουσιάζεται στο Προσχέδιο, ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα;

26 απαντήσεις

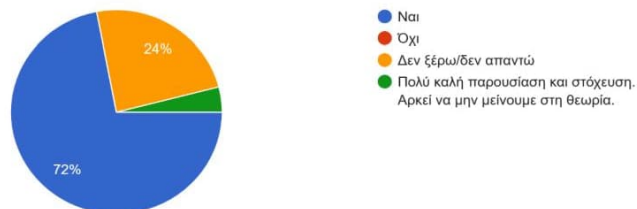
Πιστεύετε ότι η ποσοτική κατάσταση των υπόγειων υδατικών συστημάτων όπως παρουσιάζεται στο Προσχέδιο, ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα;

26 απαντήσεις

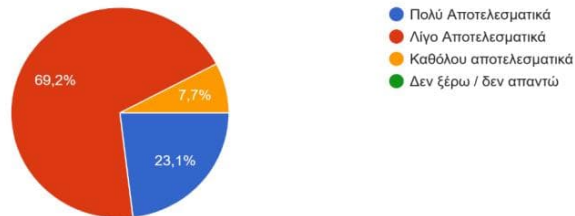

Συμφωνείτε με τους περιβαλλοντικούς στόχους και τις προτεινόμενες εξαιρέσεις, όπως παρουσιάζονται στο Προσχέδιο;

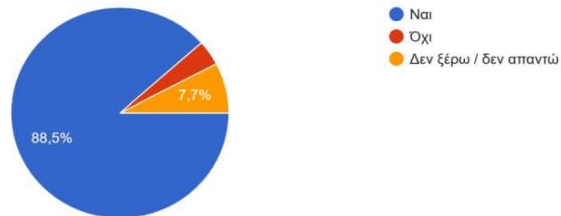
25 απαντήσεις

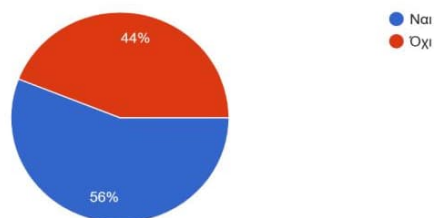
Πώς εκτιμάτε τα υφιστάμενα μέτρα προστασίας των υδατικών συστημάτων στην περιοχή σας;
26 απαντήσεις

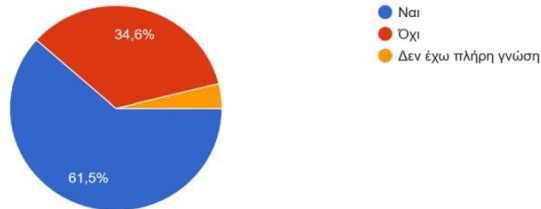
Σας είναι κατανοητό το Πρόγραμμα Μέτρων που περιλαμβάνεται στο Προσχέδιο Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών;
26 απαντήσεις

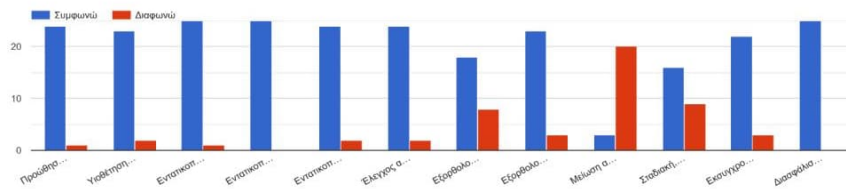
Τα βασικά μέτρα του Προγράμματος Μέτρων αφορούν σε εφαρμογή Νομοθεσίας (ευρωπαϊκής και εθνικής) και σε άλλα θεσμικά μέτρα ενώ έχο... αρκούν για την επίτευξη των στόχων του ΣΔΛΑΠ;
25 απαντήσεις

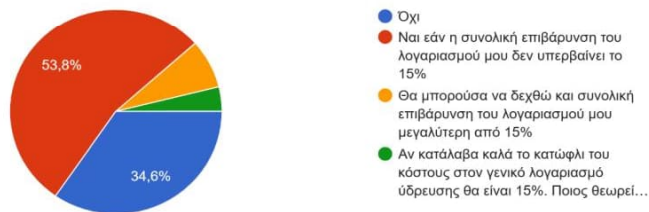
Τα συμπληρωματικά μέτρα του Προγράμματος Μέτρων αφορούν σε συγκεκριμένες προτάσεις/δράσεις ανά υδατικό σύστημα, με βάσ...αρκούν για την επίτευξη των στόχων του ΣΔΛΑΠ;
 26 απαντήσεις

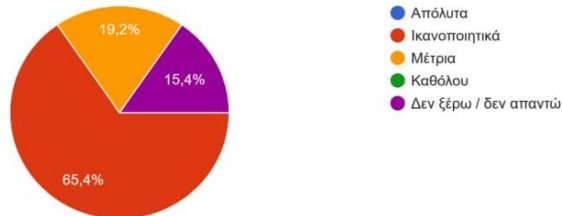
Με ποια από τα παρακάτω προτεινόμενα μέτρα συμφωνείτε και με ποια διαφωνείτε;

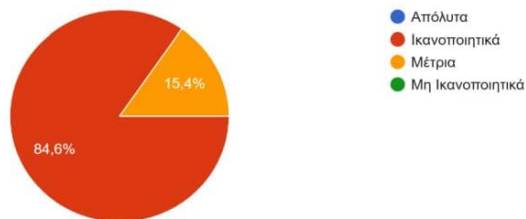
Το επιπλέον κόστος που προκύπτει από την εφαρμογή του προγράμματος μέτρων, επιβαρύνει, κατά περίπτωση, τους χρήστες. Θα δεχόσασταν να καλύψετε μέρος αυτού;
 26 απαντήσεις

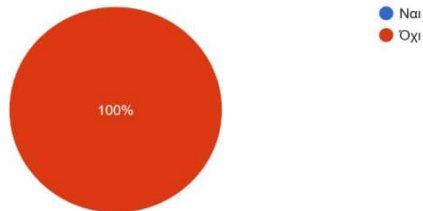
Πιστεύετε πως τα προτεινόμενα μέτρα προστασίας των υδατικών συστημάτων που περιλαμβάνονται στο Προσχέδιο καλύπτουν στο σύνολό τους τις ανάγκες της περιοχής σας;
26 απαντήσεις

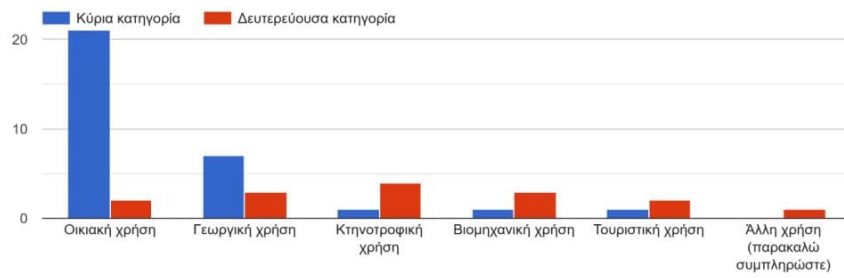
Σε ποιο βαθμό πιστεύετε ότι το παρόν Προσχέδιο Διαχείρισης εντοπίζει και προσεγγίζει κύρια ζητήματα/θέματα διαχείρισης των νερών στην περιοχή σας;
26 απαντήσεις

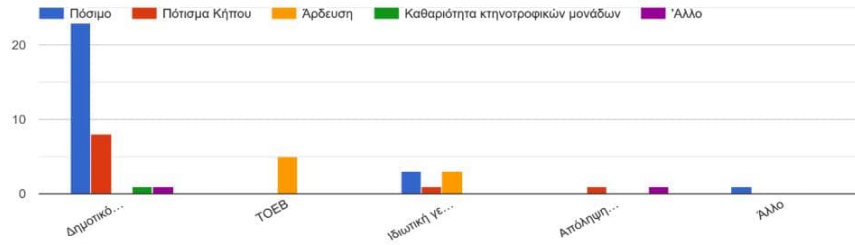
Επιθυμείτε να κάνετε κάποια προσθήκη, διόρθωση ή σχόλιο στα αναρτημένα κείμενα της 2ης Αναθεώρησης;
23 απαντήσεις

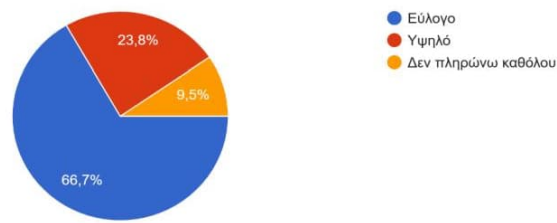
Σε ποια/ποιες κατηγορίες θα κατατάσσατε τον εαυτό σας όσον αφορά τη χρήση του νερού;

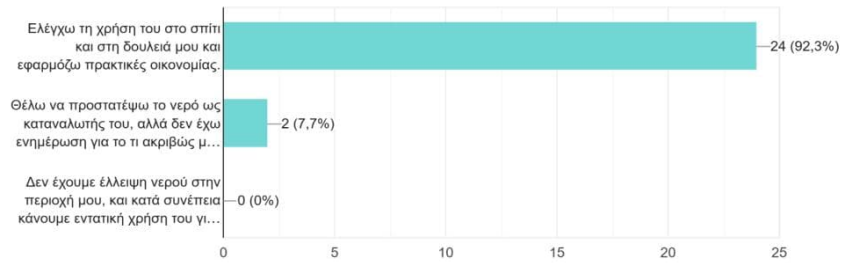
Από ποιες πηγές προμηθεύστε το νερό που χρησιμοποιείτε; (Παρακαλώ προσδιορίστε ανά πηγή τις κατηγορίες χρήσης)

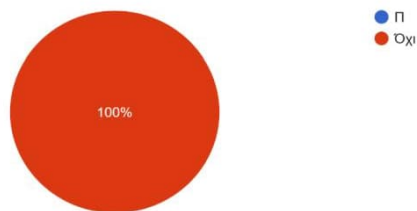
Πιστεύετε ότι το τίμημα για το νερό που καταναλώνετε για την άσκηση της επαγγελματικής σας δραστηριότητας είναι:
21 απαντήσεις

Θεωρείτε ότι αποδίδετε στο νερό το σεβασμό που του αναλογεί ως ένας πολύτιμος φυσικός πόρος δύσκολα ανανεώσιμος; Ποια φράση σας εκφράζει καλύτερα;
26 απαντήσεις

Έχετε κάποιο άλλο σχόλιο σε σχέση με τα ανωτέρω ζητήματα το οποίο δεν έχετε αναφέρει;
25 απαντήσεις

5 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΕΙΣΕΡΧΟΜΕΝΟΥ ΥΛΙΚΟΥ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ (ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ, ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ, ΣΧΟΛΙΑ)

Συνολικά για το ΥΔ Θεσσαλίας ελήφθησαν πλήθος δώδεκα (12) εγγράφων¹ που περιλαμβάνουν παρατηρήσεις, προτάσεις και σχόλια επί του προσχεδίου της 2^{ης} Αναθεώρησης του ΣΔΛΑΠ Θεσσαλίας.

Οι τρόποι λήψης των παρατηρήσεων αφορούν σε ταχυδρομική ή ηλεκτρονική αποστολή και σε υποβολή σχολίου στην ιστοσελίδα της ΓΔΥ <https://wfdver.ypeka.gr/el/consultation-gr/2revision-consultation-gr/>.

5.1 Απαντήσεις στο εισερχόμενο υλικό διαβούλευσης

Τα σημαντικότερα ζητήματα που προκύπτουν από τα υποβληθέντα σχόλια και παρατηρήσεις καθώς και τα αναλυτικά στοιχεία που περιγράφουν το προφίλ των συμμετεχόντων με αυτόν τον τρόπο στη διαβούλευση δίνονται στον ακόλουθο πίνακα.

¹ Υπολογίζεται το πλήθος των εγγράφων και όχι το πλήθος των φορέων. Δηλαδή μπορεί ένας φορέας να έχει στείλει δύο ή και περισσότερες παρατηρήσεις.

Πίνακας 5-1 Αναλυτικός πίνακας εισερχόμενου υλικού διαβούλευσης

α/α	Ημερομηνία	Φορέας	Ιδιότητα αποστολέα	Τρόπος υποβολής σχολίου	Συνοπτική περιγραφή εισερχόμενου υλικού / Σημαντικότερα ζητήματα	Σχολιασμός / Απάντηση
1	04/09/2023	Ιδιώτης	πρ. Δ/ντής Εγγείων Βελτιώσεων, πρ. πρόεδρος ΓΕΩΤΕΕ/Κεντρικής Ελλάδας, μέλος Ε.Δ.Υ.ΘΕ	Υποβολή σχολίου στην ιστοσελίδα της ΓΔΥ	Σχόλια επί του Πίνακα 9-10 Δέσμες μέτρων για την αντιμετώπιση του ελλείμματος στο ΥΔ Θεσσαλίας (Σελ. 290) και συγκεκριμένα για μείωση βιώσιμων υπόγειων (2η δέσμη) κατά 20 hm ³ /έτος - Μείωση βιώσιμων υπόγειων (3η δέσμη) κατά 25 hm ³ . Σχόλια για συμπληρωματικά μέτρα Μ08Σ0201, Μ08Σ0202, Μ08Σ0203, Μ08Σ1124, Μ08Σ1129, Μ08Σ1106, Μ08Σ1110, Μ08Σ0901, Μ08Σ0804, Μ08Σ0801	Τα σχόλια υπογραμμίζουν την οξύτατη πίεση που ασκείται στα υπόγεια υδατικά συστήματα του ΥΔ Θεσσαλίας και την ανάγκη για όσο το δυνατό πιο άμεση αντιμετώπιση του ελλείμματος. Είναι σημαντικό ότι μας κοινοποιήθηκαν αυτές οι πληροφορίες και ότι μέσω της διαβούλευσης έλαβε γνώση η ΓΔΥ. Σημειώνεται ότι πληροφορίες σχετικά με την εξέλιξη των μέτρων της 1ης Αναθεώρησης του ΣΔΛΑΠ Θεσσαλίας περιλαμβάνονται στο Αναλυτικό Κείμενο Τεκμηρίωσης
2	11/09/2023	ΔΕΥΑΛ	Πρόεδρος	Υποβολή σχολίου στην ιστοσελίδα της ΓΔΥ	Πρόταση συμπερίληψης στα πρόσθετα νέα μέτρα της 2ης Αναμόρφωσης των ΣΔΛΑΠ και η κατασκευή του φράγματος Παλαιοκάστρου με ποσότητα ταμίευσης 20.000.000 m ³ . Επίσης προτείνεται να μην οριστικοποιηθούν τα τεχνικά χαρακτηριστικά των φραγμάτων πριν την ολοκλήρωση των περαιτέρω δράσεων και μελετών από την ΔΕΥΑΛ. Τέλος η ΔΕΥΑΛ θα εξετάσει την υλοποίηση ενός εκ των φραγμάτων Κεφαλόβρυσου (Καλούδα) ή Παλαιόκαστρου. Αναφορά στο μέτρο Μ08Σ1109: διόρθωση διατύπωσης για τη χρήση της απολήψιμης ετήσιας	Τα σχόλια λήφθηκαν υπόψη στην τελική διαμόρφωση του ΣΔΛΑΠ ΥΔ Θεσσαλίας έπειτα από συνηνοήσεις με τη ΔΕΥΑ Λάρισας.

α/α	Ημερομηνία	Φορέας	Ιδιότητα αποστολέα	Τρόπος υποβολής σχολίου	Συνοπτική περιγραφή εισερχόμενου υλικού / Σημαντικότερα ζητήματα	Σχολιασμός / Απάντηση
					ποσότητας νερού για υδρευτικούς σκοπούς. Να αλλάξει ο φορέας υλοποίησης από ΥΜΕ/ Περιφέρεια και να οριστεί η ΔΕΥΑΛ για να προχωρήσει άμεσα τις δράσεις – μελέτες για την επιλογή φράγματος και κατόπιν την κατασκευή του εφόσον ενταχθεί σε χρηματοδότηση. Να αλλάξει το κόστος υλοποίησης, σε συμφωνία με το υλοποιούμενο Σχέδιο Διαχείρισης (master plan) ύδρευσης του Δήμου Λαρισαίων.	
3	19/09/2023	ιδιώτης	-	Υποβολή σχολίου στην ιστοσελίδα της ΓΔΥ	<ol style="list-style-type: none"> 1. Σημαντικό έλλειμα στη μεθοδολογία που προσεγγίζει το φυσικό ισοζύγιο των επιφανειακών ΥΣ. Ελλείψεις δεδομένων επιφανειακής απορροής του Πηνειού 2. Στήριξη μη αειφορικών δραστηριοτήτων και χρήσεων στον Θεσσαλικό κάμπο από την εκτροπή και ανταγωνιστική δράση της εκτροπής του Αχελώου με τα μέτρα Μ08Σ0302, Μ08Σ0303, Μ08Σ0304, Μ08Σ0305, Μ08Σ0402, Μ08Σ0501, Μ08Σ0601, Μ08Σ0504, Μ08Σ0804, Μ08Σ0808, Μ08Σ1001, Μ08Σ1101, Μ08Σ1102, Μ08Σ1103, Μ08Σ1106, Μ08Σ1108, 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Το επιφανειακό διαθέσιμο δυναμικό στο ΥΔ Θεσσαλίας επανεκτιμήθηκε στα πλαίσια της 2ης Αναθεώρησης ΣΔΛΑΠ αξιοποιώντας όλα τα διαθέσιμα υδρομετεωρολογικά δεδομένα των τελευταίων σαράντα ετών, από το 1981 έως και το 2021. Η εκτίμηση του επιφανειακού δυναμικού βασίστηκε στην υδρολογική προσομοίωση όλων των λεκανών απορροής των επιφανειακών υδατικών συστημάτων χρησιμοποιώντας το λογισμικό MIKE HYDRO BASIN που περιλαμβάνει το υδρολογικό μοντέλο NAM. Η βαθμονόμηση των μοντέλων πραγματοποιήθηκε αξιοποιώντας τα διαθέσιμα υδρομετρικά δεδομένα από όλες τις διαθέσιμες πηγές (ΥΠΕΝ, ΔΕΗ, ΕΛΚΕΘΕ), όπως και τις εκτιμήσεις εισροών σε ταμειυτήρες (Σμόκοβο, Πλαστήρας),

α/α	Ημερομηνία	Φορέας	Ιδιότητα αποστολέα	Τρόπος υποβολής σχολίου	Συνοπτική περιγραφή εισερχόμενου υλικού / Σημαντικότερα ζητήματα	Σχολιασμός / Απάντηση
					M08Σ1109, M08Σ1110, M08Σ1111, M08Σ1112, M08Σ1114, M08Σ1115, M08Σ1118, M08Σ1502, M08Σ1503, M08Σ1601	<p>ενώ πραγματοποιήθηκε ταυτόχρονη βαθμονόμηση των παραμέτρων των λεκανών του ΥΔ Θεσσαλίας με τα ΥΔ Ηπείρου και Δυτικής Στερεάς Ελλάδας για την αξιοποίηση μεγαλύτερου όγκου δεδομένων και τη βελτίωση της αξιοπιστίας. Τα αποτελέσματα της βαθμονόμησης κρίθηκαν ικανοποιητικά και οι προσομοιωμένες απορροές αναπαράγουν επαρκώς τα βασικά χαρακτηριστικά της απορροής στις θέσεις με μετρήσεις. Όλα τα αποτελέσματα και οι σχετικές μεθοδολογίες περιλαμβάνονται στο Παραδοτέο Π3.2 «Ρύθμιση Μοντέλων – Φυσικά Υδατικά Ισοζύγια</p> <p>2. Όπως έχει επισημανθεί αρκετές φορές η ομάδα μέτρων που αφορά στην μεταφορά νερού από την ΛΑΠ Αχελώου στη ΛΑΠ Πηνειού δεν αντικαθιστά τα μέτρα εξοικονόμησης (πρώτη δέσμη μέτρων) ή τα μέτρα ταμίευσης ύδατος (δεύτερη και Τρίτη δέσμη μέτρων) εντός της ΛΑΠ Πηνειού, αλλά δρα συμπληρωματικά, στοχεύοντας στην κάλυψη του παραμένοντος ελλείμματος, μετά δηλαδή την εφαρμογή των μέτρων της πρώτης, δεύτερης και τρίτης δέσμης.</p>
4	30/11/2023	Ιδιώτης	-	Υποβολή σχολίου στην	Σχόλιο σχετικά με το Μέτρο M08B0305 και τους υπολογισμούς που παρουσιάζονται, τις μεθόδους	Το σχόλιο λήφθηκε υπόψη στο τελικό ΣΔΛΑΠ

α/α	Ημερομηνία	Φορέας	Ιδιότητα αποστολέα	Τρόπος υποβολής σχολίου	Συνοπτική περιγραφή εισερχόμενου υλικού / Σημαντικότερα ζητήματα	Σχολιασμός / Απάντηση
				ιστοσελίδα της ΓΔΥ	άρδευσης και κωδικούς ΟΣΔΕ που δεν αναφέρονται (αρδευτικές ανάγκες)	
5	7/11/2023	Ελληνική Εταιρεία Περιβάλλοντος και Πολιτισμού, Ελληνική Εταιρεία Προστασίας της Φύσης, Φύσης Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία, WWF Ελλάς		Υποβολή σχολίου στην ιστοσελίδα της ΓΔΥ	<ol style="list-style-type: none"> Σχόλια για το έργο εκτροπής του Αχελώου / αμφισβήτηση της επίτευξης της καλής οικολογικής κατάστασης των επηρεαζόμενων υδάτινων σωμάτων έως και το 2027. Ιδιαίτερη αναφορά στο μεταβατικό ΥΣ EL0415T0003N. Μη ορθή εφαρμογή των προβλέψεων της οδηγίας ΟΠΥ (εξαίρεση άρθρου 4 παρ. 7) για τα έργα της εκτροπής του ποταμού Αχελώου. 	Αναλυτική απάντηση περιλαμβάνεται στην ενότητα 5.2 της παρούσας
6	29/11/2023	Ιδιώτης	Περιβαλλοντολόγος		Πρόταση να διευκρινιστεί πόσο νερό είναι διαθέσιμο για γεωργική χρήση στις υπολεκάνες του κάμπου της Θεσσαλίας, για την αειφορική χρήση των υδατικών πόρων (οικονομία-κοινωνία-περιβάλλον).	Στο πλαίσιο της 2 ^{ης} Αναθεώρησης του ΣΔΛΑΠ Θεσσαλίας επανεκτιμήθηκε το επιφανειακό διαθέσιμο υδατικό δυναμικό με χρήση υδρολογικού μοντέλου (NAM) και προσδιορίστηκαν οι υδατικές ανάγκες και το ποσοστό κάλυψής τους σε επίπεδο Λεκάνης Απορροής Ποταμού καθώς και σε επίπεδο Δημοτικής Ενότητας με χρήση διαχειριστικού μοντέλου υδατικών πόρων (MIKE HYDRO BASIN). Η άσκηση αυτή πραγματοποιήθηκε τόσο για την υφιστάμενη κατάσταση όσο και για δυνητικά σενάρια που επιλέχθηκαν σε συνεννόηση με την ΓΔΥ. Τα αποτελέσματα παρατίθενται αναλυτικά στο παραδοτέο «Ισοζύγια Προσφοράς και Ζήτησης».

α/α	Ημερομηνία	Φορέας	Ιδιότητα αποστολέα	Τρόπος υποβολής σχολίου	Συνοπτική περιγραφή εισερχόμενου υλικού / Σημαντικότερα ζητήματα	Σχολιασμός / Απάντηση
7	11/12/2023	Σύλλογος Δασολόγων Ν. Καρδίτσας		Υποβολή σχολίου με αποστολή email στη Κ/Ξ	Σχόλια και προτάσεις σχετικά με αντιπλημμυρική προστασία της Θεσσαλίας	Σημειώνεται ότι θέματα που σχετίζονται με την μελέτη αντιπλημμυρικών έργων δεν αποτελούν αντικείμενο των ΣΔΛΑΠ.
8	22/12/2023	Δ/ση Τεχνικών Υπηρεσιών, Πολεοδομίας & Περιβάλλοντος, Τμήμα Περιβάλλοντος & Πολ. Προστασίας Δ. Αγιάς		Υποβολή σχολίου με αποστολή email στη ΓΔΥ	Πρόταση να μην ενταχθεί το κεντρικό τμήμα ακτών Θεσσαλίας (Δέλτα Πηνειού) με κωδικό ΥΣ:EL0816C0002N στον κατάλογο των προστατευόμενων Περιοχών Υδρόβιων ειδών Οικονομικής σημασίας. Προωθούνται Αποφάσεις των Δημοτικών Συμβουλίων των Δήμων Αγιάς και Τεμπών καθώς και το κείμενο δημόσιας διαβούλευσης που αφορά την μη έγκριση της ίδρυσης μονάδων μυδοκαλλιέργειας στην ευρύτερη περιοχή των Δ. Αγιάς και Τεμπών διότι θα έχει καταστροφικά αποτελέσματα στην ανάπτυξη του τουρισμού (λειτουργούν σήμερα στην ευρύτερη περιοχή πάνω από 3.800 τουριστικές κλίνες), στην προστασία του περιβάλλοντος (Natura 2000) και στην αιεφόρο ανάπτυξη της περιοχής λόγω της σύγκρουσης με άλλους χρήστες (γεωργία, αλιεία και αναψυχή)	Σύμφωνα με την ΚΥΑ 31722/4-11-2011 (ΦΕΚ Β'2505/4-11-2011) εγκρίθηκε το "Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης (ΕΠΧΣΑΑ) για τις υδατοκαλλιέργειες και της Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων αυτού". Στο Ειδικό πλαίσιο ορίζονται οι Περιοχές Ανάπτυξης Υδατοκαλλιεργειών (Π.Α.Υ) δηλ. θαλάσσιες περιοχές που πληρούν συγκεκριμένα χαρακτηριστικά για την ανάπτυξη υδατοκαλλιεργειών. Στο εγκεκριμένο ΕΠΧΣΑΑ για τις υδατοκαλλιέργειες προσδιορίζεται η περιοχή Β9, ως «Περιοχή με περιθώρια περαιτέρω Ανάπτυξης» σχετικά με τις οστρακοκαλλιέργεια στο Δέλτα του Πηνειού ποταμού, η οποία βρίσκεται εντός των όριων του παράκτιου ΥΣ Κεντρικό τμήμα ακτών Θεσσαλίας (Δέλτα Πηνειού) με κωδικό EL0816C0002N. Η εν λόγω περιοχή έχει ενταχθεί στο μητρώο Προστατευόμενων Περιοχών Υδρόβιων Ειδών Οικονομικής Σημασίας από το εγκεκριμένο 1ο ΣΔΛΑΠ (2015) και παραμένει ως έχει τόσο στην εγκεκριμένη 1η Αναθεώρηση, όσο και στην παρούσα 2η Αναθεώρηση του ΣΔΛΑΠ του Υδατικού Διαμερίσματος (ΥΔ) Θεσσαλίας. Σημειώνεται

α/α	Ημερομηνία	Φορέας	Ιδιότητα αποστολέα	Τρόπος υποβολής σχολίου	Συνοπτική περιγραφή εισερχόμενου υλικού / Σημαντικότερα ζητήματα	Σχολιασμός / Απάντηση
						<p>ότι οι περιοχές που συμπεριλαμβάνονται στις «Περιοχές ανάπτυξης υδατοκαλλιεργειών» του εγκεκριμένου (ΕΠΧΣΑΑ) για τις υδατοκαλλιεργείες εντάσσονται σε όλα τα ΥΔ στο μητρώο Προστατευόμενων Περιοχών Υδρόβιων Ειδών Οικονομικής Σημασίας από το 1ο ΣΔΛΑΠ. Επιπρόσθετα η εν λόγω περιοχή Β9, ως «Περιοχή με περιθώρια περαιτέρω Ανάπτυξης» σχετικά με τις οστρακοκαλλιέργεια στο Δέλτα του Πηνειού ποταμού έχει συμπεριληφθεί και στο εγκεκριμένο Περιφερειακό Χωροταξικό Πλαίσιο (ΠΧΠ) Θεσσαλίας (ΥΠΕΝ/ΔΧΩΡΣ/69722/1108 - ΦΕΚ 269/2018).</p> <p>Οφείλει να τονιστεί ότι η συμπερίληψη περιοχών ανάπτυξης υδατοκαλλιεργειών στο ΣΔΛΑΠ δεν συνεπάγεται αυτόματα την αδειοδότηση εγκατάστασης και λειτουργίας μονάδων εντός αυτών, η οποία ορίζεται με συγκεκριμένους όρους και προϋποθέσεις από την ισχύουσα νομοθεσία.</p>
9	24/01/2024	Ιδιώτης		Υποβολή σχολίου με αποστολή email στη ΓΔΥ	Πρόταση για συμπερίληψη στο τελικό κείμενο των υπό αναθεώρηση ΣΔΛΑΠ, διάταξης που να ορίζει οικολογική παροχή για τα ΜΥΗΕ, ικανή να διασφαλίζει τις απαιτήσεις της προαναφερόμενης Οδηγίας 2000/60 καθορίζοντας ως οικολογική παροχή των ΜΥΗΕ τουλάχιστο το 50% της μέσης ετήσιας ροής του ρέματος (βλ. «Παραδοτέο 12» των αρχικών Σχεδίων	Για τον καθορισμό των υδατικών αναγκών των ποτάμιων υδατικών συστημάτων προς ικανοποίηση του φυσικού περιβάλλοντος βρίσκεται σε εξέλιξη η οριστική διαμόρφωση της εθνικής μεθοδολογίας για τον προσδιορισμό της οικολογικής παροχής ποτάμιων υδατικών συστημάτων, σε εφαρμογή του σχετικού μέτρου της 1 ^{ης} Αναθεώρησης των Σχεδίων Διαχείρισης ΛΑΠ. Για τα ΜΥΗΕ έχει καθιερωθεί η εμπειρική προσέγγιση εκτίμησης

α/α	Ημερομηνία	Φορέας	Ιδιότητα αποστολέα	Τρόπος υποβολής σχολίου	Συνοπτική περιγραφή εισερχόμενου υλικού / Σημαντικότερα ζητήματα	Σχολιασμός / Απάντηση
					Διαχείρισης υδατικού διαμερίσματος Θεσσαλίας).	οικολογικής παροχής μέσω της Υ.Α 12160/1999 (ΦΕΚ Β' 1552/3-8-1999) καθώς και του ειδικού χωροταξικού για τις ΑΠΕ που θεσμοθετήθηκε με την ΚΥΑ 49828/3.12.2008 (ΦΕΚ Β' 2464/3-12-2008).
10	16/7/2023	Ιδιώτης		Υποβολή σχολίου στην ιστοσελίδα της ΓΔΥ	Αντίστοιχο σχόλιο με το ανωτέρω	Όπως ανωτέρω.
11	12/2/2024	Ελληνική Εταιρεία Περιβάλλοντος και Πολιτισμού, Ελληνική Εταιρεία Προστασίας της Φύσης, Φύσης Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία, WWF Ελλάς		Υποβολή σχολίου με αποστολή email στη ΓΔΥ	Πρόσθετη παρέμβαση (2η) σε συνέχεια της -7/11/2023 1. Το επίπεδο τεκμηρίωσης των μελετών αυτών είναι εμφανώς ανεπαρκές και γι' αυτό δεν εξασφαλίζει την αποτελεσματική ενεργό συμμετοχή μας στη διαβούλευση. 2. Μη τήρηση των προθεσμιών που αφορούν την διαβούλευση των Προσχεδίων Διαχείρισης. 3. Μη υλοποίηση μέτρων για την αντιμετώπιση του προβλήματος ανεπάρκειας υδάτινων πόρων στην Θεσσαλία (π.χ. έλεγχος γεωτρήσεων, μικρά έργα αξιοποίησης των υδάτων και προσαρμογή των καλλιεργειών στην ΚΓΠ και αντικατάσταση των μεθόδων διανομής νερού).	Αναλυτική απάντηση περιλαμβάνεται στην ενότητα 5.2 της παρούσας

α/α	Ημερομηνία	Φορέας	Ιδιότητα αποστολέα	Τρόπος υποβολής σχολίου	Συνοπτική περιγραφή εισερχόμενου υλικού / Σημαντικότερα ζητήματα	Σχολιασμός / Απάντηση
					<p>4. Πλημμέλειες ΣΜΠΕ 2ης αναθεώρησης ΣΔΛΑΠ σχετικά με την εκτίμηση του υδατικού ελλείμματος στο ΥΔ Θεσσαλίας:</p> <p>A. Μη επαρκώς τεκμηριωμένοι υπολογισμοί στους οποίους βασίστηκε η εκτίμηση των αρδευόμενων εκτάσεων.</p> <p>B. Μη τεκμηριωμένος υπολογισμός των αναγκών σε άρδευση (συντελεστές).</p> <p>Γ. Δυσαρμονία με ευρωπαϊκές και εθνικές πολιτικές για τη διαχείριση των υδάτινων πόρων και του περιβάλλοντος.</p> <p>5. Λουπές ελλείψεις 2ης αναθεώρησης ΣΔΛΑΠ ΥΔ Δυτικής Στερεάς Ελλάδας.</p>	
12	27/02/2024	Δίκτυο Δέλτα Πηγείου και Τεμπών - Δίκτυο Πολιτισμού Περιβάλλοντος και Βιώσιμης Ανάπτυξης	Εκπρόσωποι Φορέων	Υποβολή σχολίου με αποστολή email στη ΓΔΥ	Σχόλια σχετικά με την αντίθεση ως προς την ίδρυση μονάδων μυδοκαλλιέργειας στην ευρύτερη περιοχή των Δ. Αγιάς, Τεμπών και γειτονικών περιοχών, διότι θα έχει καταστροφικές επιπτώσεις στην ευρύτερη θαλάσσια περιοχή, ενώ έρχεται σε σύγκρουση με όλους τους παραγωγικούς κλάδους της περιοχής όπως τον τουρισμό, την αλιεία και την γεωργία, τα εγκεκριμένα ΣΧΟΑΠ των Δ. Αγιάς και Τεμπών, άλλα και με το	Όπως ανωτέρω α/α 8

α/α	Ημερομηνία	Φορέας	Ιδιότητα αποστολέα	Τρόπος υποβολής σχολίου	Συνοπτική περιγραφή εισερχόμενου υλικού / Σημαντικότερα ζητήματα	Σχολιασμός / Απάντηση
					άρθρο 6 της Οδηγίας 92/43 για τις περιοχές Natura 2000.	

5.2 Απαντήσεις σε σχόλια που υποβλήθηκαν στο πλαίσιο της διαβούλευσης των ΣΔΛΑΠ και των ΣΜΠΕ ΥΔ Δυτικής Στερεάς Ελλάδας και Θεσσαλίας σχετικά με τις προτεινόμενες λύσεις για την επίτευξη των στόχων της Οδηγίας και την αντιμετώπιση του υδατικού ελλείμματος στα υδατικά συστήματα του ΥΔ Θεσσαλίας

Στο πλαίσιο της διαβούλευσης των ΣΔΛΑΠ και των ΣΜΠΕ των Υδατικών Διαμερισμάτων Δυτικής Στερεάς Ελλάδας (ΕΛ04) και Θεσσαλίας (ΕΛ08), υποβλήθηκαν σχόλια σχετικά με τις προτεινόμενες λύσεις για την επίτευξη των στόχων της Οδηγίας και την αντιμετώπιση του υδατικού ελλείμματος στα υδατικά συστήματα του ΥΔ Θεσσαλίας. Τα σχόλια αυτά συγκεντρώνονται και απαντώνται στην παρούσα ενότητα.

A. Έγγραφο: Σχόλια περιβαλλοντικών οργανώσεων στη δημόσια διαβούλευση για τη 2η αναθεώρηση των ΣΔΛΑΠ των ΥΔ04 Δυτικής Στερεάς Ελλάδας και ΥΔ08 Θεσσαλίας

Α.Π. ΥΠΕΝ/ΔΠΔΥΠ/114924/1772, 07.11.2023

Σχόλιο

Το έργο της εκτροπής του ποταμού Αχελώου στη ΛΑΠ Πηνειού δεν συμβάλλει στην επίτευξη της καλής οικολογικής κατάστασης των επηρεαζόμενων υδάτινων σωμάτων έως το 2027

i. Σχόλιο σχετικά με το κενό γνώσης της κατάστασης σημαντικού ποσοστού ΥΣ

ii. Σχόλιο σχετικά με την μη αξιολόγηση της κατάστασης του μεταβατικού ΥΣ Εκβολές Αχελώου (ΕΛ0415Τ0003Ν)

iii. Σχόλιο σχετικά με την χρήση της ξηρασίας ως δικαιολογητική βάση για την επαναφορά των έργων εκτροπής του Αχελώου

i. Κατ' αρχήν θα πρέπει να σημειωθεί ότι στο Τελικό Σχέδιο 2^{ης} Αναθεώρησης του ΣΔΛΑΠ Θεσσαλίας, καθώς και στο Κείμενο Τεκμηρίωσης «Χαρακτηρισμός, τυπολογία, τυπο-χαρακτηριστικές συνθήκες αναφοράς και αξιολόγηση/ταξινόμηση όπως κατάστασης όλων των κατηγοριών επιφανειακών υδατικών συστημάτων», έχουν ταξινομηθεί όλα τα ΥΣ βάσει των μεθόδων που προτείνονται στα σχετικά κείμενα κατευθυντήριων οδηγιών της Ε.Ε.. Ήταν, όμως, προφανές ήδη από τα Προσχέδια της 2^{ης} Αναθεώρησης ότι μεγάλο ποσοστό από τα επιφανειακά και υπόγεια υδατικά συστήματα του ΥΔ Θεσσαλίας είχαν ταξινομηθεί σε κατάσταση κατώτερη της καλής (μέτρια ή ελλιπή ή κακή) και κακή ποσοτικά ή/και ποιοτικά αντίστοιχα.

Η ανάγκη αποκατάστασης αυτής ακριβώς της κακής κατάστασης των υδατικών συστημάτων αφενός κατέστησε αναγκαία την αναγωγή σημαντικών ποσοτήτων επιφανειακών και υπόγειων νερών ως μη διαθέσιμων για ανθρωπογενείς χρήσεις, ακριβώς όπως προβλέπει η Οδηγία των νερών, επιβαρύνοντας το επίπεδο διαθέσιμων υδατικών πόρων στο ΥΔ της Θεσσαλίας και αφετέρου οδήγησε στην ανάγκη διερεύνησης των τρόπων κάλυψης των σημαντικών ελλειμμάτων που παρέμεναν, μετά τη λήψη όλων των δυνατών μέτρων εξοικονόμησης, από άλλες πηγές ακόμη και εκτός του ΥΔ. Στο πλαίσιο αυτό εξετάστηκε η μεταφορά ποσότητας υδάτων από τη ΛΑΠ Αχελώου, η οποία θα πρέπει να τονισθεί ότι δεν κρίθηκε ως ώριμη να προταθεί στο πλαίσιο της 2^{ης} Αναθεώρησης λόγω σημαντικότητας εκκρεμοτήτων επανασχεδιασμού βασικών έργων που υπηρετούν τη μεταφορά και επανεκτίμησης τεχνικών, οικονομικών και οικολογικών παραμέτρων, γι'

αυτό και προτάθηκε υπό συγκεκριμένους όρους και προϋποθέσεις, μετά την επιτυχή περαίωση των οποίων θα μπορούσε να προχωρήσει.

ii. Τονίζεται ότι το ΥΣ Εκβολές Αχελώου (ΕΛ0415Τ0003Ν) έχει αξιολογηθεί ως προς την οικολογική και ως προς την χημική του κατάσταση βάσει αποτελεσμάτων του Εθνικού Δικτύου Παρακολούθησης και ταξινομήθηκε σε καλή οικολογική και καλή χημική κατάσταση. Βάσει της ταξινόμησής του σε καλή κατάσταση ο χαρακτηρισμός του ως ΙΤΥΣ θα αποτελούσε ρητή παραβίαση των κατευθυντήριων οδηγιών της Ε.Ε. για την εφαρμογή της Οδηγίας, ακόμα και αν η υδρομορφολογική αλλοίωση είχε εκτιμηθεί ως σημαντική. Σημειώνεται επίσης ότι ο στόχος της καλής κατάστασης είναι σαφώς πιο αυστηρός ως προς τα όρια επιμέρους παραμέτρων και πιο απαιτητικός ως προς τις συνθήκες (βιοτικές και αβιοτικές) που απαιτούνται για την επίτευξή του από αυτόν του καλού οικολογικού δυναμικού. Σε ότι αφορά τον προτεινόμενο επαναπροσδιορισμό των ορίων συγκεκριμένων μεταβατικών ΥΣ, μεταξύ των οποίων και του ΥΣ Εκβολές Αχελώου (ΕΛ0415Τ0003Ν), αυτός κρίθηκε αναγκαίος λόγω σαφών εγγενών εξαρχής (από το 1^ο ΣΔΛΑΠ) ατελειών στα προσδιορισθέντα όριά τους, θέμα το οποίο διερευνήθηκε σε μεγαλύτερο βάθος στο πλαίσιο της 2^{ης} αναθεώρησης, συζητήθηκε με το Ελληνικό Κέντρο Θαλάσσιων Ερευνών (φορέα με καθοριστικό ρόλο στην οριοθέτηση μεταβατικών ΥΣ) και σε συμφωνία με αυτό αναμένεται να υλοποιηθεί σχετική διορθωτική δράση μελλοντικά από τη ΓΔΥ.

Σημειώνεται για πολλοστή φορά ότι η δίαιτα επιφανειακών υδάτων που είναι διαθέσιμα στα υδροτοπικά συστήματα του κάτω ρου του Αχελώου και των εκβολών στηρίζεται κατ' αρχήν σε ένα αυστηρά ρυθμισμένο καθεστώς παροχών από τα φράγματα της ΔΕΗ που κάνει δυνατή την πολλαπλάσια σε σχέση με το φυσικό καθεστώς παροχή γλυκού νερού κατά τη θερινή περίοδο, σε συνδυασμό με τις αντίστοιχες παροχές νερού για άρδευση.

Είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι η συνολική παροχή νερού από τον Αχελώο στην εκβολή του είναι σε ετήσια βάση γύρω στα 4,3 δισεκατομμύρια κυβικά και η ωφέλιμη χωρητικότητα του ταμιευτήρα των Κρεμαστών είναι πάνω από 3 δισεκατομμύρια κυβικά νερού. Αυτό αποτελεί τη βάση για τη ρύθμιση της παροχής νερού σε όλο το τμήμα του κάτω ρου του Αχελώου, κατάντη του φράγματος του Στράτου. Επομένως μια ποσότητα της τάξης των 250 εκατομμυρίων κυβικών, η οποία μάλιστα θα λαμβάνεται κατά τους χειμερινούς μήνες, δεν αναμένεται να έχει καμία σημαντική επίδραση στην υδρολογική δίαιτα του κάτω ρου του Αχελώου.

Τα επιφανειακά νερά που δέχονται τα μεταβατικά νερά και τα υδροτοπικά συστήματα των εκβολών Αχελώου είναι απολύτως ρυθμισμένο από το σύστημα των 3 φραγμάτων (Κρεμαστά, Καστράκι και Στράτος Ι και ΙΙ) με τρόπο ώστε:

Α) Τη θερινή περίοδο (κρίσιμη από οικολογική άποψη) η παροχή του Αχελώου κατάντη του Στράτου είναι πολλαπλάσια από αυτή που θα δεχόταν ο ποταμός αν ήταν στην παλαιότερη φυσική του κατάσταση (εκτιμάται τουλάχιστον σε 5 φορές περισσότερες), χωρίς, δηλαδή, φράγματα και ταμιευτήρες που μέσω υδροηλεκτρικών σταθμών παράγουν ενέργεια κυρίως κατά τη θερινή περίοδο αυξάνοντας σημαντικά τις παροχές του ποταμού. Οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις στον κάτω ρου του Αχελώου σχετίζονται, δηλαδή, με τα φράγματα και την τεχνητή ρύθμιση της ροής και όχι με απολήψεις.

Β) Τη χειμερινή περίοδο η παροχή Αχελώου είναι τόσο μεγάλη ώστε δεν τίθεται θέμα ελλειμματικής τροφοδοσίας των φυσικών συστημάτων λόγω πενίας γλυκού νερού.

Τα ανωτέρω έγιναν αποδεκτά ως υφιστάμενη διαμορφωμένη κατάσταση και περιλαμβάνονται στην πρόσφατη απόφαση 144/2024 του Συμβουλίου της Επικρατείας (ΣτΕ Ε΄ 7μ. 144/2024) με την οποία απορρίφθηκε η αίτηση ακύρωσης των περιβαλλοντικών όρων του έργου ΥΗΣ Μεσοχώρας, απόσπασμα της οποίας παρατίθεται στην συνέχεια.

Απόσπασμα απόφασης 144/2024 του Συμβουλίου της Επικρατείας (ΣτΕ Ε΄ 7μ. 144/2024)

«18. Επειδή, από τα στοιχεία του φακέλου προκύπτει ότι επί του ρου του ποταμού Αχελώου έχουν ήδη κατασκευαστεί τρία υδροηλεκτρικά έργα, εκτός από το επίμαχο. Ειδικότερα, στην παρ. 1.2 της ΜΠΕ [του ΥΗΕ Μεσοχώρας] αναφέρεται, μεταξύ άλλων, ότι «Το ΥΗΕ της Μεσοχώρας στην ουσία διοχετεύει τα ύδατα από μια θέση του ποταμού Αχελώου (στο κέντρο της Λεκάνης Απορροής του Αχελώου - Στερεάς Ελλάδας) σε μία άλλη θέση περί τα 7,4 Km κατάντη αυτής (εντός της Λεκάνης Απορροής του Αχελώου-Στερεάς Ελλάδας), ώστε να αξιοποιηθούν ενεργειακά. Ήδη κατάντη της θέσης του ΥΗΕ της Μεσοχώρας και επί της κοίτης του ποταμού Αχελώου λειτουργούν τρία (3) υδροηλεκτρικά έργα της ΔΕΗ Α.Ε. των Κρεμαστών, του Καστρακίου και του Στράτου». Στη δε παρ. 4.4 (Συσχέτιση του έργου με άλλα έργα) της ΜΠΕ παρατίθενται αναλυτικώς τα τεχνικά χαρακτηριστικά των έργων αυτών.

...

Στη συνέχεια, στην παρ. 9.5 εκτιμώνται, μεταξύ άλλων, οι επιπτώσεις στις εκβολές του Αχελώου κατά τις φάσεις κατασκευής και λειτουργίας του φράγματος Μεσοχώρας και αναφέρονται τα εξής: «...Ο ποταμός Αχελώος κατά τη διάρκεια των τελευταίων χρόνων έχει δεχτεί μεγάλης κλίμακας ανθρωπογενείς επεμβάσεις, όπως αλλαγή και εγκλιωτισμό κοίτης, Υ/Η και αρδευτικά φράγματα, εγγειοβελτιωτικά έργα, αποξηράνσεις, αποστραγγίσεις δελταϊκών λιμνών και ελών, με αποτέλεσμα τα έργα και οι παρεμβάσεις αυτές να έχουν αλλοιώσει ριζικά το πρωτογενές φυσικό του περιβάλλον. Η διατάραξη των δομικών στοιχείων των εκβολών του ποταμού Αχελώου τόσο ως προς την μορφή όσο και ως προς τη λειτουργία τους αλλά και οι συνέπειες στο χώρο της λεκάνης απορροής του Αχελώου είχαν ως αποτέλεσμα τη μείωση της οικολογικής αξίας πολλών φυσικών του σχηματισμών. Ωστόσο, ως σύνολο η γενική οικολογική σημασία του Αχελώου και του χώρου των εκβολών του κρίνεται ακόμη ιδιαίτερα σημαντική και πρέπει να διαφυλαχτεί με κάθε τρόπο από κάθε περαιτέρω υποβάθμιση. Το φράγμα της Μεσοχώρας είναι το πρώτο μιας σειράς φραγμάτων και ταμιευτήρων που παρεμβάλλονται στη ροή του Αχελώου (ταμιευτήρας Μεσοχώρας, ταμιευτήρας Κρεμαστών, ταμιευτήρας Καστρακίου, ταμιευτήρας Στράτου) από τις πηγές του (πηγάζει από την οροσειρά της Νότιας Πίνδου ανάμεσα στο όρος Λάκμος, τα Αθαμανικά Όρη και τις κορυφές Τριγγιά, Κέδρος και Νεράιδα) μέχρι τις εκβολές. Το γεγονός της ύπαρξης 4 ταμιευτήρων κατά μήκος της ροής του Αχελώου ανάγει το ήδη δύσκολο ερώτημα των ενδεχόμενων επιπτώσεων σε ένα σύνθετο πρόβλημα που σχετίζεται με το εάν στις εκβολές του Αχελώου, με την παρούσα οικολογική κατάσταση, εκπληρώνεται η πρωταρχική του λειτουργία, που είναι η εξασφάλιση ιζημάτων (αποθέσεις υλικών στις εκβολές του) και επίσης με το ποιά είναι η κατάσταση παροχής νερού στις εκβολές του ποταμού (μετά τον έλεγχο ροής που πράγματι γίνεται), καθώς το νερό είναι ο κύριος οικολογικός παράγοντας στην περίπτωση ενός εκβολικού τοπίου, ο οποίος ρυθμίζει τις σχέσεις μεταξύ των νερών της θάλασσας και της ξηράς και από τον οποίο εξαρτάται η σωστή και ισορροπημένη οργάνωση των ιδιαίτερων οικολογικών μονάδων που συνθέτουν τις εκβολές (αμμόφιλη, αλοφυτική, υδρόβια, παραποτάμια βλάστηση). Όπως έχει αναφερθεί στο Κεφάλαιο 8 σχετικά με την εξέλιξη του φυσικού περιβάλλοντος των Εκβολών του Αχελώου παρατηρούνται αντίθετα από τη φυσιολογική εξέλιξη

(σταδιακή αύξηση της επιφάνειας και του πλάτους του δέλτα με ταυτόχρονη προέλαση του μετώπου και της ακτογραμμής του σε βάρος της θάλασσας) φαινόμενα αρνητικής οριζόντιας μετατόπισης (οπισθοδρόμησης) του προσχωσιγενούς τμήματος της ακτογραμμής και των λουρονησίδων των λιμνοθαλασσών Μεσολογίου-Αιτωλικού. ... Με βάση τα προηγούμενα, ο Αχελώος σήμερα δεν υπόκειται σε φυσικές μεταβολές παροχής και στερεοπαροχής με συνέπεια αφενός οι εκβολές του να μην υπόκεινται σε φυσικές και περιοδικές κατακλύσεις και αφετέρου η θαλάσσια περιοχή να στερείται φερτών υλικών και εποχιακών μεταβολών αλατότητας. Επιπλέον, οι εκβολές του Αχελώου δεν εμφανίζουν πλέον τυπική δελταϊκή διαμόρφωση. Τα φαινόμενα αυτά επηρεάζουν τους φυσικούς οικοτόπους βλάστησης οι οποίοι αναπτύσσονται στις εκβολές και στις λιμνοθάλασσες. Με την αποπεράτωση κατασκευής και την έναρξη λειτουργίας του φράγματος της Μεσοχώρας δεν αναμένεται να επέλθει περαιτέρω μείωση στις στερεοπαροχές που καταλήγουν στις εκβολές διότι ήδη οι υφιστάμενοι ταμιευτήρες (κυρίως ο ταμιευτήρας Κρεμαστών) συνέβαλαν στην κατακράτηση των φερτών υλικών (στερεοπαροχών) εντός των ταμιευτήρων σε ποσοστό 98,5% του φυσιολογικά εκφορτιζόμενου ιζήματος. Οι προαναφερόμενες επιπτώσεις που ήδη παρατηρούνται σε ένα βαθμό ως αποτέλεσμα της λειτουργίας των φραγμάτων και οι οποίες σχετίζονται με τις φυσιολογικές εξελικτικές διεργασίες των εκβολών (ως αποτέλεσμα της μείωσης ή και σχεδόν οριστικής διακοπής μεταφοράς φερτών υλών προς τις εκβολές) θα έχουν ή και ήδη έχουν ως έμμεση συνέπεια μέσω μιας ενδεχόμενης αποσταθεροποίησης και διατάραξης των λουρονησίδων (αμμολωρίδων) την επέκταση των αλοφυτικών βιοτόπων και συνακόλουθα και της βλάστησης τους σε βάρος των αμμόφιλων φυτοκοινωνιών, ενώ αναμένεται και αλλαγή της οικολογίας και βιολογίας των λιμνοθαλασσών, καθώς δεν θα μπορούν να τους παρέχουν προστασία από τη δράση της θάλασσας. Με την παρουσία και λειτουργία του ταμιευτήρα Μεσοχώρας δεν θα υπάρξουν επιπτώσεις στα φυσικά οικοσυστήματα στις εκβολές του Αχελώου και δεν αλλάζει η παροχή του ποταμού με τη λειτουργία ενός επί πλέον ταμιευτήρα ανάντη στο ρου του ...».

Εξάλλου, ως προς τις επιπτώσεις στα υδρολογικά δεδομένα του Αχελώου κατάντη του φράγματος, αναφέρεται στην ίδια παράγραφο της ΜΠΕ ότι «... με την λειτουργία του φράγματος Μεσοχώρας, η μόνη υδρολογική επίπτωση θα είναι η ρύθμιση των μηνιαίων εισροών στη Συκιά, ενώ δεν αναμένεται κατάντη του ταμιευτήρα των Κρεμαστών επίπτωση, καθόσον οι εκροές ρυθμίζονται ήδη από τη λειτουργία του συγκεκριμένου έργου. Επίσης, σχετικά με το σενάριο Εκτροπής του Αχελώου αναφέρεται ότι ουδεμία εμπλοκή θα έχει το φράγμα της Μεσοχώρας στις επιπτώσεις του έργου αυτού. ... Δεδομένου ότι θα επιτυγχάνεται στα κατάντη των φραγμάτων η διατήρηση συνεχούς ροής του ποταμού, ... εκτιμάται ότι θα διατηρηθούν η παραποτάμια βλάστηση και οι άλλοι φυσικοί οικότοποι βλάστησης σε καλή ή τουλάχιστον οικολογικά ανεκτή κατάσταση. Η διατήρηση επομένως συνεχούς παροχής νερού κατάντη του Στράτου, είναι απαραίτητη προϋπόθεση για τη συντήρηση και ανάπτυξη, κυρίως των παραποτάμιων αλλά και γενικότερα των φυσικών οικοσυστημάτων (αμμόφιλες, αλοφυτικές, υδρόβιες φυτοκοινωνίες) των εκβολών του Αχελώου. Η διασφάλιση αυτής της παροχής εξαρτάται από τη διαχείριση των νερών του ταμιευτήρα Στράτου από τη ΔΕΗ, η οποία διαχειρίζεται όλο το σύστημα των εκροών του Αχελώου, μετά από ειδική συμφωνία με το Υπουργείο Γεωργίας. Ακόμη, σύμφωνα με . [άλλη παλαιότερη μελέτη, στην οποία γίνεται παραπομπή] "για τη διατήρηση των οικοσυστημάτων στις εκβολές του Αχελώου και κυρίως για να διατηρηθούν οι ισορροπίες που αφορούν τους υδρόβιους οργανισμούς στις εγγύς των εκβολών λιμνοθάλασσες (Διόνι, Πόρτο, Γουρουνοπούλες), εκτιμάται . ότι η φυσικοποιημένη παροχή είχε προσδιοριστεί στις εκβολές σε 21,3m³/s. Η παροχή των 21,3m³/s θα πρέπει να εξασφαλίζεται στο τμήμα της κοίτης μεταξύ της εξόδου της διώρυγας φυγής του ΥΗΣ Στράτου Ι και των εκβολών Αχελώου, ως ελάχιστη οικολογική παροχή, σύμφωνα με την ΚΥΑ 129264/23-5-2007 του ΥΠΕΧΩΔΕ «Εγκριση

Περιβαλλοντικών Όρων για τη λειτουργία των: «Υφιστάμενων Υδροηλεκτρικών Σταθμών Κρεμαστών, Καστρακίου και Στράτου I & II στον ποταμό Αχελώο του Ν. Αιτωλοακαρνανίας και Ευρυτανίας” της ΔΕΗ Α.Ε.». Τέλος, στην παρ. 9.15 της ΜΠΕ, όπου αναλύονται οι συνεργιστικές επιπτώσεις του ΥΗΕ Μεσοχώρας, αναφέρεται ότι το έργο «λόγω της ύπαρξης των κατάντη φραγμάτων ταμίευσης Κρεμαστών, Καστρακίου και Στράτου, δεν θα προξενήσει νέες δυσμενείς επιπτώσεις στα κατάντη μεταβατικά και παράκτια σώματα στο δέλτα του Αχελώου, αλλά μόνο στα τοπικά ποτάμια σώματα άμεσης γειννίασης. Αντίθετα, Μεγάλα Υδροηλεκτρικά Έργα σε ποταμούς χωρίς υφιστάμενα φράγματα ταμίευσης στα κατάντη αυτών είναι ενδεχόμενο να επηρεάσουν αρνητικά τα μεταβατικά και παράκτια σώματα των εκβολών λόγω μείωσης της στερεοπαροχής».

...

19. Επειδή, από τα ανωτέρω προκύπτει ότι η λειτουργία του επίμαχου, ήδη κατασκευασμένου κατά τα ανωτέρω, ΥΗΕ, η οποία, κατά τις προβλέψεις των ισχυόντων ΣΔΛΑΠ, θα προκαλέσει τη δημιουργία νέου λιμναίου οικοσυστήματος στη θέση του ποτάμιου οικοσυστήματος της περιοχής, δεν αποτελεί το πρώτο μεγάλο έργο στην όλη πορεία του ποταμού. Έχουν πράγματι κατασκευαστεί και λειτουργούν από μακρού χρόνου τα ΥΗΕ Κρεμαστών, Καστρακίου και Στράτου, τα οποία έχουν επιφέρει σημαντικές επιπτώσεις στα οικεία οικοσυστήματα και, ιδίως, στο οικοσύστημα των εκβολών του ποταμού στο Ιόνιο Πέλαγος. Οι επιπτώσεις αυτές είναι γνωστές στον μελετητή του συγκεκριμένου έργου και συνίστανται, μεταξύ άλλων, στην επέκταση των αλοφυτικών βιοτόπων σε βάρος των αμμόφιλων φυτοκοινωνιών με αλλαγή της οικολογίας και βιολογίας των λιμνοθαλασσών, αποτελούν δε συνέπεια της κατακράτησης σε ποσοστό 98,5% της στερεοπαροχής και των φερτών υλικών του ποταμού, τα οποία δεν φθάνουν στο οικοσύστημα του δέλτα, καθώς και στη δραστική μείωση της ελεύθερης επικοινωνίας ειδών ιχθυοπληθυσμού (π.χ. του χελιού) κατά την όδευση του ποταμού, η οποία παρεμποδίζεται από τα μεγάλα τεχνικά έργα. Οι επιπτώσεις αυτές, οι οποίες έχουν ήδη επέλθει λόγω της κατασκευής των τριών ΥΗΕ και της επί μακρό χρόνο λειτουργίας τους και συνίστανται στη δημιουργία διαφοροποιημένων οικοσυστημάτων, δεν αναμένεται, βεβαίως, να αναταχθούν ούτε, όμως, να επιταθούν από τη λειτουργία του επίμαχου ΥΗΕ Μεσοχώρας, αν και είναι δυνατές ορισμένες βελτιωτικές παραμβάσεις (π.χ. μεταφορά με τεχνητά μέσα ατόμων ιχθυοπληθυσμού που εμποδίζεται να μετακινηθεί, ώστε να διατηρηθεί η βιοποικιλότητα κατά μήκος του ποταμού). Περαιτέρω, οι επιπτώσεις αυτές, οι οποίες, άλλωστε, αιτιολογημένως εκτιμώνται ως μη σημαντικές για το φυσικό -και όχι το ανθρωπογενές (βλ. προηγούμενες σκέψεις για το κατακλυζόμενο τμήμα του οικισμού)- περιβάλλον, εν σχέσει προς τις ήδη επεληθούσες λόγω των τριών άλλων μεγάλων ΥΗΕ, νομίμως σταθμίζονται προς το αναμενόμενο περιβαλλοντικό όφελος από τη λειτουργία ενός ακόμη ΥΗΕ, τούτο δε παρ' ότι το επίμαχο έργο δεν εμπίπτει στο κατά χρόνον πεδίο εφαρμογής του Κανονισμού 2022/2577, δεδομένου ότι η εν λόγω στάθμιση ως προς τις εγκαταστάσεις παραγωγής ενέργειας από ΑΠΕ, ρητώς προβλεπόμενη στον ως άνω Κανονισμό, ευρίσκει έρεισμα στο εν γένει δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (βλ. ανωτέρω, σκέψη δέκατη), απορρέει δε και από το άρθρο 24 του Συντάγματος (βλ. ανωτέρω, σκέψη ενδέκατη). Άλλωστε, το έργο είναι, κατά τα προαναφερόμενα απολύτως συμβατό με τον ισχύοντα σχεδιασμό (χωροταξικό, λεκανών απορροής κ.λπ., βλ. ανωτέρω σκέψεις όγδοη, ένατη και δέκατη έκτη), ο οποίος προβαίνει στην προαναφερόμενη στάθμιση μεταξύ των περιβαλλοντικών επιπτώσεων του έργου και των προσδοκωμένων περιβαλλοντικών και άλλων οφελών του, προσαρμοσμένη στις ανάγκες του στρατηγικού σχεδιασμού και όχι της περιβαλλοντικής αδειοδότησης συγκεκριμένου έργου, και ο οποίος, κατά το Σύνταγμα και τον νόμο, μελετάται, καταρτίζεται και εγκρίνεται, ακριβώς προκειμένου να υλοποιηθεί, και δεν είναι, καταρχήν, επιτρεπτό να μεταπίπτει σε ανεφάρμοστη θεωρητική εξαγγελία. Ενόψει τούτων, πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμοι οι λόγοι, κατά τους οποίους η

προσβαλλόμενη ΑΕΠΟ παρίσταται ως προϊόν ελλιπούς εκτίμησης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων του έργου και, μάλιστα, των αθροιστικών με άλλα συναφή έργα επί του ποταμού, οι ίδιοι δε λόγοι, κατά το μέρος που αμφισβητούν την ακυρωτικώς ανέλεγκτη ουσιαστική εκτίμηση της Διοίκησης, πρέπει να απορριφθούν ως απαράδεκτοι».

.....
iii. Το ενδεχόμενο μεταφοράς 250 εκ. κ.μ. νερού από τη ΛΑΠ Αχελώου για την ενίσχυση του υδατικού δυναμικού της Θεσσαλίας έτσι ώστε να καταστεί δυνατή η επίτευξη των περιβαλλοντικών στόχων της Οδηγίας (Καλή κατάσταση επιφανειακών και υπόγειων υδατικών συστημάτων) εξετάσθηκε στο πλαίσιο της 2^{ης} Αναθεώρησης για τους εξής λόγους:

- Επιβεβαιώθηκε ότι οι υδατικοί πόροι του ΥΔ της Θεσσαλίας (επιφανειακοί και υπόγειοι) δεν αρκούν για την εξυπηρέτηση των υφιστάμενων χρήσεων, αφού οι απολύτως αναγκαίες ποσότητες για ύδρευση και άρδευση (σχετικές χρήσεις οικιακή, κτηνοτροφία, γεωργία, βιομηχανία) υπερβαίνουν τη μέση βιώσιμη διαθέσιμη ποσότητα, ιδιαίτερα κατά τη θερινή περίοδο, λαμβάνοντας υπόψη ότι:
 - ο Σταματά οριστικά η υπεράντληση υπόγειων υδατικών συστημάτων, δηλαδή η άντληση ποσοτήτων πέραν των ανανεώσιμων (μέση ετήσια κατεΐσδυση) σε όλα τα υπόγεια υδατικά συστήματα.
 - ο Σε υπόγεια υδατικά συστήματα που βρίσκονται σε κακή ποσοτική κατάσταση (κόκκινα ποσοστικά) τίθεται πρόσθετος περιορισμός άντλησης και σε ότι αφορά τις ανανεώσιμες ποσότητες έτσι ώστε να διατηρείται μια κατ' έτος πρόσθετη ποσότητα που θα επιτρέψει τη μακροχρόνια ποσοτική ανάκαμψη του υπόγειου υδροφόρου ορίζοντα.
 - ο Σταματά οριστικά η υπεραπόληψη από επιφανειακά υδατικά συστήματα, ιδιαίτερα κατά τη θερινή περίοδο.
 - ο Εφαρμόζονται όλα τα δυνατά μέτρα εξοικονόμησης ύδατος κατά τη συλλογή, μεταφορά και μέθοδο άρδευσης ανάλογα με τον τύπο καλλιέργειας
 - ο Υλοποιούνται όλα τα ρεαλιστικά έργα ταμίευσης εντός του ΥΔ της Θεσσαλίας για τη συλλογή και ταμίευση χειμερινών απορροών
 - ο Περιορίζονται οι ανάγκες άρδευσης κατά μέσο όρο σε 450 κ.μ. ανά στρέμμα ανά έτος για τα αρδευόμενα στρέμματα βάσει των στοιχείων του ΟΠΕΚΕΠΕ του 2020.
- Επιβεβαιώθηκε (σχετική αναφορά παρατίθεται και στην προηγούμενη ενότητα) ότι τα 250 εκ. κ.μ. χειμερινού νερού από τον Αχελώο αποτελεί ποσότητα που δύναται να μεταφερθεί από τη μία ΛΑΠ στην άλλη χωρίς να προκληθεί επί της αρχής πρόβλημα ελλείμματος είτε για ανθρωπογενείς χρήσεις της ΛΑΠ Αχελώου και γενικώς του ΥΔ Δυτικής Στερεάς Ελλάδας είτε και πολύ περισσότερο για την τροφοδοσία των κατόντη του σημείου απόληψης υδατικών συστημάτων, επιφανειακών και υπόγειων στη ΛΑΠ Αχελώου.

Υπό αυτές τις συνθήκες στο πλαίσιο της 2^{ης} Αναθεώρησης, όπως προαναφέρθηκε, εξετάσθηκε η μεταφορά ποσότητας υδάτων από τη ΛΑΠ Αχελώου, η οποία τονίζεται και πάλι ότι δεν κρίθηκε ως ώριμη να προταθεί ως μέτρα τεχνικών έργων προς υλοποίηση λόγω σημαντικότητας εκκρεμοτήτων επανασχεδιασμού βασικών έργων που υπηρετούν τη μεταφορά και επανεκτίμησης τεχνικών, οικονομικών και οικολογικών παραμέτρων, γι' αυτό και προτάθηκε υπό συγκεκριμένους όρους και προϋποθέσεις, μετά την επιτυχή περαίωση των οποίων θα μπορούσε να προχωρήσει.

Από τα ανωτέρω είναι σαφές ότι δεν υπήρξε απολύτως καμία δικαιολογητική βάση για τη διερεύνηση της μεταφοράς νερού που να εδράζεται σε ακραία φαινόμενα λειψυδρίας. Η μεταφορά νερού είναι σαφές ότι αν προχωρήσει, μετά την επιτυχή περαίωση των συγκεκριμένων όρων και προϋποθέσεων που τίθενται ως μέτρο από το Αναθεωρημένο ΣΔΛΑΠ, θα καλύπτει ανάγκες που δεν αφορούν ακραία φαινόμενα οιασδήποτε μορφής.

Σχόλιο

Μη ορθή εφαρμογή των προβλέψεων της οδηγίας ΟΠΥ (εξαίρεση άρθρου 4 παρ. 7) για τα έργα της εκτροπής του ποταμού Αχελώου

Μέσω του άρθρου 4.7 της Οδηγίας δύναται η δυνατότητα ορισμένα ΥΣ να εξαιρούνται από τον στόχο της καλής κατάστασης, όταν συνδέονται με την υλοποίηση νέων έργων, έπειτα από συναξιολόγηση περιβαλλοντικών και κοινωνικο-οικονομικών κριτηρίων. Η διαδικασία για την υπαγωγή στην εξαίρεση του άρθρου 4.7 της ΟΠΥ περιγράφεται αναλυτικά στο Μεθοδολογικό Κείμενο «Εφαρμογή του Άρθρου 4.7 της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ»².

Η εξέταση για την υπαγωγή στην εξαίρεση του άρθρου 4.7 γίνεται κατά τη διαδικασία της περιβαλλοντικής αδειοδότησης του έργου, στο πλαίσιο εκπόνησης της ΜΠΕ, με την υποβολή ειδικής έκθεσης – ανάλυσης της συμβατότητας του έργου με τις προβλέψεις της Οδηγίας Πλαίσιο για τα Ύδατα (2000/60/ΕΚ) βάσει των διατάξεων του άρθρου 4.7 περί εξαιρέσεων.

Συγκεκριμένα, στο πλαίσιο της 2^{ης} Αναθεώρησης των ΣΔΛΑΠ επικαιροποιήθηκε με πρωτοβουλία και κατευθύνσεις της Γενικής Διεύθυνσης Υδάτων η διαδικασία εξέτασης της δυνητικής υπαγωγής στην παράγραφο 7 του Άρθρου 4 της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ (Άρθρο 4.7). Ο Φορέας του έργου ή της δραστηριότητας που ενδέχεται να προκαλέσει μεταβολές στα χαρακτηριστικά ενός ή περισσότερων ΥΣ με πιθανό αποτέλεσμα αυτό ή αυτά τα ΥΣ να μην δύνανται να πετύχουν τους στόχους της Οδηγίας Πλαίσιο για τα νερά, καταρτίζει κατάλληλο φάκελο τεκμηρίωσης, ο οποίος περιλαμβάνει όλα τα στοιχεία που περιγράφονται στη σχετική μεθοδολογία και ο οποίος αποτελεί διακριτό παράρτημα της ΜΠΕ. Ο φάκελος αξιολογείται στο πλαίσιο της ΜΠΕ από τις αρμόδιες υπηρεσίες (ενδεικτικά και μη εξαντλητικά, η αρμόδια Διεύθυνση Υδάτων ή/και η Γενική Διεύθυνση Υδάτων του ΥΠΕΝ ή/και η αρμόδια υπηρεσία για την περιβαλλοντική αδειοδότηση του έργου) και το αποτέλεσμα της διαδικασίας υπαγωγής ή μη του ή των σχετικών ΥΣ στο Άρθρο 4.7 καταγράφεται υποχρεωτικά στην ΑΕΠΟ του έργου ή στην απόφαση μη έκδοσης ΑΕΠΟ, ανάλογα με το τελικό αποτέλεσμα της διαδικασίας περιβαλλοντικής αδειοδότησης. Η σχετική απόφαση διαβιβάζεται από την αρχή περιβαλλοντικής αδειοδότησης τόσο στην αρμόδια Διεύθυνση Υδάτων όσο και στη Γενική Διεύθυνση Υδάτων για να περιληφθεί στην Αναθεώρηση του οικείου ΣΔΛΑΠ.

² <https://wfdver.ypeka.gr>

Β. Έγγραφο: Κοινά σχόλια περιβαλλοντικών οργανώσεων στη δημόσια διαβούλευση επί των ΣΜΠΕ 2ης αναθεώρησης των ΣΔΛΑΠ των ΥΔ Θεσσαλίας (ΕΛ08) και Δυτικής Στερεάς Ελλάδας (ΕΛ04)

Α.Π. ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/137147/9193, 28.12.2023

Σχόλιο

Καταρχάς, όπως είχε επισημανθεί και επί των προσχεδίων, στις ΣΜΠΕ της 2ης αναθεώρησης δεν αναλύονται τα έργα της μεταφοράς ύδατος και δεν εξετάζονται οι επιπτώσεις τους (τόσο κατά το μεταβατικό στάδιο της ολοκλήρωσης της κατασκευής τους και πλήρωσης των ταμιευτήρων, όσο και κατά το στάδιο της λειτουργίας τους) στα επηρεαζόμενα υδάτινα σώματα και τις επηρεαζόμενες περιοχές του ευρωπαϊκού οικολογικού δικτύου Natura 2000.

Το ενδεχόμενο μεταφοράς 250 εκ. κ.μ. νερού από τη ΛΑΠ Αχελώου για την ενίσχυση του υδατικού δυναμικού της Θεσσαλίας έτσι ώστε να καταστεί δυνατή η επίτευξη των περιβαλλοντικών στόχων της Οδηγίας (Καλή κατάσταση επιφανειακών και υπόγειων υδατικών συστημάτων) εξετάσθηκε στο πλαίσιο της 2^{ης} Αναθεώρησης για τους εξής λόγους:

- Επιβεβαιώθηκε ότι οι υδατικοί πόροι του ΥΔ της Θεσσαλίας (επιφανειακοί και υπόγειοι) δεν αρκούν για την εξυπηρέτηση των υφιστάμενων χρήσεων, αφού οι απολύτως αναγκαίες ποσότητες για ύδρευση και άρδευση (σχετικές χρήσεις οικιακή, κτηνοτροφία, γεωργία, βιομηχανία) υπερβαίνουν τη μέση βιώσιμη διαθέσιμη ποσότητα, ιδιαίτερα κατά τη θερινή περίοδο, λαμβάνοντας υπόψη ότι:
 - Σταματά οριστικά η υπεράντληση υπόγειων υδατικών συστημάτων, δηλαδή η άντληση ποσοτήτων πέραν των ανανεώσιμων (μέση ετήσια κατείσδυση) σε όλα τα υπόγεια υδατικά συστήματα.
 - Σε υπόγεια υδατικά συστήματα που βρίσκονται σε κακή ποσοτική κατάσταση (κόκκινα ποσοστικά) τίθεται πρόσθετος περιορισμός άντλησης και σε ότι αφορά τις ανανεώσιμες ποσότητες έτσι ώστε να διατηρείται μια κατ' έτος πρόσθετη ποσότητα που θα επιτρέψει τη μακροχρόνια ποσοτική ανάκαμψη του υπόγειου υδροφόρου ορίζοντα.
 - Σταματά οριστικά η υπεραπόληψη από επιφανειακά υδατικά συστήματα, ιδιαίτερα κατά τη θερινή περίοδο.
 - Εφαρμόζονται όλα τα δυνατά μέτρα εξοικονόμησης ύδατος κατά τη συλλογή, μεταφορά και μέθοδο άρδευσης ανάλογα με τον τύπο καλλιέργειας
 - Υλοποιούνται όλα τα ρεαλιστικά έργα ταμίευσης εντός του ΥΔ της Θεσσαλίας για τη συλλογή και ταμίευση χειμερινών απορροών
 - Περιορίζονται οι ανάγκες άρδευσης κατά μέσο όρο σε 450 κ.μ. ανά στρέμμα ανά έτος για τα αρδευόμενα στρέμματα βάσει των στοιχείων του ΟΠΕΚΕΠΕ του 2020.
- Επιβεβαιώθηκε (σχετική αναφορά παρατίθεται και στην προηγούμενη ενότητα) ότι τα 250 εκ. κ.μ. χειμερινού νερού από τον Αχελώο αποτελεί ποσότητα που δύναται να μεταφερθεί από τη μία ΛΑΠ στην άλλη χωρίς να προκληθεί επί της αρχής πρόβλημα ελλείμματος είτε για ανθρωπογενείς χρήσεις της ΛΑΠ Αχελώου και γενικώς του ΥΔ Δυτικής Στερεάς Ελλάδας είτε και πολύ περισσότερο για την τροφοδοσία των κατόντη του σημείου απόληψης υδατικών συστημάτων, επιφανειακών και υπόγειων στη ΛΑΠ Αχελώου.

Υπό αυτές τις συνθήκες στο πλαίσιο της 2^{ης} Αναθεώρησης, όπως προαναφέρθηκε, εξετάσθηκε η μεταφορά ποσότητας υδάτων από τη ΛΑΠ Αχελώου, η οποία τονίζεται και πάλι ότι δεν κρίθηκε ως

ώριμη να προταθεί ως μέτρα τεχνικών έργων προς υλοποίηση λόγω σημαντικότητας εκκρεμοτήτων επανασχεδιασμού βασικών έργων που υπηρετούν τη μεταφορά και επανεκτίμησης τεχνικών, οικονομικών και οικολογικών παραμέτρων, γι' αυτό και προτάθηκε υπό συγκεκριμένους όρους και προϋποθέσεις, μετά την επιτυχή περαίωση των οποίων θα μπορούσε να προχωρήσει.

Πιο συγκεκριμένα, όπως αναγράφεται στο κείμενο της 2^{ης} Αναθεώρησης (παρ. 9.2.4.3, σελ. 298-299):

«Στο πλαίσιο του παρόντος προσχεδίου ΣΔΛΑΠ προτείνεται η ένταξη της δυνατότητας μεταφοράς 250 εκ. κ.μ. ανά έτος από τη ΛΑΠ Αχελώου στη ΛΑΠ Πηνειού στα προγράμματα συμπληρωματικών μέτρων των δύο ΣΔΛΑΠ (Δυτικής Στερεάς και Θεσσαλίας) ως ομάδα τεσσάρων διακριτών μέτρων: το πρώτο μέτρο αφορά την εκπόνηση – επικαιροποίηση μελετών για την περιβαλλοντική αδειοδότηση του έργου ταμίευσης στον Αχελώο που θα εξυπηρετεί τη μεταφορά νερού στον Πηνειό (ταμιευτήρας Συκιάς) και τα λοιπά τρία μέτρα αφορούν την υλοποίηση των τεχνικών έργων για τη μεταφορά των νερών του Αχελώου και την αξιοποίησή τους στο ΥΔ Θεσσαλίας. Τα τρία αυτά μέτρα είναι υπό την αίρεση επιτυχούς ολοκλήρωσης του πρώτου προαναφερθέντος μέτρου και επομένως είναι δυνατό να ενεργοποιηθούν και υλοποιηθούν μόνο μετά την ολοκλήρωση των διαδικασιών και δράσεων επανασχεδιασμού και επιτυχούς αδειοδότησης του έργου της Συκιάς.

Κατά συνέπεια τα τρία μέτρα της ομάδας που αφορούν την υλοποίηση τεχνικών έργων (φράγμα και ταμιευτήρας Συκιάς, σήραγγα Πετρωτού-Δρακότρυπας και δίκτυα διανομής επιφανειακού νερού στη Θεσσαλία) δύνανται να ενεργοποιηθούν μόνον όταν ολοκληρωθούν επιτυχώς και εγκριθούν

α) οι τεχνικές μελέτες (υδραυλικές, γεωτεχνικές, τοπογραφικές και τυχόν άλλες αναγκαίες) σε επίπεδο προμελέτης για τον ανασχεδιασμό του έργου του ταμιευτήρα της Συκιάς στη βάση των αναγκών μεταφοράς 250 εκ. κ. μ.,

β) νέα μελέτη κόστους – οφέλους επί του ανασχεδιασμένου έργου, καθώς και

γ) η Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ) που θα περιλαμβάνει τόσο Μελέτη Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης (ΜΕΟΑ) και Δέουσα Εκτίμηση Επιπτώσεων (ΔΕΕ) όσο και την μελέτη-ειδική έκθεση διερεύνησης της ανάλυσης συμβατότητας του ανασχεδιασμένου έργου με την Οδηγία Πλαίσιο για τα νερά (2000/60/ΕΚ) βάσει των διατάξεων του άρθρου 4.7 περί εξαιρέσεων, λαμβάνοντας υπόψη τις σχετικές κατευθυντήριες οδηγίες του ΥΠΕΝ.

Η ΜΕΟΑ θα πρέπει να περιλαμβάνει εργασίες πεδίου σύμφωνα με τις εν ισχύ προδιαγραφές που έχουν εκδοθεί με ΥΑ κατ' εξουσιοδότηση του νόμου 4014/2011 έτσι ώστε η ΔΕΕ να αναλύσει, εκτιμήσει και αξιολογήσει επιπτώσεις κατ' ελάχιστον στις εξής περιοχές του δικτύου Natura: GR2110002 (ΟΡΗ ΑΘΑΜΑΝΩΝ (ΝΕΡΑΙΔΑ)), GR2130013 (ΕΥΡΥΤΕΡΗ ΠΕΡΙΟΧΗ ΑΘΑΜΑΝΙΚΩΝ ΟΡΕΩΝ) και GR2110006 (ΚΟΙΛΑΔΑ ΑΧΕΛΩΟΥ ΚΑΙ ΟΡΗ ΒΑΛΤΟΥ).

Η επανεξέταση της συμβατότητας με την Οδηγία 2000/60/ΕΚ κρίνεται αναγκαία για να εκτιμηθούν οι νέες συνθήκες που διαμορφώνουν νέα προγραμματιζόμενα έργα ταμίευσης στη ΛΑΠ Αχελώου ή και έργα που έχουν εν τω μεταξύ αδειοδοτηθεί και υλοποιούνται στη ΛΑΠ Αχελώου μετά τα πρώτα ΣΔΛΑΠ της περιόδου 2013-14.

Επίσης ιδιαίτερη έμφαση θα πρέπει να δοθεί κατά την εκπόνηση της ΜΠΕ και των εντασσόμενων σε αυτή ειδικών συνοδευτικών μελετών (ΜΕΟΑ, ΔΕΕ και έκθεση του άρθρου 4.7) στις συνεργιστικές επιπτώσεις από άλλα έργα ταμίευσης, υφιστάμενα ή αδειοδοτημένα στη ΛΑΠ Αχελώου και ιδιαίτερα στο τμήμα του άνω ρου αυτού. Τέλος, είναι πολύ σημαντικό να τονισθεί ότι τόσο οι τεχνικές μελέτες

όσο και οι μελέτες αδειοδότησης θα πρέπει να λάβουν υπόψη τη νομολογία που έχει παραχθεί για τα έργα ταμίευσης και μεταφοράς νερού από τον Αχελώο στον Πηνειό μετά από σειρά σχετικών αποφάσεων του Συμβουλίου της Επικρατείας κατά τα τελευταία 20 χρόνια».

Βάσει των προαναφερθέντων είναι σαφές ότι η 2^η Αναθεώρηση των ΣΔΛΑΠ και οι ΣΜΠΕ των ΥΔ 04 και 08 έφτασαν μέχρι το σημείο εκείνο που οι διαθέσιμες (ή οι μη διαθέσιμες) πληροφορίες τεχνικού σχεδιασμού των έργων τους επέτρεπαν να φτάσουν, τηρώντας απαρέγκλιτα την αρχή της προφύλαξης, αφού:

1. Αφενός επιβεβαίωσαν από την ανάλυση όλων των στοιχείων ότι
 - α) στη Θεσσαλία θα υπάρχει παραμένον έλλειμμα υδάτων μακροπρόθεσμα λόγω ανθρωπογενών χρήσεων και περιβαλλοντικών αναγκών, το οποίο δεν μπορεί να καλυφθεί ακόμη και αν ολοκληρωθεί η υλοποίηση όλων των προβλεφθέντων μέτρων εξοικονόμησης και πρόσθετης ταμίευσης υδάτων εντός του Υδατικού Διαμερίσματος της Θεσσαλίας και
 - β) η μεταφορά 250 εκ. κ.μ. χειμερινού νερού από τη ΛΑΠ Αχελώου στη ΛΑΠ Πηνειού δεν είναι σε θέση να προκαλέσει από τη μια πλευρά αξιοσημείωτο έλλειμμα σε οποιαδήποτε χρήση ύδατος και από την άλλη πλευρά πρόβλημα υπεραπόληψης σε οποιοδήποτε επιφανειακό ΥΣ ή επιδείνωση της ποσοτικής κατάστασης σε οποιοδήποτε υπόγειο ΥΣ στη ΛΑΠ Αχελώου και
2. αφετέρου διαπίστωσαν ότι υφίστανται σημαντικά κενά τεχνικού σχεδιασμού στο έργο της Συκιάς που δεν επιτρέπουν σε καμία περίπτωση την ανάλυση κόστους-οφέλους και την εκτίμηση και αξιολόγηση επιπτώσεων, καθιστώντας αδύνατη την ένταξη χωρίς όρους και προϋποθέσεις των τριών σχετικών μέτρων δομικών κατασκευών στο πρόγραμμα συμπληρωματικών μέτρων της 2^{ης} Αναθεώρησης των ΣΔΛΑΠ Θεσσαλίας και Δυτικής Στερεάς Ελλάδας.

Σημειώνεται, επιπρόσθετα, ότι η υιοθετηθείσα προσέγγιση εναρμονίζεται απολύτως με τις διατάξεις και τις κατευθυντήριες οδηγίες εφαρμογής τόσο της Οδηγίας Πλαίσιο για τα νερά, όσο και των Οδηγιών σχετικά με την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων σχεδίων και προγραμμάτων (2001/42/ΕΕ), έργων και δραστηριοτήτων (2014/52/ΕΕ), καθώς και των Οδηγιών των Οικοτόπων (92/43/ΕΟΚ) και της Ορνιθοπανίδας (2009/147/ΕΕ), στην εφαρμογή των οποίων πρωτεύοντα ρόλο παίζει η ευλαβική τήρηση της αρχής της προφύλαξης όταν η υπάρχουσα τεχνική πληροφορία και επιστημονική γνώση διαμορφώνει συνθήκες αβεβαιότητας ως προς την ασφάλεια επιλογών για το περιβάλλον. Τονίζεται, τέλος, ότι η υιοθετηθείσα, με δηλωμένη επιφύλαξη, προσέγγιση έχει το πρόσθετο πλεονέκτημα του ότι δεν διαμορφώνει τετελεσμένα και συνθήκες οριστικού χαρακτήρα για τη μεταφορά νερού από τη ΛΑΠ Αχελώου στη ΛΑΠ Πηνειού, αλλά αντιθέτως περιγράφει τα κατ'ελάχιστον αναγκαία προαπαιτούμενα για να διαμορφωθούν οι συνθήκες αυτές.

Σχόλιο

«Από τις ΣΜΠΕ απουσιάζει η επαρκής εξέταση των εναλλακτικών λύσεων...

...Ως «λογικές εναλλακτικές δυνατότητες» αναμένεται να εξετάζονται εναλλακτικές δυνατότητες όσον αφορά τα προτεινόμενα συμπληρωματικά μέτρα, και όχι η συμπερίληψη συμπληρωματικών μέτρων ή μη στη 2^η αναθεώρηση των ΣΔΛΑΠ, η οποία είναι απαραίτητη για την επίτευξη της καλής κατάστασης και του καλού οικολογικού δυναμικού των υδάτων».

Στην ΣΜΠΕ της 2^{ης} Αναθεώρησης του ΣΔΛΑΠ του ΥΔ Θεσσαλίας, εξετάζονται συνολικά 4 λύσεις. Συγκεκριμένα:

- Μηδενική λύση: που αφορά την υλοποίηση των μέτρων που απορρέουν από την εφαρμογή της εγκεκριμένης 1ης Αναθεώρησης του Σχεδίου Διαχείρισης και στην τήρηση Ευρωπαϊκών Οδηγιών
- Κύρια λύση: που αφορά την εφαρμογή σε όλη του την έκταση του Αναθεωρημένου Σχεδίου Διαχείρισης του ΥΔ Θεσσαλίας (2^η Αναθεώρηση)
- 1η εναλλακτική λύση: που αφορά την εφαρμογή σε όλη του την έκταση του Αναθεωρημένου Σχεδίου Διαχείρισης του ΥΔ Θεσσαλίας (2η Αναθεώρηση). με έμφαση στο Πρόγραμμα Βασικών Μέτρων και την μη εφαρμογή συμπληρωματικών μέτρων
- 2η εναλλακτική λύση: που αφορά την εφαρμογή σε όλη του την έκταση του Αναθεωρημένου Σχεδίου Διαχείρισης του ΥΔ Θεσσαλίας (2η Αναθεώρηση). όμως σε ό,τι αφορά το Πρόγραμμα Μέτρων δεν υλοποιείται μέρος αυτού που αφορά σε μη ώριμα έργα δομικών κατασκευών (τρίτη δέσμη μέτρων).

Τα ανωτέρω σενάρια καλύπτουν ένα εύρος εναλλακτικών δυνατοτήτων με κοινή συνισταμένη την κάλυψη των αναγκών ύδρευσης και άρδευσης στη Θεσσαλία και την επίτευξη των στόχων της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ.

Οποιοδήποτε εναλλακτικό σενάριο που αφορά την αλλαγή των αναγκών άρδευσης μέσω μετατροπής αρδευόμενων εκτάσεων σε ξηρικές δεν εξετάστηκε όχι μόνο λόγω του ότι είναι εκτός αντικείμενου διερεύνησης και ανάλυσης της μελέτης, αλλά και λόγω εξαιρετικά σημαντικών εκτιμώμενων επιπτώσεων στα κοινωνικά και οικονομικά χαρακτηριστικά του Υδατικού Διαμερίσματος και της χώρας.

Σχόλιο

Δεν τεκμηριώνεται επαρκώς το υδατικό έλλειμμα της Θεσσαλίας.

Σχετικά με την εκτίμηση του υδατικού ελλείμματος στο ΥΔ Θεσσαλίας, στο Κεφάλαιο 6 του Αναλυτικού Κειμένου Τεκμηρίωσης «Προγράμματα βασικών και συμπληρωματικών μέτρων, συμπεριλαμβανομένης της ανάλυσης του κόστους σε σχέση με την αποδοτικότητά τους» και στην παράγραφο 6.3.11 Ανάλυση και αντιμετώπιση ελλείματος υδατικών πόρων στο ΥΔ της Θεσσαλίας – Προτεινόμενα Μέτρα παρουσιάζονται αναλυτικά τα στοιχεία, η μεθοδολογία και οι υπολογισμοί σχετικά με το ισοζύγιο Ανάγκες σε Νερό και Διαθέσιμοι Υδατικοί Πόροι στο ΥΔ Θεσσαλίας συγκριτικά κατά την 1^η και κατά την παρούσα 2^η Αναθεώρηση ΣΔΛΑΠ.

Από την ανάλυση αυτή προκύπτει ότι με βάση τα επικαιροποιημένα στοιχεία αναγκών και διαθεσιμότητας υδατικών πόρων στο πλαίσιο των εργασιών της 2^{ης} Αναθεώρησης του ΣΔΛΑΠ, το μέσο ετήσιο ποσοτικό έλλειμμα εκτιμάται σε 465 εκ. κ.μ., συνυπολογίζοντας και τις απώλειες μεταφοράς.

Σημειώνεται ότι το παραπάνω σημαντικό ποσοτικό έλλειμμα εξακολουθεί να συνδυάζεται με τη διαχρονικά διατηρούμενη κακή ποσοτική κατάσταση συγκεκριμένων υπόγειων υδατικών συστημάτων, όπως αυτά παρουσιάζονται στον πίνακα που ακολουθεί και στον σχετικό συνοδευτικό χάρτη, ενώ και στα επιφανειακά ΥΣ η κατάσταση δεν διαφοροποιείται σημαντικά.

Προκειμένου να καλυφθεί το παραπάνω αναφερόμενο έλλειμμα προτείνεται κατ' αρχήν η εφαρμογή τριών δεσμών μέτρων εντός του ΥΔ Θεσσαλίας.

Η πρώτη δέσμη μέτρων περιλαμβάνει όλα τα μέτρα εξοικονόμησης ύδατος που μπορούν να ληφθούν ούτως ώστε να επιτευχθεί ο στόχος των 450 m³/ στρέμμα. Η δεύτερη δέσμη μέτρων περιλαμβάνει τα δρομολογημένα έργα ταμίευσης εντός του ΥΔ Θεσσαλίας και η τρίτη δέσμη μέτρων περιλαμβάνει τα πρόσθετα νέα έργα ταμίευσης εντός του ΥΔ Θεσσαλίας, καθώς και τα έργα τεχνητού εμπλουτισμού των υπογείων υδάτων.

Επειδή και μετά την πλήρη εφαρμογή αυτών των μέτρων το έλλειμμα μειώνεται μεν (εκτιμώμενο παραμένον ποσοτικό έλλειμμα ~172 hm³ ετησίως) αλλά συνεχίζει να υπάρχει και προκειμένου

α) να καταστεί δυνατή η επίτευξη των στόχων της Οδηγίας Πλαίσιο για τα νερά περί επίτευξης ή διατήρησης της καλής κατάστασης στα επιφανειακά και υπόγεια ΥΣ του Υδατικού Διαμερίσματος της Θεσσαλίας, χωρίς να υπονομεύεται η επίτευξη ή διατήρηση της καλής κατάστασης στα επιφανειακά και υπόγεια ΥΣ του Υδατικού Διαμερίσματος της Δυτικής Στερεάς Ελλάδας και

β) να συνεχίσουν να εξυπηρετούνται με βιώσιμο τρόπο οι υφιστάμενες χρήσεις γης και ύδατος στο ΥΔ Θεσσαλίας,

συμπεριλαμβάνεται στα ΣΔΛΑΠ των Υδατικών Διαμερισμάτων Θεσσαλίας και Δυτικής Στερεάς Ελλάδας και ειδικότερα στα Προγράμματα Συμπληρωματικών Μέτρων αυτών ομάδα μέτρων που διερευνούν την υπό προϋποθέσεις μεταφορά 250 hm³ νερού σε ετήσια βάση από τη λεκάνη του Αχελώου στη λεκάνη του Πηνειού και από το Υδατικό Διαμέρισμα της Δυτικής Στερεάς Ελλάδας στο Υδατικό Διαμέρισμα Θεσσαλίας

Σχόλιο

Εξαιρείται μη νομίμως από τη 2^η αναθεώρηση η εκτίμηση της οικολογικής κατάστασης του μεταβατικού ΥΣ Εκβολές Αχελώου (ΕΛ0415Τ0003Ν).

Σχετικά με το σχόλιο ότι δεν πραγματοποιείται στη 2η Αναθεώρηση η εκτίμηση της οικολογικής κατάστασης (οικολογικού δυναμικού) του μεταβατικού ΥΣ Εκβολές Αχελώου (ΕΛ0415Τ0003Ν), διότι δεν αξιολογήθηκε ως προς την υδρομορφολογική αλλοίωση και δεν εξετάστηκε ως προς τον προσδιορισμό του ως ΙΤΥΣ, λόγω του ότι εκκρεμεί ο επαναπροσδιορισμός των ορίων του, τονίζεται ότι το ΥΣ Εκβολές Αχελώου (ΕΛ0415Τ0003Ν) έχει αξιολογηθεί ως προς την οικολογική και ως προς την χημική του κατάσταση βάσει αποτελεσμάτων του Εθνικού Δικτύου Παρακολούθησης και ταξινομήθηκε σε καλή οικολογική και καλή χημική κατάσταση. Βάσει της ταξινόμησής του σε καλή κατάσταση ο χαρακτηρισμός του ως ΙΤΥΣ θα αποτελούσε ρητή παραβίαση των κατευθυντήριων οδηγιών της Ε.Ε. για την εφαρμογή της Οδηγίας, ακόμα και αν η υδρομορφολογική αλλοίωση είχε εκτιμηθεί ως σημαντική. Σημειώνεται επίσης ότι ο στόχος της καλής κατάστασης είναι σαφώς πιο αυστηρός ως προς τα όρια επιμέρους παραμέτρων και πιο απαιτητικός ως προς τις συνθήκες (βιοτικές και αβιοτικές) που απαιτούνται για την επίτευξή του από αυτόν του καλού οικολογικού δυναμικού. Σε ότι αφορά τον προτεινόμενο επαναπροσδιορισμό των ορίων συγκεκριμένων μεταβατικών ΥΣ, μεταξύ των οποίων και του ΥΣ Εκβολές Αχελώου (ΕΛ0415Τ0003Ν), αυτός κρίθηκε αναγκαίος λόγω σαφών εγγενών εξαρχής (από το 1ο ΣΔΛΑΠ) ατελειών στα προσδιορισθέντα όριά τους, θέμα το οποίο διερευνήθηκε σε μεγαλύτερο βάθος στο πλαίσιο της 2ης αναθεώρησης,

συζητήθηκε με το Ελληνικό Κέντρο Θαλάσσιων Ερευνών (φορέα με καθοριστικό ρόλο στην οριοθέτηση μεταβατικών ΥΣ) και σε συμφωνία με αυτό αναμένεται να υλοποιηθεί σχετική διορθωτική δράση μελλοντικά από τη ΓΔΥ.

Σημειώνεται για πολλοστή φορά ότι η δίαιτα επιφανειακών υδάτων που είναι διαθέσιμα στα υδροτοπικά συστήματα του κάτω ρου του Αχελώου και των εκβολών στηρίζεται κατ' αρχήν σε ένα αυστηρά ρυθμισμένο καθεστώς παροχών από τα φράγματα της ΔΕΗ που κάνει δυνατή την πολλαπλάσια σε σχέση με το φυσικό καθεστώς παροχή γλυκού νερού κατά τη θερινή περίοδο, σε συνδυασμό με τις αντίστοιχες παροχές νερού για άρδευση.

Είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι η συνολική παροχή νερού από τον Αχελώο στην εκβολή του είναι σε ετήσια βάση γύρω στα 4,3 δισεκατομμύρια κυβικά και η ωφέλιμη χωρητικότητα του ταμιευτήρα των Κρεμαστών είναι πάνω από 3 δισεκατομμύρια κυβικά νερού. Αυτό αποτελεί τη βάση για τη ρύθμιση της παροχής νερού σε όλο το τμήμα του κάτω ρου του Αχελώου, κατάντη του φράγματος του Στράτου. Επομένως μια ποσότητα της τάξης των 250 εκατομμυρίων κυβικών, η οποία μάλιστα θα λαμβάνεται κατά τους χειμερινούς μήνες, δεν αναμένεται να έχει καμία σημαντική επίδραση στην υδρολογική δίαιτα του κάτω ρου του Αχελώου.

Τα επιφανειακά νερά που δέχονται τα μεταβατικά νερά και τα υδροτοπικά συστήματα των εκβολών Αχελώου είναι απολύτως ρυθμισμένο από το σύστημα των 3 φραγμάτων (Κρεμαστά, Καστράκι και Στράτος Ι και ΙΙ) με τρόπο ώστε:

Α) Τη θερινή περίοδο (κρίσιμη από οικολογική άποψη) η παροχή του Αχελώου κατάντη του Στράτου είναι πολλαπλάσια από αυτή που θα δεχόταν ο ποταμός αν ήταν στην παλαιότερη φυσική του κατάσταση (εκτιμάται τουλάχιστον σε 5 φορές περισσότερες), χωρίς, δηλαδή, φράγματα και ταμιευτήρες που μέσω υδροηλεκτρικών σταθμών παράγουν ενέργεια κυρίως κατά τη θερινή περίοδο αυξάνοντας σημαντικά τις παροχές του ποταμού. Οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις στον κάτω ρου του Αχελώου σχετίζονται, δηλαδή, με τα φράγματα και την τεχνητή ρύθμιση της ροής και όχι με απολήψεις.

Β) Τη χειμερινή περίοδο η παροχή Αχελώου είναι τόσο μεγάλη ώστε δεν τίθεται θέμα ελλειμματικής τροφοδοσίας των φυσικών συστημάτων λόγω πείνας γλυκού νερού.

Τα ανωτέρω έγιναν αποδεκτά ως υφιστάμενη διαμορφωμένη κατάσταση και περιλαμβάνονται στην πρόσφατη απόφαση 144/2024 του Συμβουλίου της Επικρατείας (ΣΤΕ Ε' 7μ. 144/2024) με την οποία απορρίφθηκε η αίτηση ακύρωσης των περιβαλλοντικών όρων του έργου ΥΗΣ Μεσοχώρας, απόσπασμα της οποίας παρατίθεται στην συνέχεια.

Απόσπασμα απόφασης 144/2024 του Συμβουλίου της Επικρατείας (ΣΤΕ Ε' 7μ. 144/2024)

«18. Επειδή, από τα στοιχεία του φακέλου προκύπτει ότι επί του ρου του ποταμού Αχελώου έχουν ήδη κατασκευαστεί τρία υδροηλεκτρικά έργα, εκτός από το επίμαχο. Ειδικότερα, στην παρ. 1.2 της ΜΠΕ [του ΥΗΕ Μεσοχώρας] αναφέρεται, μεταξύ άλλων, ότι «Το ΥΗΕ της Μεσοχώρας στην ουσία διοχετεύει τα ύδατα από μια θέση του ποταμού Αχελώου (στο κέντρο της Λεκάνης Απορροής του Αχελώου - Στερεάς Ελλάδας) σε μία άλλη θέση περί τα 7,4 Km κατάντη αυτής (εντός της Λεκάνης Απορροής του Αχελώου-Στερεάς Ελλάδας), ώστε να αξιοποιηθούν ενεργειακά. Ήδη κατάντη της

θέσης του ΥΗΕ της Μεσοχώρας και επί της κοίτης του ποταμού Αχελώου λειτουργούν τρία (3) υδροηλεκτρικά έργα της ΔΕΗ Α.Ε. των Κρεμαστών, του Καστρακίου και του Στράτου». Στη δε παρ. 4.4 (Συσχέτιση του έργου με άλλα έργα) της ΜΠΕ παρατίθενται αναλυτικώς τα τεχνικά χαρακτηριστικά των έργων αυτών.

...

Στη συνέχεια, στην παρ. 9.5 εκτιμώνται, μεταξύ άλλων, οι επιπτώσεις στις εκβολές του Αχελώου κατά τις φάσεις κατασκευής και λειτουργίας του φράγματος Μεσοχώρας και αναφέρονται τα εξής: «...Ο ποταμός Αχελώος κατά τη διάρκεια των τελευταίων χρόνων έχει δεχτεί μεγάλης κλίμακας ανθρωπογενείς επεμβάσεις, όπως αλλαγή και εγκιβωτισμό κοίτης, Υ/Η και αρδευτικά φράγματα, εγγειοβελτιωτικά έργα, αποξηράνσεις, αποστραγγίσεις δελταϊκών λιμνών και ελών, με αποτέλεσμα τα έργα και οι παρεμβάσεις αυτές να έχουν αλλοιώσει ριζικά το πρωτογενές φυσικό του περιβάλλον. Η διατάραξη των δομικών στοιχείων των εκβολών του ποταμού Αχελώου τόσο ως προς την μορφή όσο και ως προς τη λειτουργία τους αλλά και οι συνέπειες στο χώρο της λεκάνης απορροής του Αχελώου είχαν ως αποτέλεσμα τη μείωση της οικολογικής αξίας πολλών φυσικών του σχηματισμών. Ωστόσο, ως σύνολο η γενική οικολογική σημασία του Αχελώου και του χώρου των εκβολών του κρίνεται ακόμη ιδιαίτερα σημαντική και πρέπει να διαφυλαχτεί με κάθε τρόπο από κάθε περαιτέρω υποβάθμιση. Το φράγμα της Μεσοχώρας είναι το πρώτο μιας σειράς φραγμάτων και ταμιευτήρων που παρεμβάλλονται στη ροή του Αχελώου (ταμιευτήρας Μεσοχώρας, ταμιευτήρας Κρεμαστών, ταμιευτήρας Καστρακίου, ταμιευτήρας Στράτου) από τις πηγές του (πηγάζει από την οροσειρά της Νότιας Πίνδου ανάμεσα στο όρος Λάκμος, τα Αθαμανικά Όρη και τις κορυφές Τριγγιά, Κέδρος και Νεράιδα) μέχρι τις εκβολές. Το γεγονός της ύπαρξης 4 ταμιευτήρων κατά μήκος της ροής του Αχελώου ανάγει το ήδη δύσκολο ερώτημα των ενδεχόμενων επιπτώσεων σε ένα σύνθετο πρόβλημα που σχετίζεται με το εάν στις εκβολές του Αχελώου, με την παρούσα οικολογική κατάσταση, εκπληρώνεται η πρωταρχική του λειτουργία, που είναι η εξασφάλιση ιζημάτων (αποθέσεις υλικών στις εκβολές του) και επίσης με το ποιά είναι η κατάσταση παροχής νερού στις εκβολές του ποταμού (μετά τον έλεγχο ροής που πράγματι γίνεται), καθώς το νερό είναι ο κύριος οικολογικός παράγοντας στην περίπτωση ενός εκβολικού τοπίου, ο οποίος ρυθμίζει τις σχέσεις μεταξύ των νερών της θάλασσας και της ξηράς και από τον οποίο εξαρτάται η σωστή και ισορροπημένη οργάνωση των ιδιαίτερων οικολογικών μονάδων που συνθέτουν τις εκβολές (αμμόφιλη, αλοφυτική, υδρόβια, παραποτάμια βλάστηση). Όπως έχει αναφερθεί στο Κεφάλαιο 8 σχετικά με την εξέλιξη του φυσικού περιβάλλοντος των Εκβολών του Αχελώου παρατηρούνται αντίθετα από τη φυσιολογική εξέλιξη (σταδιακή αύξηση της επιφάνειας και του πλάτους του δέλτα με ταυτόχρονη προέλαση του μετώπου και της ακτογραμμής του σε βάρος της θάλασσας) φαινόμενα αρνητικής οριζόντιας μετατόπισης (οπισθοδρόμησης) του προσχωσιγενούς τμήματος της ακτογραμμής και των λουρονησίδων των λιμνοθαλασσών Μεσολογίου-Αιτωλικού. ... Με βάση τα προηγούμενα, ο Αχελώος σήμερα δεν υπόκειται σε φυσικές μεταβολές παροχής και στερεοπαροχής με συνέπεια αφενός οι εκβολές του να μην υπόκεινται σε φυσικές και περιοδικές κατακλύσεις και αφετέρου η θαλάσσια περιοχή να στερείται φερτών υλικών και εποχιακών μεταβολών αλατότητας. Επιπλέον, οι εκβολές του Αχελώου δεν εμφανίζουν πλέον τυπική δελταϊκή διαμόρφωση. Τα φαινόμενα αυτά επηρεάζουν τους φυσικούς οικοτόπους βλάστησης οι οποίοι αναπτύσσονται στις εκβολές και στις λιμνοθάλασσες. Με την αποπεράτωση κατασκευής και την έναρξη λειτουργίας του φράγματος της Μεσοχώρας δεν αναμένεται να επέλθει περαιτέρω μείωση στις στερεοπαροχές που καταλήγουν στις εκβολές διότι ήδη οι υφιστάμενοι ταμιευτήρες (κυρίως ο ταμιευτήρας Κρεμαστών) συνέβαλαν στην κατακράτηση των φερτών υλικών (στερεοπαροχών) εντός των ταμιευτήρων σε ποσοστό 98,5% του φυσιολογικά εκφορτιζόμενου ιζήματος. Οι προαναφερόμενες επιπτώσεις που ήδη παρατηρούνται σε ένα βαθμό

ως αποτέλεσμα της λειτουργίας των φραγμάτων και οι οποίες σχετίζονται με τις φυσιολογικές εξελικτικές διεργασίες των εκβολών (ως αποτέλεσμα της μείωσης ή και σχεδόν οριστικής διακοπής μεταφοράς φερτών υλών προς τις εκβολές) θα έχουν ή και ήδη έχουν ως έμμεση συνέπεια μέσω μιας ενδεχόμενης αποσταθεροποίησης και διατάραξης των λουρονησίδων (αμμολωρίδων) την επέκταση των αλοφυτικών βιοτόπων και συνακόλουθα και της βλάστησης τους σε βάρος των αμμόφιλων φυτοκοινωνιών, ενώ αναμένεται και αλλαγή της οικολογίας και βιολογίας των λιμνοθαλασσών, καθώς δεν θα μπορούν να τους παρέχουν προστασία από τη δράση της θάλασσας. Με την παρουσία και λειτουργία του ταμιευτήρα Μεσοχώρας δεν θα υπάρξουν επιπτώσεις στα φυσικά οικοσυστήματα στις εκβολές του Αχελώου και δεν αλλάζει η παροχή του ποταμού με τη λειτουργία ενός επί πλέον ταμιευτήρα ανάντη στο ρου του ...».

Εξάλλου, ως προς τις επιπτώσεις στα υδρολογικά δεδομένα του Αχελώου κατάντη του φράγματος, αναφέρεται στην ίδια παράγραφο της ΜΠΕ ότι «... με την λειτουργία του φράγματος Μεσοχώρας, η μόνη υδρολογική επίπτωση θα είναι η ρύθμιση των μηνιαίων εισροών στη Συκιά, ενώ δεν αναμένεται κατάντη του ταμιευτήρα των Κρεμαστών επίπτωση, καθόσον οι εκροές ρυθμίζονται ήδη από τη λειτουργία του συγκεκριμένου έργου. Επίσης, σχετικά με το σενάριο Εκτροπής του Αχελώου αναφέρεται ότι ουδεμία εμπλοκή θα έχει το φράγμα της Μεσοχώρας στις επιπτώσεις του έργου αυτού. ... Δεδομένου ότι θα επιτυγχάνεται στα κατάντη των φραγμάτων η διατήρηση συνεχούς ροής του ποταμού, ... εκτιμάται ότι θα διατηρηθούν η παραποτάμια βλάστηση και οι άλλοι φυσικοί οικότοποι βλάστησης σε καλή ή τουλάχιστον οικολογικά ανεκτή κατάσταση. Η διατήρηση επομένως συνεχούς παροχής νερού κατάντη του Στράτου, είναι απαραίτητη προϋπόθεση για τη συντήρηση και ανάπτυξη, κυρίως των παραποτάμιων αλλά και γενικότερα των φυσικών οικοσυστημάτων (αμμόφιλες, αλοφυτικές, υδρόβιες φυτοκοινωνίες) των εκβολών του Αχελώου. Η διασφάλιση αυτής της παροχής εξαρτάται από τη διαχείριση των νερών του ταμιευτήρα Στράτου από τη ΔΕΗ, η οποία διαχειρίζεται όλο το σύστημα των εκροών του Αχελώου, μετά από ειδική συμφωνία με το Υπουργείο Γεωργίας. Ακόμη, σύμφωνα με . [άλλη παλαιότερη μελέτη, στην οποία γίνεται παραπομπή] "για τη διατήρηση των οικοσυστημάτων στις εκβολές του Αχελώου και κυρίως για να διατηρηθούν οι ισορροπίες που αφορούν τους υδρόβιους οργανισμούς στις εγγύς των εκβολών λιμνοθάλασσες (Διόνι, Πόρτο, Γουρουνοπούλες), εκτιμάται . ότι η φυσικοποιημένη παροχή είχε προσδιοριστεί στις εκβολές σε 21,3m³ /s. Η παροχή των 21,3m³ /s θα πρέπει να εξασφαλίζεται στο τμήμα της κοίτης μεταξύ της εξόδου της διώρυγας φυγής του ΥΗΣ Στράτου I και των εκβολών Αχελώου, ως ελάχιστη οικολογική παροχή, σύμφωνα με την ΚΥΑ 129264/23-5-2007 του ΥΠΕΧΩΔΕ «Εγκριση Περιβαλλοντικών Όρων για τη λειτουργία των: «Υφιστάμενων Υδροηλεκτρικών Σταθμών Κρεμαστών, Καστρακίου και Στράτου I & II στον ποταμό Αχελώο του Ν. Αιτωλοακαρνανίας και Ευρυτανίας" της ΔΕΗ Α.Ε.». Τέλος, στην παρ. 9.15 της ΜΠΕ, όπου αναλύονται οι συνεργιστικές επιπτώσεις του ΥΗΕ Μεσοχώρας, αναφέρεται ότι το έργο «λόγω της ύπαρξης των κατάντη φραγμάτων ταμίευσης Κρεμαστών, Καστρακίου και Στράτου, δεν θα προξενήσει νέες δυσμενείς επιπτώσεις στα κατάντη μεταβατικά και παράκτια σώματα στο δέλτα του Αχελώου, αλλά μόνο στα τοπικά ποτάμια σώματα άμεσης γειννίας. Αντίθετα, Μεγάλα Υδροηλεκτρικά Έργα σε ποταμούς χωρίς υφιστάμενα φράγματα ταμίευσης στα κατάντη αυτών είναι ενδεχόμενο να επηρεάσουν αρνητικά τα μεταβατικά και παράκτια σώματα των εκβολών λόγω μείωσης της στερεοπαροχής».

...

19. Επειδή, από τα ανωτέρω προκύπτει ότι η λειτουργία του επίμαχου, ήδη κατασκευασμένου κατά τα ανωτέρω, ΥΗΕ, η οποία, κατά τις προβλέψεις των ισχυόντων ΣΔΛΑΠ, θα προκαλέσει τη δημιουργία νέου λιμναίου οικοσυστήματος στη θέση του ποτάμιου οικοσυστήματος της περιοχής, δεν αποτελεί

το πρώτο μεγάλο έργο στην όλη πορεία του ποταμού. Έχουν πράγματι κατασκευαστεί και λειτουργούν από μακρού χρόνου τα ΥΗΕ Κρεμαστών, Καστρακίου και Στράτου, τα οποία έχουν επιφέρει σημαντικές επιπτώσεις στα οικεία οικοσυστήματα και, ιδίως, στο οικοσύστημα των εκβολών του ποταμού στο Ιόνιο Πέλαγος. Οι επιπτώσεις αυτές είναι γνωστές στον μελετητή του συγκεκριμένου έργου και συνίστανται, μεταξύ άλλων, στην επέκταση των αλοφυτικών βιοτόπων σε βάρος των αμμόφιλων φυτοκοινωνιών με αλλαγή της οικολογίας και βιολογίας των λιμνοθαλασσών, αποτελούν δε συνέπεια της κατακράτησης σε ποσοστό 98,5% της στερεοπαροχής και των φερτών υλικών του ποταμού, τα οποία δεν φθάνουν στο οικοσύστημα του δέλτα, καθώς και στη δραστική μείωση της ελεύθερης επικοινωνίας ειδών ιχθυοπληθυσμού (π.χ. του χελιού) κατά την όδευση του ποταμού, η οποία παρεμποδίζεται από τα μεγάλα τεχνικά έργα. Οι επιπτώσεις αυτές, οι οποίες έχουν ήδη επέλθει λόγω της κατασκευής των τριών ΥΗΕ και της επί μακρό χρόνο λειτουργίας τους και συνίστανται στη δημιουργία διαφοροποιημένων οικοσυστημάτων, δεν αναμένεται, βεβαίως, να αναταχθούν ούτε, όμως, να επιταθούν από τη λειτουργία του επίμαχου ΥΗΕ Μεσοχώρας, αν και είναι δυνατές ορισμένες βελτιωτικές παραμβάσεις (π.χ. μεταφορά με τεχνητά μέσα ατόμων ιχθυοπληθυσμού που εμποδίζεται να μετακινηθεί, ώστε να διατηρηθεί η βιοποικιλότητα κατά μήκος του ποταμού). Περαιτέρω, οι επιπτώσεις αυτές, οι οποίες, άλλωστε, αιτιολογημένως εκτιμώνται ως μη σημαντικές για το φυσικό -και όχι το ανθρωπογενές (βλ. προηγούμενες σκέψεις για το κατακλυζόμενο τμήμα του οικισμού)- περιβάλλον, εν σχέσει προς τις ήδη επεληθούσες λόγω των τριών άλλων μεγάλων ΥΗΕ, νομίμως σταθμίζονται προς το αναμενόμενο περιβαλλοντικό όφελος από τη λειτουργία ενός ακόμη ΥΗΕ, τούτο δε παρ' ότι το επίμαχο έργο δεν εμπίπτει στο κατά χρόνον πεδίο εφαρμογής του Κανονισμού 2022/2577, δεδομένου ότι η εν λόγω στάθμιση ως προς τις εγκαταστάσεις παραγωγής ενέργειας από ΑΠΕ, ρητώς προβλεπόμενη στον ως άνω Κανονισμό, ευρίσκει έρεισμα στο εν γένει δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (βλ. ανωτέρω, σκέψη δέκατη), απορρέει δε και από το άρθρο 24 του Συντάγματος (βλ. ανωτέρω, σκέψη ενδέκατη). Άλλωστε, το έργο είναι, κατά τα προαναφερόμενα απολύτως συμβατό με τον ισχύοντα σχεδιασμό (χωροταξικό, λεκανών απορροής κ.λπ., βλ. ανωτέρω σκέψεις όγδοη, ένατη και δέκατη έκτη), ο οποίος προβαίνει στην προαναφερόμενη στάθμιση μεταξύ των περιβαλλοντικών επιπτώσεων του έργου και των προσδοκωμένων περιβαλλοντικών και άλλων οφελών του, προσαρμοσμένη στις ανάγκες του στρατηγικού σχεδιασμού και όχι της περιβαλλοντικής αδειοδότησης συγκεκριμένου έργου, και ο οποίος, κατά το Σύνταγμα και τον νόμο, μελετάται, καταρτίζεται και εγκρίνεται, ακριβώς προκειμένου να υλοποιηθεί, και δεν είναι, καταρχήν, επιτρεπτό να μεταπίπτει σε ανεφάρμοστη θεωρητική εξαγγελία. Ενόψει τούτων, πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμοι οι λόγοι, κατά τους οποίους η προσβαλλόμενη ΑΕΠΟ παρίσταται ως προϊόν ελλιπούς εκτίμησης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων του έργου και, μάλιστα, των ανθρωπιστικών με άλλα συναφή έργα επί του ποταμού, οι ίδιοι δε λόγοι, κατά το μέρος που αμφισβητούν την ακυρωτικώς ανέλεγκτη ουσιαστική εκτίμηση της Διοίκησης, πρέπει να απορριφθούν ως απαράδεκτοι».

Σχόλιο

Δεν παρέχεται επαρκής τεκμηρίωση στη ΣΜΠΕ σχετικά με το συμπέρασμα ότι η μεταφορά ύδατος από τη ΛΑΠ Αχελώου στη ΛΑΠ Πηνειού δεν θα επηρεάσει την απορροή. Η μεταβολή της χρονικής κατανομής στα ΥΣ από τα έργα οφείλει να αποτυπωθεί, λαμβάνοντας υπόψη και το μεταβατικό στάδιο μέχρι την πλήρωση των ταμιευτήρων των ΥΗΕ. Σύμφωνα με την ΟΠΥ, οι επιπτώσεις στα ΥΣ όφειλαν να εκτιμηθούν, και συναφώς εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις να χαρακτηριστούν ΥΣ

ως ΙΤΥΣ ή ΤΥΣ και στην περίπτωση αυτή να περιγραφούν τα μέτρα που θα ληφθούν για την επίτευξη του καλού οικολογικού δυναμικού.

Σημειώνεται ότι συνολική παροχή νερού από τον Αχελώο στην εκβολή του είναι σε ετήσια βάση γύρω στα 4,3 δισεκατομμύρια κυβικά και η ωφέλιμη χωρητικότητα του ταμιευτήρα των Κρεμαστών είναι πάνω από 3 δισεκατομμύρια κυβικά νερού. Αυτό αποτελεί τη βάση για τη ρύθμιση της παροχής νερού σε όλο το τμήμα του κάτω ρου του Αχελώου, κατάντη του φράγματος του Στράτου. Επομένως μια ποσότητα της τάξης των 250 εκατομμυρίων κυβικών, η οποία μάλιστα θα λαμβάνεται κατά τους χειμερινούς μήνες, δεν αναμένεται να έχει κάποια επίδραση στην υδρολογική δίαιτα του κάτω ρου του Αχελώου.

Όπως προαναφέρθηκε το γλυκό νερό που δέχονται τα μεταβατικά νερά και τα υγροτοπικά συστήματα των εκβολών Αχελώου είναι απολύτως ρυθμισμένο από το σύστημα των 3 φραγμάτων (Κρεμαστά, Καστράκι και Στράτος Ι και ΙΙ) με τρόπο ώστε:

Α) Τη θερινή περίοδο (κρίσιμη από οικολογική άποψη) η παροχή του Αχελώου κατάντη του Στράτου είναι πολλαπλάσια από αυτή που θα δεχόταν ο ποταμός αν ήταν στην παλαιότερη φυσική του κατάσταση (εκτιμάται τουλάχιστον σε 5 φορές περισσότερες), χωρίς, δηλαδή, φράγματα και ταμιευτήρες που μέσω υδροηλεκτρικών σταθμών παράγουν ενέργεια κυρίως κατά τη θερινή περίοδο αυξάνοντας σημαντικά τις παροχές του ποταμού. Οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις στον κάτω ρου του Αχελώου σχετίζονται, δηλαδή, με τα φράγματα και την τεχνητή ρύθμιση της ροής και όχι με απολήψεις.

Β) Τη χειμερινή περίοδο η παροχή Αχελώου είναι τόσο μεγάλη ώστε δεν τίθεται θέμα ελλειμματικής τροφοδοσίας των φυσικών συστημάτων λόγω πενίας γλυκού νερού.

Τα ανωτέρω περιγράφονται και στην πρόσφατη απόφαση 144/2024 του Συμβουλίου της Επικρατείας (ΣτΕ Ε΄ 7μ. 144/2024) με την οποία απορρίφθηκε η αίτηση ακύρωσης των περιβαλλοντικών όρων του έργου ΥΗΣ Μεσοχώρας, όπου αναφέρονται, μεταξύ άλλων, τα εξής:

«Από το σύνολο, εξάλλου, των στοιχείων της υπόθεσης και τη μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων του έργου προκύπτει ότι έχουν, μεν, επέλθει σοβαρές περιβαλλοντικές επιπτώσεις στις εκβολές του Αχελώου στο Ιόνιο Πέλαγος, οι οποίες συνίστανται στην μετατροπή του οικοσυστήματος των εκβολών σε άλλου τύπου οικοσύστημα (αλοφυτικού βιοτόπου) λόγω κατακράτησης των φερτών υλικών του ποταμού που τροφοδοτούν το δέλτα σε ποσοστό, μάλιστα, άνω του 98%, αυτό, όμως, οφείλεται στη λειτουργία τριών φραγμάτων κατά μήκος του Αχελώου (Κρεμαστών, Καστρακίου και Στράτου), και δεν αναμένεται να επιδεινωθεί από ένα ακόμη υδροηλεκτρικό έργο, που, μάλιστα είναι ήδη κατασκευασμένο.» Αναλυτική αναφορά της εν λόγω απόφασης έγινε στο ακριβώς παραπάνω σχόλιο.

Γ. Έγγραφο: Πρόσθετα σχόλια περιβαλλοντικών οργανώσεων στη διαβούλευση για τη 2η Αναθεώρηση των ΣΔΛΑΠ των ΥΔ04 Δυτικής Στερεάς Ελλάδας και ΥΔ08 Θεσσαλίας

Α.Π. ΥΠΕΝ/ΔΠΔΥΠ/15246/219, 12.02.2024

Τα πρόσθετα σχόλια των περιβαλλοντικών οργανώσεων αναφέρονται στα Προσχέδια Διαχείρισης και τις ΣΜΠΕ για τα ΥΔ 08 και ΥΔ 04. Τα Προσχέδια αναρτήθηκαν στην σχετική ιστοσελίδα του ΥΠΕΝ στις 5/5/2023 ώστε να ξεκινήσει η διαδικασία της δημόσιας διαβούλευσης. Στα πλαίσια της διαδικασίας αυτής κατατέθηκαν σχόλια από άτομα και φορείς, έγιναν και σχόλια από την Αναθέτουσα Αρχή και τον Σύμβουλο και προέκυψαν τροποποιήσεις και βελτιώσεις στα Προσχέδια. Αυτές ενσωματώθηκαν στα Σχέδια Διαχείρισης καθώς και στα Αναλυτικά Κείμενα Τεκμηρίωσης και τις αντίστοιχες ΣΜΠΕ που αναρτήθηκαν και τέθηκαν σε δημόσια διαβούλευση στις 24.11.2023. Επομένως τα κείμενα των ΣΔΛΑΠ και ΣΜΠΕ διαφοροποιούνται σε ορισμένα σημεία από αυτά των Προσχεδίων, έχοντας ενσωματώσει τροποποιήσεις και βελτιώσεις που προέκυψαν κατά τη διάρκεια της δημόσιας διαβούλευσης.

Σχόλιο

«Όπως έχουμε ήδη επισημάνει, το επίπεδο τεκμηρίωσης των μελετών αυτών είναι εμφανώς ανεπαρκές και γι' αυτό δεν εξασφαλίζει την αποτελεσματική ενεργό συμμετοχή μας στη διαβούλευση».

Σημειώνεται ότι τα ΣΔΛΑΠ για τα ΥΔ 04 και 08 συνοδεύονται από τα ακόλουθα εμπειριστατωμένα κείμενα τεκμηρίωσης, όσον αφορά τα δεδομένα, τη μεθοδολογία, τις αναλύσεις και τα προτεινόμενα μέτρα των ΣΔΛΑΠ και της αντίστοιχης ΣΜΠΕ:

- Μητρώο προστατευόμενων περιοχών
- Οριστικός προσδιορισμός των ΤΥΣ-ΙΤΥΣ
- Ανάλυση ανθρωπογενών πιέσεων και των επιπτώσεων τους στα επιφανειακά και στα υπόγεια υδατικά συστήματα
- Χαρακτηρισμός, τυπολογία, τυπο-χαρακτηριστικές συνθήκες αναφοράς και αξιολόγηση/ταξινόμηση της κατάστασης όλων των κατηγοριών επιφανειακών υδατικών συστημάτων
- Χαρακτηρισμός και αξιολόγηση/ταξινόμηση της κατάστασης των υπογείων υδατικών συστημάτων
- Καθορισμός των περιβαλλοντικών στόχων, συμπεριλαμβανομένων των "εξαιρέσεων" από την επίτευξη των στόχων
- Οικονομική ανάλυση των χρήσεων ύδατος
- Προγράμματα βασικών και συμπληρωματικών μέτρων, συμπεριλαμβανομένης της ανάλυσης του κόστους τους σε σχέση με την αποδοτικότητά τους

Επιπρόσθετα, τα ΣΔΛΑΠ υποστηρίζονται από τα ακόλουθα μεθοδολογικά κείμενα

- Επικαιροποιημένη μεθοδολογία ανάλυσης ανθρωπογενών πιέσεων και των επιπτώσεών τους στα επιφανειακά και στα υπόγεια υδατικά συστήματα
- Μεθοδολογία προσδιορισμού και κριτήρια αξιολόγησης υδρομορφολογικών αλλοιώσεων
- Μεθοδολογία και προδιαγραφές προσδιορισμού ιδιαίτερως τροποποιημένων και τεχνητών υδατικών συστημάτων
- Μεθοδολογία, προδιαγραφές και κριτήρια προσδιορισμού των «εξαιρέσεων» από την επίτευξη των περιβαλλοντικών στόχων της Οδηγίας
- Επικαιροποιημένη μεθοδολογία ταξινόμησης οικολογικής, χημικής και συνολικής κατάστασης των επιφανειακών υδατικών συστημάτων

Στα κείμενα τεκμηρίωσης παρέχονται λεπτομερώς τα δεδομένα, παρουσιάζεται η μεθοδολογία και αναλύονται και τεκμηριώνονται τα επί μέρους κεφάλαια και τα προτεινόμενα μέτρα των ΣΔΛΑΠ. Τα κείμενα είναι αναρτημένα στην επίσημη ιστοσελίδα της διαβούλευσης της 2^{ης} Αναθεώρησης των ΣΔΛΑΠ³.

Σχόλιο

«Αναφορικά με τη διενεργηθείσα διαβούλευση στο πλαίσιο της 2^{ης} Αναθεώρησης των ΣΔΛΑΠ Δυτικής Στερεάς και Θεσσαλίας παρατηρείται εξάλλου ότι, μολονότι η διάρκειά της ορίστηκε ίση με την ελάχιστη προβλεπόμενη από το άρθρο 14 παρ. 3 της οδηγίας 2000/60/ΕΚ προθεσμία, ήτοι έξι μήνες, στη συγκεκριμένη οδηγία προβλέπονται επίσης μεγάλες προθεσμίες διαβούλευσης σε σχέση με "την έναρξη της περιόδου στην οποία αναφέρεται το σχέδιο" (άρθρο 14), οι οποίες εν προκειμένω δεν τηρήθηκαν. Έτσι, η χώρα μας για άλλη μία φορά ενήργησε εκπροθέσμως, αφού η υπό διαβούλευση 2η αναθεώρηση αφορά την εξαετία 2021-2027!»

Στο άρθρο 14 παρ. 2 αναφέρεται «Τα κράτη μέλη παρέχουν προθεσμία τουλάχιστον έξι μηνών για την υποβολή γραπτών παρατηρήσεων σχετικά με τα εν λόγω έγγραφα, προκειμένου να υπάρξει δυνατότητα ενεργού συμμετοχής και διαβουλεύσεων.»

Η ημερομηνία ανάρτησης των Προσχεδίων ΥΔ 04 Δυτικής Στερεάς Ελλάδας και ΥΔ 08 Θεσσαλίας και κατά συνέπεια η ημερομηνία έναρξης της δημόσιας Διαβούλευσης είναι η 5-5-2023. Η ελάχιστη προβλεπόμενη εξαμήνη προθεσμία συμπληρώθηκε στις 5-11-2023. Εντούτοις, τα σχόλια που υποβλήθηκαν και μετά την συμπλήρωση του εξαμήνου, όπως για παράδειγμα το έγγραφο «Πρόσθετη συμβολή περιβαλλοντικών οργανώσεων στη δημόσια διαβούλευση επί των ΣΜΠΕ 2ης αναθεώρησης ΣΔΛΑΠ των ΥΔ Θεσσαλίας και Δυτικής Στερεάς Ελλάδας», το οποίο υποβλήθηκε με email στην ΓΔΥ στις 09.02.2024 (Ημ/νία Εισερχ. ΓΔΥ: 12.02.2024), έγιναν δεκτά και λήφθηκαν υπόψη στην τελική διαμόρφωση του Σχεδίου και των Αναλυτικών Κειμένων Τεκμηρίωση, ενώ επισυνάπτονται αυτούσια και συνοδευόμενα από τις σχετικές απαντήσεις στην παρούσα Έκθεση Αξιολόγησης των Αποτελεσμάτων της Διαβούλευσης.

Σχόλιο

«Πλημμέλειες ΣΜΠΕ 2^{ης} Αναθεώρησης ΣΔΛΑΠ σχετικά με την εκτίμηση του υδατικού ελλείμματος στο ΥΔ Θεσσαλίας

Ως γενική παρατήρηση σημειώνεται ότι λόγω της έλλειψης, άλλως της μη δημοσιοποίησης, επαρκών στοιχείων για το υπάρχον υδατικό δυναμικό, το προσχέδιο διαχείρισης όπως και η ΣΜΠΕ ΛΑΠ Θεσσαλίας υποτιμούν σοβαρότατα τις τοπικές δυνατότητες συλλογής νερού για άρδευση εντός της λεκάνης απορροής, και ταυτόχρονα υπερεκτιμούν τις τοπικές ανάγκες σε άρδευση».

Το επιφανειακό διαθέσιμο δυναμικό στο ΥΔ Θεσσαλίας επανεκτιμήθηκε στα πλαίσια της 2^{ης} Αναθεώρησης ΣΔΛΑΠ αξιοποιώντας όλα τα διαθέσιμα υδρομετεωρολογικά δεδομένα των τελευταίων σαράντα ετών, από το 1981 έως και το 2021. Η εκτίμηση του επιφανειακού δυναμικού βασίστηκε στην υδρολογική προσομοίωση όλων των λεκανών απορροής των επιφανειακών υδατικών συστημάτων χρησιμοποιώντας το λογισμικό MIKE HYDRO BASIN που περιλαμβάνει το

³ <https://wfdver.ypeka.gr/el/consultation-gr/2revision-consultation-gr/consultation-2revision-el08-gr/> και <https://wfdver.ypeka.gr/el/consultation-gr/2revision-consultation-gr/consultation-2revision-el04-gr/>

υδρολογικό μοντέλο NAM. Η βαθμονόμηση των μοντέλων πραγματοποιήθηκε αξιοποιώντας τα διαθέσιμα υδρομετρικά δεδομένα από όλες τις διαθέσιμες πηγές (ΥΠΕΝ, ΔΕΗ, ΕΛΚΕΘΕ), όπως και τις εκτιμήσεις εισροών σε ταμιευτήρες (Σμόκοβο, Πλαστήρας), ενώ πραγματοποιήθηκε ταυτόχρονη βαθμονόμηση των παραμέτρων των λεκανών του ΥΔ Θεσσαλίας με τα ΥΔ Ηπείρου και Δυτικής Στερεάς Ελλάδας για την αξιοποίηση μεγαλύτερου όγκου δεδομένων και τη βελτίωση της αξιοπιστίας. Τα αποτελέσματα της βαθμονόμησης κρίθηκαν ικανοποιητικά και οι προσομοιωμένες απορροές αναπαράγουν επαρκώς τα βασικά χαρακτηριστικά της απορροής στις θέσεις με μετρήσεις. Όλα τα αποτελέσματα και οι σχετικές μεθοδολογίες περιλαμβάνονται στο Παραδοτέο Π3.2 «Ρύθμιση Μοντέλων – Φυσικά Υδατικά Ισοζύγια».

Το υπόγειο δυναμικό της Θεσσαλίας και η τεκμηρίωση της υπερεκμετάλλευσης του στο μεγαλύτερο τμήμα των ΥΥΣ των κοκκωδών υδροφοριών της πεδινής έκτασης και των περιμετρικών καρστικών ΥΥΣ βασίζεται στην αξιολόγηση πληθώρας πιεζομετρικών παρατηρήσεων που ξεκινούν από τις αρχές της δεκαετία του 70 και σε μεγάλο αριθμό σημείων παρατήρησης συνεχίζονται ανελλιπώς μέχρι τα σήμερα (Ανατολική πεδιάδα Τυρνάβου-Μακρυχωρίου-Λάρισας-Κάρλας και Νοτιοδυτική πεδιάδα Καρδίτσας- Φαρσάλων). Ο συνδυασμός των συνεχών αυτών μετρήσεων της πρώην Περιφερειακής Διεύθυνσης Εγγείων Βελτιώσεων Θεσσαλίας που συνεχίζονται από τη Διεύθυνση Υδάτων Θεσσαλίας, που είναι από τις πλέον πλήρεις στην Ελλάδα για ΥΥΣ μετρήσεις, με τις πλέον πρόσφατες μετρήσεις του Δικτύου παρακολούθησης του ΥΠΕΝ που πραγματοποιείται από την ΕΑΓΜΕ πιστοποιούν το βαθμό της συνεχούς υπερεκμετάλλευσης των κύριων ΥΥΣ της Θεσσαλικής πεδιάδας. Τα στοιχεία αυτά παρουσιάζονται και αξιολογούνται στο κείμενο τεκμηρίωσης «Χαρακτηρισμός και αξιολόγηση/ταξινόμηση της κατάστασης των υπογείων υδατικών συστημάτων».

Στο κείμενο τεκμηρίωσης παρουσιάζεται με αδιαμφισβήτητο τρόπο το καθεστώς υπερεκμετάλλευσης των κύριων κοκκωδών ΥΥΣ των πεδινών εκτάσεων.

Με στόχο τον εμπλουτισμό των υδρομετρικών δεδομένων στη Θεσσαλία, ιδιαίτερα σταθμών παρατήρησης που έχουν πάψει να λειτουργούν τα τελευταία χρόνια αλλά στο παρελθόν μας έχουν δώσει δεδομένα, στο Πρόγραμμα Μέτρων της 2^{ης} Αναθεώρησης προτείνεται σχετικό μέτρο (Μ08Σ1605) για την εγκατάσταση νέων υδρομετρικών σταθμών που θα επιτρέψουν την εκτίμηση του επιφανειακού δυναμικού με ακόμη μεγαλύτερη αξιοπιστία. Αντίστοιχα μέτρα προβλέπονται σε όλα τα Υδατικά Διαμερίσματα της χώρας ώστε να καλυφθούν οι ελλείψεις σε υδρομετρικές μετρήσεις.

Σχόλιο

«Από την ενδελεχή διερεύνηση και αξιολόγηση του περιεχομένου των προσχεδίων διαχείρισης των λεκανών απορροής και των ΣΜΠΕ των ΥΔ04 Δυτικής Στερεάς Ελλάδας και ΥΔ08 Θεσσαλίας προκύπτει σαφώς, όπως θα φανεί στη συνέχεια, ότι δεν έχουν υλοποιηθεί μέτρα για την αντιμετώπιση του προβλήματος ανεπάρκειας υδάτινων πόρων δηλαδή έλεγχος γεωτρήσεων, μικρά έργα αξιοποίησης των υδάτων της Θεσσαλίας και προσαρμογή των καλλιεργειών στην ΚΓΠ, με εγκατάλειψη των υδροβόρων καλλιεργειών και αντικατάσταση των μεθόδων διανομής νερού με κλειστά συστήματα υπό πίεση μεταφοράς ύδατος, ώστε να μην σπαταλώνται πολύτιμοι υδάτινοι πόροι.»

Σχετικά με την πρόοδο εφαρμογής των μέτρων, ειδικώς τα μέτρα που αφορούν σε έργα εξοικονόμησης ύδατος, όπως αντικατάσταση των αρδευτικών δικτύων, εκσυγχρονισμός των μεθόδων άρδευσης και λοιπά έργα δομικών κατασκευών, όντως έχει σημειωθεί πρόοδος σε επίπεδο ομάδων παραγωγών όπου εφαρμόζεται σε αρκετές περιοχές η στάγδην άρδευση ενώ σε επίπεδο μεγάλων ΤΟΕΒ προχωρούν οι αντικαταστάσεις δικτύων. Είναι προφανές ότι πρόκειται για έργα η υλοποίηση των οποίων απαιτεί κάποιο χρόνο για την μελέτη και κατασκευή τους, αλλά και πόρους

που δεν μπόρεσαν να εξασφαλιστούν σε περιόδους που οι οικονομικές συνθήκες της χώρας δεν ήταν ιδανικές.

Να τονιστεί επίσης το γεγονός ότι τα τελευταία χρόνια απαγορεύεται η ανόρυξη νέων γεωτρήσεων στις περισσότερες περιοχές της Θεσσαλίας.

Επιπρόσθετα, υλοποιείται μια σειρά από μέτρα για την αντιμετώπιση του προβλήματος ανεπάρκειας υδάτινων πόρων που προβλέπονταν στην 1^η Αναθεώρηση του ΣΔΛΑΠ ΥΔ 08. Τα μέτρα αυτά αφορούν τις ακόλουθες κατηγορίες

- Έργα δομικών κατασκευών
- Μέτρα διαχείρισης της ζήτησης
- Τεχνητός εμπλουτισμός
- Μέτρα για την προώθηση της αποδοτικής και αειφόρου χρήσης του νερού ώστε να μη διακυβεύεται η επίτευξη των στόχων της Οδηγίας (Άρθρο 4).
- Μέτρα ελέγχου απόληψης επιφανειακού και υπόγειου νερού και αποθήκευσης επιφανειακού νερού.

Αναλυτική πληροφόρηση υπάρχει στην παράγραφο 3.1.2 Πρόσδος εφαρμογής των μέτρων στο Κείμενο Τεκμηρίωσης «Προγράμματα Βασικών και Συμπληρωματικών Μέτρων».

Εξ άλλου, στο Σχέδιο Διαχείρισης της 2^{ης} Αναθεώρησης έχουν προβλεφθεί μέτρα ακριβώς στις αντίστοιχες κατηγορίες ώστε να συνεχιστεί η εφαρμογή όσων δεν έχουν ολοκληρωθεί.

Ειδικά για τον έλεγχο των γεωτρήσεων, στο Προσχέδιο και στην κατηγορία «Μέτρα ελέγχου απόληψης επιφανειακού και υπόγειου νερού και αποθήκευσης επιφανειακού νερού», προβλέπεται το ακόλουθο βασικό μέτρο Μ08Β0501 που αποτελεί συνεχιζόμενο μέτρο από τα προβλεπόμενα στο ΣΔΛΑΠ της 1^{ης} Αναθεώρησης:

«Περιορισμοί, όροι και προϋποθέσεις κατασκευής υδροληπτικών έργων απόληψης υπόγειων υδάτων (γεωτρήσεις, πηγάδια κλπ) για νέες χρήσεις, καθώς και της επέκτασης αδειών υφιστάμενων χρήσεων ύδατος σε:

α) περιοχές ΥΥΣ με κακή ποσοτική κατάσταση

β) στη ζώνη προστασίας II των έργων υδροληψίας που εξυπηρετούν δίκτυα ύδρευσης τα οποία λειτουργούν πάροχοι υπηρεσιών ύδατος ύδρευσης,

γ) ζώνες των συλλογικών αρδευτικών δικτύων

δ) ΥΥΣ παράκτιας ζώνης με προβλήματα υφαλμύρισης, εκτεταμένης ή τοπικής, ανεξαρτήτου προελεύσεως»

Σχετικά με το σχόλιο περί «μικρών έργων αξιοποίησης των υδάτων της Θεσσαλίας», σημειώνεται ότι η κατασκευή τέτοιων έργων είναι σε εξέλιξη και στην κατηγορία των μικρών έργων μέχρι σήμερα έχουν κατασκευαστεί και λειτουργούν 18 πεδινοί ταμειυτήρες τροφοδοτούμενοι με νερά της Θεσσαλίας, με ωφέλιμη χωρητικότητα τουλάχιστον 20.000.000 m³ ενώ στο Πρόγραμμα Μέτρων της 2^{ης} Αναθεώρησης ΣΔΛΑΠ περιλαμβάνεται το Συμπληρωματικό Μέτρο Μ08Σ1123 Έργα ταμίευσης στις πεδινές εκτάσεις της ΛΑΠ Πηνειού για επί πλέον μικρά έργα συνολικής χωρητικότητας 20.000.000 m³.

Ως προς το σχόλιο «προσαρμογή των καλλιεργειών στην ΚΓΠ , με εγκατάλειψη των υδροβόρων καλλιεργειών και αντικατάσταση των μεθόδων διανομής νερού με κλειστά συστήματα υπό πίεση μεταφοράς ύδατος, ώστε να μην σπαταλώνται πολύτιμοι υδάτινοι πόροι» επισημαίνεται ότι η εφαρμογή της ΚΓΠ γίνεται μέσω του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης ΣΣΓΚΠ με ευθύνη του

ΥΠΑΑΤ. Πάντως ήδη εφαρμόζονται συστήματα εξοικονόμησης νερού και στις «υδροβόρες» καλλιέργειες, με τεχνολογία στάγδην άρδευσης.

Επίσης στην παράγραφο 3.1.2 Πρόσδος εφαρμογής των μέτρων του Κειμένου Τεκμηρίωσης «Προγράμματα Βασικών και Συμπληρωματικών Μέτρων, συμπεριλαμβανομένης της ανάλυσης κόστους σε σχέση με την αποδοτικότητα τους» παρουσιάζεται πλειάδα έργων ολοκληρωμένων ή σε εξέλιξη στην κατεύθυνση της εξοικονόμησης νερού με εφαρμογή κλειστών συστημάτων μεταφοράς και διανομής νερού.

Ως αποτέλεσμα όλων των ανωτέρω μέτρων εξοικονόμησης νερού και περιορισμού των απολήψεων υπόγειου νερού έχουν αρχίσει να παρατηρούνται σημάδια ανάκαμψης της υπόγειας στάθμης υπολειπόμενης βέβαια κατά πολύ από τις αρχικές συνθήκες αναφοράς της περιόδου των μέσων της δεκαετίας του 80.

Σχόλιο

«α. Μη επαρκώς τεκμηριωμένοι υπολογισμοί στους οποίους βασίστηκε η εκτίμηση των αρδευόμενων εκτάσεων

...« Συνεπώς, με κανέναν τρόπο δεν μπορεί να τεκμηριωθεί αύξηση των αρδευτικών αναγκών λόγω κάποιας αύξησης των δηλούμενων ως αρδευόμενων εκτάσεων. Αν άλλωστε δεχτούμε ότι υπήρξε αύξηση των αρδευόμενων εκτάσεων τότε θα πρέπει να δεχθούμε ότι οι εκθέσεις και οι αξιολογήσεις των προγραμμάτων Αγροτικής Ανάπτυξης (2007-2013, 2014-2020) αλλά και το Στρατηγικό Σχέδιο της ΚΑΠ (2023-2027) που υπέβαλε η ελληνική διοίκηση στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή ήταν ψευδή ή τουλάχιστον ηθελημένα ανακριβή.»»

Τα στοιχεία που χρησιμοποιήθηκαν για την εκτίμηση των αναγκών και απολήψεων άρδευσης είναι αυτά που διαθέτει η χώρα και έχουν ληφθεί από τους αρμόδιους κρατικούς οργανισμούς και το Πληροφοριακό Σύστημα της Γενικής Διεύθυνσης Υδάτων του ΥΠΕΝ και ορισμένες φορές σε απευθείας επικοινωνία με τους παρόχους αρδευτικού νερού.

Αναλυτικά, η μεθοδολογία εκτίμησης του μεγέθους της ζήτησης σε αρδευτικό νερό στηρίχθηκε στη συγκέντρωση στοιχείων για τις καλλιεργήσιμες και αρδευθείσες εκτάσεις, ανά είδος καλλιέργειας και ανά Δημοτική Ενότητα / Υπολεκάνη, κατά κύριο λόγο, από τα Γεωχωρικά δεδομένα δηλούμενων καλλιεργειών των Ενιαίων Αιτήσεων Ενίσχυσης (ΕΑΕ) 2021 (στοιχεία 2020) του ΟΠΕΚΕΠΕ και για καλλιέργειες μη απογραφόμενες από τον ΟΠΕΚΕΠΕ από την Ετήσια Γεωργική Στατιστική Έρευνα έτους 2019 της ΕΛΣΤΑΤ. Παράλληλα, χρησιμοποιήθηκαν και συναξιολογήθηκαν αντίστοιχα στοιχεία που έχουν αναρτηθεί από τους Τοπικούς Οργανισμούς Εγγείων Βελτιώσεων στο Πληροφοριακό Σύστημα της ΓΔΥ και ορισμένες φορές με κατ' ευθείαν επικοινωνία. Όσον αφορά τα κλιματολογικά στοιχεία, αυτά ελήφθησαν από την ΕΜΥ.

Πιο αναλυτικά, κατά την 2η Αναθεώρηση για την εκτίμηση των αρδευόμενων εκτάσεων χρησιμοποιήθηκαν τα δημόσια δεδομένα του ΟΠΕΚΕΠΕ, ο οποίος, ως επίσημος εθνικός φορέας, καταγράφει τις ετήσιες δηλώσεις εκμετάλλευσης, όπου αναφέρονται η έκταση, το είδος καλλιέργειας, η ποικιλία καλλιεργούμενου είδους, και η πληροφορία για το αν το αγροτεμάχιο είναι αρδευόμενο ή όχι. Σημειώνεται δε ότι τα εν λόγω στοιχεία αποτελούν γεωχωρικά δεδομένα υψηλής ανάλυσης, γεγονός που επιτρέπει την σύνδεση της πληροφορίας με την θέση της εκάστοτε καλλιεργούμενης έκτασης σε επίπεδο αγροτεμαχίου.

Επομένως για την εκτίμηση των αρδευτικών αναγκών και σύμφωνα με την εγκεκριμένη μεθοδολογία προσδιορισμού αυτών, λαμβάνοντας υπόψη τα επίσημα στοιχεία του ΟΠΕΚΕΠΕ όπως διατέθηκαν στους μελετητές, οι υπολογισμοί έγιναν με βάση τις αρδευόμενες εκτάσεις που δηλώνουν οι παραγωγοί στις ΕΑΕ, με στόχο τη θεωρητική εκτίμηση όλων των εν δυνάμει να καλλιεργηθούν αρδευόμενων εκτάσεων, με τις δηλωθείσες καλλιέργειες.

Είναι σημαντικό, επιπρόσθετα, να σημειωθεί ότι στο πλαίσιο του εν εξελίξει ερευνητικού έργου REXUS⁴ “*Managing Resilient Nexus Systems Through Participatory Systems Dynamics Modeling*”, υπολογίστηκαν οι αρδευτικές ανάγκες για τη ΛΑΠ Πηνειού⁵ και τα σχετικά αποτελέσματα, τα οποία

⁴ Το έργο REXUS είναι Δράση Έρευνας και Καινοτομίας που χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Πρόγραμμα Horizon 2020). Αναπτύχθηκε από κοινοπραξία 17 εταιρών από διάφορες χώρες με τον συντονισμό του University of Castilla -La Μάντσα (Ισπανία) - ιστοσελίδα του REXUS : www.rexusproject.eu

⁵ González-Piqueras, J., Garrido-Rubio, J., Calera, A., Osann, A., Pisinaras, V., Panagopoulos, A., Babakos, K., 2023. Remote Sensing-based Agricultural Water Accounting & Footprint (RS-AWAF): Pinios River Basin, Thessaly River Basin District. Report, REXUS project, www.therexusproject.eu

επικοινωνήθηκαν στη Γενική Διεύθυνση Υδάτων από την επιστημονική ομάδα του Ινστιτούτου Εδαφοϋδατικών Πόρων (ΙΕΥΠ), βασικό εταίρο του προγράμματος, συγκλίνουν σε μεγάλο βαθμό με τα αποτελέσματα της 2^{ης} Αναθεώρησης.

Πιο συγκεκριμένα, και παρότι η μεθοδολογία που χρησιμοποιήθηκε για την εκτίμηση των αρδευτικών αναγκών είναι διαφορετική από την μεθοδολογία που εφαρμόστηκε στην παρούσα 2^η Αναθεώρηση του ΣΔΛΑΠ⁶, οι καθαρές (σε επίπεδο φυτού) ανάγκες άρδευσης στη ΛΑΠ Πηνειού που υπολογίστηκαν για το έτος 2021 στο πλαίσιο του προγράμματος REXUS είναι 1.012 εκατομ. m³, ποσότητα η οποία, υποθέτοντας μια μέση απόδοση εφαρμογής άρδευσης της τάξης του 80% (αντίστοιχη με αυτή που εφαρμόστηκε στην εκτίμηση αρδευτικών αναγκών κατά τη 2^η Αναθεώρηση) μεταφράζεται σε 1.265 εκατομ. m³ ετήσιων αναγκών άρδευσης στο χωράφι. Αυτές είναι κατά τι υψηλότερες από τις αρδευτικές ανάγκες για τη ΛΑΠ Πηνειού, όπως υπολογίστηκαν στο πλαίσιο της 2^{ης} Αναθεώρησης, (1.000,7 εκ. m³ καθαρές ανάγκες και 1.251 εκατομ. m³ ετήσιων αναγκών άρδευσης στο χωράφι για περίπου 4% μεγαλύτερη έκταση αρδευόμενων εκτάσεων).

Η μεγάλη σύγκλιση των αποτελεσμάτων δύο τελείως διαφορετικών μεθοδολογικά υπολογισμών που έλαβαν χώρα για την ίδια σχεδόν περιοχή αντίστοιχη περίοδο προσδίδουν μια πρόσθετη σημαντική ασφάλεια στις εκτιμήσεις αρδευτικών αναγκών της 2^{ης} Αναθεώρησης, καθιστώντας τα 1.290 εκ. κ.μ. για το σύνολο των 2.830.000 στρεμμάτων αρδευόμενων εκτάσεων του ΥΔ ένα ασφαλές κάτω όριο εκτίμησης.

Πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι στους υπολογισμούς αρδευόμενων εκτάσεων βάσει των στοιχείων του ΟΠΕΚΕΠΕ δεν ελήφθη υπόψη ο κωδικός που αφορά τις δηλωθείσες εκτάσεις που βρίσκονται σε αγρανάπαυση, καθώς επίσης, και οι εκτάσεις που δηλώθηκαν με ξηρικές καλλιέργειες.

Όσον αφορά τα προγράμματα Αγροτικής Ανάπτυξης (2007-2013, 2014-2020) αλλά και το Στρατηγικό Σχέδιο της ΚΑΠ (2023-2027), αναφέρονται σε μέσους όρους ετών επταετίας, συγκεκριμένης χρονικής περιόδου για τις αρδευόμενες εκτάσεις, σε αντίθεση με τα ΣΔΛΑΠ της 1ης και 2ης Αναθεώρησης όπου γίνεται επεξεργασία και ανάλυση στοιχείων εκτάσεων για συγκεκριμένο έτος, 2013 και 2020 αντίστοιχα. Επομένως είναι δυνατόν να υπάρχουν διαφοροποιήσεις στις εκτιμήσεις

⁶ Η μεθοδολογία εκτίμησης αρδευτικών αναγκών του REXUS βασίστηκε στην κατάρτιση ενός μοντέλου υδατικού ισοζυγίου το οποίο λειτουργεί σε κλίμακα εικονοστοιχείου και ενσωματώνει πληροφορία από δεδομένα τηλεπισκόπησης (*Remote Sensing-based Soil Water Balance, RS-SWB, Garrido-Rubio et al, 2020*). Το μοντέλο RS-SWB χρησιμοποιεί τη γνωστή προσέγγιση FAO56 (Allen et al., 1998). Παράλληλα, και όσον αφορά μεγάλες αρδευόμενες εκτάσεις, χρησιμοποιείται η προσέγγιση του διπλού συντελεστή καλλιέργειας (Wright, 1982), καθώς επιτρέπει την εκτίμηση της εξατμισοδιαπνοής αναφοράς της καλλιέργειας όταν οι καλλιέργειες δεν καλύπτουν πλήρως το έδαφος, όπως οι ξυλώδεις καλλιέργειες, οι περισσότερες από τις καλλιέργειες λαχανικών ή οι ποώδεις καλλιέργειες στα πρώτα στάδια ανάπτυξής τους (Allen et al., 2005).

- Allen, R.G., Pereira, L.S., Raes, D., Smith, M., 1998. *Crop evapotranspiration - Guidelines for computing crop water requirements*. FAO Irrigation and Drainage Paper No 56. FAO, Rome, Italy.
- Allen, R.G., Pereira, L.S., Smith, M., Raes, D., Wright, J.L., 2005. *FAO-56 dual crop coefficient method for estimating evaporation from soil and application extensions*. *J. Irrig. Drain. Eng.* 131, 2–13. [https://doi.org/10.1061/\(ASCE\)0733-9437\(2005\)131:1\(2\)](https://doi.org/10.1061/(ASCE)0733-9437(2005)131:1(2))
- Garrido-Rubio, J., González-Piqueras, J., Campos, I., Osann, A., González-Gómez, L., Calera, A., 2020. *Remote sensing-based soil water balance for irrigation water accounting at plot and water user association management scale*. *Agric. Water Manag.* 238, 106236. <https://doi.org/10.1016/j.agwat.2020.106236>
- Wright, J. L. (1982). *New evapotranspiration crop coefficients*. *Journal of the Irrigation and Drainage Division*, 108(1), 57-74

των αρδευόμενων εκτάσεων στις εκθέσεις των αναπτυξιακών προγραμμάτων σε σχέση με τις εκτάσεις ενός συγκεκριμένου έτους.

Τέλος σχετικά με τα *«ψευδή ή ηθελημένα ανακριβή στοιχεία»*, σημειώνεται ότι τα ΣΔΛΑΠ συντάσσονται με την υπόθεση ότι οι πολίτες και οι επιχειρήσεις της χώρας εφαρμόζουν την ισχύουσα νομοθεσία.

Σχόλιο

«Όπως και στα προηγούμενα ΣΔΛΑΠ δεν υπάρχει αμφιβολία ότι και στα στοιχεία του ΟΠΕΚΕΠΕ για το 2021 περιλαμβάνονται εκτάσεις στις οποίες εφαρμόζεται ελλειμματική άρδευση ή/και περιπτώσεις που εφαρμόζονται π.χ. αγραναπαύσεις». Προβάλλεται, μάλιστα, ότι «[η] εκτίμηση για την ελλειμματική άρδευση που προκύπτει από την ανάλυση των νέων δεδομένων ταυτίζεται ποσοτικά με αυτήν της 1ης Αναθεώρησης, ήτοι 74 hm³ ανά έτος».

Η τεκμηρίωση της αναφοράς αυτής αμφισβητείται δεδομένου ότι, αν και παρήλθαν αφενός 16 έτη (αφού τα στοιχεία που χρησιμοποιήθηκαν για το πρώτο ΣΔΛΑΠ, σύμφωνα με το προσχέδιο, είναι του 2007) και αφετέρου 10 έτη (στοιχεία 1^{ης} αναθεώρησης), η ελλειμματική άρδευση εξακολουθεί να εκτιμάται στο ίδιο επίπεδο, παρά τις αλλαγές που το προσχέδιο υποστηρίζει ότι έχουν εν τω μεταξύ επέλθει (π.χ. αύξηση κατά 13% των αρδευόμενων εκτάσεων κατά το προσχέδιο).»

Σύμφωνα με τον υπολογισμό του ισοζυγίου αρδευτικών αναγκών και απολήψεων από τα επιφανειακά και τα υπόγεια υδατικά συστήματα του ΥΔ Θεσσαλίας, καθίσταται σαφές ότι εκτιμηθείσες ανάγκες άρδευσης 288 hm³ ανά έτος δεν είναι δυνατό να καλυφθούν από γεωτρήσεις ή νερά ταμίευσης.

Λαμβάνοντας υπόψη τη διαδεδομένη και συνήθως μη καταγεγραμμένη πρακτική απόληψης επιφανειακών νερών απευθείας από ποτάμια με την κατασκευή αυτοσχέδιων φραγμών εκτιμάται ότι η ποσότητα αυτή αντιπροσωπεύει μίξη απολήψεων επιφανειακών νερών αυτού του χαρακτήρα και αναγκών άρδευσης που δεν ικανοποιήθηκαν και αποτελούν ελλειμματική άρδευση.

Με τα διαθέσιμα δεδομένα είναι αδύνατο να διακριθούν οι επιμέρους ποσότητες των δύο αυτών κατηγοριών και επομένως αντιμετωπίζονται ως μια ενιαία κατηγορία. Ως εκ τούτου, στην τελική έκδοση της 2^{ης} Αναθεώρησης του ΣΔΛΑΠ κρίθηκε σκόπιμο να μην γίνει αναφορά σε συγκεκριμένη ποσότητα ελλειμματικής άρδευσης και η συγκεκριμένη αναφορά έχει αφαιρεθεί.

Τέλος, επαναλαμβάνεται ότι στους υπολογισμούς αρδευόμενων εκτάσεων βάσει των στοιχείων του ΟΠΕΚΕΠΕ δεν ελήφθη υπόψη ο κωδικός που αφορά τις δηλωθείσες εκτάσεις που βρίσκονται σε αγρανάπαυση, καθώς επίσης, και οι εκτάσεις που δηλώθηκαν με ξηρικές καλλιέργειες

Σχόλιο

«β. Μη τεκμηριωμένος υπολογισμός των αναγκών σε άρδευση (συντελεστές)»

...«Για την εκτίμηση των υδατικών αναγκών επελέγη η ποσότητα των 503 m³ ανά (τυπικό) στρέμμα ανά έτος χωρίς περαιτέρω δικαιολόγηση. Και αυτό παρά το γεγονός ότι ήδη από το πρώτο ΣΔΛΑΠ (2014) το σχετικό μέγεθος ήταν τα 450 m³ ανά (τυπικό) στρέμμα ανά έτος. Το προσχέδιο, λοιπόν, υποθέτει ότι όλες οι επενδύσεις (ιδιωτικές και δημόσιες) για την εξοικονόμηση ύδατος μέσω εκσυγχρονισμού των υποδομών επί 16 συναπτά έτη πέτυχαν να μειώσουν μόνο κατά 4% την ανά στρέμμα ετήσια απαίτηση αρδευτικού ύδατος. Αν δεχτούμε ότι όντως συμβαίνει κάτι τέτοιο τότε θα πρέπει να δεχτούμε ότι οι εκθέσεις και οι αξιολογήσεις των προγραμμάτων Αγροτικής Ανάπτυξης (2007-2013, 2014-2020) αλλά και το Στρατηγικό Σχέδιο της ΚΑΠ (2023-2027) που υπέβαλε η ελληνική διοίκηση στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή ήταν ψευδή ή τουλάχιστον ηθελημένα ανακριβή.

Το κυριότερο, όμως, ζήτημα που προκύπτει είναι ότι οι υπολογισμοί για την εκτίμηση του υδατικού ελλείμματος του Υδατικού Διαμερίσματος Θεσσαλίας έγιναν με το αυθαίρετο αυτό μέγεθος των 503 m³ ανά στρέμμα ανά έτος.»

Το σχόλιο αυτό στηρίζεται προφανώς σε λάθος ερμηνεία της ανάλυσης που παρατίθεται στον πίνακα «Ανάγκες σε νερό και διαθέσιμοι υδατικοί πόροι στο ΥΔ Θεσσαλίας (1^η και 2^η Αναθεώρηση ΣΔΛΑΠ)».

Το μέγεθος 503 m³/στρέμμα είχε προκύψει στο Προσχέδιο για την υφιστάμενη κατάσταση με βάση την εκτίμηση των αναγκών σε νερό σύμφωνα με την εγκεκριμένη Μεθοδολογία και δεν χρησιμοποιήθηκε για την τελική εκτίμηση του ελλείμματος σε αρδευτικό νερό. Η εκτίμηση για το έλλειμμα σε νερό άρδευσης έγινε με βάση το μέγεθος 450 m³/στρέμμα (Κείμενο Τεκμηρίωσης, Προγράμματα Βασικών και Συμπληρωματικών Μέτρων ΥΔ ΕΛ08, Πίνακας 6-11: Δέσμες μέτρων για την αντιμετώπιση του ελλείμματος στο ΥΔ Θεσσαλίας (1^η και 2^η Αναθεώρηση ΣΔΛΑΠ). Το μέγεθος αυτό 450 m³/στρέμμα είναι στόχος που θα προκύψει μετά την εφαρμογή όλων των Μέτρων εξοικονόμησης νερού και αφορά επομένως την μελλοντική κατάσταση όπου τα Μέτρα θα έχουν εφαρμοστεί. Η χρήση αυτού του μεγέθους οδηγεί σε προφανώς μικρότερες ανάγκες σε νερό.

Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι στο πλαίσιο του εν εξελίξει ερευνητικού έργου REXUS “Managing Resilient Nexus Systems Through Participatory Systems Dynamics Modeling”, υπολογίστηκαν οι αρδευτικές ανάγκες για τη ΛΑΠ Πηνειού, με βάση τις καλλιέργειες που προκύπτουν από τα στοιχεία του ΟΠΕΚΕΠΕ και τα σχετικά αποτελέσματα, τα οποία επικοινωνήθηκαν στη Γενική Διεύθυνση Υδάτων από την επιστημονική ομάδα του Ινστιτούτου Εδαφοϋδατικών Πόρων (ΙΕΥΠ), βασικό εταίρο του προγράμματος, συγκλίνουν σε μεγάλο βαθμό με τα αποτελέσματα της 2ης Αναθεώρησης. Πιο συγκεκριμένα, και παρότι η μεθοδολογία που χρησιμοποιήθηκε για την εκτίμηση των αρδευτικών αναγκών είναι διαφορετική από την εγκεκριμένη μεθοδολογία που εφαρμόστηκε στην παρούσα 2η Αναθεώρηση του ΣΔΛΑΠ (μέθοδος Blaney – Criddle), οι καθαρές (σε επίπεδο φυτού) ανάγκες άρδευσης στη ΛΑΠ Πηνειού που υπολογίστηκαν για το έτος 2021 στο πλαίσιο του προγράμματος REXUS είναι 1.012 hm³, ποσότητα η οποία, υποθέτοντας μια μέση απόδοση εφαρμογής άρδευσης της τάξης του 80% (αντίστοιχη με αυτή που εφαρμόστηκε στην εκτίμηση αρδευτικών αναγκών κατά τη 2η Αναθεώρηση) μεταφράζεται σε 1.265 hm³ ετήσιων αναγκών άρδευσης στο χωράφι. Αυτές είναι κατά τι υψηλότερες από τις αρδευτικές ανάγκες για τη ΛΑΠ Πηνειού, όπως υπολογίστηκαν στο πλαίσιο της 2ης Αναθεώρησης, (1.000,7 hm³ καθαρές ανάγκες και 1.251 hm³ ετήσιων αναγκών άρδευσης στο χωράφι για περίπου 4% μεγαλύτερη έκταση αρδευόμενων εκτάσεων).

Η μεγάλη σύγκλιση των αποτελεσμάτων δύο τελείως διαφορετικών μεθοδολογικά υπολογισμών που έλαβαν χώρα για την ίδια σχεδόν περιοχή και την αντίστοιχη περίοδο προσδίδουν μια πρόσθετη σημαντική ασφάλεια στις εκτιμήσεις αρδευτικών αναγκών της 2ης Αναθεώρησης, καθιστώντας τα 1.290 hm³ για το σύνολο των 2.830.000 στρεμμάτων αρδευόμενων εκτάσεων του ΥΔ ένα ασφαλές όριο εκτίμησης.

Σημειώνεται, τέλος, ότι κατά τους υπολογισμούς των αναγκών σε αρδευτικό νερό στη 2η Αναθεώρηση και στα πλαίσια εφαρμογής αρδευτικών πρακτικών για την εξοικονόμηση νερού στην άρδευση, λήφθηκε υπόψη η εφαρμογή στάγδην άρδευσης, σε καλλιέργειες φυτών μεγάλης καλλιέργειας (βαμβάκι, μηδική), καλλιεργειών ιδιαίτερα απαιτητικών σε αρδευτικό νερό, που η συνήθης πρακτική άρδυσής τους είναι η τεχνητή βροχή.

Σχόλιο

γ. Δυσαρμονία με ευρωπαϊκές και εθνικές πολιτικές για τη διαχείριση των υδάτινων πόρων και του περιβάλλοντος

«Σχολιασμός:

α. Ο υπολογισμός βάσει του οποίου έγινε η εκτίμηση της αρδευόμενης έκτασης και του ελλείμματος είναι θεμελιωδώς αβάσιμος, όπως ήδη προεκτέθηκε.

β. Εφαρμόζεται ήδη το πρόγραμμα μείωσης της νιτρορρύπανσης που αποσκοπεί και στη μείωση της αρδευόμενης έκτασης σε πολύ περισσότερα από 400.000 στρέμματα, με πλήρη αποζημίωση της απώλειας εισοδήματος. Συνεπώς, τα περί μείωσης του αγροτικού εισοδήματος δεν ευσταθούν.

γ. Από το 2023 εφαρμόζονται σε όλη τη χώρα

ί. Στα πλαίσια της ενισχυμένης αιρεσιμότητας υποχρεωτικά μέτρα εκ περιτροπής αμειψισποράς τουλάχιστον του 1/3 της αρόσιμης έκτασης της εκμετάλλευσης κάθε χρόνο, και

ii. Παρεμβάσεις στα πλαίσια των προγραμμάτων για το περιβάλλον και το κλίμα του Στρατηγικού Σχεδίου για την αντικατάσταση των αρδευόμενων καλλιεργειών με ξηρικές και πλήρη αποζημίωση των παραγωγών για το απωλεσθέν εισόδημα.»

Με ευθύνη του ΥΠΑΑΤ, έχει ληφθεί υπόψη και εφαρμόζεται από τους παραγωγούς, η Κοινή Αγροτική Πολιτική που προτρέπει και σε κάποιες περιπτώσεις τους υποχρεώνει να εφαρμόζουν αμειψισπορά, δηλαδή εναλλαγή καλλιεργειών στο ίδιο χωράφι, ενώ η αμειψισπορά μπορεί να περιέχει και αγρανάπαυση, ανεξάρτητα από το χαρακτηρισμό του αγροτεμαχίου ως αρδευόμενου ή όχι.

Τα στοιχεία αυτά αποτυπώνονται στις δηλώσεις των ΕΑΕ των παραγωγών στον ΟΠΕΚΕΠΕ και, επομένως, λαμβάνονται υπόψη κατά την εκπόνηση του ΣΔΛΑΠ για τον προσδιορισμό των εκτάσεων αρδευόμενων ή μη και την εκτίμηση των αρδευτικών αναγκών.

Συγκεκριμένα, όπως αναφέρθηκε ήδη παραπάνω, με βάση τα στοιχεία του ΟΠΕΚΕΠΕ για τους υπολογισμούς των αρδευόμενων εκτάσεων, δεν ελήφθη υπόψη ο κωδικός που αφορά τις δηλωθείσες εκτάσεις που βρίσκονται σε αγρανάπαυση, καθώς επίσης και οι εκτάσεις που δηλώθηκαν με ξηρικές καλλιέργειες. Αυτές οι εκτάσεις δίνονται χωριστά στα στοιχεία του ΟΠΕΚΕΠΕ και δεν έχουν ληφθεί υπόψη στις εκτιμήσεις για την συνολική επιφάνεια των αρδευόμενων εκτάσεων και την εκτίμηση των αρδευτικών αναγκών.

Σημειώνεται, τέλος, ότι τα μέτρα για αμειψισπορά εφαρμόζονται υποχρεωτικά μόνο για εκμεταλλεύσεις μεγαλύτερες των 100 στρ. και επομένως έχουν προαιρετική εφαρμογή στη μεγάλη πλειοψηφία των εκμεταλλεύσεων που είναι μικρότερες των 50 στρ. Διευκρινίζεται επιπρόσθετα ότι οι εκτάσεις με ξηρικές καλλιέργειες δεν έχουν ληφθεί υπόψη στις εκτιμήσεις για την συνολική επιφάνεια των αρδευόμενων εκτάσεων και την εκτίμηση των αρδευτικών αναγκών.

Σχόλιο:

«3. Αντίστοιχα η διερεύνηση και ανάλυση που έλαβε χώρα στο πλαίσιο τόσο της 1ης Αναθεώρησης του ΣΔΛΑΠ όσο και της παρούσας μελέτης δεν αφήνει περιθώρια για σημαντικές περαιτέρω δυνατότητες μείωσης της μέσης ανάγκης άρδευσης κάτω από τα 450 m³ ανά στρέμμα, ακόμη και αν περιορισθούν στο ελάχιστο οι απώλειες στη μεταφορά αρδευτικού νερού και υιοθετηθούν στη μεγαλύτερη δυνατή έκταση (επιτρεπόντων των τύπων των καλλιεργειών) μέθοδοι άρδευσης». Σχολιασμός:

Στους υπολογισμούς του προσχεδίου δεν χρησιμοποιήθηκε ο συντελεστής αυτός αλλά 503 m³ ανά στρέμμα, δηλαδή κατά 12% μεγαλύτερος. Προκύπτει εύλογα ερώτημα σχετικά με την επιλογή συντελεστή.»

Όπως αναφέρθηκε ανωτέρω το μέγεθος 503 m³/στρέμμα είχε προκύψει στο Προσχέδιο για να περιγράψει την υφιστάμενη κατάσταση με βάση την εκτίμηση των αναγκών σε νερό σύμφωνα με την εγκεκριμένη Μεθοδολογία. Όμως η εκτίμηση για το έλλειμμα σε νερό στο Προσχέδιο και το Σχέδιο Διαχείρισης και την ΣΜΠΕ έγινε με βάση το μέγεθος 450 m³/στρέμμα, δηλαδή την τιμή στόχο που θα προκύψει μετά την εφαρμογή όλων των Μέτρων εξοικονόμησης νερού και αφορά επομένως την μελλοντική κατάσταση όπου τα Μέτρα θα έχουν εφαρμοστεί (Κείμενο Τεκμηρίωσης Προγράμματα Βασικών και Συμπληρωματικών Μέτρων ΥΔ EL 08, Πίνακας 6-11: Δέσμες μέτρων για την αντιμετώπιση του ελλείμματος στο ΥΔ Θεσσαλίας (1^η και 2^η Αναθεώρηση ΣΔΛΑΠ).

Η χρήση αυτού του μεγέθους 450 m³/στρ. στο Προσχέδιο, το Σχέδιο Διαχείρισης και τη ΣΜΠΕ οδηγεί προφανώς σε μικρότερες ανάγκες σε νερό αφού προϋποθέτει την εφαρμογή των μέτρων μείωσης των αναγκών σε νερό.

Σχόλιο

«Σχολιασμός

Όπως φαίνεται από το ανωτέρω άρθρο όπως και από το σκεπτικό του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/2115, ο στόχος των επενδύσεων θα πρέπει να είναι η τεκμηριωμένη αλλά και μετρούμενη συστηματικά πραγματική εξοικονόμηση ύδατος. Η δε επέκταση των αρδευόμενων εκτάσεων επιτρέπεται μόνο αν η επένδυση δεν επηρεάζει υδατικά συστήματα σε λιγότερο από καλή κατάσταση για λόγους σχετιζόμενους με την ποσότητα των υδάτων.

Φαίνεται λοιπόν ότι κατά την σύνταξη του προσχεδίου δεν ελήφθη υπόψη ο κανονισμός που διέπει την Αγροτική Πολιτική της ΕΕ και καθόρισε τον σχεδιασμό και τους όρους εφαρμογής του Στρατηγικού Σχεδίου της ΚΑΠ αφού η λογική των προτάσεων που περιέχονται στο προσχέδιο είναι αντίθετη τόσο με το γράμμα αλλά και με το πνεύμα του κανονισμού.»

Το Σχέδιο Διαχείρισης και η ΣΜΠΕ δεν προβλέπουν καμία επέκταση των αρδευόμενων εκτάσεων. Όπως αναφέρθηκε επανειλημμένα παραπάνω οι υπολογισμοί για την επιφάνεια των αρδευόμενων εκτάσεων βασίζονται στα επίσημα στοιχεία του ΟΠΕΚΕΠΕ για τις υφιστάμενες αρδευόμενες εκτάσεις κατά το έτος 2020, σύμφωνα με τις ενιαίες αιτήσεις ενίσχυσης και έχουν ληφθεί υπόψη οι εκτάσεις σε αγρανάπαυση ή με ξηρικές καλλιέργειες.

Επί πλέον, σημειώνεται ότι ακριβώς όσον αφορά την εξοικονόμηση νερού στο Πρόγραμμα Μέτρων του ΣΔΛΑΠ περιλαμβάνονται τα ακόλουθα μέτρα

- Βασικό Μέτρο M080303 Αύξηση της αποδοτικότητας της χρήσης νερού σε υποδομές εγγείων βελτιώσεων.

Το εν λόγω μέτρο υλοποιήθηκε στην προηγούμενη προγραμματική περίοδο κυρίως μέσω του υπομέτρου 4.3.1 "Υποδομές εγγείων βελτιώσεων" του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2022.

Το μέτρο συνεχίζεται μέχρι το 2027 με το νέο Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης (ΣΣΚΓΠ) 2023-2027, μέσω της δράσης με κωδ. Π3-73-1.1. "Έργα υποδομών εγγείων βελτιώσεων" και μέσω της δράσης με κωδ. Π3-73-1.1 "Ανειλημμένα έργα υποδομών εγγείων βελτιώσεων που στοχεύουν στην βελτίωση της ανταγωνιστικότητας".

Οι δράσεις που υποστηρίζονται αποσκοπούν:

(α) στη μείωση απωλειών και στην εφαρμογή μεθόδων άρδευσης υψηλής αποδοτικότητας (π.χ. κλειστά δίκτυα σε συνδυασμό με στάγδην άρδευση) με αντικατάσταση υπαρχόντων πεπαλαιωμένων δικτύων άρδευσης. Τα έργα αυτά συμβάλλουν άμεσα στην αύξηση της αποδοτικότητας της χρήσης του ύδατος στη γεωργία.

(β) στη χρήση για άρδευση εναλλακτικών πηγών ύδατος (π.χ. ανακυκλωμένα /επαναχρησιμοποιούμενα ύδατα).

- Βασικό Μέτρο M080304 Επενδύσεις για εξοικονόμηση ύδατος στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις.

Το εν λόγω μέτρο υλοποιήθηκε στην προηγούμενη προγραμματική περίοδο μέσω έργων και δράσεων που εντάχθηκαν στη δράση 4.1.2. του Μέτρου 4 του ΠΑΑ 2014-2022.

Συνεχίζεται μέχρι το 2027 με το νέο Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης (ΣΣΚΓΠ) 2023-2027, μέσω της δράσης με κωδ. Π3-73-2.2.

Σχολιασμός

«Ενώ στο σημείο 3γ του άρθρου 72 του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/2115 αναφέρεται σαφώς η δυνατότητα να ενισχύονται οι παραγωγοί για να συμμορφώνονται σε υποχρεωτικές, για τους υπόλοιπους παραγωγούς διατάξεις, αρκεί να συμπεριληφθούν τα μέτρα εξοικονόμησης ύδατος, όπως η ξηρική αμειψισπορά, στη 2^η αναθεώρηση του ΣΔΛΑΠ ΥΔ Θεσσαλίας, το προσχέδιο αγνοεί παντελώς τη δυνατότητα αυτή. Αντί να προωθήσει μια τέτοια λύση που και θα συντελέσει στην επίλυση του σοβαρότατου προβλήματος των υδατικών πόρων του ΥΔ της Θεσσαλίας (το οποίο αναμένεται να οξυνθεί ακόμα περισσότερο από την κλιματική κρίση) και ταυτόχρονα θα εξασφαλίσει άμεσα και πλήρως το εισόδημα των παραγωγών, προτείνει λύσεις (όπως η συνέχιση των έργων μεταφοράς ύδατος) που βρίσκονται σε καταφανή δυσαρμονία τόσο με το γράμμα όσο και με το πνεύμα των ευρωπαϊκών πολιτικών για τη γεωργία και τη διαχείριση των φυσικών (υδατικών) πόρων».

Τα μέτρα εξοικονόμησης αρδευτικού νερού όπως η ξηρική αμειψισπορά περιλαμβάνονται στο νέο Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης της χώρας και εφαρμόζονται στο πλαίσιο των οικολογικών προγραμμάτων και ειδικότερα της παρέμβασης Π1-31.2. με ευθύνη του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων. Σημειώνεται ότι τα συγκεκριμένα μέτρα δεν είναι γενικής εφαρμογής αλλά έχουν υποχρεωτικό χαρακτήρα μόνο για εκμεταλλεύσεις άνω των 100 στρ. και έχουν και άλλες δεσμεύσεις στην εφαρμογή τους. Λαμβάνοντας υπόψη ότι στη Θεσσαλία και στην Ελλάδα γενικότερα μεγάλο μέρος των εκμεταλλεύσεων είναι κάτω των 50 στρ. προκύπτει ότι οι περιορισμοί έχουν σημαντική μειωτική επίδραση στην εφαρμογή αυτών των μέτρων εξοικονόμησης. Πάντως, όπως ήδη αναφέρθηκε οι παραγωγοί κατά την υποβολή των Ενιαίων Αιτήσεων Ενίσχυσης που αποτελούν τα δεδομένα του ΟΠΕΚΕΠΕ, δηλώνουν πλήρη στοιχεία σχετικά με τα καλλιεργούμενα-μη καλλιεργούμενα και αρδευόμενα-μη αρδευόμενα τμήματα των εκμεταλλεύσεων τους και αυτά έχουν ληφθεί υπόψη.

Στο Κεφάλαιο 6 του Αναλυτικού Κειμένου Τεκμηρίωσης «Προγράμματα βασικών και συμπληρωματικών μέτρων, συμπεριλαμβανομένης της ανάλυσης του κόστους σε σχέση με την αποδοτικότητά τους» και στην παράγραφο 6.3.11 Ανάλυση και αντιμετώπιση ελλείματος υδατικών

πόρων στο ΥΔ της Θεσσαλίας – Προτεινόμενα Μέτρα παρουσιάζονται αναλυτικά τα στοιχεία, η μεθοδολογία και οι υπολογισμοί σχετικά με το ισοζύγιο Ανάγκης σε Νερό και Διαθέσιμοι Υδατικοί Πόροι στο ΥΔ Θεσσαλίας συγκριτικά κατά την 1^η και κατά την παρούσα 2^η Αναθεώρηση ΣΔΛΑΠ.

Από την ανάλυση αυτή προκύπτει ότι με βάση τα επικαιροποιημένα στοιχεία αναγκών και διαθεσιμότητας υδατικών πόρων στο πλαίσιο των εργασιών της 2^{ης} Αναθεώρησης του ΣΔΛΑΠ, το μέσο ετήσιο ποσοτικό έλλειμμα εκτιμάται σε 465 εκ. κ.μ., συνυπολογίζοντας και τις απώλειες μεταφοράς.

Σημειώνεται ότι το παραπάνω σημαντικό ποσοτικό έλλειμμα εξακολουθεί να συνδυάζεται με τη διαχρονικά διατηρούμενη κακή ποσοτική κατάσταση συγκεκριμένων υπόγειων υδατικών συστημάτων, όπως αυτά παρουσιάζονται στον πίνακα που ακολουθεί και στον σχετικό συνοδευτικό χάρτη, ενώ και στα επιφανειακά ΥΣ η κατάσταση δεν διαφοροποιείται σημαντικά.

Ποσοτική κατάσταση υπόγειων υδατικών συστημάτων ΥΔ Θεσσαλίας

Προκειμένου να καλυφθεί το παραπάνω αναφερόμενο έλλειμμα προτείνεται κατ'αρχήν η εφαρμογή τριών δεσμών μέτρων εντός του ΥΔ Θεσσαλίας.

Η πρώτη δέσμη μέτρων περιλαμβάνει όλα τα μέτρα εξοικονόμησης ύδατος που μπορούν να ληφθούν ούτως ώστε να επιτευχθεί ο στόχος των 450 m³ στρέμμα.

Η δεύτερη δέσμη μέτρων περιλαμβάνει τα δρομολογημένα έργα ταμίευσης εντός του ΥΔ Θεσσαλίας.

Η τρίτη δέσμη μέτρων περιλαμβάνει τα πρόσθετα νέα έργα ταμίευσης εντός του ΥΔ Θεσσαλίας, καθώς και τα έργα τεχνητού εμπλουτισμού των υπογείων υδάτων.

Επειδή και μετά την πλήρη εφαρμογή αυτών των μέτρων το έλλειμμα μειώνεται μεν (εκτιμώμενο παραμένον ποσοτικό έλλειμμα ~172 hm³ ετησίως) αλλά συνεχίζει να υπάρχει και προκειμένου

α) να καταστεί δυνατή η επίτευξη των στόχων της Οδηγίας Πλαίσιο για τα νερά περί επίτευξης ή διατήρησης της καλής κατάστασης στα επιφανειακά και υπόγεια ΥΣ του Υδατικού Διαμερίσματος της Θεσσαλίας, χωρίς να υπονομεύεται η επίτευξη ή διατήρηση της καλής κατάστασης στα επιφανειακά και υπόγεια ΥΣ του Υδατικού Διαμερίσματος της Δυτικής Στερεάς Ελλάδας και

β) να συνεχίσουν να εξυπηρετούνται με βιώσιμο τρόπο οι υφιστάμενες χρήσεις γης και ύδατος στο ΥΔ Θεσσαλίας,

προτείνεται να περιληφθεί στα ΣΔΛΑΠ των Υδατικών Διαμερισμάτων Θεσσαλίας και Δυτικής Στερεάς Ελλάδας και ειδικότερα στα Προγράμματα Συμπληρωματικών Μέτρων αυτών ομάδα μέτρων που επιτρέπουν, υπό προϋποθέσεις, τη μεταφορά 250 εκ. κ.μ. σε ετήσια βάση από τη λεκάνη του Αχελώου στη λεκάνη του Πηνειού και από το Υδατικό Διαμέρισμα της Δυτικής Στερεάς Ελλάδας στο Υδατικό Διαμέρισμα Θεσσαλίας.

Σχόλιο

Λοιπές ελλείψεις 2ης αναθεώρησης ΣΔΛΑΠ ΥΔ Δυτικής Στερεάς Ελλάδας

Το παρακάτω σχόλιο αφορά τα έργα αντλησοταμίευσης «Άγιος Γεώργιος» και «Πύργος» στους δήμους Αμφιλοχίας και Αγρινίου της ΠΕ Αιτωλοακαρνανίας.

«Το έργο εμπίπτει, χωρικά, στα τρία (3) Ιδιαίτερος Τροποποιημένα Υδατικά Συστήματα (ΙΤΥΣ) του ΥΔ Δυτικής Στερεάς Ελλάδας και συγκεκριμένα στη Τεχνητή Λίμνη Κρεμαστών, στη Τεχνητή Λίμνη Καστρακίου και στη Τεχνητή Λίμνη Στράτου της ΛΑΠ Αχελώου. Ως εκ τούτου, όφειλε να υπάρχει ειδική αναφορά και στη συνέχεια εκτίμηση, αξιολόγηση ή/και αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων των εν λόγω έργων που λειτουργούν ή είναι προς αδειοδότηση στον ποταμό Αχελώο. Για μια ακόμη φορά όμως δεν γίνεται καμία στάθμιση με ουσιαστικό και διαφανή τρόπο των περιβαλλοντικών ζητημάτων που θα προκύψουν κατά τη διάρκεια εκπόνησης και έγκρισης των σχεδίων στο ποταμό Αχελώο.

Επιπρόσθετα, λοιπόν, το έργο της αντλησοταμίευσης δεν αποτυπώνεται ως προς την περιβαλλοντική παρακολούθηση (για να εκτιμηθούν οι τιμές των ποιοτικών βιολογικών στοιχείων) κατά την κατασκευή και λειτουργία του, γεγονός που αποδεικνύει ακόμα μια φορά την παντελή έλλειψη αποτύπωσης της υφιστάμενης κατάστασης στη 2η αναθεώρηση του ΣΔΛΑΠ ΥΔ Δυτικής Στερεάς Ελλάδας, και κατ' επέκταση την ελλιπή τεκμηρίωση της προτεινόμενης μεταφοράς ποσότητας 250 εκ. κ.μ. νερού ετησίως από τη λεκάνη του Αχελώου στη λεκάνη του Πηνειού.»

Το έργο αντλησοταμίευσης δεν επηρεάζει σε καμία περίπτωση τα ισοζύγια στον ποταμό Αχελώο. Σημειώνεται αφενός ότι το νερό ανακυκλώνεται, και αφετέρου ότι οι όγκοι ταμίευσης των άνω έργων είναι αθροιστικά 8,7 εκατ. κ.μ. ενώ ο ταμιευτήρας Καστρακίου έχει χωρητικότητα 165 εκατ. κ.μ.

Τέλος, σημειώνεται ότι η αξιολόγηση και αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων των έργων έχει γίνει στο πλαίσιο περιβαλλοντικής αδειοδότησης των έργων και δεν αποτελεί αντικείμενο της 2^{ης} Αναθεώρησης των ΣΔΛΑΠ. Τα εν λόγω έργα δεν έχουν καμία σχέση με τη μεταφορά νερού από τη λεκάνη του Αχελώου στη λεκάνη του Πηνειού.

Δ. Γενική Απάντηση

Ως γενική απάντηση στα σχόλια σχετικά με την μεταφορά 250 hm³ νερού σε ετήσια βάση από τον Αχελώο στον Πηνειό επαναλαμβάνεται ότι η 2^η Αναθεώρηση των ΣΔΛΑΠ και οι ΣΜΠΕ των ΥΔ 04 και 08 έφτασαν μέχρι το σημείο εκείνο που οι διαθέσιμες (ή οι μη διαθέσιμες) πληροφορίες τεχνικού σχεδιασμού των έργων τους επέτρεπαν να φτάσουν, τηρώντας απαρέγκλιτα την αρχή της προφύλαξης, αφού:

1. Αφενός επιβεβαίωσαν από την ανάλυση όλων των στοιχείων ότι
 - α) στη Θεσσαλία θα υπάρχει παραμένον έλλειμμα υδάτων μακροπρόθεσμα λόγω ανθρωπογενών χρήσεων και περιβαλλοντικών αναγκών, το οποίο δεν μπορεί να καλυφθεί ακόμη και αν ολοκληρωθεί η υλοποίηση όλων των προβλεφθέντων μέτρων εξοικονόμησης και πρόσθετης ταμείωσης υδάτων εντός του Υδατικού Διαμερίσματος της Θεσσαλίας και
 - β) Τη χειμερινή περίοδο η παροχή Αχελώου είναι τόσο μεγάλη ώστε με την μεταφορά 250 εκ. κ.μ. χειμερινού νερού από τη ΛΑΠ Αχελώου στη ΛΑΠ Πηνειού δεν τίθεται θέμα ελλειμματικής τροφοδοσίας των φυσικών συστημάτων λόγω πενίας γλυκού νερού, ούτε είναι σε θέση να προκαλέσει από τη μια πλευρά αξιοσημείωτο έλλειμμα σε οποιαδήποτε χρήση ύδατος και από την άλλη πλευρά πρόβλημα υπεραπόληψης σε οποιοδήποτε επιφανειακό ΥΣ ή επιδείνωση της ποσοτικής κατάστασης σε οποιοδήποτε υπόγειο ΥΣ στη ΛΑΠ Αχελώου

Τα ανωτέρω περιγράφονται και στην πρόσφατη απόφαση 144/2024 του Συμβουλίου της Επικρατείας (ΣτΕ Ε΄ 7μ. 144/2024) με την οποία απορρίφθηκε η αίτηση ακύρωσης των περιβαλλοντικών όρων του έργου ΥΗΣ Μεσοχώρας, όπου αναφέρονται, μεταξύ άλλων, τα εξής:

«Από το σύνολο, εξάλλου, των στοιχείων της υπόθεσης και τη μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων του έργου προκύπτει ότι έχουν, μεν, επέλθει σοβαρές περιβαλλοντικές επιπτώσεις στις εκβολές του Αχελώου στο Ιόνιο Πέλαγος, οι οποίες συνίστανται στην μετατροπή του οικοσυστήματος των εκβολών σε άλλου τύπου οικοσύστημα (αλοφυτικού βιοτόπου) λόγω κατακράτησης των φερτών υλικών του ποταμού που τροφοδοτούν το δέλτα σε ποσοστό, μάλιστα, άνω του 98%, αυτό, όμως, οφείλεται στη λειτουργία τριών φραγμάτων κατά μήκος του Αχελώου (Κρεμαστών, Καστρακίου και Στράτου), και δεν αναμένεται να επιδεινωθεί από ένα ακόμη υδροηλεκτρικό έργο, που, μάλιστα είναι ήδη κατασκευασμένο.». Αναλυτική αναφορά της εν λόγω απόφασης έγινε στο έγγραφο Β.

2. Αφετέρου διαπίστωσαν ότι υφίστανται σημαντικά κενά τεχνικού σχεδιασμού στο έργο της Συκιάς που δεν επιτρέπουν σε καμία περίπτωση την ανάλυση κόστους-οφέλους και την εκτίμηση και αξιολόγηση επιπτώσεων, καθιστώντας αδύνατη την ένταξη χωρίς όρους και προϋποθέσεις των τριών σχετικών μέτρων δομικών κατασκευών στο πρόγραμμα συμπληρωματικών μέτρων της 2^{ης} Αναθεώρησης των ΣΔΛΑΠ Θεσσαλίας και Δυτικής Στερεάς Ελλάδας.

Υπό αυτό το πρίσμα η πρόταση που περιλαμβάνεται στο συμπληρωματικό μέτρο Μ08Σ1126 - *Ανασχεδιασμός ταμιευτήρα Συκιάς σε επίπεδο προμελέτης για την εξυπηρέτηση της μεταφοράς 250 εκ. κ.μ. από τη ΛΑΠ Αχελώου στη ΛΑΠ Πηνειού και αδειοδότηση αυτού, προτείνεται ως πρόταση διερεύνησης, ενώ παράλληλα καθορίζεται το πλαίσιο σύμφωνα με το οποίο θα πρέπει να εκπονηθούν οι απαραίτητες για την λήψη αποφάσεων μελέτες.*

Οι μελέτες αυτές περιλαμβάνουν:

- α. το σύνολο των τεχνικών μελετών για τον ανασχεδιασμό του έργου του ταμειυτήρα της Συκιάς στη βάση των αναγκών μεταφοράς 250 εκ. m³,
- β. μελέτη κόστους – οφέλους επί του ανασχεδιασμένου έργου και
- γ. Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ) που θα περιλαμβάνει τόσο Μελέτη Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης (ΜΕΟΑ) και Δέουσα Εκτίμηση Επιπτώσεων (ΔΕΕ) όσο και την μελέτη-ειδική έκθεση διερεύνησης της ανάλυσης συμβατότητας του ανασχεδιασμένου έργου με την Οδηγία Πλαίσιο για τα νερά (2000/60/ΕΚ) βάσει των διατάξεων του άρθρου 4.7 περί εξαιρέσεων.

Η επιτυχής υλοποίηση του μέτρου Μ08Σ1126, δηλαδή η ολοκλήρωση και η έγκριση των ανωτέρω μελετών, αποτελεί προϋπόθεση για την ένταξη στο πρόγραμμα μέτρων του ΣΔΛΑΠ των συμπληρωματικών μέτρων Μ08Σ1127, Μ08Σ1128 και Μ08Σ1129, τα οποία αφορούν ουσιαστικά στην υλοποίηση των τεχνικών έργων για την μεταφορά και την διανομή του νερού, με τους όρους και τις προϋποθέσεις που θα καθορίζονται στις σχετικές Αποφάσεις Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων που θα προκύψουν.

Η υιοθετηθείσα προσέγγιση εναρμονίζεται απολύτως με τις διατάξεις και τις κατευθυντήριες οδηγίες εφαρμογής τόσο της Οδηγίας Πλαίσιο για τα νερά, όσο και των Οδηγιών σχετικά με την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων σχεδίων και προγραμμάτων (2001/42/ΕΕ), έργων και δραστηριοτήτων (2014/52/ΕΕ), καθώς και των Οδηγιών των Οικοτόπων (92/43/ΕΟΚ) και της Οрниθοπανίδας (2009/147/ΕΕ), στην εφαρμογή των οποίων πρωτεύοντα ρόλο παίζει η ευλαβική τήρηση της αρχής της προφύλαξης όταν η υπάρχουσα τεχνική πληροφορία και επιστημονική γνώση διαμορφώνει συνθήκες αβεβαιότητας ως προς την ασφάλεια επιλογών για το περιβάλλον. Τονίζεται, τέλος, ότι η υιοθετηθείσα, με δηλωμένη επιφύλαξη, προσέγγιση έχει το πρόσθετο πλεονέκτημα του ότι δεν διαμορφώνει τετελεσμένα και συνθήκες οριστικού χαρακτήρα για τη μεταφορά νερού από τη ΛΑΠ Αχελώου στη ΛΑΠ Πηνειού, αλλά αντιθέτως περιγράφει τα κατ' ελάχιστον αναγκαία προαπαιτούμενα για να διαμορφωθούν οι συνθήκες αυτές.

Συνεπώς, με βάση όσα προαναφέρονται, είναι σαφές ότι στην 2^η Αναθεώρηση του ΣΔΛΑΠ του ΥΔ Θεσσαλίας λαμβάνονται υπόψη όλες οι ανησυχίες που προβάλλονται από τις Περιβαλλοντικές Οργανώσεις, ενώ παράλληλα εξειδικεύονται οι δράσεις που απαιτούνται για την πλήρη διερεύνηση της δυνατότητας υλοποίησης του έργου, των επιπτώσεών του στα ύδατα και στο φυσικό περιβάλλον.

6 ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗ ΕΠΙ ΤΗΣ ΣΜΠΕ

6.1 Γνωμοδοτήσεις επί της ΣΜΠΕ

Κατά τη διαδικασία διαβούλευσης και έγκρισης της ΣΜΠΕ κατατέθηκαν οι ακόλουθες **27** γνωμοδοτήσεις επί της ΣΜΠΕ.

Πίνακας 6-1 Κατάλογος γνωμοδοτήσεων σχετικών με τη Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ) της 2^{ης} Αναθεώρησης του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών (ΣΔΛΑΠ) του Υδατικού Διαμερίσματος Θεσσαλίας (ΕΛ08)

α/α	Φορέας Γνωμοδότησης	Αρ. Πρωτ. Φορέα	Αρ. Πρωτ. ΔΙΠΑ	Συνοπτική αποτύπωση γνωμοδότησης επί της ΣΜΠΕ
1	ΟΦΥΠΕΚΑ, Μονάδα Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Ολύμπου	38263/22-11-2023	ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/121291/7 910/22-11-2023	Έγγραφο διαβίβασης ΣΜΠΕ για γνωμοδότηση
2	Αποκεντρωμένη Διοίκηση Ηπείρου-Δυτικής Μακεδονίας, Γεν. Δ/νση Χωροταξικής Περιβαλλοντικής & Αγροτικής Πολιτικής, Δ/νση Υδάτων Ηπείρου, Τμήμα Παρακολούθησης & Προστασίας Υδατικών Πόρων	56622/04-12-2023	ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/126532/8 429/04-12-2023	Θετική γνωμοδότηση
3	Υπουργείο Πολιτισμού, Γεν. Δ/νση Αρχαιοτήτων και Πολιτιστικής Κληρονομιάς, Εφορεία Αρχαιοτήτων Μαγνησίας	562443/01-12-2023	ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/126308/8 413/04-12-2023	Θετική γνωμοδότηση υπό προϋποθέσεις
4	Υπουργείο Περιβάλλοντος & Ενέργειας, Γεν. Γραμ. Συντονισμού Διαχείρισης Αποβλήτων, Τμήμα Ελέγχου και Σχεδιασμού Επεξεργασίας Λυμάτων	ΥΠΕΝ/121051/05-12-2023	ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/127710/8 521/05-12-2023	Περιλαμβάνει παρατηρήσεις
5	Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας, Γεν. Δ/νση Εσωτερικής Λειτουργίας, Δ/νση Διοίκησης, Τμήμα Συλλογικών Οργάνων, Γραμματεία Περιφερειακού Συμβουλίου	268008/13-12-2023, Αρ. Απόφασης 332/2023 (ΑΔΑ:96ΡΝ7ΛΗ-ΤΝΝ)	ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/131691/8 829/13-12-2023	Θετική γνωμοδότηση υπό όρους
6	Αποκεντρωμένη Διοίκηση Μακεδονίας - Θράκης, Γεν. Δ/νση Χωροταξικής, Περιβαλλοντικής & Αγροτικής Πολιτικής, Δ/νση Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού Κεντρικής Μακεδονίας, Τμήμα	166946/15-12-2023 (Έγγραφο διαβίβασης απόφασης ΠΣ)	ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/133130/8 913/15-12-2023 (Έγγραφο διαβίβασης απόφασης ΠΣ)	Θετική γνωμοδότηση λαμβάνοντας υπόψη προτεινόμενες παρατηρήσεις

α/α	Φορέας Γνωμοδότησης	Αρ. Πρωτ. Φορέα	Αρ. Πρωτ. ΔΙΠΑ	Συνοπτική αποτύπωση γνωμοδότησης επί της ΣΜΠΕ
	Περιβαλλοντικού και Χωρικού Σχεδιασμού			
7	Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, Περιφερειακό Συμβούλιο, Επιτροπή Ανάπτυξης Καινοτομίας και Αγροτικής Οικονομίας	Αρ. Απόφασης ΠΣ 94/18-12-2023 (ΑΔΑ: 6ΒΣΞ7ΛΛ-0ΨΔ), 857610 (1078) / 18-12-2023 (Εγγραφο διαβίβασης απόφασης ΠΣ)	ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/134000/8 980/18-12-2023 (Εγγραφο διαβίβασης απόφασης ΠΣ)	Θετική γνωμοδότηση
8	Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας, Περιφερειακό Συμβούλιο, Επιτροπή Περιβάλλοντος	209566/20-12-2023 (Εγγραφο διαβίβασης απόφασης ΠΣ) Αρ. Απόφασης ΠΣ 88/14-12-2023 (ΑΔΑ: ΨΑ517ΛΨ-ΔΨΛ) 189583/13-12-2023 (Εγγραφο γνωμοδότησης Δ/νση Περιβ/ντος και Χωρικού Σχεδιασμού, Τμ. Περιβ/ντος και Υδρο/μιας ΠΕ Γρεβενών) 203246/12-12-2023 (Εγγραφο γνωμοδότησης Δ/νση Περιβ/ντος και Χωρικού Σχεδιασμού, Τμ. Διαχ/σης Υδατικών Πόρων)	ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/135131/9 078/20-12-2023 (Εγγραφο διαβίβασης απόφασης ΠΣ)	Θετική γνωμοδότηση υπό όρους
9	Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, Γενική Δ/νση Αγροτικής Ανάπτυξης, Δ/νση Εγγειων Βελτιώσεων και Εδαφουδατικών Πόρων	1604/391163/19-12-2023	ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/135791/9 117/21-12-2023	Θετική γνωμοδότηση λαμβάνοντας υπόψη προτεινόμενες επισημάνσεις
10	Περιβαλλοντικές Οργανώσεις	22/12/2023 09/02/2024 (πρόσθετη παρέμβαση)	ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/137147/9 193/28-12-2023 (Εγγραφο κοινών σχολίων), ΥΠΕΝ/ΔΠΔΥΠ/136537 /2217/27-12-2023 (Εγγραφο διαβίβασης	Έγγραφο κοινών σχολίων από: - Ελληνική Εταιρεία Περιβάλλοντος και Πολιτισμού - Ελληνική Εταιρεία Προστασίας της

α/α	Φορέας Γνωμοδότησης	Αρ. Πρωτ. Φορέα	Αρ. Πρωτ. ΔΙΠΑ	Συνοπτική αποτύπωση γνωμοδότησης επί της ΣΜΠΕ
			κοινών σχολίων) ΥΠΕΝ/ΔΠΔΥΠ/15246/ 219/12-02-2024 (Πρόσθετη παρέμβαση - έγγραφο διαβίβασης κοινών σχολίων)	Φύσης - Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία - WWF Ελλάς το οποίο περιλαμβάνει παρατηρήσεις
11	Υπουργείο Πολιτισμού, Γεν. Δ/ση Αναστήλωσης Μουσείων και Τεχνικών Έργων	607179/28-12-2023 (Έγγραφο γνωμοδότησης), 562590/29-11-2023 (Έγγραφο διαβίβασης ΣΜΠΕ για γνωμοδότηση)	ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/137448/9 232/28-12-2023 (Έγγραφο γνωμοδότησης), ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/126027/8 375/01-12-2023 (Έγγραφο διαβίβασης ΣΜΠΕ για γνωμοδότηση)	Περιλαμβάνει παρατηρήσεις
12	Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών, Γενική Γραμματεία Υποδομών, Γενική Διεύθυνση Υδραυλικών Λιμενικών και Κτιριακών Υποδομών	392519/Φ.Σ.Μ.Π.Ε. / 22-12-2023	ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/137409/9 223/28-12-2023	Περιλαμβάνει παρατηρήσεις
13	Υπουργείο Πολιτισμού, Γεν. Δ/ση Αρχαιοτήτων και Πολιτιστικής Κληρονομιάς, Εφορεία Αρχαιοτήτων Φθιώτιδος και Ευρυτανίας	562357/28-12-2023	ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/137708/9 270/29-12-2023	Θετική γνωμοδότηση υπό προϋποθέσεις
14	Υπουργείο Περιβάλλοντος & Ενέργειας, Γεν. Γραμ. Συντονισμού Διαχείρισης Αποβλήτων, Δ/ση Διαχείρισης Αποβλήτων, Τμήμα Διαχείρισης Αποβλήτων	ΥΠΕΝ/ΔΔΑ/121051/1972/04-01-2024	ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/928/66/0 4-01-2024	Θετική γνωμοδότηση λαμβάνοντας υπόψη προτεινόμενες επισημάνσεις
15	Γενικό Επιτελείο Στρατού (Γ2 - Υποδομή και Προστασία Περιβάλλοντος)	Φ.902/1190/53389 6/28-12-2023	ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/1908/127 /09-01-2024	Θετική γνωμοδότηση υπό όρους
16	Αποκεντρωμένη Διοίκηση Ηπείρου-Δυτικής Μακεδονίας, Γεν. Δ/ση Χωροταξικής Περιβαλλοντικής & Αγροτικής Πολιτικής, Δ/ση Υδάτων Δυτ. Μακεδονίας, Τμήμα Παρακολούθησης & Προστασίας Υδατικών Πόρων	58829/14-12-2023	ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/2525/175 /10-01-2024	Θετική γνωμοδότηση υπό προϋποθέσεις
17	Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, Γενική Δ/ση Προγραμματισμού και	796423(3055)/17-01-2024	ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/5154/369 /17-01-2024	Θετική γνωμοδότηση με επισημάνσεις

α/α	Φορέας Γνωμοδότησης	Αρ. Πρωτ. Φορέα	Αρ. Πρωτ. ΔΙΠΑ	Συνοπτική αποτύπωση γνωμοδότησης επί της ΣΜΠΕ
	Υποδομών, Υποδ/νση Τεχνικών Έργων Π.Ε. Πιερίας, Τμήμα Έργων Δομών Περιβάλλοντος			
18	Αποκεντρωμένη Διοίκηση Ηπείρου-Δυτικής Μακεδονίας, Γεν. Δ/νση Χωροταξικής Περιβαλλοντικής & Αγροτικής Πολιτικής, Δ/νση Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού Δυτικής Μακεδονίας, Τμήμα Περιβαλλοντικού και Χωρικού Σχεδιασμού	590/05-01-2024	ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/7725/526 /24-01-2024	Θετική γνωμοδότηση με επισημάνσεις
19	Υπουργείο Υγείας, Γεν. Δ/νση Δημόσιας Υγείας και Ποιότητας Ζωής, Δ/νση Δημόσιας Υγείας και Υγιεινής Περιβάλλοντος, Τμήμα Υγειονομικής Διαχείρισης Περιβάλλοντος	Δ1(δ)/Γ.Π. 67168/03-01-2024	ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/8472/583 /25-01-2024	Περιλαμβάνει παρατηρήσεις για να ληφθούν υπόψη
20	Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, Γεν. Γραμ. Ναυτιλίας και Λιμένων, Γεν. Δ/νση Λιμένων, Λιμενικής Πολιτικής & Ναυτιλιακών Επενδύσεων, Δ/νση Λιμενικών & Κτιριακών Υποδομών, Τμήμα Β' / Μελετών, Έργων & Εφαρμογών Λιμενικού Τομέα	3122.1-Λ11/6466/2024/26-01-2024 (Έγγραφο γνωμοδότησης)	ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/9400/643 /29-01-2024 (Έγγραφο γνωμοδότησης)	Θετική γνωμοδότηση με επισημάνσεις
		3122.1-Λ11/83278/2023/27-11-2023 (Έγγραφο διαβίβασης ΣΜΠΕ για γνωμοδότηση)	ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/123707/8033/28-11-2023 (Έγγραφο διαβίβασης ΣΜΠΕ για γνωμοδότηση)	
21	Υπουργείο Εσωτερικών, Γεν. Δ/νση Οικονομικών Υπηρεσιών και Διοικητικής Υποστήριξης, Δ/νση Διοικητικής Υποστήριξης, Τμήμα Τεχνικών Υπηρεσιών	10006/01-02-2024	ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/12544/828/05-02-2024	Θετική γνωμοδότηση
22	Περιβαλλοντικές Οργανώσεις για ΣΜΠΕ	13/3/2024		Έγγραφο κοινών σχολίων από: ANIMA- Σύλλογος Προστασίας και Περίθαλψης Άγριας Ζωής, Δράση για την Άγρια Ζωή, Ελληνική Εταιρεία Περιβάλλοντος και Πολιτισμού, Ελληνική Εταιρεία Προστασίας της

α/α	Φορέας Γνωμοδότησης	Αρ. Πρωτ. Φορέα	Αρ. Πρωτ. ΔΙΠΑ	Συνοπτική αποτύπωση γνωμοδότησης επί της ΣΜΠΕ
				Φύσης, Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία, Επιμελητήριο Περιβάλλοντος και Βιωσιμότητας, ΚΑΛΛΙΣΤΩ, Κίνηση για την Προστασία & Ανάδειξη του Μεγάλου Ρέματος Ραφήνας, ΟΖΟΝ Μη Κυβερνητική Οργάνωση, ΡΟΗ-Σύλλογος Πολιτών υπέρ των ρεμάτων
23	Αποκεντρωμένη Διοίκηση Θεσσαλίας - Στερεάς Ελλάδας, Γεν. Δ/ση Χωροταξικής Περιβαλλοντικής & Αγροτικής Πολιτικής, Δ/ση Υδάτων Θεσσαλίας, Τμήμα Παρακολούθησης & Προστασίας Υδατικών Πόρων	19445/13-03-2024	ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/28065/18 56/14-03-2024	Θετική γνωμοδότηση με επισημάνσεις
24	Περιφέρεια Θεσσαλίας, Δ/ση τεχνικών Υπηρεσιών, Π.Ε. Καρδίτσας	161942/01-04-2024	ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/36196/25 40/04-04-2024	Θετική γνωμοδότηση με επισημάνσεις
25	ΟΦΥΠΕΚΑ, Δ/ση Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών Τομέα Α, ΜΔΠΠ Θεσσαλίας, ΜΔΠΠ Ηπείρου και ΜΔ Εθνικού Πάρκου Ολύμπου	10154/11-04-2024	ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/39104/27 80/11-04-2024	Θετική γνωμοδότηση με επισημάνσεις
26	Περιφέρεια Θεσσαλίας, Δ/ση Περιβάλλοντος & Χωρικού Σχεδιασμού, Τμήμα Περιβάλλοντος	183343/15-04-2024	ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/40889/29 32/16-04-2024	Θετική γνωμοδότηση υπό όρους
27	Υπουργείο Πολιτισμού, Γενική Δ/ση Αρχαιοτήτων και Πολιτιστικής Κληρονομιάς, Δ/ση Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων	562539/16-04-2024	ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/42660/30 26/19-04-2024	Θετική γνωμοδότηση υπό όρους

6.2 Απαντήσεις επί των γνωμοδοτήσεων

A. Σε συνέχεια των ως άνω γνωμοδοτήσεων των φορέων για τη ΣΜΠΕ επί της 2^{ης} Αναθεώρησης του ΣΔΛΑΠ ΥΔ Θεσσαλίας (ΕΛ08), η ΓΔΥ σε συνεργασία με την ομάδα των μελετητών συνέταξε απαντητικό κείμενο προς τη ΔΙΠΑ, το οποίο περιλαμβάνει συνοπτικά τα ακόλουθα:

1. Η θετική υπό όρους γνωμοδότηση **υπ' αρ. 3 της Εφορείας Αρχαιοτήτων Μαγνησίας του Υπουργείου Πολιτισμού**, όπως παρουσιάζεται στον Πίνακα 1 που ακολουθεί, αναφέρει την επικαιροποίηση του κεφ. 6.4.3 «Ιστορικό και Πολιτιστικό Περιβάλλον» με αρχαιολογικούς χώρους και μνημεία που προστατεύονται από τις διατάξεις 4858/2021, καθώς και ότι τα έργα που θα πραγματοποιηθούν στο πλαίσιο του Σχεδίου Διαχείρισης θα πρέπει να γίνουν σε συνεργασία με τις αρμόδιες Υπηρεσίες του Υπουργείου και ότι σε περίπτωση εντοπισμού αρχαιοτήτων θα εφαρμόζεται η κείμενη νομοθεσία περί προστασίας αρχαιοτήτων.

Απάντηση: Στην Απόφαση Έγκρισης της ΣΜΠΕ του Σχεδίου Διαχείρισης θα συμπεριληφθεί όρος σύμφωνα με τον οποίο κατά τη διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης των έργων που σχετίζονται με τη διαχείριση των υδατικών πόρων και περιλαμβάνονται στο Σχέδιο Διαχείρισης Λ.Α.Π., θα πρέπει να τηρούνται τα προβλεπόμενα στον Ν.4858/2021 (ΦΕΚ Α220) «Κύρωση Κώδικα νομοθεσίας για την προστασία των αρχαιοτήτων και εν γένει της πολιτιστικής κληρονομιάς» και τη λοιπή σχετική νομοθεσία».

Σχετικά με την επικαιροποίηση των αρχαιολογικών χώρων και μνημείων, το σχόλιο θα ληφθεί υπόψη κατά την τελική διαμόρφωση του κειμένου της ΣΜΠΕ της 2ης Αναθεώρησης του ΣΔΛΑΠ του ΥΔ Θεσσαλίας.

2. Στην γνωμοδότηση **υπ' αρ. 4 του Τμήματος Ελέγχου και Σχεδιασμού Επεξεργασίας Λυμάτων της Γεν. Γραμ. Συντονισμού Διαχείρισης Αποβλήτων του Υπουργείου Περιβάλλοντος & Ενέργειας**, όπως παρουσιάζεται στον Πίνακα 1 που ακολουθεί, υπάρχουν σχόλια σχετικά με την απουσία αναφοράς στο Εθνικό Επιχειρησιακό Σχέδιο για τα Αστικά Λύματα και του Κανονισμού που σχετίζεται με την επαναχρησιμοποίηση ανακτημένου νερού για γεωργική άρδευση, την απουσία νομοθεσίας που αφορά στον κατάλογο ευαίσθητων περιοχών για την διάθεση αστικών λυμάτων, καθώς και προτεινόμενης αναδιατύπωσης του Μέτρο Μ08Σ1001.

Απάντηση: Τα σχόλια έχουν ληφθεί υπόψη στην τελική διαμόρφωση των ΣΔΛΑΠ.

3. Στην θετική γνωμοδότησης **υπ' αρ. 5 του Περιφερειακού Συμβουλίου Στερεάς Ελλάδας**, όπως παρουσιάζεται στον Πίνακα 1 που ακολουθεί, αναφέρονται παρατηρήσεις σχετικά με την οριοθέτηση των ΥΥΣ, την διαδικασία ταξινόμησής τους και τον καθορισμό των προστατευόμενων περιοχών με βάση το άρθρο 7, οι οποίες απαντώνται στη συνέχεια:

Απάντηση: Ο καθορισμός των Υπογείων Υδατικών Συστημάτων έγινε με ενιαίο τρόπο σε εθνικό επίπεδο, λαμβάνοντας υπόψη γεωλογικά, υδρογεωλογικά, διαχειριστικά και άλλα κριτήρια (πιέσεις κλπ). Σε κάποιες περιπτώσεις έχουν ομαδοποιηθεί επιμέρους υδροφορίες που αναπτύσσονται σε διαφορετικά υδρολιθολογικά μέσα. Η ομαδοποίηση αυτή έγινε για διαχειριστικούς λόγους με βάση τη σπουδαιότητα, το δυναμικό των υπογείων υδροφοριών, τις πιέσεις που εφαρμόζονται και την ανάγκη παρακολούθησης των υδατικών συστημάτων μέσω του εθνικού δικτύου του ΥΠΕΝ.

Ο χαρακτηρισμός των ΥΥΣ ακολουθεί τα κατευθυντήρια κείμενα της ΕΕ (Guidance documents No. 18) βασίζεται στην αξιολόγηση του δικτύου παρακολούθησης σε συνδυασμό με τις εφαρμοζόμενες πιέσεις που επηρεάζουν το ΥΥΣ και σε λίγες μόνο περιπτώσεις με κρίση ειδικού Με βάση την εγκεκριμένη εφαρμοζόμενη μεθοδολογία, είναι πιθανό να έχουμε αλλαγή της ποσοτικής ή ποιοτικής κατάστασης ενός ΥΥΣ κατά την διαδικασία αναθεώρησης των ΣΔΛΑΠ.

Η ένταξη ΥΥΣ στο μητρώο προστατευόμενων περιοχών με βάση το άρθρο 7 για την προστασία του Ποσίου ύδατος έγινε με συγκεκριμένα κριτήρια, βασισμένη στις κατευθύνσεις της Οδηγίας 2000/60/ΕΕ, με σκοπό να ληφθούν τα κατάλληλα μέτρα προστασίας για όποια από τα ΥΥΣ απαιτείται.

4. Στη θετική γνωμοδότηση **υπ' αρ. 6 της Διεύθυνσης Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού Κεντρικής Μακεδονίας της Αποκεντρωμένης Διοίκησης (ΑΔ) Μακεδονίας - Θράκης**, υπάρχουν σχόλια που σχετίζονται με παρεμβάσεις σε θεσμικό και διοικητικό / κανονιστικό επίπεδο, οι οποίες είναι περιβαλλοντικά προσανατολισμένες.

Απάντηση: Όλα τα προαναφερθέντα αποτελούν σημαντικές προϋποθέσεις, άλλες θεσμικές και άλλες διοικητικές και κανονιστικές για την υλοποίηση έργων και δραστηριοτήτων, καθώς και για την ιεράρχηση δράσεων και έργων περιβαλλοντικού χαρακτήρα. Είναι αυτονόητη η συμφωνία με τα αναφερόμενα στο έγγραφο.

5. Η θετική γνωμοδότηση **υπ' αρ. 8 της Επιτροπής Περιβάλλοντος του Περιφερειακού Συμβουλίου Δυτικής Μακεδονίας** με τον όρο - αποκλειστική προϋπόθεση να συμπεριληφθεί στη μελέτη και η Π.Ε. Κοζάνης, καθότι στη ΣΜΠΕ δεν αναφέρεται πουθενά, όπως διατυπώνεται στο υπ' αριθ.203246/12-12-2023 έγγραφο του τμήματος Διαχείρισης Υδατικών Πόρων.

Απάντηση: Τα σχόλια έχουν ληφθεί υπόψη στην τελική διαμόρφωση των ΣΔΛΑΠ..

6. Στη θετική γνωμοδότηση **υπ' αρ. 9 της Δ/νσης Εγγείων Βελτιώσεων και Εδαφοϋδατικών Πόρων του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων**, αναφέρονται οι κάτωθι παρατηρήσεις για τις οποίες στη συνέχεια παρατίθενται οι σχετικές απαντήσεις:
 - Στο σχόλιο για την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων των βασικών μέτρων που προτείνονται (π.χ. M08B0303) σε σχέση με την ανάγκη ανάκτησης του κόστους των σχετικών έργων από τους χρήστες των έργων και στα χρονοδιαγράμματα υλοποίησής τους.

Απάντηση: Η Οδηγία 2000/60 προβλέπει την εφαρμογή της ανάκτησης κόστους με σκοπό αφενός την ορθολογική και αποτελεσματική χρήση των υδατικών πόρων ώστε να επιτυγχάνονται οι περιβαλλοντικοί στόχοι της οδηγίας, αφετέρου την συμβολή των διαφόρων χρήσεων ύδατος, διακρινόμενων τουλάχιστον σε βιομηχανία, γεωργία και νοικοκυριά στην ανάκτηση κόστους. Σε περίπτωση που ο πάροχος δεν ανακτά το συνολικό κόστος, τα έσοδα πρέπει να διασφαλίζουν κάθε χρόνο τη βελτίωση της ανάκτησης του κόστους. Η βελτίωση της ανάκτησης κόστους των υπηρεσιών ύδατος επιδιώκεται κατά προτεραιότητα με τη μείωση του κόστους.

Η τιμολογιακή πολιτική του παρόχου μπορεί να συνεκτιμά τα κοινωνικά, περιβαλλοντικά και οικονομικά αποτελέσματα της ανάκτησης, καθώς και τις γεωγραφικές και κλιματολογικές συνθήκες

της οικείας περιοχής (άρθρο 34 Ν. 5037/28-03-2023).

Ο χρονικός προσδιορισμός του 2027 στη συγκεκριμένη περίπτωση έχει μόνο την έννοια του απώτατου χρόνου που προβλέπεται στην Οδηγία. Έχει γίνει, όμως, σαφές και στο κείμενο της 2ης Αναθεώρησης του ΣΔΛΑΠ ότι ο χρονικός ορίζοντας επίτευξης της αποκατάστασης ειδικά των υπόγειων ΥΣ στη Θεσσαλία ξεπερνά το 2027.

- Στο σχόλιο για την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων των συμπληρωματικών μέτρων και ειδικότερα σε ότι αφορά στα μέτρα δομικών κατασκευών που αφορούν κυρίως στη δημιουργία ταμιευτήρων (αποθήκευση νερού), όπως αναφέραμε στο προηγούμενο σχόλιο μας, η παρατήρησή μας αφορά στα μεγάλα χρονοδιαγράμματα υλοποίησης. Θυμίζουμε άλλωστε ότι ειδικά τα είκοσι (20) μέτρα που αφορούν τεχνικά έργα ταμίευσης νερού εντός του ΥΔ Θεσσαλίας και έργα κατασκευής δικτύων και λοιπών τεχνικών έργων διανομής νερού, είχαν ξαναπροταθεί και στην 1η Αναθεώρηση, με πρόταση παράτασης της επίτευξης των στόχων στο 2027. Σας ενημερώνουμε ότι γίνονται προσπάθειες από το ΥΠΑΑΤ για τη συμβασιοποίηση των περισσότερων από αυτά τα έργα, μέσω συγχρηματοδοτούμενων εργαλείων (Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης και Ταμείο Ανάκαμψης), αλλά οι συμβασιοποιήσεις τους αναμένονται εντός του 2024 ή/και 2025. Συνεπώς η λειτουργία των έργων αυτών θεωρούμε ότι πολύ δύσκολα θα έχει αποτύπωμα στην ποσοτική κατάσταση των υδ. συστημάτων μέχρι το 2027..

Απάντηση: Ο χρονικός προσδιορισμός του 2027 στη συγκεκριμένη περίπτωση έχει μόνο την έννοια του απώτατου χρόνου που προβλέπεται στην Οδηγία. Έχει γίνει, όμως, σαφές και στο κείμενο της 2ης Αναθεώρησης του ΣΔΛΑΠ ότι ο χρονικός ορίζοντας επίτευξης της αποκατάστασης ειδικά των υπόγειων ΥΣ στη Θεσσαλία ξεπερνά το 2027, λαμβάνοντας υπόψη τους πραγματικούς χρόνους υλοποίησης των εν λόγω έργων όπως σωστά επισημαίνεται στο σχόλιο της γνωμοδότησης.

- Στο σχόλιο σε ότι αφορά στα συμπληρωματικά μέτρα που αφορούν σε νέα εντοπισμένα δίκτυα παρακολούθησης υδάτων, στην ανάπτυξη νέων υδρομετρικών σταθμών κ.α., παρατηρούμε ότι έχουν σίγουρα θετικό πρόσημο. Θεωρούμε όμως ότι παραμένει η ανάγκη ενίσχυσης του εθνικού δικτύου παρακολούθησης των υδάτων με την απαραίτητη υλικοτεχνική υποδομή και τους ανθρώπινους πόρους για την καταγραφή της υφιστάμενης κατάστασης καθώς αυτό αποτελεί την καλύτερη εγγύηση για τη εξαγωγή ασφαλών συμπερασμάτων και εκτιμήσεων. Είναι άλλωστε, χαρακτηριστική η δυσκολία παρακολούθησης παραμέτρων που επηρεάζουν την οικολογική κατάσταση των Επιφ. Υδ. Συστημάτων.

Απάντηση: Όσον αφορά την έλλειψη προσωπικού και οικονομικών πόρων για την αποτελεσματική υλοποίηση των προτεινόμενων μέτρων, αν και αποτελεί ένα διαχρονικό πρόβλημα, εντούτοις δεν μπορεί να αποτελεί τον πιο κρίσιμο παράγοντα για την επιλογή ή την μη υλοποίηση των μέτρων.

Σημειώνεται επίσης ότι στο πρόγραμμα μέτρων της 2ης Αναθεώρησης του ΣΔΛΑΠ ΥΔ Θεσσαλίας έχουν ενταχθεί τα συμπληρωματικά μέτρα Μ08Σ0804, Μ08Σ0805, Μ08Σ1605, Μ08Σ1606 για την ενίσχυση της παρακολούθησης των ποιοτικών και ποσοτικών χαρακτηριστικών των ΕΥΣ και ΥΥΣ του Υδατικού Διαμερίσματος.

- Στο σχόλιο όπου προτείνονται περισσότερα μέτρα ελέγχου της μεμονωμένης ζήτησης (ιδιωτικές απολήψεις) για άρδευση αλλά και εποπτείας της διαχείρισης των οργανωμένων συλλογικών αρδευτικών δικτύων άλλα και στην ανάγκη για πιο αντιπροσωπευτική καταγραφή της κατάστασης των υδάτων ιδιαίτερα μετά και τις καταστροφικές πλημμύρες, ώστε να τεκμηριωθεί στο άμεσο μέλλον η όποια θεωρητική εκτίμηση έχει γίνει στην κατάσταση των υδάτων (υπόγειων και επιφανειακών).

Απάντηση: Τα σχετικά με τον έλεγχο απολήψεων μέτρα της 2ης Αναθεώρησης του ΣΔΛΑΠ ΥΔ 08 περιλαμβάνουν τα Μ08Σ0801 έως Μ08Σ0808, ενώ επιπρόσθετα έχει ενταχθεί το νέο μέτρο Μ08Σ0206 για την υλοποίηση υποστηρικτικού προγράμματος διαχείρισης μη επεξεργασμένων αιτημάτων χορήγησης αδειών χρήσης ύδατος του ΥΔ.

Σχετικά με την καταγραφή της κατάστασης των υδάτων ιδιαίτερα μετά και τις καταστροφικές πλημμύρες, σημειώνεται ότι στο πρόγραμμα μέτρων της 2ης Αναθεώρησης ΣΔΛΑΠ του ΥΔ της Θεσσαλίας, μέσω του συμπληρωματικού μέτρου Μ08Σ1607 «Διερεύνηση των επιπτώσεων στην ποιοτική και στην ποσοτική κατάσταση των Υπογείων Υδατικών Συστημάτων του ΥΔ Θεσσαλίας μετά τις καταστροφικές πλημμύρες του Σεπτεμβρίου του 2023 (πλημμύρες Daniel)», προτείνεται η άμεση (με εκκίνηση στις αρχές του 2024) υλοποίηση ενός έκτακτου προγράμματος σταθμημετρήσεων και δειγματοληψιών υπογείων υδάτων από δίκτυο επιλεγμένων γεωτρήσεων των υπογείων υδατικών συστημάτων (ΥΥΣ) του Υδατικού Διαμερίσματος (ΥΔ) Θεσσαλίας που δύναται να έχουν επηρεαστεί από το φαινόμενο Daniel, ως προς την ποσοτική αλλά και ποιοτική κατάστασή τους.

7. Στο έγγραφο **υπ' αρ. 10 με τα κοινά σχόλια των περιβαλλοντικών οργανώσεων Ελληνική Εταιρεία Περιβάλλοντος και Πολιτισμού, Ελληνική Εταιρία Προστασίας της Φύσης, Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία και WWF Ελλάς**, θίγονται τα ακόλουθα θέματα για τα οποία παρατίθενται οι σχετικές απαντήσεις:

- Εξέταση εναλλακτικών λύσεων στη ΣΜΠΕ

Απάντηση: Στην ΣΜΠΕ της 2^{ης} Αναθεώρησης του ΣΔΛΑΠ του ΥΔ Θεσσαλίας, εξετάζονται συνολικά 4 λύσεις. Συγκεκριμένα:

- α. Μηδενική λύση: που αφορά την υλοποίηση των μέτρων που απορρέουν από την εφαρμογή της εγκεκριμένης 1ης Αναθεώρησης του Σχεδίου Διαχείρισης και στην τήρηση Ευρωπαϊκών Οδηγιών
- β. Κύρια λύση: που αφορά την εφαρμογή σε όλη του την έκταση του Αναθεωρημένου Σχεδίου Διαχείρισης του ΥΔ Θεσσαλίας (2^η Αναθεώρηση)
- γ. 1η εναλλακτική λύση: που αφορά την εφαρμογή σε όλη του την έκταση του Αναθεωρημένου Σχεδίου Διαχείρισης του ΥΔ Θεσσαλίας (2η Αναθεώρηση), με έμφαση στο Πρόγραμμα Βασικών Μέτρων και την μη εφαρμογή συμπληρωματικών μέτρων
- δ. 2η εναλλακτική λύση: που αφορά την εφαρμογή σε όλη του την έκταση του Αναθεωρημένου Σχεδίου Διαχείρισης του ΥΔ Θεσσαλίας (2η Αναθεώρηση), όμως σε ό,τι αφορά το Πρόγραμμα Μέτρων δεν υλοποιείται μέρος αυτού που αφορά σε μη ώριμα έργα δομικών κατασκευών (τρίτη δέσμη μέτρων).

Τα ανωτέρω σενάρια καλύπτουν ένα εύρος εναλλακτικών δυνατοτήτων με κοινή συνισταμένη την κάλυψη των αναγκών ύδρευσης και άρδευσης στο ΥΔ ΕΛ08 (Θεσσαλίας) και την επίτευξη των στόχων της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ.

- Τεκμηρίωση υπολογισμού υδατικού ελλείμματος Θεσσαλίας

Απάντηση: Σχετικά με την εκτίμηση του υδατικού ελλείμματος στο ΥΔ Θεσσαλίας, στο Κεφάλαιο 6 του Αναλυτικού Κειμένου Τεκμηρίωσης «Προγράμματα βασικών και συμπληρωματικών μέτρων, συμπεριλαμβανομένης της ανάλυσης του κόστους σε σχέση με την αποδοτικότητά τους» και στην παράγραφο 6.3.11 Ανάλυση και αντιμετώπιση ελλείματος υδατικών πόρων στο ΥΔ της Θεσσαλίας – Προτεινόμενα Μέτρα παρουσιάζονται αναλυτικά τα στοιχεία, η μεθοδολογία και οι υπολογισμοί σχετικά με το ισοζύγιο Ανάγκες σε Νερό και Διαθέσιμοι Υδατικοί Πόροι στο ΥΔ Θεσσαλίας συγκριτικά κατά την 1^η και κατά την παρούσα 2^η Αναθεώρηση ΣΔΛΑΠ.

Από την ανάλυση αυτή προκύπτει ότι με βάση τα επικαιροποιημένα στοιχεία αναγκών και διαθεσιμότητας υδατικών πόρων στο πλαίσιο των εργασιών της 2^{ης} Αναθεώρησης του ΣΔΛΑΠ, το μέσο ετήσιο ποσοτικό έλλειμμα εκτιμάται σε 465 εκ. κ.μ., συνυπολογίζοντας και τις απώλειες μεταφοράς.

Σημειώνεται ότι το παραπάνω σημαντικό ποσοτικό έλλειμμα εξακολουθεί να συνδυάζεται με τη διαχρονικά διατηρούμενη κακή ποσοτική κατάσταση συγκεκριμένων υπόγειων υδατικών συστημάτων, όπως αυτά παρουσιάζονται στον πίνακα που ακολουθεί και στον σχετικό συνοδευτικό χάρτη, ενώ και στα επιφανειακά ΥΣ η κατάσταση δεν διαφοροποιείται σημαντικά.

Προκειμένου να καλυφθεί το παραπάνω αναφερόμενο έλλειμμα προτείνεται κατ' αρχήν η εφαρμογή τριών δεσμών μέτρων εντός του ΥΔ Θεσσαλίας.

Η πρώτη δέσμη μέτρων περιλαμβάνει όλα τα μέτρα εξοικονόμησης ύδατος που μπορούν να ληφθούν ούτως ώστε να επιτευχθεί ο στόχος των 450 m³/ στρέμμα. Η δεύτερη δέσμη μέτρων περιλαμβάνει τα δρομολογημένα έργα ταμίευσης εντός του ΥΔ Θεσσαλίας και η τρίτη δέσμη μέτρων περιλαμβάνει τα πρόσθετα νέα έργα ταμίευσης εντός του ΥΔ Θεσσαλίας, καθώς και τα έργα τεχνητού εμπλουτισμού των υπογείων υδάτων.

Επειδή και μετά την πλήρη εφαρμογή αυτών των μέτρων το έλλειμμα μειώνεται μεν (εκτιμώμενο παραμένον ποσοτικό έλλειμμα ~172 hm³ ετησίως) αλλά συνεχίζει να υπάρχει και προκειμένου

α) να καταστεί δυνατή η επίτευξη των στόχων της Οδηγίας Πλαίσιο για τα νερά περί επίτευξης ή διατήρησης της καλής κατάστασης στα επιφανειακά και υπόγεια ΥΣ του Υδατικού Διαμερίσματος της Θεσσαλίας, χωρίς να υπονομεύεται η επίτευξη ή διατήρηση της καλής κατάστασης στα επιφανειακά και υπόγεια ΥΣ του Υδατικού Διαμερίσματος της Δυτικής Στερεάς Ελλάδας και

β) να συνεχίσουν να εξυπηρετούνται με βιώσιμο τρόπο οι υφιστάμενες χρήσεις γης και ύδατος στο ΥΔ Θεσσαλίας,

συμπεριλαμβάνεται στα ΣΔΛΑΠ των Υδατικών Διαμερισμάτων Θεσσαλίας και Δυτικής Στερεάς Ελλάδας και ειδικότερα στα Προγράμματα Συμπληρωματικών Μέτρων αυτών ομάδα μέτρων που διερευνούν την υπό προϋποθέσεις μεταφορά 250 hm³ νερού σε ετήσια βάση από τη λεκάνη του Αχελώου στη λεκάνη του Πηνειού και από το Υδατικό Διαμέρισμα της Δυτικής Στερεάς Ελλάδας στο Υδατικό Διαμέρισμα Θεσσαλίας.

- Μη αξιολόγηση της οικολογικής κατάστασης (οικολογικού δυναμικού) του μεταβατικού ΥΣ Εκβολές Αχελώου (ΕΛ0415Τ0003Ν)

Απάντηση:

Σχετικά με το σχόλιο ότι δεν πραγματοποιείται στη 2η Αναθεώρηση η εκτίμηση της οικολογικής κατάστασης (οικολογικού δυναμικού) του μεταβατικού ΥΣ Εκβολές Αχελώου (ΕΛ0415Τ0003Ν), διότι δεν αξιολογήθηκε ως προς την υδρομορφολογική αλλοίωση και δεν εξετάστηκε ως προς τον προσδιορισμό του ως ΙΤΥΣ, λόγω του ότι εκκρεμεί ο επαναπροσδιορισμός των ορίων του, τονίζεται ότι το ΥΣ Εκβολές Αχελώου (ΕΛ0415Τ0003Ν) έχει αξιολογηθεί ως προς την οικολογική και ως προς την χημική του κατάσταση βάσει αποτελεσμάτων του Εθνικού Δικτύου Παρακολούθησης και ταξινομήθηκε σε καλή οικολογική και καλή χημική κατάσταση. Βάσει της ταξινόμησής του σε καλή κατάσταση ο χαρακτηρισμός του ως ΙΤΥΣ θα αποτελούσε ρητή παραβίαση των κατευθυντήριων οδηγιών της Ε.Ε. για την εφαρμογή της Οδηγίας, ακόμα και αν η υδρομορφολογική αλλοίωση είχε εκτιμηθεί ως σημαντική. Σημειώνεται επίσης ότι ο στόχος της καλής κατάστασης είναι σαφώς πιο αυστηρός ως προς τα όρια επιμέρους παραμέτρων και πιο απαιτητικός ως προς τις συνθήκες (βιοτικές και αβιοτικές) που απαιτούνται για την επίτευξή του από αυτόν του καλού οικολογικού δυναμικού. Σε ότι αφορά τον προτεινόμενο επαναπροσδιορισμό των ορίων συγκεκριμένων μεταβατικών ΥΣ, μεταξύ των οποίων και του ΥΣ Εκβολές Αχελώου (ΕΛ0415Τ0003Ν), αυτός κρίθηκε αναγκαίος λόγω σαφών εγγενών εξαρχής (από το 1ο ΣΔΛΑΠ) ατελειών στα προσδιορισθέντα όριά τους, θέμα το οποίο διερευνήθηκε σε μεγαλύτερο βάθος στο πλαίσιο της 2ης αναθεώρησης, συζητήθηκε με το Ελληνικό Κέντρο Θαλάσσιων Ερευνών (φορέα με καθοριστικό ρόλο στην οριοθέτηση μεταβατικών ΥΣ) και σε συμφωνία με αυτό αναμένεται να υλοποιηθεί σχετική διορθωτική δράση άμεσα από την ΓΔΥ.

Σημειώνεται δε ότι η δίαιτα επιφανειακών υδάτων που είναι διαθέσιμα στα υδροτοπικά συστήματα του κάτω ρου του Αχελώου και των εκβολών στηρίζεται σε ένα αυστηρά ρυθμισμένο καθεστώς παροχών από τα φράγματα της ΔΕΗ που κάνει δυνατή την πολλαπλάσια σε σχέση με το φυσικό καθεστώς παροχή γλυκού νερού κατά τη θερινή περίοδο, αλλά και την απόληψη των απαιτούμενων ποσοτήτων νερού για την κάλυψη των αρδευτικών αναγκών..

Είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι η συνολική παροχή νερού από τον Αχελώο στην εκβολή του είναι σε ετήσια βάση γύρω στα 4,3 δισεκατομμύρια κυβικά και η ωφέλιμη χωρητικότητα του ταμιευτήρα των Κρεμαστών είναι πάνω από 3 δισεκατομμύρια κυβικά νερού. Αυτό αποτελεί τη βάση για τη ρύθμιση της παροχής νερού σε όλο το τμήμα του κάτω ρου του Αχελώου, κατάντη του φράγματος του Στράτου. Ως εκ τούτου, μια ποσότητα της τάξης των 250 εκατομμυρίων κυβικών, η οποία θα λαμβάνεται κατά τους χειμερινούς μήνες, δεν αναμένεται να έχει σημαντική επίδραση στην υδρολογική δίαιτα του κάτω ρου του Αχελώου.

Τα επιφανειακά ύδατα που δέχονται τόσο τα μεταβατικά υδατικά συστήματα όσο και τα υδροτοπικά συστήματα των εκβολών Αχελώου, ρυθμίζονται από το σύστημα των 3 φραγμάτων (Κρεμαστά, Καστράκι και Στράτος Ι και ΙΙ) με τρόπο ώστε:

Α) Τη θερινή περίοδο (κρίσιμη από οικολογική άποψη) η παροχή του Αχελώου κατάντη του Στράτου να είναι πολλαπλάσια (έως και 5 φορές) από αυτή που δεχόταν ο ποταμός στην πρότερη (φυσική) κατάσταση (χωρίς τα φράγματα και τους ταμιευτήρες που μέσω υδροηλεκτρικών σταθμών

παράγουν ενέργεια κυρίως κατά τη θερινή περίοδο αυξάνοντας σημαντικά τις παροχές του ποταμού). Συμπερασματικά, οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις στον κάτω ρου του Αχελώου σχετίζονται κυρίως με τα φράγματα και την τεχνητή ρύθμιση της ροής και όχι με απολήψεις.

Β) Τη χειμερινή περίοδο η παροχή του π. Αχελώου είναι τόσο μεγάλη ώστε δεν τίθεται θέμα ελλειμματικής τροφοδοσίας των φυσικών συστημάτων λόγω πενίας γλυκού νερού.

Τα ανωτέρω έγιναν αποδεκτά ως υφιστάμενη διαμορφωμένη κατάσταση και περιλαμβάνονται στην πρόσφατη απόφαση 144/2024 του Συμβουλίου της Επικρατείας (ΣτΕ Ε΄ 7μ. 144/2024) με την οποία απορρίφθηκε η αίτηση ακύρωσης των περιβαλλοντικών όρων του έργου ΥΗΣ Μεσοχώρας, απόσπασμα της οποίας παρατίθεται στην συνέχεια..

«18. Επειδή, από τα στοιχεία του φακέλου προκύπτει ότι επί του ρου του ποταμού Αχελώου έχουν ήδη κατασκευαστεί τρία υδροηλεκτρικά έργα, εκτός από το επίμαχο. Ειδικότερα, στην παρ. 1.2 της ΜΠΕ [του ΥΗΕ Μεσοχώρας] αναφέρεται, μεταξύ άλλων, ότι «Το ΥΗΕ της Μεσοχώρας στην ουσία διοχετεύει τα ύδατα από μια θέση του ποταμού Αχελώου (στο κέντρο της Λεκάνης Απορροής του Αχελώου - Στερεάς Ελλάδας) σε μία άλλη θέση περί τα 7,4 Km κατάντη αυτής (εντός της Λεκάνης Απορροής του Αχελώου-Στερεάς Ελλάδας), ώστε να αξιοποιηθούν ενεργειακά. Ήδη κατάντη της θέσης του ΥΗΕ της Μεσοχώρας και επί της κοίτης του ποταμού Αχελώου λειτουργούν τρία (3) υδροηλεκτρικά έργα της ΔΕΗ Α.Ε. των Κρεμαστών, του Καστρακίου και του Στράτου». Στη δε παρ. 4.4 (Συσχέτιση του έργου με άλλα έργα) της ΜΠΕ παρατίθενται αναλυτικώς τα τεχνικά χαρακτηριστικά των έργων αυτών.

...

Στη συνέχεια, στην παρ. 9.5 εκτιμώνται, μεταξύ άλλων, οι επιπτώσεις στις εκβολές του Αχελώου κατά τις φάσεις κατασκευής και λειτουργίας του φράγματος Μεσοχώρας και αναφέρονται τα εξής: «...Ο ποταμός Αχελώος κατά τη διάρκεια των τελευταίων χρόνων έχει δεχτεί μεγάλης κλίμακας ανθρωπογενείς επεμβάσεις, όπως αλλαγή και εγκλιβωτισμό κοίτης, Υ/Η και αρδευτικά φράγματα, εγγειοβελτιωτικά έργα, αποξηράνσεις, αποστραγγίσεις δελταϊκών λιμνών και ελών, με αποτέλεσμα τα έργα και οι παρεμβάσεις αυτές να έχουν αλλοιώσει ριζικά το πρωτογενές φυσικό του περιβάλλον. Η διατάραξη των δομικών στοιχείων των εκβολών του ποταμού Αχελώου τόσο ως προς την μορφή όσο και ως προς τη λειτουργία τους αλλά και οι συνέπειες στο χώρο της λεκάνης απορροής του Αχελώου είχαν ως αποτέλεσμα τη μείωση της οικολογικής αξίας πολλών φυσικών του σχηματισμών. Ωστόσο, ως σύνολο η γενική οικολογική σημασία του Αχελώου και του χώρου των εκβολών του κρίνεται ακόμη ιδιαίτερα σημαντική και πρέπει να διαφυλαχτεί με κάθε τρόπο από κάθε περαιτέρω υποβάθμιση. Το φράγμα της Μεσοχώρας είναι το πρώτο μιας σειράς φραγμάτων και ταμιευτήρων που παρεμβάλλονται στη ροή του Αχελώου (ταμιευτήρας Μεσοχώρας, ταμιευτήρας Κρεμαστών, ταμιευτήρας Καστρακίου, ταμιευτήρας Στράτου) από τις πηγές του (πηγάζει από την οροσειρά της Νότιας Πίνδου ανάμεσα στο όρος Λάκμος, τα Αθαμανικά Όρη και τις κορυφές Τριγγιά, Κέδρος και Νεράιδα) μέχρι τις εκβολές. Το γεγονός της ύπαρξης 4 ταμιευτήρων κατά μήκος της ροής του Αχελώου ανάγει το ήδη δύσκολο ερώτημα των ενδεχόμενων επιπτώσεων σε ένα σύνθετο πρόβλημα που σχετίζεται με το εάν στις εκβολές του Αχελώου, με την παρούσα οικολογική κατάσταση, εκπληρώνεται η πρωταρχική του λειτουργία, που είναι η εξασφάλιση ιζημάτων (αποθέσεις υλικών στις εκβολές του) και επίσης με το ποιά είναι η κατάσταση παροχής νερού στις εκβολές του ποταμού (μετά τον έλεγχο ροής που πράγματι γίνεται), καθώς το νερό είναι ο κύριος οικολογικός παράγοντας

στην περίπτωση ενός εκβολικού τοπίου, ο οποίος ρυθμίζει τις σχέσεις μεταξύ των νερών της θάλασσας και της ξηράς και από τον οποίο εξαρτάται η σωστή και ισορροπημένη οργάνωση των ιδιαίτερων οικολογικών μονάδων που συνδέουν τις εκβολές (αμμόφιλη, αλοφυτική, υδρόβια, παραποτάμια βλάστηση). Όπως έχει αναφερθεί στο Κεφάλαιο 8 σχετικά με την εξέλιξη του φυσικού περιβάλλοντος των Εκβολών του Αχελώου παρατηρούνται αντίθετα από τη φυσιολογική εξέλιξη (σταδιακή αύξηση της επιφάνειας και του πλάτους του δέλτα με ταυτόχρονη προέλαση του μετώπου και της ακτογραμμής του σε βάρος της θάλασσας) φαινόμενα αρνητικής οριζόντιας μετατόπισης (οπισθοδρόμησης) του προσχωσιγενούς τμήματος της ακτογραμμής και των λουρονησίδων των λιμνοθαλασσών Μεσολογίου-Αιτωλικού. ... Με βάση τα προηγούμενα, ο Αχελώος σήμερα δεν υπόκειται σε φυσικές μεταβολές παροχής και στερεοπαροχής με συνέπεια αφενός οι εκβολές του να μην υπόκεινται σε φυσικές και περιοδικές κατακλύσεις και αφετέρου η θαλάσσια περιοχή να στερείται φερτών υλικών και εποχιακών μεταβολών αλατότητας. Επιπλέον, οι εκβολές του Αχελώου δεν εμφανίζουν πλέον τυπική δελταϊκή διαμόρφωση. Τα φαινόμενα αυτά επηρεάζουν τους φυσικούς οικοτόπους βλάστησης οι οποίοι αναπτύσσονται στις εκβολές και στις λιμνοθάλασσες. Με την αποπεράτωση κατασκευής και την έναρξη λειτουργίας του φράγματος της Μεσοχώρας δεν αναμένεται να επέλθει περαιτέρω μείωση στις στερεοπαροχές που καταλήγουν στις εκβολές διότι ήδη οι υφιστάμενοι ταμιευτήρες (κυρίως ο ταμιευτήρας Κρεμαστών) συνέβαλαν στην κατακράτηση των φερτών υλικών (στερεοπαροχών) εντός των ταμιευτήρων σε ποσοστό 98,5% του φυσιολογικά εκφορτιζόμενου ιζήματος. Οι προαναφερόμενες επιπτώσεις που ήδη παρατηρούνται σε ένα βαθμό ως αποτέλεσμα της λειτουργίας των φραγμάτων και οι οποίες σχετίζονται με τις φυσιολογικές εξελικτικές διεργασίες των εκβολών (ως αποτέλεσμα της μείωσης ή και σχεδόν οριστικής διακοπής μεταφοράς φερτών υλών προς τις εκβολές) θα έχουν ή και ήδη έχουν ως έμμεση συνέπεια μέσω μιας ενδεχόμενης αποσταθεροποίησης και διατάραξης των λουρονησίδων (αμμολωρίδων) την επέκταση των αλοφυτικών βιοτόπων και συνακόλουθα και της βλάστησης τους σε βάρος των αμμόφιλων φυτοκοινωνιών, ενώ αναμένεται και αλλαγή της οικολογίας και βιολογίας των λιμνοθαλασσών, καθώς δεν θα μπορούν να τους παρέχουν προστασία από τη δράση της θάλασσας. Με την παρουσία και λειτουργία του ταμιευτήρα Μεσοχώρας δεν θα υπάρξουν επιπτώσεις στα φυσικά οικοσυστήματα στις εκβολές του Αχελώου και δεν αλλάζει η παροχή του ποταμού με τη λειτουργία ενός επί πλέον ταμιευτήρα ανάντη στο ρου του ...».

Εξάλλου, ως προς τις επιπτώσεις στα υδρολογικά δεδομένα του Αχελώου κατάντη του φράγματος, αναφέρεται στην ίδια παράγραφο της ΜΠΕ ότι «... με την λειτουργία του φράγματος Μεσοχώρας, η μόνη υδρολογική επίπτωση θα είναι η ρύθμιση των μηνιαίων εισροών στη Συκιά, ενώ δεν αναμένεται κατάντη του ταμιευτήρα των Κρεμαστών επίπτωση, καθόσον οι εκροές ρυθμίζονται ήδη από τη λειτουργία του συγκεκριμένου έργου. Επίσης, σχετικά με το σενάριο Εκτροπής του Αχελώου αναφέρεται ότι ουδεμία εμπλοκή θα έχει το φράγμα της Μεσοχώρας στις επιπτώσεις του έργου αυτού. ... Δεδομένου ότι θα επιτυγχάνεται στα κατάντη των φραγμάτων η διατήρηση συνεχούς ροής του ποταμού, ... εκτιμάται ότι θα διατηρηθούν η παραποτάμια βλάστηση και οι άλλοι φυσικοί οικοτόποι βλάστησης σε καλή ή τουλάχιστον οικολογικά ανεκτή κατάσταση. Η διατήρηση επομένως συνεχούς παροχής νερού κατάντη του Στράτου, είναι απαραίτητη προϋπόθεση για τη συντήρηση και ανάπτυξη, κυρίως των παραποτάμιων αλλά και γενικότερα των φυσικών οικοσυστημάτων (αμμόφιλες, αλοφυτικές, υδρόβιες φυτοκοινωνίες) των εκβολών του Αχελώου. Η διασφάλιση αυτής της παροχής εξαρτάται από τη διαχείριση των νερών του ταμιευτήρα Στράτου από τη ΔΕΗ, η οποία διαχειρίζεται όλο το σύστημα των εκροών του Αχελώου, μετά από ειδική συμφωνία με το Υπουργείο

Γεωργίας. Ακόμη, σύμφωνα με . [άλλη παλαιότερη μελέτη, στην οποία γίνεται παραπομπή] "για τη διατήρηση των οικοσυστημάτων στις εκβολές του Αχελώου και κυρίως για να διατηρηθούν οι ισορροπίες που αφορούν τους υδρόβιους οργανισμούς στις εγγύς των εκβολών λιμνοθάλασσες (Διόνι, Πόρτο, Γουρουνπούλες), εκτιμάται . ότι η φυσικοποιημένη παροχή είχε προσδιοριστεί στις εκβολές σε 21,3m³ /s. Η παροχή των 21,3m³ /s θα πρέπει να εξασφαλίζεται στο τμήμα της κοίτης μεταξύ της εξόδου της διώρυγας φυγής του ΥΗΣ Στράτου I και των εκβολών Αχελώου, ως ελάχιστη οικολογική παροχή, σύμφωνα με την ΚΥΑ 129264/23-5-2007 του ΥΠΕΧΩΔΕ «Εγκριση Περιβαλλοντικών Όρων για τη λειτουργία των: «Υφιστάμενων Υδροηλεκτρικών Σταθμών Κρεμαστών, Καστρακίου και Στράτου I & II στον ποταμό Αχελώο του Ν. Αιτωλοακαρνανίας και Ευρυτανίας" της ΔΕΗ Α.Ε.». Τέλος, στην παρ. 9.15 της ΜΠΕ, όπου αναλύονται οι συνεργιστικές επιπτώσεις του ΥΗΕ Μεσοχώρας, αναφέρεται ότι το έργο «λόγω της ύπαρξης των κατάντη φραγμάτων ταμίευσης Κρεμαστών, Καστρακίου και Στράτου, δεν θα προξενήσει νέες δυσμενείς επιπτώσεις στα κατάντη μεταβατικά και παράκτια σώματα στο δέλτα του Αχελώου, αλλά μόνο στα τοπικά ποτάμια σώματα άμεσης γειτνίασης. Αντίθετα, Μεγάλα Υδροηλεκτρικά Έργα σε ποταμούς χωρίς υφιστάμενα φράγματα ταμίευσης στα κατάντη αυτών είναι ενδεχόμενο να επηρεάσουν αρνητικά τα μεταβατικά και παράκτια σώματα των εκβολών λόγω μείωσης της στερεοπαροχής».

...

19. Επειδή, από τα ανωτέρω προκύπτει ότι η λειτουργία του επίμαχου, ήδη κατασκευασμένου κατά τα ανωτέρω, ΥΗΕ, η οποία, κατά τις προβλέψεις των ισχυόντων ΣΔΛΑΠ, θα προκαλέσει τη δημιουργία νέου λιμναίου οικοσυστήματος στη θέση του ποτάμιου οικοσυστήματος της περιοχής, δεν αποτελεί το πρώτο μεγάλο έργο στην όλη πορεία του ποταμού. Έχουν πράγματι κατασκευαστεί και λειτουργούν από μακρού χρόνου τα ΥΗΕ Κρεμαστών, Καστρακίου και Στράτου, τα οποία έχουν επιφέρει σημαντικές επιπτώσεις στα οικεία οικοσυστήματα και, ιδίως, στο οικοσύστημα των εκβολών του ποταμού στο Ιόνιο Πέλαγος. Οι επιπτώσεις αυτές είναι γνωστές στον μελετητή του συγκεκριμένου έργου και συνίστανται, μεταξύ άλλων, στην επέκταση των αλοφυτικών βιοτόπων σε βάρος των αμμόφιλων φυτοκοινωνιών με αλλαγή της οικολογίας και βιολογίας των λιμνοθαλασσών, αποτελούν δε συνέπεια της κατακράτησης σε ποσοστό 98,5% της στερεοπαροχής και των φερτών υλικών του ποταμού, τα οποία δεν φθάνουν στο οικοσύστημα του δέλτα, καθώς και στη δραστική μείωση της ελεύθερης επικοινωνίας ειδών ιχθυοπληθυσμού (π.χ. του χελιού) κατά την όδευση του ποταμού, η οποία παρεμποδίζεται από τα μεγάλα τεχνικά έργα. Οι επιπτώσεις αυτές, οι οποίες έχουν ήδη επέλθει λόγω της κατασκευής των τριών ΥΗΕ και της επί μακρό χρόνο λειτουργίας τους και συνίστανται στη δημιουργία διαφοροποιημένων οικοσυστημάτων, δεν αναμένεται, βεβαίως, να αναταχθούν ούτε, όμως, να επιταθούν από τη λειτουργία του επίμαχου ΥΗΕ Μεσοχώρας, αν και είναι δυνατές ορισμένες βελτιωτικές παραμβάσεις (π.χ. μεταφορά με τεχνητά μέσα ατόμων ιχθυοπληθυσμού που εμποδίζεται να μετακινηθεί, ώστε να διατηρηθεί η βιοποικιλότητα κατά μήκος του ποταμού). Περαιτέρω, οι επιπτώσεις αυτές, οι οποίες, άλλωστε, αιτιολογημένως εκτιμώνται ως μη σημαντικές για το φυσικό -και όχι το ανθρωπογενές (βλ. προηγούμενες σκέψεις για το κατακλυζόμενο τμήμα του οικισμού)- περιβάλλον, εν σχέσει προς τις ήδη επελθούσες λόγω των τριών άλλων μεγάλων ΥΗΕ, νομίμως σταθμίζονται προς το αναμενόμενο περιβαλλοντικό όφελος από τη λειτουργία ενός ακόμη ΥΗΕ, τούτο δε παρ' ότι το επίμαχο έργο δεν εμπίπτει στο κατά χρόνον πεδίο εφαρμογής του Κανονισμού 2022/2577, δεδομένου ότι η εν λόγω στάθμιση ως προς τις εγκαταστάσεις παραγωγής ενέργειας από ΑΠΕ, ρητώς προβλεπόμενη στον ως άνω Κανονισμό,

ευρίσκει έρεισμα στο εν γένει δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (βλ. ανωτέρω, σκέψη δέκατη), απορρέει δε και από το άρθρο 24 του Συντάγματος (βλ. ανωτέρω, σκέψη ενδέκατη). Άλλωστε, το έργο είναι, κατά τα προαναφερόμενα απολύτως συμβατό με τον ισχύοντα σχεδιασμό (χωροταξικό, λεκανών απορροής κ.λπ., βλ. ανωτέρω σκέψεις όγδοη, ένατη και δέκατη έκτη), ο οποίος προβαίνει στην προαναφερόμενη στάθμιση μεταξύ των περιβαλλοντικών επιπτώσεων του έργου και των προσδοκωμένων περιβαλλοντικών και άλλων οφελών του, προσαρμοσμένη στις ανάγκες του στρατηγικού σχεδιασμού και όχι της περιβαλλοντικής αδειοδότησης συγκεκριμένου έργου, και ο οποίος, κατά το Σύνταγμα και τον νόμο, μελετάται, καταρτίζεται και εγκρίνεται, ακριβώς προκειμένου να υλοποιηθεί, και δεν είναι, καταρχήν, επιτρεπτό να μεταπίπτει σε ανεφάρμοστη θεωρητική εξαγγελία. Ενόψει τούτων, πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμοι οι λόγοι, κατά τους οποίους η προσβαλλόμενη ΑΕΠΟ παρίσταται ως προϊόν ελλιπούς εκτίμησης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων του έργου και, μάλιστα, των αθροιστικών με άλλα συναφή έργα επί του ποταμού, οι ίδιοι δε λόγοι, κατά το μέρος που αμφισβητούν την ακυρωτικώς ανέλεγκτη ουσιαστική εκτίμηση της Διοίκησης, πρέπει να απορριφθούν ως απαράδεκτοι».

- Εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων και έλεγχος του άρθρου 4.7 της ΟΠΥ, για τα έργα μεταφοράς 250hm³ νερού από τη ΛΑΠ Αχελώου στη ΛΑΠ Πηνειού.

Απάντηση: Όσον αφορά στο σχόλιο σχετικά με την μεταφορά 250 hm³ νερού σε ετήσια βάση από τον Αχελώο στον Πηνειό, επισημαίνεται πως στο πλαίσιο υλοποίησης της 2^{ης} Αναθεώρησης των ΣΔΛΑΠ και των αντίστοιχων ΣΜΠΕ των ΥΔ EL04 και EL08, αξιοποιήθηκαν όλες οι διαθέσιμες πληροφορίες τεχνικού σχεδιασμού των προβλεπόμενων έργων, τηρώντας απαρέγκλιτα την αρχή της προφύλαξης, αφού:

1. Αφενός επιβεβαιώθηκε από την ανάλυση όλων των διαθέσιμων στοιχείων ότι

α) το ΥΔ EL08 (Θεσσαλίας) θα υπάρχει παραμένον έλλειμμα υδάτων μακροπρόθεσμα λόγω ανθρωπογενών χρήσεων και περιβαλλοντικών αναγκών, το οποίο δεν μπορεί να καλυφθεί ακόμη και αν ολοκληρωθεί η υλοποίηση όλων των προβλεφθέντων μέτρων εξοικονόμησης και πρόσθετης ταμίευσης υδάτων εντός του Υδατικού Διαμερίσματος της Θεσσαλίας και

β) τη χειμερινή περίοδο η παροχή Αχελώου είναι τόσο μεγάλη ώστε με την προτεινόμενη μεταφορά 250 εκ. κ.μ. ύδατος κατά την χειμερινή περίοδο από τη ΛΑΠ Αχελώου στη ΛΑΠ Πηνειού, δεν τίθεται θέμα ελλειμματικής τροφοδοσίας των κατάντη της απόληψης υδατικών συστημάτων ούτε είναι σε θέση να προκαλέσει αξιοσημείωτο έλλειμμα σε οποιαδήποτε υφιστάμενη χρήση ύδατος αλλά και πρόβλημα υπεραπόληψης σε οποιοδήποτε επιφανειακό ΥΣ ή και επιδείνωση της ποσοτικής κατάστασης σε οποιοδήποτε ΥΥΣ στη ΛΑΠ Αχελώου

Τα ανωτέρω αναφέρονται και στην πρόσφατη απόφαση 144/2024 του Συμβουλίου της Επικρατείας (ΣτΕ Ε΄ 7μ. 144/2024) με την οποία απορρίφθηκε η αίτηση ακύρωσης των περιβαλλοντικών όρων του έργου ΥΗΣ Μεσοχώρας, όπου περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, και τα ακόλουθα:

«Από το σύνολο, εξάλλου, των στοιχείων της υπόθεσης και τη μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων του έργου προκύπτει ότι έχουν, μεν, επέλθει σοβαρές περιβαλλοντικές επιπτώσεις στις εκβολές του Αχελώου στο Ιόνιο Πέλαγος, οι οποίες συνίστανται στην μετατροπή του οικοσυστήματος των

εκβολών σε άλλου τύπου οικοσύστημα (αλοφυτικού βιοτόπου) λόγω κατακράτησης των φερτών υλικών του ποταμού που τροφοδοτούν το δέλτα σε ποσοστό, μάλιστα, άνω του 98%, αυτό, όμως, οφείλεται στη λειτουργία τριών φραγμάτων κατά μήκος του Αχελώου (Κρεμαστών, Καστρακίου και Στράτου), και δεν αναμένεται να επιδεινωθεί από ένα ακόμη υδροηλεκτρικό έργο, που, μάλιστα είναι ήδη κατασκευασμένο.». Αναλυτική αναφορά της εν λόγω απόφασης έγινε στο ακριβώς παραπάνω σχόλιο.

2. Αφετέρου διαπιστώθηκε ότι υφίστανται σημαντικά κενά τεχνικού σχεδιασμού στο έργο της Συκιάς που δεν επιτρέπουν σε καμία περίπτωση την ανάλυση κόστους-οφέλους και την εκτίμηση και αξιολόγηση επιπτώσεων, καθιστώντας αδύνατη την ένταξη χωρίς όρους και προϋποθέσεις των τριών σχετικών μέτρων δομικών κατασκευών στο πρόγραμμα συμπληρωματικών μέτρων της 2^{ης} Αναθεώρησης των ΣΔΛΑΠ Θεσσαλίας (ΕΛ08) και Δυτικής Στερεάς Ελλάδας (ΕΛ04).

Υπό αυτό το πρίσμα, «εκπόνηση και έγκριση από τις αρμόδιες υπηρεσίες όλων των μελετών που είναι αναγκαίες για την περιβαλλοντική αδειοδότηση του ταμιευτήρα», που αναφέρεται στο συμπληρωματικό μέτρο Μ08Σ1126 - Ανασχεδιασμός ταμιευτήρα Συκιάς σε επίπεδο προμελέτης για την εξυπηρέτηση της μεταφοράς 250 εκ. κ.μ. από τη ΛΑΠ Αχελώου στη ΛΑΠ Πηνειού και αδειοδότηση αυτού, αφορά σε πρόταση διερεύνησης, ενώ παράλληλα καθορίζεται το πλαίσιο σύμφωνα με το οποίο θα πρέπει να εκπονηθούν οι απαραίτητες για την λήψη αποφάσεων μελέτες.

Οι μελέτες αυτές περιλαμβάνουν:

- α. το σύνολο των τεχνικών μελετών για τον ανασχεδιασμό του έργου του ταμιευτήρα της Συκιάς στη βάση των αναγκών μεταφοράς 250 εκ. m³,
- β. μελέτη κόστους – οφέλους επί του ανασχεδιασμένου έργου και
- γ. Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ) που θα περιλαμβάνει τόσο Μελέτη Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης (ΜΕΟΑ) και Δέουσα Εκτίμηση Επιπτώσεων (ΔΕΕ) όσο και την μελέτη-ειδική έκθεση διερεύνησης της ανάλυσης συμβατότητας του ανασχεδιασμένου έργου με την Οδηγία Πλαίσιο για τα νερά (2000/60/ΕΚ) βάσει των διατάξεων του άρθρου 4.7 περί εξαιρέσεων.

Η επιτυχής υλοποίηση του μέτρου Μ08Σ1126, δηλαδή η ολοκλήρωση και η έγκριση των ανωτέρω μελετών, αποτελεί προϋπόθεση για την ένταξη στο πρόγραμμα μέτρων του ΣΔΛΑΠ των συμπληρωματικών μέτρων Μ08Σ1127, Μ08Σ1128 και Μ08Σ1129, τα οποία αφορούν ουσιαστικά στην υλοποίηση των τεχνικών έργων για την μεταφορά και την διανομή του νερού, με τους όρους και τις προϋποθέσεις που θα καθορίζονται στις σχετικές Αποφάσεις Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων που θα προκύψουν.

Η υιοθετηθείσα προσέγγιση εναρμονίζεται απολύτως με τις διατάξεις και τις κατευθυντήριες οδηγίες εφαρμογής τόσο της Οδηγίας Πλαίσιο για τα νερά, όσο και των Οδηγιών σχετικά με την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων σχεδίων και προγραμμάτων (2001/42/ΕΕ), έργων και δραστηριοτήτων (2014/52/ΕΕ), καθώς και των Οδηγιών των Οικοτόπων (92/43/ΕΟΚ) και της

Ορنيθοπανίδας (2009/147/ΕΕ), στην εφαρμογή των οποίων πρωτεύοντα ρόλο παίζει η ευλαβική τήρηση της αρχής της προφύλαξης όταν η υπάρχουσα τεχνική πληροφορία και επιστημονική γνώση διαμορφώνει συνθήκες αβεβαιότητας ως προς την ασφάλεια επιλογών για το περιβάλλον. Τονίζεται, τέλος, ότι η υιοθετηθείσα, με δηλωμένη επιφύλαξη, προσέγγιση έχει το πρόσθετο πλεονέκτημα του ότι δεν διαμορφώνει τετελεσμένα και συνθήκες οριστικού χαρακτήρα για τη μεταφορά νερού από τη ΛΑΠ Αχελώου στη ΛΑΠ Πηνειού, αλλά αντιθέτως περιγράφει τα κατ'ελάχιστον αναγκαία προαπαιτούμενα για να διαμορφωθούν οι συνθήκες αυτές.

Συνεπώς, με βάση όσα προαναφέρονται, είναι σαφές ότι στην 2^η Αναθεώρηση ΣΔΛΑΠ των ΥΔ Δυτικής Στερεάς Ελλάδας (ΕΛ04) και Θεσσαλίας (ΕΛ08) λαμβάνονται υπόψη όλες οι ανησυχίες που προβάλλονται από τις Περιβαλλοντικές Οργανώσεις, ενώ παράλληλα εξειδικεύονται οι δράσεις που απαιτούνται για την πλήρη διερεύνηση της δυνατότητας υλοποίησης του έργου, των επιπτώσεων του στα ύδατα και στο φυσικό περιβάλλον.

8. Η γνωμοδότηση υπ' αρ. 11 της Γεν. Δ/ση Αναστήλωσης Μουσείων και Τεχνικών Έργων του Υπουργείου Πολιτισμού επισημαίνει ότι δεν αναφέρεται στην ΣΜΠΕ της 2ης Αναθεώρησης του Σχεδίου Διαχείρισης των Λεκανών Απορροής Ποταμών του Υδατικού Διαμερίσματος Θεσσαλίας, ότι αναμένεται 4^η έκδοση της 2^{ης} Αναθεώρησης του ΣΔΛΑΠ, ότι δεν διασφαλίζεται ότι ως το 2027 θα συνεκτιμηθεί η νέα πραγματικότητα και οι επιπτώσεις αυτής, με παράδειγμα την αλλαγή έκτασης της λίμνης Κάρλας, ενώ δεν έχουν ληφθεί υπόψη στην ΣΜΠΕ τα πλημμυρικά φαινόμενα που έπληξαν την Θεσσαλία ("Ιανός" - Σεπτ. 2020, "Daniel" - Σεπτ. 2023", "Elias" - Σεπτ. 2023") και τις επιπτώσεις στο ευρύτερο περιβάλλον (περιουσίες, μνημεία, δίκτυα ύδρευσης, ΕΕΛ κ.α.).

Απάντηση: Δεν είναι κατανοητό το σχόλιο σχετικά με την 4η έκδοση της 2ης Αναθεώρησης του ΣΔΛΑΠ. Σημειώνεται ότι το Προσχέδιο του ΣΔΛΑΠ αναρτήθηκε τον Μάιο του 2023.

Η αντιπλημμυρική προστασία ως παράμετρος της διαχείρισης υδάτινων πόρων λαμβάνεται υπόψη στην εκπόνηση της 2ης Αναθεώρησης του ΣΔΛΑΠ του ΥΔ Θεσσαλίας, μέσω προτεινόμενων μέτρων, άλλα και άλλων δράσεων που υλοποιούνται σε περιφερειακό και κεντρικό επίπεδο. Ειδικά ως προς τις επιπτώσεις στην ποιότητα των υδάτων, στο πλαίσιο της εκπόνησης της 2ης Αναθεώρησης του ΣΔΛΑΠ Θεσσαλίας, προτάθηκε το μέτρο Μ08Σ1607 «Διερεύνηση των επιπτώσεων στην ποιοτική και στην ποσοτική κατάσταση των Υπογείων Υδατικών Συστημάτων του ΥΔ Θεσσαλίας μετά τις καταστροφικές πλημμύρες του Σεπτεμβρίου του 2023 (πλημμύρες Daniel)», που αφορά στην υλοποίηση ενός έκτακτου προγράμματος σταθμημετρήσεων και δειγματοληψιών υπογείων υδάτων από δίκτυο επιλεγμένων γεωτρήσεων των υπογείων υδατικών συστημάτων (ΥΥΣ) του Υδατικού Διαμερίσματος (ΥΔ) Θεσσαλίας που δύναται να έχουν επηρεαστεί από το φαινόμενο Daniel είτε ποσοτικά είτε ποιοτικά.

Παράλληλα την συγκεκριμένη χρονική περίοδο είναι σε εξέλιξη η 1η Αναθεώρηση του ΣΔΚΠ του ΥΔ Θεσσαλίας, το οποίο εξειδικεύει περισσότερο μέτρα και δράσεις που απαιτούνται για την αντιμετώπιση πλημμυρικών φαινομένων, ενώ αναμένεται να λάβει υπόψη τα πρόσφατα πλημμυρικά φαινόμενα που έπληξαν την ευρύτερη περιοχή της Θεσσαλίας

Σχετικά με το σχόλιο που αφορά την αλλαγή της επιφάνειας της λίμνης Κάρλας σημειώνουμε τα

εξής: Στη θέση της λίμνης Κάρλας (που αποστραγγίστηκε στις αρχές της δεκαετίας του 1960) κατασκευάστηκε το έργο του Ταμιευτήρα (άρχισε το 1999 και ολοκληρώθηκε το 2018) με έκταση περίπου 35km². Δεν υπήρξε διαρροή ή υπερχειλίση των αναχωμάτων του ταμιευτήρα της λίμνης Κάρλας, αντίθετα η ευρύτερη περιοχή των παρακάριων εκτάσεων (εκτός των ορίων του ταμιευτήρα) πλημμύρισε διότι έσπασαν ή υπερχειλίσαν τα αντιπλημμυρικά αναχώματα από τον Πηνειό ποταμό, με συνέπεια μεγάλες ποσότητες (δεκάδων εκατομμυρίων κ. μ. νερού) να οδηγηθούν στις παρακάριες περιοχές και να πλημμυρίσουν οι εν λόγω εκτάσεις. Πρόκειται για μία προσωρινή κατάσταση καθώς το νερό που εγκλωβίστηκε στις εκτάσεις αυτές εκτονώνεται μέσω της υφιστάμενης σήραγγας της Κάρλας (η οποία είχε κατασκευαστεί περίπου το 1960 για την εκκένωση της λίμνης) στον Παγασητικό κόλπο. Επειδή όμως η διαδικασία αυτή είναι χρονοβόρα, λόγω της σχετικά μικρής παροχευτικής ικανότητας της σήραγγας, πραγματοποιούνται μελέτες για την εύρεση βέλτιστης λύσης για την άμεση εκκένωση των πλημμυρισμένων περιοχών σε συντομότερο χρονικό διάστημα και την αποκατάσταση της περιοχής στην πρότερη κατάστασή της. Συνεπώς δεν υφίσταται θέμα αλλαγής της επιφάνειας του Υδατικού Συστήματος της λίμνης Κάρλας.

9. Στη γνωμοδότηση υπ' αρ. 12 της της Γενικής Διεύθυνσης Υδραυλικών Λιμενικών και Κτιριακών Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών, αναφέρονται οι κάτωθι παρατηρήσεις για τις οποίες στη συνέχεια παρατίθενται οι σχετικές απαντήσεις:

- Στο σχόλιο ότι στη Σ.Μ.Π.Ε. της 2ης Αναθεώρησης ΣΔΛΑΠ: ...Το Σχέδιο Διαχείρισης δίνει πληροφορίες για όλες τις κατηγορίες υδάτων του Υδατικού Διαμερίσματος, τους περιβαλλοντικούς στόχους γι' αυτά και τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν ώστε να επιτευχθεί καλή κατάσταση των υδάτων...Αποτελεί σημείο αναφοράς για άλλα διαχειριστικά σχέδια και διαφορετικά επίπεδα χωροταξικού σχεδιασμού στις λεκάνες απορροής που αφορά», χωρίς ωστόσο, κατά την άποψή μας, να τονίζεται και να αναδεικνύεται η αντιπλημμυρική προστασία ως παράμετρος της διαχείρισης υδάτινων πόρων και ως σημαντικός παράγοντας αντιμετώπισης ενδεχόμενων φυσικών καταστροφών που προκύπτουν από πλημμυρικά φαινόμενα.

Απάντηση: Η αντιπλημμυρική προστασία ως παράμετρος της διαχείρισης υδάτινων πόρων λαμβάνεται υπόψη στην εκπόνηση της 2ης Αναθεώρησης του ΣΔΛΑΠ του ΥΔ Θεσσαλίας, μέσω προτεινόμενων μέτρων, άλλα και άλλων δράσεων που υλοποιούνται σε περιφερειακό και κεντρικό επίπεδο. Παράλληλα την συγκεκριμένη χρονική περίοδο είναι σε εξέλιξη η 1η Αναθεώρηση του ΣΔΚΠ του ΥΔ Θεσσαλίας, το οποίο εξειδικεύει περισσότερο μέτρα και δράσεις που απαιτούνται για την αντιμετώπιση πλημμυρικών φαινομένων, ενώ αναμένεται να λάβει υπόψη τα πρόσφατα πλημμυρικά φαινόμενα που έπληξαν την ευρύτερη περιοχή της Θεσσαλίας.

- Στο σχόλιο η προσαρμογή στην Κλιματική αλλαγή θα πρέπει να αποτελεί πρωταρχικό κριτήριο εφαρμογής στην εκπόνηση των διαχειριστικών σχεδίων, στον σχεδιασμό, μελέτη και κατασκευή των αντιπλημμυρικών έργων διαχείρισης υδάτων και άλλων υποδομών, με στόχο την προστασία περιβάλλοντος, δημόσιας υγείας, ανθρώπινης ασφάλειας και περιουσίας.

Απάντηση: Η κλιματική αλλαγή διαδραματίζει πρωταρχικό ρόλο και στην εκπόνηση των ΣΔΛΑΠ και λαμβάνεται υπόψη μέσω προτεινόμενων μέτρων, άλλα και άλλων δράσεων που υλοποιούνται σε

περιφερειακό και κεντρικό επίπεδο. Παράλληλα, την συγκεκριμένη χρονική περίοδο είναι σε εξέλιξη η 1^η Αναθεώρηση του ΣΔΚΠ του ΥΔ Θεσσαλίας, το οποίο εξειδικεύει περισσότερο μέτρα και δράσεις που απαιτούνται για την αντιμετώπιση πλημμυρικών φαινομένων, ενώ θα λάβει υπόψη τα τελευταία δεδομένα που σχετίζονται με την κλιματική αλλαγή άλλα και τα πρόσφατα πλημμυρικά φαινόμενα που έπληξαν την ευρύτερη περιοχή της Θεσσαλίας.

- Στο σχόλιο ότι η κατασκευή νέων υποδομών διαχείρισης υδάτων δεν πρέπει κατ' ανάγκη να σχετίζεται με αρνητικές επιπτώσεις στα υδρομορφολογικά χαρακτηριστικά των υδατικών συστημάτων, στα οποία εντάσσονται τα νέα έργα δομικών κατασκευών, στα υδατικά συστήματα κατάντη αυτών ή στο περιβάλλον, ούτε να αποτελεί παράγοντα πίεσης όσον αφορά την προστασία των υδάτων, με δεδομένο ότι κάθε προτεινόμενο έργο ή/και δραστηριότητα αδειοδοτείται περιβαλλοντικά.

Με δεδομένο ότι, με την αναθεώρηση των σχετικών Σχεδίων Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών και Κινδύνων Πλημμύρας, η οποία υλοποιείται από την ΓΔΥ, ενσωματώνονται οι σχετικές Ευρωπαϊκές Οδηγίες στο Εθνικό Δίκαιο, περί της διαδικασίας διαχείρισης και αξιολόγησης του κινδύνου πλημμύρας, θα μπορούσαν να περιληφθούν στο κείμενο της Σ.Μ.Π.Ε. και στο κεφ. 3.3.1 «Σχέδια Διαχείρισης Κινδύνων Πλημμύρας» εκτενέστερες αναφορές και σχετικά συμπεράσματα περί του καθορισμού των Ζωνών Δυνητικά Υψηλού Κινδύνου Πλημμύρας, για το Υδατικό Διαμέρισμα Θεσσαλίας (ΕΛ08).

Απάντηση: Η ανθρώπινη δραστηριότητα συνδέεται με την αλλοίωση των αρχικών χαρακτηριστικών των υδατικών συστημάτων. Σύμφωνα με την ΟΠΥ όλα τα επιφανειακά υδατικά συστήματα πρέπει να αξιολογούνται ως προς τις επιπτώσεις στα υδρομορφολογικά χαρακτηριστικά τους, που προκαλούνται ως αποτέλεσμα ανθρωπογενών δραστηριοτήτων. Οι δραστηριότητες οι οποίες ευθύνονται για τυχόν σημαντικές υδρομορφολογικές αλλοιώσεις σε ένα υδατικό σύστημα αξιολογούνται ως προς τις κοινωνικοοικονομικές επιπτώσεις σε περίπτωση αναίρεσης των έργων ή των χρήσεων που προτείνονται να εγκατασταθούν, ενώ ανάλογα την τύπο του έργου προτείνονται μέτρα μετριασμού των επιπτώσεων.

Η περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων ή/και δραστηριοτήτων εξετάζει επιπτώσεις και μέτρα μετριασμού στο ευρύτερο περιβάλλον συμπεριλαμβανομένων των υδάτων.

10. Η θετική υπό όρους γνωμοδότηση υπ' αρ. 13 της Εφορείας Αρχαιοτήτων Φθιώτιδος και Ευρυτανίας του Υπουργείου Πολιτισμού αναφέρει ότι τα έργα που θα πραγματοποιηθούν στο πλαίσιο του Σχεδίου Διαχείρισης θα πρέπει να γίνουν σε συνεργασία με τις αρμόδιες Υπηρεσίες του Υπουργείου και ότι σε περίπτωση εντοπισμού αρχαιοτήτων θα εφαρμόζεται η κείμενη νομοθεσία περί προστασίας αρχαιοτήτων.

Απάντηση: Στην Απόφαση Έγκρισης της ΣΜΠΕ του Σχεδίου θα συμπεριληφθεί όρος σύμφωνα με τον οποίο κατά τη διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης των έργων που σχετίζονται με τη διαχείριση των υδατικών πόρων και περιλαμβάνονται στο Σχέδιο Διαχείρισης Λ.Α.Π., θα πρέπει να τηρούνται τα προβλεπόμενα στον Ν.4858/2021 (ΦΕΚ Α220) «Κύρωση Κώδικα νομοθεσίας για την προστασία των αρχαιοτήτων και εν γένει της πολιτιστικής κληρονομιάς» και τη λοιπή σχετική νομοθεσία».

11. Στη θετική γνωμοδότηση υπ' αρ. **14** της Γεν. Γραμ. Συντονισμού Διαχείρισης Αποβλήτων, Τμήμα Διαχείρισης Αποβλήτων του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, η οποία περιέχει επισημάνσεις για να ληφθούν υπόψη σχετικά με τα Περιφερειακά Σχέδια Διαχείρισης Αποβλήτων (ΠΕΣΔΑ) της Περιφέρειας Θεσσαλίας, και την έκδοση Υ.Α. με θέμα «Μέτρα και όροι για την υγειονομική ταφή των αποβλήτων».

Απάντηση: Τα σχόλια έχουν ληφθεί υπόψη στην τελική διαμόρφωση των ΣΔΑΑΠ.

12. Στη θετική γνωμοδότηση υπ' αρ. **15** της Δ/σης Γ2 του Γενικού Επιτελείου Στρατού (ΓΕΣ), η οποία περιέχει τον όρο της επανεξέτασης του θέματος όταν καθοριστούν οι ακριβείς θέσεις των προς υλοποίηση έργων, προκειμένου να διαπιστωθεί εάν θα επηρεάσουν την επιχειρησιακή σχεδίαση και τις στρατιωτικές εγκαταστάσεις του 1^{ης} Στρατιάς/EU-ΟΗQ.

Απάντηση: Γενικότερα το Σχέδιο Διαχείρισης Υδάτων εκτιμάται ότι δεν επιδρά στις εγκαταστάσεις της Στρατιωτικής Υπηρεσίας. Σε ότι αφορά τον επιχειρησιακό σχεδιασμό δεν είναι δυνατό να διατυπωθεί σχετική γνώμη παρά μόνο από τους ιθύνοντες αρμοδίους του ΓΕΣ, οι οποίοι γνωρίζουν τα στοιχεία του επιχειρησιακού σχεδιασμού. Σε κάθε περίπτωση για την υλοποίηση οποιουδήποτε εν δυνάμει έργου στα πλαίσια εφαρμογής του ΣΔΑΑΠ, τυχόν επιπτώσεις θα αντιμετωπισθούν με επάρκεια και πληρότητα στη φάση της Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων, ενώ θα είναι και σε γνώση του ΓΕΣ.

13. Η θετική γνωμοδότηση υπ' αρ. **17** της Γενικής Δ/σης Προγραμματισμού και Υποδομών, Υποδ/ση Τεχνικών Έργων Π.Ε. Πιερίας της Κεντρικής Μακεδονίας, με τις εξής επισημάνσεις: ότι στα πλαίσια εφαρμογής των μέτρων και για κάθε έργο και δράση που προτείνεται να υλοποιηθεί από τους διάφορους φορείς, θα πρέπει να προβλεφθεί και η διανομή των ανάλογων πιστώσεων ή να υλοποιηθεί κεντρικός σχεδιασμός και δυνατότητα ένταξης των μελετών, δράσεων και έργων σε αντίστοιχα συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα. Επίσης ότι για τον ορισμό της περιοχής του Υ.Δ. 08, που ικανό τμήμα της βρίσκεται εντός των ορίων της Π.Ε. Πιερίας και στον ευρύτερο χώρο μεταξύ του ρέματος Ζηλιάνα και Ν. Πόρων, ως χώρο εξόρυξης («δικαιώματα μεταλλευτικών χώρων») δεν γνωρίζουμε ούτε διαθέτουμε σχετικά στοιχεία και παρακαλούμε να μας ενημερώσετε σχετικά

Απάντηση: Η πηγή χρηματοδότησης κάθε μέτρου που παρουσιάζεται στο Σχέδιο δεν είναι εξαντλητική ή δεσμευτική και σημειώνεται ως πιθανή επιλογή, σύμφωνα με την διαθέσιμη πληροφόρηση κατά την τρέχουσα χρονική περίοδο. Επίσης η τελική επιλογή της πηγής χρηματοδότησης ενός μέτρου θα εξαρτηθεί σε μεγάλο βαθμό από το βαθμό ωριμότητας των δράσεων ή των έργων.

Σχετικά με την αναφορά στον χώρο εξόρυξης εντός της Π.Ε. Πιερίας, θα προωθηθούν τα διαθέσιμα στοιχεία προς ενημέρωση της Υπηρεσίας.

14. Η θετική γνωμοδότηση υπ' αρ. **18** της Δ/σης Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού Δυτικής Μακεδονίας της Αποκεντρωμένης Διοίκησης (ΑΔ) Ηπείρου – Δυτικής Μακεδονίας, με τις εξής επισημάνσεις: ότι στην περιφέρεια αρμοδιότητας της Υπηρεσίας μας πρόκειται να υλοποιηθούν έργα λόγω απολιγνιτοποίησης που αφορούν κυρίως έργα ΑΠΕ και ειδικότερα ΜΥΗΕ -των οποίων είτε έχουν εγκριθεί οι Περιβαλλοντικοί Όροι είτε είναι σε διαδικασία

διαβούλευσης- και ενδεχομένως να υπάρξει πίεση στα επιφανειακά υδατικά συστήματα που είναι κοινά. Επίσης ότι η αυξημένη ζήτηση για αδειοδότηση υδροηλεκτρικών έργων πιθανώς να δημιουργήσει μεγάλο αριθμό φραγμών-εμποδίων στη ροή των υδάτων και πιθανά να μη συμβαδίζει με έναν από τους στρατηγικούς στόχους της ΕΕ αναφορικά με την αποκατάσταση των ποταμών βάσει του σχετ. 5 κειμένου (COM(2020) 380 final/20-05-2020 κείμενο «Στρατηγική της ΕΕ για τη βιοποικιλότητα με ορίζοντα το 2030 Επαναφορά της φύσης στη ζωή μας»).

Απάντηση: Οι επιπτώσεις των έργων ΑΠΕ στα ύδατα καθώς και η συμβατότητά τους με τα Σχέδια Διαχείρισης ΛΑΠ εξετάζονται κατά τη διαδικασία αδειοδότησης του εκάστοτε έργου.

15. Στην γνωμοδότηση υπ' αρ. 19 της Γενικής Δ/σης Δημόσιας Υγείας και Ποιότητας Ζωής του Υπουργείου Υγείας, υπάρχουν σχόλια σχετικά με την χρήση όρων, συμπληρώσεις ή/και διορθώσεις επί του κειμένου , καθώς και προτάσεις τροποποίησης των Μέτρων M08B0401, M08B0402 και M08B0403.

Απάντηση: Οι προτάσεις ελήφθησαν υπόψη κατά την τελική διαμόρφωση του κειμένου της 2ης Αναθεώρησης του ΣΔΛΑΠ του ΥΔ Θεσσαλίας (EL08) και των σχετικών Κειμένων Τεκμηρίωσης.

16. Στην θετική γνωμοδότηση υπ' αρ. 20 της Διεύθυνσης Λιμενικών και Κτιριακών Υποδομών, του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, η οποία περιέχει την επισήμανση ότι δύναται να διατυπώσει ειδικότερες παρατηρήσεις, κατά λόγο αρμοδιότητας, λαμβάνοντας υπόψη και το είδος του εκάστοτε έργου και με μέριμνα την αποφυγή ρύπανσης του θαλασσίου περιβάλλοντος σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, στο πλαίσιο της διαδικασίας υποβολής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων – έγκρισης περιβαλλοντικών όρων για τα έργα/δράσεις που θα προκύψουν κατά την εφαρμογή της 2^{ης} Αναθεώρησης του ΣΔΛΑΠ.

Απάντηση: Η διαδικασία της περιβαλλοντικής αδειοδότησης βρίσκεται σε απόλυτη συνάφεια με το θεσμικό πλαίσιο όπως αυτό προκύπτει από την Οδηγία 2000/60/ΕΚ και την ενσωμάτωσή της στο εθνικό δίκαιο. Σε κάθε περίπτωση η εξειδίκευση των περιβαλλοντικών όρων αποτελεί προϋπόθεση για την περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων και δράσεων.

17. Στο έγγραφο υπ' αρ. 22 με τα κοινά σχόλια δέκα περιβαλλοντικών οργανώσεων και φορέων, θίγονται τα ακόλουθα θέματα για τα οποία παρατίθενται οι σχετικές απαντήσεις:

- Στο σχόλιο σχετικά με την απάλειψη από τη ΣΜΠΕ της 2^{ης} αναθεώρησης των ΣΔΛΑΠ της δυνατότητας της εκ των υστέρων (ex post) χορήγησης της εξαίρεσης του άρθρου 4.7 ΟΠΥ «για έργα Εθνικής Σημασίας, ή επιτακτικού δημοσίου συμφέροντος ή κοινού ενδιαφέροντος».

Απάντηση:

Το από την 13^η Μαρτίου 2024 σχόλιο επί της διαβούλευσης της ΣΜΠΕ 11 ΥΔ της 2^{ης} Αναθεώρησης του ΣΔΛΑΠ της Κίνησης για την Προστασία και Ανάδειξη του Μεγάλου Ρέματος Ραφήνας το οποίο έλαβε ηλεκτρονικά η ΔΙΠΑ και συνυπογράφουν οι περιβαλλοντικές οργανώσεις: ANIMA- Σύλλογος Προστασίας και Περιθαλψής Άγριας Ζωής, Δράση για την Άγρια Ζωή, Ελληνική Εταιρεία

Περιβάλλοντος και Πολιτισμού, Ελληνική Εταιρία Προστασίας της Φύσης, Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία, Επιμελητήριο Περιβάλλοντος και Βιωσιμότητας, ΚΑΛΛΙΣΤΩ, Κίνηση για την Προστασία & Ανάδειξη του Μεγάλου Ρέματος Ραφήνας, ΟΖΟΝ Μη Κυβερνητική Οργάνωση, ΡΟΗ-Σύλλογος Πολιτών υπέρ των ρεμάτων. Το σχόλιο αναφέρεται στην διαδικασία που περιγράφεται στο κεφάλαιο 8.5 του ΣΔΛΑΠ για τη δυνητική εφαρμογή του άρθρου 4.7 της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ για νέα και προγραμματιζόμενα έργα.

Το σχόλιο δεν αφορά σε γνωμοδότηση στο πλαίσιο της διαδικασίας της ΣΜΠΕ αλλά την άποψη των ανωτέρω φορέων και αναφέρεται στην ακόλουθη πρόβλεψη του Προσχεδίου: «ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Για έργα Εθνικής Σημασίας, ή επιτακτικού δημοσίου συμφέροντος ή κοινού ενδιαφέροντος ο φορέας του έργου μπορεί να καταθέσει αίτημα αξιολόγησης της εφαρμοσιμότητας του 4.7 και τυχόν ελέγχου υπαγωγής ανεξάρτητα από τη διαδικασία που περιγράφεται ανωτέρω. Στην περίπτωση αυτή το αίτημα περιλαμβάνει όλα τα απαραίτητα στοιχεία τεκμηρίωσης που αναφέρονται στα κεφάλαια 3.1 έως 3.7 του παρόντος (στο βαθμό που απαιτούνται όπως αναφέρεται στα κεφάλαια αυτά). Βάσει των ανωτέρω στοιχείων η Διεύθυνση Υδάτων βεβαιώνει την υπαγωγή ή όχι στο Άρθρο 4.7 των επηρεαζόμενων ΥΣ. Σε περίπτωση εφαρμογής εξαίρεσης δυνάμει του Άρθρου 4.7 εκδίδεται σχετική απόφαση του Συντονιστή της Αποκεντρωμένης Διοίκησης μετά από σχετική εισήγηση της Δ/σης Υδάτων. Η εφαρμογή της διαδικασίας αυτής τέθηκε σε ισχύ από την έγκριση της 1ης Αναθεώρησης του ΣΔΛΑΠ».

Στο σχόλιο ζητείται η απάλειψη της σημείωσης αυτής δεδομένου ότι, όπως αναφέρεται στο σχόλιο : «για πρώτη φορά η δυνατότητα εκ των υστέρων (ex post) χορήγησης της εξαίρεσης του άρθρου 4.7 με αίτημα του φορέα του έργου «για έργα Εθνικής Σημασίας, ή επιτακτικού δημοσίου συμφέροντος ή κοινού ενδιαφέροντος». Πρόκειται για παρέκκλιση από τη γενικώς ισχύουσα διαδικασία, που απαιτεί σε περίπτωση υποβάθμισης ενός υδατικού συστήματος η εξαίρεση αυτή να χορηγείται ήδη κατά το στάδιο της διαδικασίας περιβαλλοντικής αδειοδότησης κατόπιν σχετικής δημόσιας διαβούλευσης, να καταγράφεται υποχρεωτικά στην ΑΕΠΟ του έργου και η σχετική απόφαση να διαβιβάζεται από την αρχή περιβαλλοντικής αδειοδότησης τόσο στην αρμόδια Διεύθυνση Υδάτων όσο και στη Γενική Διεύθυνση Υδάτων για να περιληφθεί στην Αναθεώρηση του οικείου ΣΔΛΑΠ».

Για τα ανωτέρω σημειώνονται τα ακόλουθα:

Η διαδικασία υπαγωγής ή όχι στο άρθρο 4.7 για νέα ή προγραμματιζόμενα έργα είχε διατυπωθεί ήδη από την εγκεκριμένη 1^η αναθεώρηση των ΣΔΛΑΠ χωρίς να διευκρινίζεται ο χρόνος διενέργειας της διαδικασίας αυτής. Σύμφωνα με την 1^η Αναθεώρηση η διαδικασία εξέτασης ήταν ανεξάρτητη από τη διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης και απαιτούσε ξεχωριστή διοικητική πράξη από την αρμόδια Αποκεντρωμένη Διοίκηση. Επίσης αναφερόταν ρητά στην 1^η Αναθεώρηση ότι η διαδικασία αυτή ίσχυε από την έγκρισή της και εφαρμοζόταν σε προγραμματιζόμενα έργα για τα οποία έως την έγκριση της 1^{ης} Αναθεώρησης δεν είχε κατατεθεί φάκελος περιβαλλοντικής αδειοδότησης ή σε περιπτώσεις που βάσει της υφιστάμενης νομοθεσίας δεν απαιτούνταν Απόφαση Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων, δεν είχε κατατεθεί αίτημα για χορήγηση άδειας κατασκευής, εγκατάστασης ή λειτουργίας στους κατά περίπτωση αρμόδιους φορείς.

Σύμφωνα με τη 2^η Αναθεώρηση η διαδικασία εξέτασης της τυχόν εφαρμογής του άρθρου 4.7 ως αποτέλεσμα νέων και προγραμματιζόμενων έργων εντάσσεται στη διαδικασία της περιβαλλοντικής

αδειοδότησης έργων με σκοπό τη μείωση του διοικητικού φόρτου και του χρόνου που απαιτείται για την ωρίμανση έργων καθώς και για την απλούστευση των διαδικασιών αδειοδότησης προγραμματιζόμενων έργων. Με τον τρόπο αυτό η αξιοποίηση των διαθέσιμων πόρων βελτιστοποιείται και αναβαθμίζεται η αποτελεσματικότητα της διοικητικής διαδικασίας ωρίμανσης και υλοποίησης έργων υποδομής. Στο πλαίσιο αυτό και λαμβάνοντας υπόψη ότι οι απαιτήσεις των διαθέσιμων χρηματοδοτικών εργαλείων για έργα Εθνικής σημασίας ή επιτακτικού δημοσίου συμφέροντος ή κοινού ενδιαφέροντος μπορεί να είναι διαφορετικές σε σχέση με τα λοιπά έργα (πχ τα ταμεία χρηματοδότησης μπορεί να ζητούν ειδικά στοιχεία πριν την περιβαλλοντική αδειοδότηση), θεωρήθηκε σκόπιμο να δοθεί η δυνατότητα για τα έργα αυτά να εξεταστούν για τυχόν υπαγωγή στο άρθρο 4.7 ανεξάρτητα από τη διαδικασία της περιβαλλοντικής αδειοδότησης τους και ανάλογα με τις ανάγκες που θα προκύψουν. Έτσι, κρίθηκε απαραίτητο, μόνο για τα έργα αυτά, και για να μη διαταραχθεί η διαδικασία υλοποίησής τους, να μη διαφοροποιηθεί ριζικά το υφιστάμενο καθεστώς εξέτασής τους για τυχόν υπαγωγή τους στο άρθρο 4.7 και να παραμείνει η δυνατότητα εξέτασής τους ανεξάρτητα από τη διαδικασία της περιβαλλοντικής αδειοδότησής τους όπως ήδη ισχύει και από την 1^η αναθεώρηση. Για τον λόγο αυτό προστέθηκε η εν λόγω σημείωση στο κεφάλαιο 8.5 του ΣΔΛΑΠ.

Πλέον των ανωτέρω σημειώνεται ότι σε περιπτώσεις που η τροποποίηση στα μορφολογικά χαρακτηριστικά ενός ΥΣ έχει ήδη επέλθει και έχει μόνιμο χαρακτήρα δεν απαιτείται βάσει της οδηγίας 2000/60/ΕΚ η εξέταση υπαγωγής στο άρθρο 4.7 αλλά η διερεύνηση χαρακτηρισμού του τροποποιημένου Υδατικού Συστήματος ως ΙΤΥΣ ή όχι βάσει του άρθρου 4.3 της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ. Έτσι, οποιαδήποτε "ex post" διαδικασία υπαγωγής στο άρθρο 4.7 δεν είναι απαραίτητη στο πλαίσιο της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ καθώς στις περιπτώσεις αυτές εφαρμόζονται οι προβλέψεις του άρθρου 4.3 της Οδηγίας .

Ως εκ τούτου δε θεωρείται σκόπιμο να απαλειφθεί η παράγραφος αυτή η οποία σε κάθε περίπτωση ισχύει από την έγκριση της 1^{ης} Αναθεώρησης..

Επισημαίνεται ότι η διατύπωση της εν λόγω παραγράφου ενσωματώνεται στο τελικό ΣΔΛΑΠ με μικρές διαφοροποιήσεις οι οποίες προέκυψαν από την επανεξέταση του θεσμικού πλαισίου και τη βελτιστοποίηση της διατύπωσης ορισμένων προτάσεων. Η νέα διατύπωση η οποία δε διαφοροποιεί την αξιολόγηση των επιπτώσεων του ΣΔΛΑΠ και τα αποτελέσματα της οικείας ΣΜΠΕ είναι η ακόλουθη:

«Για έργα εθνικής σημασίας ή επιτακτικού δημοσίου συμφέροντος ή κοινού ενδιαφέροντος ο φορέας του έργου μπορεί να καταθέσει αίτημα αξιολόγησης της εφαρμοσιμότητας του 4.7 και τυχόν ελέγχου υπαγωγής ανεξάρτητα από τη διαδικασία που περιγράφεται ανωτέρω. Στην περίπτωση αυτή το αίτημα περιλαμβάνει όλα τα απαραίτητα στοιχεία τεκμηρίωσης που αναφέρονται στα κεφάλαια 3.1 έως 3.7 των επικαιροποιημένων κατευθυντήριων οδηγιών που έχουν εκδοθεί από το ΥΠΕΝ για την εφαρμογή του άρθρου 4.7 της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ (στον βαθμό που απαιτούνται, όπως αναφέρεται στα κεφάλαια αυτά) και κατατίθεται στην αρμόδια Δ/ση Υδάτων. Βάσει των ανωτέρω στοιχείων η Διεύθυνση Υδάτων αξιολογεί την υπαγωγή ή όχι στο άρθρο 4.7 των επηρεαζόμενων ΥΣ. Σε περίπτωση εφαρμογής εξαίρεσης δυνάμει του άρθρου 4.7 εκδίδεται σχετική απόφαση της Αποκεντρωμένης Διοίκησης μετά από σχετική εισήγηση της Δ/σης Υδάτων.»

- Στο σχόλιο σχετικά με την τη συμμόρφωση της Ελλάδας με τις προβλέψεις της ΟΠΥ καθώς και της Οδηγίας για τις πλημμύρες και με το ενωσιακό περιβαλλοντικό και κλιματικό κεκτημένο.

Απάντηση: Η κλιματική αλλαγή διαδραματίζει πρωταρχικό ρόλο και στην εκπόνηση των ΣΔΛΑΠ και λαμβάνεται υπόψη μέσω προτεινόμενων μέτρων, άλλα και άλλων δράσεων που υλοποιούνται σε περιφερειακό και κεντρικό επίπεδο. Παράλληλα, την συγκεκριμένη χρονική περίοδο είναι σε εξέλιξη η 1^η Αναθεώρηση του ΣΔΚΠ του ΥΔ Θεσσαλίας, το οποίο εξειδικεύει περισσότερο μέτρα και δράσεις που απαιτούνται για την αντιμετώπισης πλημμυρικών φαινομένων, ενώ θα λάβει υπόψη τα τελευταία δεδομένα που σχετίζονται με την κλιματική αλλαγή.

18. Στη θετική γνωμοδότηση υπ' αρ. 23 της **Δ/σης Υδάτων Θεσσαλίας της Αποκεντρωμένης Διοίκησης (ΑΔ) Θεσσαλίας – Στερεάς Ελλάδας**, αναφέρονται οι κάτωθι επισημάνσεις για τις οποίες στη συνέχεια παρατίθενται οι σχετικές απαντήσεις:

- Στο σχόλιο ν.1, σχετικά με την ανάγκη πρόβλεψης στο ΣΔΛΑΠ των επιτρεπόμενα ποιοτικών ορίων, εκροής υγρών βιομηχανικών αποβλήτων σε ρέματα διαλείπουσας ροής ή ξηρά, καθώς και στον καθορισμό από τη Γ.Δ.Υ. των ποιοτικών ορίων εκροής επεξεργασμένων υγρών αποβλήτων στα επιφανειακά υδατικά συστήματα (Ε.Υ.Σ.), ώστε να επιτυγχάνεται η καλή κατάσταση αυτών.

Απάντηση: Στο πρόγραμμα των βασικών μέτρων, το οποίο είναι κοινό για όλα τα Υδατικά Διαμερίσματα της χώρας και έχει οριζόντια εφαρμογή, περιλαμβάνεται το μέτρο Μ08Β0702 - Καθορισμός κατευθυντήριων γραμμών και ανάπτυξη εργαλείων για τον αποτελεσματικό έλεγχο των απορρίψεων λυμάτων και βιομηχανικών υγρών αποβλήτων, στο πλαίσιο υλοποίησης του οποίου θα καθοριστούν οι προδιαγραφές και θα δημιουργηθούν τα απαραίτητα εργαλεία με στόχο τον καθορισμό ορίων εκπομπής για τις ουσίες προτεραιότητας και άλλους ρύπους που επηρεάζουν τα επιφανειακά ύδατα και θεσπίζονται με την ΚΥΑ 51354/2641/Ε103/2010 και 170766/2016, όπως ισχύουν και λοιπές ουσίες.

- Στα σχόλια ν. 2 και 3 σχετικά με την διόρθωση εντός του κειμένου της αναφοράς από Συντονιστής της Αποκεντρωμένης Διοίκησης σε Γραμματέας της Αποκεντρωμένης Διοίκησης και στην προσθήκη μίας νέας ακτής κολύμβησης στο μητρώο για τα Ύδατα Αναψυχής.

Απάντηση: Οι παρατηρήσεις ελήφθησαν υπόψη κατά την τελική διαμόρφωση του κειμένου της 2ης Αναθεώρησης του ΣΔΛΑΠ του ΥΔ Θεσσαλίας (ΕΛ08) και των σχετικών Κειμένων Τεκμηρίωσης.

- Στα σχόλια σχετικά με τα βασικά μέτρα Μ08Β0305, Μ08Β0307, Μ08Β0403 και Μ08Β0501.

Απάντηση: Οι προτάσεις ελήφθησαν υπόψη σύμφωνα με τις κοινές για όλα τα υδατικά διαμερίσματα κατευθύνσεις της ΓΔΥ του ΥΠΕΝ, καθώς αφορούν σε βασικά μέτρα οριζόντιας εφαρμογής σε όλα τα ΥΔ της χώρας.

- Στα σχόλια σχετικά με τα συμπληρωματικά μέτρα Μ08Σ0808, Μ08Σ1601 και Μ08Σ1605.

Απάντηση: Οι προτάσεις ελήφθησαν υπόψη κατά την τελική διαμόρφωση του κειμένου της 2ης Αναθεώρησης του ΣΔΛΑΠ του ΥΔ Θεσσαλίας (EL08) και των σχετικών Κειμένων Τεκμηρίωσης

- Στο σχόλιο σχετικά με τον ορισμό της Δ/σης Υδάτων Θεσσαλίας ως αρμόδια αρχή και φορέας υλοποίησης μέτρων του Προγράμματος Μέτρων της 2^{ης} Αναθεώρησης και την αδυναμία να ανταπεξέλθει στις αρμοδιότητες που της έχουν οριστεί νομοθετικά, λόγω της υποστελέχωσης της υπηρεσίας αλλά και στην έλλειψη εξειδικευμένου προσωπικού.

Απάντηση: Όσον αφορά στην έλλειψη προσωπικού και οικονομικών πόρων για την αποτελεσματική υλοποίηση των προτεινόμενων μέτρων, αν και αποτελεί ένα διαχρονικό πρόβλημα, δεν μπορεί να αποτελεί τον πιο κρίσιμο παράγοντα για την επιλογή ή την μη υλοποίηση των μέτρων.

19. Στην θετική γνωμοδότηση υπ' αρ. 24 της Δ/σης Τεχνικών Έργων της Π.Ε. Καρδίτσας της Περιφέρειας Θεσσαλίας, η οποία περιέχει την επισήμανση ότι τα τεχνικά έργα που πιθανότατα να χρειαστεί να υλοποιηθούν μελλοντικά στην περιοχή εφαρμογής του σχεδίου, θα πρέπει να εξετασθούν το καθένα ξεχωριστά και να υποβληθούν στη διαδικασία της Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

Απάντηση: Η εν λόγω διαδικασία προβλέπεται από την εν ισχύ εθνική νομοθεσία περί περιβαλλοντικής αδειοδότησης έργων/δραστηριοτήτων..

Στην θετική γνωμοδότηση υπ' αρ. 25 της Δ/σης Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών Τομέα Α, ΜΔΠΠ Θεσσαλίας, ΜΔΠΠ Ηπείρου και ΜΔ Εθνικού Πάρκου Ολύμπου του Ο.ΦΥ.ΠΕ.Κ.Α., η οποία περιλαμβάνει τις προτάσεις των ΜΔΠΠ.

Απάντηση: Τα σχόλια και οι προτάσεις των Μονάδων Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών που σχετίζονται με την διαχείριση των υδατικών συστημάτων των ΛΑΠ του ΥΔ EL08 έχουν ληφθεί υπόψη στη διαμόρφωση του ΣΔΛΑΠ.

20. Στη θετική γνωμοδότηση υπ' αρ. 26 της Δ/σης Περιβάλλοντος & Χωρικού Σχεδιασμού της Περιφέρειας Θεσσαλίας, όπως παρουσιάζεται στον Πίνακα 1 που ακολουθεί, η οποία περιέχει όρους, περιορισμούς και προϋποθέσεις για την υλοποίηση έργων και την περιβαλλοντική αδειοδότηση καθώς και για τη συμπερίληψη στο πρόγραμμα μέτρων της ομάδας μέτρων που επιτρέπουν υπό προϋποθέσεις τη μεταφορά 250 εκατ. m³ σε ετήσια βάση από τη λεκάνη του Αχελώου του Υδατικού Διαμερίσματος της Δυτικής Στερεάς Ελλάδας (EL04) στη λεκάνη του Πηνειού του Υδατικού Διαμερίσματος Θεσσαλίας (EL08).

Απάντηση: Οι προτάσεις θα ληφθούν υπόψη κατά την τελική διαμόρφωση του κειμένου της 2ης Αναθεώρησης του ΣΔΛΑΠ του ΥΔ Θεσσαλίας (EL08) και την απόφαση έγκρισης του Σχεδίου και της ΣΜΠΕ.

21. Η θετική υπό όρους γνωμοδότηση υπ' αρ. 27 της Δ/σης Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων του Υπουργείου Πολιτισμού αναφέρει ότι τα έργα που θα πραγματοποιηθούν στο πλαίσιο του Σχεδίου Διαχείρισης θα πρέπει να γίνουν σε συνεργασία με τις αρμόδιες Υπηρεσίες του Υπουργείου και ότι σε περίπτωση εντοπισμού αρχαιοτήτων θα εφαρμόζεται η κείμενη νομοθεσία περί προστασίας αρχαιοτήτων.

Σημειώνεται ότι η συγκεκριμένη γνωμοδότηση έχει συγκεντρώσει τις γνωμοδοτήσεις των Εφορειών Αρχαιοτήτων (ΕΦΑ) Γρεβενών, Τρικάλων, Καρδίτσας, καθώς και τις παραπάνω υπ' αρ. 3 και 13 γνωμοδοτήσεις των ΕΦΑ Μαγνησίας, ΕΦΑ Φθιώτιδος και Ευρυτανίας. Επίσης, έχει συγκεντρώσει και τις γνωμοδοτήσεις της Εφορείας Παλαιοανθρωπολογίας και Σπηλαιολογίας και Εφορείας Εναλίων Αρχαιοτήτων.

Απάντηση: Στην Απόφαση Έγκρισης της ΣΜΠΕ του Σχεδίου θα συμπεριληφθεί όρος σύμφωνα με τον οποίο κατά τη διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης των έργων που σχετίζονται με τη διαχείριση των υδατικών πόρων και περιλαμβάνονται στο Σχέδιο Διαχείρισης Λ.Α.Π., θα πρέπει να τηρούνται τα προβλεπόμενα στον Ν.4858/2021 (ΦΕΚ Α220) «Κύρωση Κώδικα νομοθεσίας για την προστασία των αρχαιοτήτων και εν γένει της πολιτιστικής κληρονομιάς» και τη λοιπή σχετική νομοθεσία».

- B.** Σε συνέχεια των ανωτέρω και τη διαβούλευση με τις αρμόδιες Δ/νσεις Υδάτων της Αποκεντρωμένης Διοίκησης και κατόπιν της εισήγησης της ΔΙΠΑ διαμορφώθηκε το πρόγραμμα μέτρων που περιλαμβάνεται στην τελική έκδοση της 2^{ης} Αναθεώρησης του ΣΔΛΑΠ και στο αντίστοιχο κείμενο τεκμηρίωσης.

7 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ

7.1 Βασικά ζητήματα που προέκυψαν από τη διαβούλευση

Τα σημαντικότερα ζητήματα, όπως αυτά προέκυψαν κατά τη διαδικασία της διαβούλευσης για το Υδατικό Διαμέρισμα της Θεσσαλίας (ΕΛ08), αφορούν στα:

- Αναγκαιότητα της συνέργειας και συνεργασίας των υπηρεσιών μεταξύ τους.
- Ανάγκες στελέχωσης και οικονομικής στήριξης των αρμόδιων φορέων περιβαλλοντικών ελέγχων και εφαρμογής υλοποίησης του προγράμματος μέτρων.
- Αναγκαιότητα ενίσχυσης του δικτύου παρακολούθησης, πιθανόν με την εφαρμογή περιφερειακού προγράμματος παρακολούθησης.
- Υιοθέτηση κοινών προδιαγραφών και προτύπων σε όλα τα προγράμματα παρακολούθησης των υδάτων ανεξαρτήτως φορέα υλοποίησης, για να αξιοποιούνται στο πλαίσιο αξιολόγησης της κατάστασης των υδατικών συστημάτων.
- Ιεράρχηση των προτεινόμενων μέτρων με σαφή χρονικό προσδιορισμό υλοποίησης, υπολογισμό του κόστους υλοποίησης, καθορισμό του τρόπου χρηματοδότησης και υπόδειξη του αρμόδιου φορέα υλοποίησης.
- Επιπτώσεις από την μεταφορά ποσότητας 250 εκ. κ.μ. νερού από την ΛΑΠ Αχελώου προς την ΛΑΠ Πηνειού (ΥΔ08).
- Αναγκαιότητα αναδιατύπωσης του περιεχομένου ορισμένων μέτρων ώστε να ορίζονται με σαφήνεια οι αρμοδιότητες των εμπλεκόμενων φορέων.
- Τρόπος με τον οποίο τα διαθέσιμα στοιχεία των φορέων (επεξεργασία μετρήσεων) δημόσιας διοίκησης θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για τη σύνταξη των προτάσεων για την αναθεώρηση.
- Αναγκαιότητα δημιουργίας μιας ενιαίας βάσης δεδομένων από φορείς οι οποίοι διαθέτουν δεδομένα προς αξιοποίηση.
- Μεγαλύτερη σε βάθος συσχέτισης των ΣΔΛΑΠ με τα Σχέδια Διαχείρισης Κινδύνου Πλημμύρας, καθώς επίσης και των σχεδίων που έχουν εκπονηθεί σε περιφερειακό ή κεντρικό επίπεδο για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή.

7.2 Αποτελέσματα διαβούλευσης και ενσωμάτωση

Η διαδικασία της διαβούλευσης σχεδιάστηκε και υλοποιήθηκε με βάση τις απαιτήσεις της Οδηγίας, που προβλέπουν μια σειρά δράσεων ώστε να εξασφαλισθεί η πρόσβαση των πολιτών και των

εμπλεκόμενων φορέων στο σύνολο της διατιθέμενης πληροφορίας με στόχο την ενεργό συμμετοχή στη διαμόρφωση της 2^{ης} Αναθεώρησης του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών του Υδατικού Διαμερίσματος. Τα βασικά συμπεράσματα που προκύπτουν είναι τα εξής:

- Ικανοποιητική συμμετοχή των φορέων της Δημόσιας Διοίκησης
- Ικανοποιητική συμμετοχή πολιτών και ΜΚΟ
- Υψηλός βαθμός περιβαλλοντικής ευαισθησίας για τους υδατικούς πόρους
- Η διαδικασία της διαβούλευσης κρίνεται επιτυχής αφού ανέδειξε όλα εκείνα τα σημεία / προβλήματα / ελλείψεις που προέκυψαν κατά την εφαρμογή της 1^{ης} Αναθεώρησης των Σχεδίων Διαχείρισης υδατικών πόρων στη χώρα, κατέδειξε την ανάγκη αναθεώρησης και εν τέλει συνέβαλε στην οριστική διαμόρφωση της 2^{ης} Αναθεώρησης του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών του Υδατικού Διαμερίσματος Θεσσαλίας (ΕΛ08).

Συνοπτικά οι αλλαγές / συμπληρώσεις / προσθήκες που περιλαμβάνονται στο Τελικό Σχέδιο ως αποτέλεσμα της διαβούλευσης αφορούν τα ακόλουθα:

- Επικαιροποίηση δεδομένων που παρουσιάζονται στο Τελικό Σχέδιο Διαχείρισης με βάση τα στοιχεία που διατέθηκαν ή/και επισημάνσεις που τέθηκαν υπόψη κατά τη διάρκεια της διαβούλευσης. Τα δεδομένα αυτά αφορούν κυρίως σε θέματα που σχετίζονται με τις πιέσεις στο υδατικό διαμέρισμα και σε στοιχεία για τις χρήσεις υδάτων, τις ενέργειες που έχουν υλοποιηθεί στο πλαίσιο της 1^{ης} Αναθεώρησης των Σχεδίων Διαχείρισης κλπ
- Αναμόρφωση του τελικού Προγράμματος Μέτρων που περιλαμβάνει:
 - ο την αναδιατύπωση συγκεκριμένων μέτρων σχετικά με τη συγκεκριμενοποίηση/ εξειδίκευση περιορισμών αλλά και δράσεων που ορίζονται σε αυτά.
 - ο την τροποποίηση εκτίμησης κόστους σε έργα δομικών κατασκευών
 - ο τη διόρθωση των φορέων υλοποίησης των μέτρων
 - ο τη διαφοροποίηση στην περιγραφή ορισμένων μέτρων ώστε να συμπεριλάβουν δράσεις οι οποίες ήδη προγραμματίζονται από τους φορείς υλοποίησης ή/και τα διαθέσιμα χρηματοδοτικά εργαλεία

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ & ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΗΜΕΡΙΔΩΝ
ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ

ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΥΔΑΤΩΝ

ΗΜΕΡΙΔΑ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ

Η Γενική Διεύθυνση Υδάτων του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας σε συνεργασία με την Διεύθυνση Υδάτων Θεσσαλίας της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Θεσσαλίας και Στερεάς Ελλάδας σας προσκαλούν στην ημερίδα με θέμα:

2^η Αναθεώρηση του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών (ΣΔΛΑΠ) του Υδατικού Διαμερίσματος Θεσσαλίας (ΕΛ08)

Παρασκευή 24 Νοεμβρίου - Ώρα προσέλευσης: **09:30 π.μ.**

Λάρισα, Αίθουσα ΔΕΥΑ Λάρισας & διαδικτυακά

ΚΕ 2ης Αναθεώρησης Σχεδίων Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών των Υδατικών Διαμερισμάτων Δυτικής Στερεάς Ελλάδας & Θεσσαλίας

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΗΜΕΡΙΔΑΣ

Πρόγραμμα Ημερίδας

«Διαβούλευση 2^{ης} Αναθεώρησης Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών του Υδατικού Διαμερίσματος Θεσσαλίας (ΕΛ08)»

Λάρισα, 24.11.2023

Αίθουσα Εκδηλώσεων Δ.Ε.Υ.Α.Λ. (Τέρμα Τυχερού)

09:30 Προσέλευση - Εγγραφές

10:00 Έναρξη Ημερίδας – Χαιρετισμοί

Πέτρος Βαρελιδής, Γενικός Γραμματέας Φυσικού Περιβάλλοντος και Υδάτων

10:30 Εισηγήσεις

10:30	2 ^η Αναθεώρηση Σχεδίων Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών, σύμφωνα με τις απαιτήσεις της Οδηγίας Πλαίσιο 2000/60/ΕΚ και διαδικασίες διαβούλευσης <i>Γενική Διεύθυνση Υδάτων</i>
10:45	Σύνοψη της 2 ^{ης} Αναθεώρησης Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών Θεσσαλίας (ΥΔ08) <i>Γ. Κοτζαγεώργης</i>
10:55	Ανάλυση χρήσεων Ύδατος και κύρια θέματα διαχείρισης <i>Γ. Παπαδοニコλάκη</i>
11:15	Ανάλυση πιέσεων και εκτίμηση των επιπτώσεών τους σε Επιφανειακά υδατικά συστήματα και κατάρτιση μητρώου ρυπαντών <i>Ε. Ντάκου</i>
11:35	Ταξινόμηση Επιφανειακών υδατικών συστημάτων <i>Γ. Μπαρμπούτης</i>
11:55	Ταξινόμηση Υπογείων υδατικών συστημάτων και εκτίμηση ανθρωπογενών πιέσεων <i>Β. Πετλέρος</i>
12:15	Διάλειμμα
12:45	Πρόγραμμα Βασικών και Συμπληρωματικών Μέτρων <i>Κ. Καβούρη</i>
13:10	Οικονομική Ανάλυση και κόστος υπηρεσιών ύδατος <i>Α. Καλλιγοσφύρη</i>
13:30	Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων επί της 2ης Αναθεώρησης του ΣΔΛΑΠ του Υδατικού Διαμερίσματος Θεσσαλίας (ΥΔ08) <i>Γ. Μπαρμπούτης</i>

13:45 Ερωτήσεις επί των εισηγήσεων

14:30 Τοποθετήσεις – Παρεμβάσεις, Διευκρινίσεις ομιλητών

15:00 Συμπεράσματα – Κλείσιμο Ημερίδας

Ερωτηματολόγιο Διαβούλευσης:

ΚΣ 2ης Αναθεώρησης Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών των Υδατικών Διαμερισμάτων Δυτικής Στερεάς Ελλάδας & Θεσσαλίας

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης.